

საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გაზეთი

www.geworld.net №20 (63)

2 - 8 ივნისი, 2010

საქართველო

ფასი | დარი

გვერდი

info@geworld.net

ისევ რაისვარებს ამ კოპროფილიაზე 2

გადაჯიშება ტოლერანტულად 11

ვლადიმერ ვახანიას ქვედახედი
არაპოლიტიკური დანაშაული არ არსებობს
პოლიტიკური-აქაფიკოს
ვლადიმერ ვახანიას
ადვოკატების
შუამდგომლობა

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს თავჯდომარეს, ბატონ მალხაზ გურულს

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის მოსამართლეებს, ქალბატონ მარინა იმერლიშვილს, ბატონ მურთაზ კახანაძეს

13

«VINCIT OMNIA VERITAS»
 «ჭეშმარიტება ყველაფერზე იმარჯვებს»

ვანი, რვენს პატრონს 8

4 რამაზ კლიბიაშვილი:
 „ჩიკაშთა გენოციდის“ აღიარება საქართველოს საგოლოო დავლით დასრულდება

ნახმოკრობის ავტოპორტრეტი გვირთა 10 მოედანზე

საქართველოს «დემოკრატიის შუქურა» ეპროკაუი ჩაქრა 12

სკანდალური შუამდგომლობა: ხელისუფლებამ საარჩევნოდ პრობაციონერები 14 დაატერორა

ზურაბ გაგნიძე: პრეზიდენტი მოგზაურობს, ვანო კი აკონტროლებს 15

THE TIMES 16 კიდევ რამდენჯერ შექლებს საქართველო 26 მაისის აღნიშვნას?

საფრანგეთი 31 რელიგიური ომების ზღვარზეა

ისევე ჩაიხსნება ამ კოპროფილიის

კოპროფილია ბერძნული სიტყვაა, ფეკალიებისადმი ლტოლვასა და სიყვარულს ნიშნავს და ექსკრემენტოფილიის ერთ-ერთი სახეობაა; ერთი სიტყვით, ტვინნაღრძობა დეგენერატა ხვედრი და გასართობია. სანამ მთავარზე გადავიდოდე, შეგახსენებთ, რომ გიორგობის დღესასწაული — 6 მაისი ვანო მერაბიშვილმა წლეულს პოლიციის დღედ გამოგვიცხადა და აღლუმიც გამართა. ჩვენმა ე.წ. რადიკალურმა ოპოზიციამ ამ აღლუმის ჩაშლა მოინდომა, მაგრამ გაკოტრებულებს საპროტესტო აქციაზე მხოლოდ ას სამოცდაშვიდ-ნახევარი მომიტინგე მიუვიდათ და ეს აქცია იმით დასრულდა, რომ შოკოლადითა და თაფლით ნაკვებმა ვანოს სპეცრაზმელებმა რამდენიმე პროტესტანტი ცემით გაარიჯვენიეს.

იმავე საღამოს საპროტესტო აქციაზე ხალხის არმისვლით განრისხებულმა „მგზნებარე რევოლუციონერმა“ გოგა ხანდრავამ საკუთარი წარუმატებლობა, ანუ მისივე ლექსიკურ მარაგს რომ დავესხსოთ, ჩასვრა საზოგადოების პასუხისმგებლობა ახსნა და თბილისის (მოგვიტყვეთ ციტატა) „ჩაჯგუფებული ქალაქი“ უწოდა. ვერ გეტყვით, ეს სიტყვა ამ მგზნებარე რევოლუციონერის კოპროფილიისადმი მიდრეკილებას ადასტურებს თუ არა, მაგრამ გეტყვით, რომ ასევე ცნობილი და მგზნებარე რევოლუციონერი კამო თავის დროზე ოხრანკის კლანჭებს სწორედ კოპროფილიის (კერძოდ, კოპროფილია — ფეკალიების მთანქნა) წყალობით გადაურჩა.

ვასროლინებთო, საზოგადოების ნაწილმა თითქმის დაიჯერა, რომ „ნაცმოდრაობის“ მამათავარს პარლამენტის წინ აღმართულ ტრიბუნაზევე გაუთენდებოდა წმინდა მარტინის დღე. თუმცა, მოგეხსენებათ, ჩვეულება რჯულზე უმტკიცესიაო და ოპოზიციამ, როგორც ყოველთვის, ამჯერადაც ჩაისვარა, საკალანდედ გამზადებული პრეზიდენტი კი საღ-სალამათი დარჩა. უფრო მეტიც, თუკი შარშან, 26 მაისს ხელისუფლებამ ვერ გახედა რუსთაველზე გამოსვლა და აღლუმ-პარადობა, წლეულს უკვე ხანდრავა-გრეჩიხები დაძვრებოდნენ ვაკის პარკის და მთაწმინდის ჩირგვეტში.

ბითა და ცივი წყლით მომარაგება. ეს არ არის საზოგადოების პრობლემა. პრობლემა იმაში მდგომარეობს, რომ ამ მრავალგზის ჩასვრილებს კვლავაც აქვთ საზოგადოების მცირე (მაგრამ მნიშვნელოვანი) ნაწილი მხარდაჭერა; და სანამ ასე გაგრძელდება, ყოველთვის მოიძებნება თითო-ორი მრავალგზის ჩასვრილი პოლიტიკანი, რომელიც მუდამ დიდაქტიური ტონით დაგველაპარაკება მაღალი ტრიბუნიდან. მეერ კი ჩუმად გაურიგდება მიშკოს და პროტესტის მუხტის დაგდების სა-ნაცვლოდ მაყუთს ჩაიჯიბავს.

სიმართლე გითხრათ, ამ ყველაფრის ფონზე არ მეგონა, 26 მაისს მაინც თუ სადმე გამოჩნდებოდა წვერებიანი ორდენოსანი, მაგრამ წურას უკაც-რავად, გამორჩეული კი არა, ვაკის პარკში აქციაზე „დააგუგუნა“ და ლამის კოში უკუღმა ყარა იმის მტკიცებაში, რომ ოპოზიციის მიერ აღლუმის არჩაშლის მიზეზი მხარდაჭერა სიმციერ არ ყოფილა. მისთვის არავის უკითხავს, თუ რა იყო მიზეზი, მაგრამ კითხვა არც იყო საჭირო, ისედაც ყველამ იცოდა და იცის, რომ ოპოზიციამ, კარგა ხანია, დაკარგა საზოგადოების ნდობა, პირადად ხანდრავას კი ის არასდროს ჰქონია და, თუ გავითვალისწინებთ მის „დამსახურებებს“ ერისა და ქვეყნის წინაშე, აღ-ბათ, არც მომავალში ელირსება. ეს თვითონაც კარგად იცის და ამიტომაც გულზე გამსკდარი — ხან „ჩაჯგუფებულს“ გვეძახის და ხან კიდევ მათხოვარ-ვით გვეხვევება, გვერდით და-მიდევით, აქციაზე გამოდითო.

მამ ასე, ჯერ კიდევ 9 მაისს, ანუ მაშინ, როცა აღლუმამდე ორ კვირაზე მეტი დრო რჩებოდა, „ეროვნული საბჭოს“ ერთ-ერთმა ლიდერმა და მერობის უიმედო კანდიდატმა ზვიად ძიძიგურმა ბრძანა, — 26 მაისს ჩვენ და ჩვენი პარტიორი ოპოზიციური პარტიები არ დავუშვებთ, რომ ხელისუფლებამ აღლუმი ჩაატაროს, ვინაიდან ქვეყანას, რომელმაც 2008 წლის ომი გამოიარა და დაკარგა ტერიტორიები, ზეიმის მორალური უფლება არ აქვს.

როგორც ჩანს, ამ მგზნებარე რევოლუციონერებს შორის საერთო იმაზე მეტია, ვიდრე ჩვენ გვგონია. თავად განსაჯეთ — კიდევ ერთმა მგზნებარე რევოლუციონერმა გიორგი გაჩეჩილაძემ („უცნობი“) 6 მაისს ჩასვრის შემდეგ ომახიანად დასტყვა: „ხელისუფლებამ შარშანაც ვერ ჩაიბარა აღლუმი და წელს სულ მარტოც რომ ვიყო, გავალ და რუსთაველის გამზირზე არც ტანკს გავატარებ, არც თვითმფრინავს“.

სიტყვამ ჩაისვარა არ უნდა შეგვაშფოთოს, ეს სიტყვა რიგი ოპოზიციონერების მიმართ არა თუ შეურაცხმყოფელი, შემწყნარებლური უფროა. რადგან სულ ცოტათი სამართლიანები რომ ვიყოთ, მაშინ რიგ ოპოზიციონერთა მიმართ ის ერთადერთი ზუსტი და ზედგამოჭრილი შეფასება უნდა გავაკეთოთ, რაც ცოტნე გამსახურდია მათ ჯერ კიდევ 2007 წლის ნოემბერში დიაგნოზად დაუსვა.

ამ განცხადების გაკეთებიდან რამდენიმე დღის შემდეგ იგივე ძიძიგურმა „ჩვენება“ შეცვალა და მომღიმიარო სახით გვაუწყა: — ჯერ კიდევ არ არის საბოლოოდ გადაწყვეტილი, გამართება თუ არა ალ-ნიშენსტრაცია; 25 მაისს კი ოფიციალურად განაცხადეს, რომ აქცია აღარ იქნებოდა და დამოუკიდებლობის დღის აღნიშვნას მთაწმინდაზე, მერაბ კოსტავას საფლავთან, აპირებდნენ...

აი, რამდენჯერ შეიცვალა აზრი დაახლოებით ორი კვირის განმავლობაში ადამიანმა, რომელიც იმავე დროს მერის პოსტზე აპირებდა კენჭისყრას და საზოგადოებისგან აბსოლუტურ მხარდაჭერას მოითხოვდა, თუმცა ისიც უნდა ითქვას, რომ რადიკალური ოპოზიციის რიგებში იყვნენ ისეთებიც, რომელთა მხრიდანაც გაცილებით უფრო თამამი და აპირებებიც მოვისმინეთ. კერძოდ, პატარა გრეჩიხა, როგორც უკვე აღვნიშნე, იქადაგებოდა, სულ მარტო რომ დაგრჩე, აღლუმს მაინც ჩავშლიო.

არა მგონია, ვინმეს ჰქონოდა იმის ილუზია, რომ „მარტო ხელა გრეჩიხა“ (თანაც პატარა) ამას შეძლებდა, მაგრამ მთლად მინისაგან პირისა თუ ალიგვებოდა იმ დღეს მთელი ოპოზიციის ხელისუფლების მიმართ, ალბათ, ვერავის წარმოედგინა; თუნდაც იმიტომ, რომ გრეჩიხასი არ იყოს, მარშან მართლა შეძლეს აღლუმის ჩაშლა, თუმცა დღეს, როგორც

მხარდაჭერით სარგებლობდით, დღეს კი ორივენი თითო-ერთი გალოკილები, მარტოდ-მარტონი ხართ და გაცილებით ადვილად, უხმაუროდ შეიძლება ცხენიდან ჯორზე, ჯორიდან ღორზე, ღორიდან ქათამზე და იქიდან კიდევ ღმერთმა უწყის, რაზე გადაგსვან...

ოპოზიციის მატრახაზობით გაოგნებულმა ხალხმა გონს მოსვლა ვერ მოასწრო და ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნებმა აღმართში დაწული ქვის ფუნქცია შეასრულა — არჩევნების გაყალბების შემთხვევაში, მუქარით ენაგადატყავებულმა პოლიტიკანებმა თავი ამჯერადაც ჩირგვეტს შეაფარეს. თავიდანვე იცოდნენ, რისი მაქნისებიც იყვნენ და რაკი არც 26 მაისს ჩასვრილი ჰქონდათ ბოლომდე ჩაბანილი, გაიტრუნენ.

ამ ფონზე გასაკვირი არ არის, რომ „ქრისტიან-დემოკრატებად“ წოდებულთა ფავორიტმა გია ჭანტურამ გიგი უგულავასთვის გამარჯვების მილოცვა თვით სააკაშვილსაც კი დაასწრო, რითიც კიდევ ერთხელ დაადასტურა, რომ არჩევნებში გიგის გამარჯვების „გასაპრავებლად“ მონაწილეობდა. ალბათ, ამიტომაც შესთავაზა, მიმსახურე და მომიხმარე, როგორც მოგესურვებო.

ამის შემდეგ რაღა უნდა ვთქვა სააკაშვილის ნათლიმა და ვითამევილზე, რომელიც დედაქალაქის საკრებულოს თავმჯდომარის სავარძელს ეზომებოდა და ჩანგალი გაცივებულ „ნავერტილზე“ — ს შეატოვა. ალბათ, ამ „გამარჯვებასაც“ ისევე მიუტყვევებს მოძვე ნაციონალებს, როგორც 2007 წლის 7 ნოემბერს თავპირდასისხლინებული მიუტყვევდა მისი ცემის აზარტში შესულ „ზონდერებს“ — „ღმერთმა შეგინდოდა, მომიტყვევია“. მაშინ კობა სიკვილს ქრისტესმირება სიყვარულმა გადაარჩინა, მაგრამ ახლა მისი, როგორც პოლიტიკოსის რეპუტაცია სამუდამოდ გაცემტვერდა, რადგან გამორჩეული, რომ ისიც, თავისი შეგობრების მსგავსად, დიდხანს ვერ მოიცილებს კოპროფილიის დამლას.

ამ არჩევნების შედეგები თავიდანვე ცნობილი იყო და ოპოზიციის ლიდერებს, თუკი მართლაც უნდოდათ რაიმეს შეცვლა, აქტიურად უნდა ებრძოლათ მერაბიშვილის მიერ ჯერ კიდევ აპრილში გაცხადებული პროცენტების წინააღმდეგ, შემდეგ კი წინასწარ დაგეგმილი გამოკითხვის შედეგები აქტიურად გაეპროტესტებინათ. ახლა, როცა ცესკო ოფიციალურად გამოაცხადებს შედეგებს, დავინახებთ, რომ „ვანოს პროცენტებს“ და „ნდის პროცენტებს“ შორის არსებული 3-4 პროცენტის სხვაობა ბუნებრივად ჩაჯგუფდა გიგის „გამარჯვების ფორმულაში“.

ოპოზიციამ სუსტი კნავილის მეტი ვერაფერი მოახერხა. ბუნებრივია, არც მათ სჯეროდათ არჩევნების სამართლიანად ჩატარებისა, თუმცა მაინც ჩაერთვნენ სააკაშვილის თამამში და საზოგადოებას კიდევ ერთხელ უჩვენეს ჩასვრის ისტატობა.

ახლა ცივი წყალი დალიონ, სხვა დროისთვის კი, სანამ მუქარას დაიწყებენ, პამპერების მომარაგება არ დაავინყდით — ერთობ საჭირო ნივთია და, თუ სუნს ვერ შეაკავებთ, საზოგადოებაში მათი „ნაქნარ-ნაგმირაღის“ დაფარვა მაინც შეუძლია.

და ბოლოს, მათთვისაც, ვინაც საჯაროდ და მრავალგზის ჩასვრა სიამოვნებას გვრის — ამ სიამოვნების მისაღებად პოლიტიკაში ყოფნა აუცილებელი არ არის, ამ „კაიფის დაჭერა“ საზოგადოებრივ საპირფარეოშიც შეიძლება...

ბანძაი* — აყალბათ 10 000 წელი

კვირას, საღამოს რვა საათზე სახელისუფლო არსების ეთერში გამოჩნდა რამდენიმე უცხოელი, რომელთა დანახვაზე წინდახედულ ოჯახებში, დიდი ალბათობით, ვერცხლის კოვზებს გადაამალავდნენ. თბილისელებს „ეგზიტ-პოლემის“ შედეგები გააცნეს; შემდეგ საქმეში ცესკო ჩაერთო, რომელმაც ოდნავ მოკრძალებული, თუმცა ასევე გამოავლენელი ციფრები დადო. იმის პროგნოზირება, რომ არჩევნების კვალობაზე მსგავსი რამ გაუღრდებოდა, რასაკვირველია, შეიძლებოდა, მაგრამ, საზოგადოების დიდი ნაწილი, ალბათ, ვერასდროს დაიჯერებს, რომ ეს მონაცემები თბილისელთა რეალურ განწყობას ასახავს. ცხადი, აგრეთვე, ისიც გახდა, რომ ამ არჩევნებს მხოლოდ პოლიტიკური კრიზისის გაღრმავება მოჰყვება.

„ჰომო საიენს“ და „ჰომო მიუიკუს“

„ჭირმა განწყობის ეს ორივე საგვარეულო“, — მერკუციოს ეს რეპლიკა საკმაოდ კარგად გადმოსცემს არჩევნებზე არმისული ადამიანების განწყობას როგორც ხელისუფლების, ისე ოპოზიციის მიმართ. ასეთი მიდგომა, რასაკვირველია, დესტრუქციულია და ხელისუფლების ის ოპონენტები, რომლებიც სახლში დარჩნენ, ამას, ალბათ, აცნობიერებდნენ კიდევ, თუმცა განწყობა „მაინც არაფერი გამოივა“ და უნდობლობა ოპოზიციის მიმართ ისეთი ძლიერი აღმოჩნდა, რომ არჩევნების შედეგებზე სერიოზული გავლენა მოახდინა. წრე შეიკრა: ისინი არ მივიდნენ არჩევნებზე იმის გამო, რომ მაინც „არაფერი გამოვიდოდა“ და არც არაფერი გამოვიდა, იმიტომაც, რომ ისინი სახლებში დარჩნენ.

ვავედება „ჰომო მიუიკუსი“ („ადამიანი მიუიკუსი“, ლათ.) „ჰომო საიენსისგან“? (მაგარი სადღესასწაულო თემა). იმედია, ის ადამიანები, რომელთაც „ჰომო მიუიკუსები“ სახასიათო შეძახილებით საარჩევნო უბნებისკენ მიერეკებოდნენ, აცნობიერებენ, რომ პასუხისმგებლობა აიღეს იმაზე, რაც ამ ქალაქში უახლოეს მომავალში მოხდება; ის, რომ ცხოვრება შესაძლებლობას მისცემს, ეს პასუხისმგებლობა მალევე სრული სიგრძე-სიგანით შეიგრძნონ, გამოირცხვლი ნამდვილად არაა.

30 მაისის შემდეგ ისედაც ფართოდ გავრცელებული პეისიმიზმური პოსტულატი „ამ ხელისუფლების პრობლემა არჩევნებს აზრი არ აქვს“ შეიძლება საპროტესტო ელექტორატში დომინანტური გახდეს. პარადოქსულად ამ შედეგს, როგორც ჩანს, იმ ოპოზიციურმა ძალამ მიიღწია, რომელიც 30 მაისის არჩევნების აუცილებლობასა და უალტერნატივობაზე ყველაზე მეტს საუბრობდა.

ისე, კამიკაძე-ფორინაგების გამოჩენამდე გაცილებით ადრე, იაპონელ გენერალ ტომოიუკი იამასიტას (მეტსახელი „მალიას ვეფხვი“) საგანგებო რაზმი ჰყავდა, რომლის მეზობლები, ყველაზე წინ, დანადგომულ ველებზე მირბოდნენ, ფეთქებოდნენ და საკუთარი სიცოცხლის ფასად უკან მიმავალი რაზმებისთვის გასასვლელს ქმნიდნენ. ამ ადამიანების მოტივაცია ძნელად გასაზრებელია, თუმცა მეტ-ნაკლებად გასაგები, იყო. გაცილებით უფრო რთული დასადგინია, თუ როგორი იყო „ალიანსის საქართველოსთვის“ მოტივაცია, როდესაც საკუთარი საარჩევნო ოდისეის შედეგად, გზა საპროტესტო ელექტორატის გულისკენ იმ ოპოზიციურ პარტიებს გაუხსნა, რომლებიც, ადგილობრივ არჩევნებში მონაწილეობის ნაცვლად, გაცილებით რადიკალურ გეგმებს შესთავაზებენ. კაცმა რომ თქვას, დავით უსუფაშვილს კამიკაძეს თავსაზრველია შეძახილი „ბანძაი!“ ნამდვილად მოუხდებოდა. ყველაზე საინტერესო კი ამ საქმეში გენერალ იამასიტას როლის შემსრულებლის დადგენაა, რომელიც იამასიტას როლის შემსრულებლის დადგენაა, რომელიც ველზე გაუშვა, თუმცა ეს, ალბათ, ბნელ ოთახში შვიკატის ძიებას დაემსგავსება.

ყველაზე დარაბატული შექმნილი ვითარებაში, სავარაუდოდ, ის არის, რომ ქვეყანაში კალაღობაზე დაფუძნებული კონფრონტაციის ალბათობა მნიშვნელოვნად გაიზარდა.

მოქალაქეები, რომლებიც ჩათვლიან, რომ ცივილური ფორმით საკუთარი პოლიტიკური ნების გამოხატვისკენ ყველა გზა გამოქრათ, სავარაუდოდ, მისი გამოვლენის სხვა მეთოდებისა და ფორმების ძიებას დაიწყებენ. აქ შეიძლება ცნობილი მაგალითის მოყვანა დახმული ქვაბის შესახება, რომელსაც თავსახურს თუ არ ახდი, აუცილებლად აფეთქდება. რაც შეეხება საპროტესტო ელექტორატში დამკვიდრებულ უიმედობას, ისტორია ცხადყოფს, რომ სწორედ ასეთ დროს იბადება ყველაზე დიდი იმედები და ირაციონალური რწმენა, რომელსაც ხალხი ბარიკადებზეც კი გამოჰყავს. მეორეს მხრივ, პოზიციების (ხილული) გამყარებით კმაყოფილმა ხელისუფლებამ შეიძლება მოუწონო ნაბიჯები გადადგას, რის ნათელ მაგალითს წინასწარმეტყველებული არჩევნების მომდევნო პერიოდები წარმოადგენს. არადა, შექმნილი მდგომარეობა მას განსაკუთრებული სიფრთხილის აუცილებლობაზე მიუთითებს, საშინაო საქმეებს თავი რომ დაუკარგებოთ, საგარეო ასპარეზზე მისთვის ფრიალ არასასურველი პროცესები ვითარდება.

სკალაპელი და ურო

იმის აღიარებისთვის, რომ რეალობა შეიცვალა, სულაც არ არის აუცილებელი სიტუაციის იმ კონდიციამდე მიყვანა, როდესაც საკუთარი ქვეყნის ნანგრევებზე კაპიტულაციაზე ხელის მოწერა მოგინებს. თერთი სახლი ამ მხრივ დიდ წინდახედულობას იჩენს და პრაგმატული მიდგომით ხელმძღვანელობს. 27 მაისს ბარაკ ობამას ადმინისტრაციამ ეროვნული უსაფრთხოების ახალი კონცეფცია წარმოადგინა. ვაშინგტონში რამდენიმე რევოლუციური შინაარსის

განცხადება გაკეთდა; თუმცა ჩვენ მხოლოდ იმ თემებს ვაგვიხილავთ, რომლებიც ჩვენს მომავალს შეიძლება უშუალოდ შეეხოს.

პირველი და მთავარი: შტატებმა მრავალპოლარული სამყაროს პრინციპი აღიარეს. რამდენიმე ციტატა ჰილარი კლინტონის გამოსვლიდან: „ჩვენ ვერ დაფუძვებით, რომ აშშ სამდემოკრატიული წარმოდგენილი არ იყოს. მაგრამ მზად ვართ, მრავალმხრივი მიდგომის პრინციპი გამოვიყენოთ; გვინდა, შევცვალოთ ჩვენი მიდგომა მრავალპოლარული სამყაროსა და მულტიპარტიზმული ურთიერთობების მიმართულად“, „ყვედებით, ამერიკული ინტერესების უზრუნველყოფისთვის ახალი მოკავშირეები და პარტნიორები შევიძინოთ“. „ჩვენ ვაპირებთ, გავამყაროთ ურთიერთობები და გავაფართოოთ დიალოგი ისეთ საკვანძო ქვეყნებთან, როგორცაა რუსეთი, ჩინეთი, ინდოეთი“, „შტატებს მართლაც არც ერთი გლობალური პრობლემის გადაწყვეტა არ შეუძლია“.

„სკალაპელი უროს სანაცვლოდ“, — ასე დაახასიათა „Le Temps“-მა სხვაობა ობამასა და ბუშის პოლიტიკას შორის. „ერთი ღრმად რეალისტურია, მეორე ეფუძნება იდეალიზმს, რომელიც ერთპოლარულ სამყაროზე ფიქრისკენ უბიძგებს“, „ობამა ახდენს დისტანციონებს „პიპერსახელმწიფოს“ იდეებს და აღიარებს, რომ აშშ-ს ყველა ფრონტზე ბრძოლის წარმოება აღარ შეუძლია“.

ეს, რა თქმა უნდა, არ ნიშნავს, რომ შტატები საკუთარ საზღვრებში ჩაიკეტება, თუმცა ვაშინგტონმა აღიარა, რომ გავლენის გავრცელებაზე უფრო მეტი ფიქროვდა აღარ შეუძლია. მნიშვნელოვანი მომენტია: საუბარია არა იმაზე, სურს თუ არა აშშ-ს რაღაცის გაკეთება, არამედ იმაზე, რომ ეს, უბრალოდ, აღარ ძალუძს. რიგი მოვლენებისთვის თბილისში ამის გააზრება, ალბათ, ისეთივე მოკისმომგვრელი იქნება, როგორც ტრადიციონალისტი პაპუასისთვის იმის გაცნობიერება, რომ მისი ღვთაება მაგდუ თურმე ყოვლისშემძლე არ ყოფილა.

კრიზისის გამოფიტულ შტატებს კონცენტრაციისთვის პაუზა სჭირდება. მისი პოლიტიკა ვერაზიაში, სავარაუდოდ, დაეფუძნება თამაშს ძლიერი კონტინენტური სახელმწიფოების წინა-

აღმდეგობებზე, კონფლიქტებში უშუალო ჩარევის გარეშე. ახალი ამბი არაფერია, ასეთი პოლიტიკით სახელი ჯერ კიდევ ბრიტანეთის იმპერიამ გაითქვა. საერთოდ, საზღვაო ძლიერებაზე დაფუძნებული სახელმწიფოებისთვის ეს ლოგიკური, გეოპოლიტიკურად გაართობებული მიდგომაა. ჩვენს რეგიონთან მიმართებაში ეს ნიშნავს თამაშს რუსეთის, თურქეთისა და ირანის წინააღმდეგობებზე; თუ გაუფათ, ხომ გაუფათ, არ გამოუვათ და ამით ბევრს არაფერს დაკარგავენ.

ფრანგული „AFP“, როგორც ჩანს, ჩასწვდა იმ ციბე-ცხელეების არსს, რომელიც ბოლო დროს სააკაშვილის ხელისუფლების საგარეო პოლიტიკას ახასიათებს. „შეშფოთებული იმით, რომ რუსეთთან წარმოებული ომიდან ორი წლის შემდეგ დასავლეთმა ის დაივიწყა, საქართველო ადგილი რუსეთს კავშირებს ირანთან და თურქეთთან, რათა კავკასიაში მოსკოვის გავლენას წინ აღუდგეს“.

აქ დამკვირვებელს, რომელსაც კარგად ახსოვს, რით სრულდება ხოლმე ქვეყნისთვის სააკაშვილის ხელისუფლების მიერ საერთაშორისო არენაზე თუნდაც მცირე დამოუკიდებელი თამაშის ნაშთების მცდელობა (რონალდ ასპრის ცნობილი ნიგნს თურ დაფუძვრებით, მსგავსი პოლიტიკების ერთ-ერთი შედეგი აგვისტოს ომი იყო; შეგიძლია გავისხენოთ უკრაინის არჩევნებში ჩარევის უთავბოლო მცდელობაც), ალბათ, დაუოკებელი სურვილი გაუჩნდება, ხმამალა იყვიროს: ნადით, სხვა საქმე მოქმედნეთ, ააშენეთ რამე ან, ჯანდაბას, დაანგრეთ (ფრთხილად, ისე, მსხვერპლი რომ არ მოჰყვეს), ოღონდაც სამკუთხედში მოსკოვი-სტამბოლი-თეირანი მკვეთრ მოძრაობებს ნუ გააკეთებთ! ეს შეიძლება იმაზე ძვირი დაჯდეს, ვიდრე ნებისმიერ ჩვენგანს წარმოუდგენია.

როდის დასრულდება დიდი თამაში?

„უარი ნატოში განცვირანების კურსზე უკრაინის სუვერენული უფლებაა, რომლის რეალიზაცია, კიევისა და ვაშინგტონის კავშირებზე არანაირად არ აისახება“, — განაცხადა აშშ-ის სახელმწიფო მდივნის თანაშემწემ ფილიპ კროლიმ. ხოლო რუსეთის საგარეო მინისტრის მოადგილე გრიგორი კარასინმა და სახელმწიფო დეპარტამენტის წარმომადგენელმა ჯორჯ კროლმა (ცენტრალურ და სამხრეთ აზიას კურორტებს) ყირგიზეთის პრობლემებზე იმსჯელეს; „მხარეებმა აღნიშნეს ყირგიზეთში შექმნილი ვითარების რუსული და ამერიკული შეფასებების სიახლოვე და რუსულ-ლიკამი მდგომარეობის სტაბილიზაციისკენ მიმართული ძალისხმევის კოორდინაციაზე შეთანხმდნენ“.

ფაქტია, ყოველ ახალ დღეს ბარაკ ობამას ახლად არ მოგვინელი უსაფრთხოების კონცეფციისთვის სულ უფრო მეტი ილუსტრაცია მოაქვს. სიმართლე რომ ვთქვათ, მისი პრეზენტაცია „პოსტ-ფაქტუმ“ მოხდა, უკვე მას შემდეგ, რაც რუსეთის მიმართ ახალი პოლიტიკის გატარება დაიწყო. აქ, ალბათ, რუკაზე სამი კონტურის გავლება დაგვჭირდება: ა) ზონა, რომელიც აშშ-ის უპირატესი ინტერესების სფეროს წარმოადგენს (მაგ. ლათინური ამერიკა); ბ) ზონა, რომელშიც რუსეთი და აშშ თანამშრომლობენ და ზომიერად კონკლოზენ (მაგ. ახლო აღმოსავლეთი); გ) ზონა, რომელიც რუსეთის უპირატესი ინტერესების სფეროს წარმოადგენს (პოსტ-საბჭოთა სივრცე ხომ არა?)

„მხოლოდ მაშინ, როდესაც ყველა მოკვდება, დასრულდება დიდი თამაში“, — რედიარდ კიმლინგზე უკეთ შესახებ ნიფოების ურთიერთობებზე, ალბათ, არავინ იტყვის, თუმცა დიდი ბრიტანეთისა და რუსეთის „დიდი თამაში“, რომელზეც იგი წერდა, მხარეებმა 1907-ში საგანგებო კონვენციის ხელმოწერის შემდეგ ერთგვარ „პაუზაზე“ დააყენეს და გაართვინებული ბრძოლა აზიაში (ადგილობრივების მეშვეობით) შეწყვიტეს. ახლოვდება და შეტაკება გერმანიასთან და ლონდონს სურდა, რომ რუსეთის მხარეზე გამოსულიყო (ამას მიიღწია კიდეც). დღეს აშშ-ს სურს, რომ ჩინეთთან და პირისპირებაში რუსეთი მისი მოკავშირე გახდეს (ან მინიმუმ, ნეიტრალური პოზიცია დაიკავოს). სხვათა შორის, პეკინს რუსეთთან ურთიერთობების დღევანდელი დათბობა ძლიერ მოაგონებს რუსულ-ბრიტანული „გადტვირთვის“ 1907 წლის კონვენციის ხელმოწერის მომდევნო პერიოდს. გასარკვევი მხოლოდ ის დარჩა, შეტაკავს თუ არა თანამედროვე რუსეთს გამანადგურებელ ბრძოლაში სხვა ძლიერი ვერაზიული სახელმწიფოების წინააღმდეგ, როგორც ეს ძველმა იმპერიამ 1914-ში გააკეთა. პირველი მსოფლიო ომის მთავარი აზრი ბრიტანეთისთვის, ალბათ, არა მხოლოდ გერმანიის დამარცხებაში, არამედ ყველა (მათ შორის მოკავშირე) კონტინენტური სახელმწიფოს დასუსტებაში მდგომარეობდა. დღეს აშშ-ის მოქმედებების მიღმა ამ ექვტორის დანახვა, პრინციპში, არც თუ დიდ ძალისხმევას მოითხოვს.

მოკლედ, ჩვენ აქ ადგილობრივ არჩევნებზე ვსჯვართ, ამასობაში კი ჩვენს თავს, როგორც ჩანს, საკმაოდ სერიოზული ამბები ხდება.

ლიბიტარი მონიკა

ანთროპოლოგიური თვალსაზრისით, 30 მაისი მართლაც ღირსშესანიშნავი დღე გამოდგა. როდესაც უბნებთან ე.წ. კოორდინატორების ჯგუფები შეიკრიბნენ და ამ პოპულაციის დაკვირვებისთვის ხელსაყრელი პირობები შეიქმნა, ცხადი გახდა, რომ ევოლუციამ მორიგი გამოცანა შემოგვთავაზა: რთი განსხ-

ბანძაი* (ტენო ჰეიკა ბანძაი) იაპონელი სამურაების სამხედრო შეძახილი, აგრეთვე, ტრადიციული მიმართვა ამომავალი მზის ქვეყნის იმპერატორისადმი; ნიშნავს „იცოცხლეთ 10 000 წელი“.

მსურს, გაგზავნათ თქვენი მოსაზრებები? დაგვიკავშირდით: 38-41-97, ან მოგვწერეთ: info@geworld.net

საქართველო

რამაზ

კლიმატში:

«ჩეჩენთა გენოციდის» აღიარება საქართველოს საგარეო დარღვევით დასრულდება

ამერიკის მიერ მსოფლიო არენაზე გაგვლენის დაკარგვას აქვს როგორც სამხედრო, ისე ეკონომიკური ხასიათი. მართალია, აშშ-ს დღესაც მსოფლიოში ყველაზე ძლიერი სამხედრო ძალები ჰყავს, მაგრამ ამერიკის დაზვერვის ეროვნული საბჭო აფრთხილებს თავისი ქვეყნის ჯარების სარდლებს, რომ „სხვა ქვეყნების მიღწევები მეცნიერებასა და ტექნიკაში, პატარა ქვეყნებისა და დაჯგუფებების მიერ საომარი მოქმედებების არატრადიციული ტაქტიკის გამოყენება, შორეული მოქმედების ძალიან ზუსტი იარაღის გავრცელება, კიბერნეტიკული შეტევის სულ უფრო ხშირი გამოყენება ძალიან შეზღუდვას ამერიკის მოქმედების თავისუფლებას.“ მაგალითად, ამერიკელი კონგრესმენები ამტკიცებენ, რომ ჩინეთი სწორედ კიბერნეტიკული ომის ვარიანტების გამოცდებითაა დაკავებული.

პარასკევს, 28 მაისს ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტმა ბარაკ ობამამ ამერიკის კონგრესს განახილვებულ წარუდგინა ახალი ეროვნული უსაფრთხოების სტრატეგია. აქ საინტერესო ისაა, რომ ამერიკა თავის მთავარ სტრატეგიულ პარტნიორებად ასახელებს ჩინეთს, რუსეთსა და ინდოეთს. ამ ახალ სტრატეგიაში ძირითადი აქცენტი სწორედ ტერორიზმთან ბრძოლაზე, ისევე, როგორც ბირთვული უსაფრთხოებაზე. სწორედ ამ ახალი სტრატეგიული კონცეფციის ანალიზისას გვექმნება შთაბეჭდილება, რომ მესამე მსოფლიო ომი არ იქნება პირველი და მეორე მსოფლიო ომების მსგავსი, როდესაც ეს იყო «ყველა ყველას წინააღმდეგ». ახალი მსოფლიო ომი განიხილება როგორც უამრავი რეგიონალური ომების კრებული, თან ბევრს ბირთვული იარაღიც გააჩნია და მზად არის მის გამოსაყენებლად!

მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ შექმნილ თავისუფალ სამყაროსა და საბჭოთა კავშირის შორის პოლარული დაპირისპირების გამო ყველა ელოდა ახალი მსოფლიო ომის დაწყებას. მაგრამ, როდესაც გაირკვა, რომ ორივე დაპირისპირებულ მხარეს აქვს იმდენი ბირთვული იარაღი, რომ მთელი მსოფლიო ააფეთქონ, ეს საშიშროება თითქოს განელდა. თუმცა მსოფლიო რამდენჯერმე სულ რამდენიმე საათით იყო დაცლილი ახალ მსოფლიო ომს, განსაკუთრებით 1961 წელს ბერლინის კრიზისისა და 1962 წელს კარის კრიზისის დროს, რაც ნიკიტა ხრუშჩოვის ავანტიურის მიხედვით იყო გამოწვეული.

როგორც განვლილია — ორივე მხარე იცოდა, რომ, თუ აგრესიას დაიწყებდა, საპასუხო დარტყმისას თვითონ სრულიად დაუცველი დარჩებოდა. საბჭოთა კავშირისა და ვარშავის პაქტის დაშლის შემდეგ ახალი საშიშროება წარმოიქმნა — ახლადშექმნილი სახელმწიფოების ხელში აღმოჩნდა ბირთვული იარაღი, რომლის მიყიდვა მათ ტერორისტული ორგანიზაციებისათვის შეეძლო. თავიდან მხოლოდ უკრაინა მოიქცა შეგნებულად, როდესაც მთელი თავისი ბირთვული არსენალი რუსეთს გადასცა და სამხედრო ჩინოვნიკები ცდუნებებს აარიდა. სწორედ ამ დროს ამერიკამ, რომელსაც ერთპოლუსიანი მსოფლიოს ლიდერობა ხვდნოდა, დაიწყო თავდაცვითი სტრატეგიების განვითარება და თავი სრულიად დაცული ეგონა, ვიდრე არ დადგა ავადსახსენებელი 2001 წლის 11 სექტემბერი. ამან ნამდვილად ყველაფერი შეცვალა მთელ მსოფლიოში, ნატოს ჯარები კი ავღანეთში გაეროს სანქციით შევიდა და ომში ჩაება.

ნობა არის გაბატონებული (მაგალითად, — სომალში). ასევე სერიოზული საშიშროებაა მრავალეროვანი სახელმწიფოების ეთნიკური ნიშნით დაშლისა და სულ ახალი სახელმწიფო წარმონაქმნების წარმოშობისა (მაგალითად, უკრაინას ექვს სახელმწიფოდ დაშლას უწინასწარმეტყველებენ), რომლებიც, რბილად რომ ვთქვათ, საერთაშორისო სამართლის ვერავითარ ნორმებში ვერ ჯდება. ბევრს მიაჩნია, რომ ერთპოლუსიანი მსოფლიოს პირობებში, აფრიკის ზოგიერთ რეგიონსა და სამხრეთ აზიაში კრიმინალური სტრუქტურები აიღებენ ძალაუფლებას და სახელმწიფოები იმ სახით, როგორც ეს იყო XX საუკუნეში, იქ, ალბათ, აღარ იარსებებს, ვინაიდან ვერ უზრუნველყოფენ საზოგადოების ელემენტალური მოთხოვნების დაკმაყოფილებას. ეს კი შუა საუკუნეებში დაბრუნებას ნიშნავს.

რეზიციაც კორპორაციები (მაგალითად, თუნდაც «გაზპრომი»), ტომები, რელიგიური დაჯგუფებები და, უბრალოდ, კრიმინალური ბანდები. აქედან გამომდინარე ჩვენ შეიძლება მოწმე გავხდეთ აქამდე არნახული ომებისა; მაგალითად, აფრიკაში ომია მოსალოდნელი წყლის რესურსების უქონლობის გამო, ასევე ომები ნავთობის საბადოებისთვის (ამაზე ქვემოთ) — ეს უკვე რეალურია, თუმცა არა ისეთი ფინალით, როგორც იხილავთ ისინი ჩაიფიქრებს. არის დემოგრაფიული პრობლემაც — ევროპისა და იაპონიის მოსახლეობა სულ უფრო „ბერდება“, ხოლო აფრიკისა და აზიის მოსახლეობა სულ უფრო „ახალგაზრდადება“, განსაკუთრებით ეს არის პალესტინა, იმენი, ერაყი, საუდის არაბეთი და ა.შ. არადა, უმუშევარი ახალგაზრდები სულ უფრო ბოლომდე უცქერიან ამ მდიდარ ევროპას (და არა — უფრო მდიდარ ემირატებს) და უაპარაკობენ სიმდიდრის არათანაბარ განაწილებას მსოფლიოში, თან ამის გამო სახელმწიფოები აუცილებლობაზე მიუთითებენ, რასაკვირველია — ომის გზით.

ამჟამად

აუგ-ში დეოლოგია პატულოვს

ანალიტიკური ცენტრის კვლევის შედეგების მიხედვით დადგინდა, რომ აშშ-ში კომერციული უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი იპოთეკური ფასიანი ქაღალდების დეფოლტების რაოდენობა იზრდება. უახლოესი წელიწადნახევრის განმავლობაში ამ ზრდის შეჩერების იმედი არ არის. აღნიშნული საკითხი ხანგრძლივი და სერიოზული პრობლემებით ემუქრება ქვეყნის უმსხვილეს ბანკებსაც, არამც თუ წვრილ და რეგიონალურ ფინანსურ დაწესებულებებს. ამჟამად იპოთეკური დეფოლტების საერთო მოცულობა 45,5 მილიარდია.

აუგ ნათობით ინაოლა

ბარაკ ობამას მრჩეველმა ენერჯეტიკისა და კლიმატის ცვლილების საკითხებში კერძოდ ბრაუნერმა განაცხადა, რომ ამერიკის ისტორიაში ყველაზე დიდი ეკოლოგიური კატასტროფა მოხდა. უკვე რამდენიმე კვირაა, მექსიკის ყურეში დღე-ღამეში 12-19 ათასი ბარელი ნავთობი იღვრება და ჭაბურღილის ჩაბეტონების მცდელობის წარუმატებლობის შემდეგ კრიტიკული მდგომარეობა შეიქმნა. ბრაუნერის აღიარებით, ხელისუფლება აგვისტომდე პრობლემის მოგვარებას ვერ შეძლებს და უმძიმესი შედეგებისთვის ემზადება.

პრაიდიანი ბაყაყაბს ირჩევს

თუ პრეზიდენტის ბათუმურ გამოსვლას დავუჯერებთ, მას საკუთარი ოპოზიციის ბაყაყაბი ურჩევია. «თბილისში ტელევიზიებით ვილატები გამოდიან და ჩემზე ამბობენ, აუუ, ნაილო ტვინი სააკაშვილმა ამ ზღაპრებით... ყოველთვის არის ხალხი, რომელსაც არაფრის სჯერა და ყოველთვის ვართ ჩვენ, რომლებსაც ყოველთვის გვჯერა, ამიტომ ვისაც გვჯერა, გავგატარეთ. ამ ოპოზიციურებს შეუძლიათ, თავიანთ ტელევიზიებში ისხდნენ და იყიყინონ, თუმცა ბათუმის ახალ ტბაზე ბაყაყაბი უფრო კარგად ყიყინებენ, ვიდრე ზოგიერთი მათგანი».

აქვანელას უხვლოდობა ხოხავე

ამერიკის სამხედრო სარდლობამ გამოძიების შემდეგ აღიარა, რომ მიმდინარე წლის თებერვალში ავღანეთის პროვინცია ურუზგანში 23 მშვიდობიანი მოსახლე შეცდომით ამოწყვიტა. 21 თებერვალს ნატოს სამხედრო ვერტმფრენმა რაკეტები გაადადგილდებოდა. სადაზვერვო ინფორმაციის მოგროვების სპეცგუგუსის ცნობით, მანქანებში ბოევიკები უნდა მსხდარიყვნენ. ამერიკელ სამხედროებს სუსტი მომზადებისა და არაპროფესიონალიზმის სტატუსი დაუმიკვიდრდა.

არს ერთი ნაბიჯი უკან

ხელისუფლება ყოველ დღე ახალ-ახალ სიმალეებს იძყობს და, თუ აქამდე ადგილობრივ მოსახლეობას ატყუებდა, ახლა მთელ მსოფლიოს გადასწვდა. «ეროვნული საბჭოს» საარჩევნო მდივნის — ლადო ბოუაძის შეფასებით, «ხელისუფლებამ საერთაშორისო საზოგადოების წინაშე დემოკრატიული არჩევნების ჩატარების თაობაზე დადებული პირობა დაარღვია და ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნები ახალი, დახვეწილი მეთოდებით გააყალბა». როგორც პრეზიდენტი დაგვირდა, წინსვლის კურსი უცვლელია.

ბალისტიკური რაკეტა, რომელიც არა მარტო სულსა და ტოკიოს მისწვდება, არამედ — ამერიკასაც!

აქ კომენტარები ზედმეტი არაა. შემდეგი საშიშროების სფერო ინდოეთის ნახევარკუნძულზეა — აქ ინდოეთი და პაკისტანი, დიდი ხანია, ერთმანეთთან დაპირისპირებულია, თან ორივეს გააჩნია ბირთვული იარაღი. აქ კიდევ ერთი პაკისტანი ინციდენტი და დიდი ომი სახეზეა. შეიძლება სხვა სახელმწიფოები არ ჩაერიონ, მაგრამ ერთ-ერთი მათგანი (უფრო პაკისტანი) ბირთვული იარაღს აუცილებლად იხმარს და დედამიწას რადიაციის ღრუბელი დაფარავს.

ვინაიდან პაკისტანი ვახსენეთ, არ უნდა დავივიწყოთ მის გვერდზე ავღანეთში მებრძოლი თალიბები, ხოლო „ალ-ქაიდა“ ხომ სწორედ პაკისტანის მიუვალ მთებში იმალება. პაკისტანის ეს ბირთვული არსენალი კი არის სხვადასხვა ჯურის ტერორისტების მსუყე ლუკმა, ხოლო, თუ მათ ეს ხელში ჩაიგდეს, როგორც იტყვიან, დედა შვილს ვერ აიყვანს. ამიტომ ამერიკელებსა და ინგლისელებს შექმნილი აქვთ სწრაფი რეაგირების სადესანტო რაზმები სწორედ პაკისტანის ბირთვული არსენალის ტერორისტებისაგან დასაცავად.

პრობლემა ამერიკის კონტინენტზეც — ნავთობით მდიდარი ვენესუელა ამერიკას დაუპირისპირდა თავისი ექსცენტრიული პრეზიდენტის სახით (ამბოლოდროს რაღაც მომრავლდნენ ეს ექსცენტრიული პრეზიდენტები, რაც დიდი ომის საშიშროებას სულ უფრო ზრდის). ვენესუელის ნავთობი, ძირითადად, სწორედ ამერიკაში მოხმარდება. და თუ უცხო ჩავესი შეასრულებს თავის დაპირებას და ამერიკას ნავთობს აღარ მიანვდის, ამერიკა აუცილებლად დაარტყამს ვენესუელას და სამხრეთ ამერიკა ახალი დიდი ომის პოლიგონი გახდება.

სამხრეთ კავკასიის პრობლემებთან დაკავშირებით, თითქმის ოთხი წელია, საიდუმლო მოლაპარაკებები მიმდინარეობდა სომხეთსა და აზერბაიჯანს შორის. შარშან თითქოს რაღაც შეთანხმებას მიაღწიეს, ყოველ შემთხვევაში, ამას ამტკიცებდა მაშინ მოლაპარაკებათა უფროსი თანათამაჯდომარე მეთიუ ბრაიზა. მაგრამ ეს პროცესი მაინც პრაქტიკულად ჩაიშალა. და თუ ილაპმ ალიგვი საბოლოოდ დარწმუნდა ამაში, საომარი მოქმედებები გარდაუვალია, მაშინ გაცილებით უფრო ცხელი ომი ამჟამად ჩვენს საზღვრებთან იქნება, გარე მეზობლები კი, ალბათ, ჩართული იქნებიან. სწორედ ამის ასაცილებლად ამერიკელებმა ელჩად ბაქოში კვლავ

მეთიუ ბრაიზა გააგზავნეს. მაგრამ შეძლებს კი ის რამეს? ამას მხოლოდ მომავალი გვიჩვენებს. წესია, რომ ახლო მეზობელი, ომის შემთხვევაში, ნეიტრალიტეტს ვერ შეინარჩუნებს, მაშინ ორივე მოჩუბარი მას შეიძლება. ასე რომ, საქართველო მძიმე არჩევანის წინაშე დადგება — ვის დაუჭიროს მხარი; არჩევანის შემთხვევაში მეორე მხარე მას ამას ვერ ააბატიებს.

მაგრამ ჩვენთვის ყველაზე საშიში განვითარება მაინც ჩრდილო კავკასიაშია. აქ ყოველ დღე ადგილი აქვს ტერაქტებს, რომლებიც, როგორც ამტკიცებენ, არაბული ფულითაა დაფინანსებული. სამწუხაროდ ჩვენი ხელისუფლება აქ ცეცხლს ეთამაშება და არამც თუ არ აქარწყლებს მთარულ ხმებს ტერორისტებთან მათი კავშირის შესახებ, არამედ ცეცხლზე ნავთს ასხამს. ამერიკა კი ტერორისტებთან მოთანამშრომლე ქვეყნებს თავის პირად მტრად აღიქვამს და თვალს დახუჭავს რუსების ყოველ „ანტიტერორისტულ“ აქციაზე.

ერთერთი ყველაზე მტკივნეული და პროვოკაციული საკითხია „ჩრქვე ხალხთა გენოციდის“ თემა. ამ ხალხებში იგულისხმებიან შემდეგი ჩრდილო კავკასიელი ეთნოსები: თვითონ ჩრქველები, ყაბარდოელები, ადიღელები, აფხაზები და სხვა. XIX საუკუნის მეორე ნახევარში აქ ნამდვილად მოანყვეს სასტიკი ეთნოწმენდა, ხოლო მათი ძირითადი ნაწილი თურქეთში იძულებით გადასახლდა და ამ პროცესს თურქულად „მუჰაჯირობა“ ეწოდა. ამჟამად თურქეთში დაახლოებით ხუთ მილიონამდე მუჰაჯირთა შთამომავალი ცხოვრობს, ასევე მათი გარკვეული ნაწილი დასახლდა იორდანიაში და პალესტინაში, ხოლო მათ შორის დაახლოებით ნახევარი მილიონი აფხაზთა შთამომავალია. თუ ესენი აფხაზეთში დაბრუნდებოდნენ, ის რაც სეპარატისტულ ხელისუფლებას ასე ძალიან უნდა, ქართველ დევნილთათვის იქ ადგილი ნამდვილად აღარ იქნებოდა.

მაგრამ ეთნოწმენდის „გენოციდად“ მონათვლა, რასაც ქართული პარლამენტი განიხილავს, იქნებოდა კიდევ ერთი პროვოკაცია რუსეთის წინააღმდეგ და მათთვის ხელების გახსნა, რომ ამჟამად უკვე მთელი საქართველოს ანექსია მოახდინონ. ასეთ შემთხვევაში კი დასავლეთი, 2008 წლისგან განსხვავებით, ხმას აღარ ამოიღებდა, იმდენად ღია პროვოკაციად აღიქმებოდა პარლამენტის ასეთი უაზრო აქტი. ხოლო ვინაიდან რუსეთმა ჩვენგან უკვე წაიღო ის, რაც მას უნდოდა, ქვეყნის დანარჩენ ნაწილებს მეზობელ ქვეყნებს გადაუხანილებდნენ. ხოლო ამ შემთხვევაში საქართველო მხოლოდ გეოგრაფიულ რუკებზე თუ დარჩებოდა.

ორკორი, ანუ აღაიანი კაფსულიდან

...ძრავა იწვოდა, თვითმფრინავი სიმაღლეს კარგავდა. დაცვის წევრებმა, ინსტრუქციის თანახმად, ქერში წაავლეს ხელი ობიექტს, რომელიც უცნაურად მაღალ ნოტაზე ქვითინებდა და სამაშველო კაფსულისკენ წაათრეს. როდესაც ჰერმეტიკული კარი დაიხურა, რამდენიმე მათგანი მფრინავების კაბინაში შევარდა.

— არანაირი გარანტია, — მოკლედ მოჭრა პილოტმა.

— ჩვენ გადაწყვეტილება უნდა მივიღოთ, — ენის ბორძიკით თქვა ერთ-ერთმა „შკაფმა“.

— თქვენი ბარგია, ძმაო, თქვენი მიხედეთ! — იყვირა მფრინავმა, წამით შემოტრიალდა და დაცვის უფროსს თვალბუბნი ჩახედდა, როგორც მას მოეჩვენა, ოდნავ ირონიულად, თუმცა ეს საკმარისი გამოდგა, რომ ამ ორ ადამიანს ერთმანეთისთვის მშვენივრად გაეგოთ. რამდენიმე წამში კაფსულა მოწყდა თვითმფრინავს და მის თავზე კოხტა ნითელი პარაშუტი გაიშალა. ეკიპაჟმა კი ბრძოლა განაგრძო და ერთ საათში გამჭვარტლული თვითმფრინავი თბილისის აეროპორტში დასვა.

კაფსულა უდრან ტყეში ჩავარდა. მისი გადამცემი დაზიანდა და მასველებმა სიგნალი დაკარგეს. საქმეს ვერც ამერიკულმა თანამგზავრებმა უშველეს. კონსპიროლოგები ამბობენ, რომ არც ამჟამინდელი და არც ამავესწავლებლებს ძებნით თავი არ მოუკლავთ. კაფსულაში გამოკეტილი ადამიანს კი მობილურზე უფრო რთულ ხელსაწყოთა საქმე არასდროს ჰქონია და, რამდენიც უნდა დაეჭირა ხელი ღილაკებისთვის, კარის გაღებას შიგნიდან ვერა და ვერ მოახერხებდა. დრო

გადიოდა. ცინიკურად ნიკნიკებდა მაჯის საათი, რომლის ციფერბლატზე ბაჭები კამასუტრის მაცდურ ხელოვნებას ეუფლებოდნენ. კაფსულა აღჭურვილი იყო სიცოცხლის უზრუნველყოფისთვის ყველა აუცილებელი სისტემით, ვენტილაციით, წყლისა და სურსათის არც თუ მცირე მარაგით. დრო გადიოდა, ბაჭები დახტოდნენ; ლამით კაფსულის შიგნით კაფსულიდან მგლები და ილუმინატორში სავსე მთვარე იჭყიტებოდა.

ბოლოს, როდესაც მარაგში ორი „სნიკერი“ და ნახევარი ჰალტუსი დარჩა, იგი თავგანწირული კივილით ეცა პულტს და მუშტის ბრაზხუნი დაუნყო, შემდეგ პირქვე დაემხო და ატირდა. მოულოდნელად რაღაც კარი, რომელიც ამდენ ხანს გადაულახავ დაბრკოლებად მიაჩნდა, გაიღო.

— დედას გიტყვობ, ყველას გიტყვობთ დედას! — შელოცვასავით იმორებდა იგი და მიჩნობდა სადღაც; რამდენჯერმე დაეცა, ტანსაცმელი შემოეცა. ბოლოს გაუშარტოდა და ისეთ ადგილას მოხვდა, რომელსაც ადამიანის კვალი ემჩნეოდა, ჩამქრალი კოცლიც ნახა, სიგარეტების ნამწვავებიც და, რაც მთავარია, გაზეთიც! ქვაზე ჩამოჯდა და გაზე-

თი ფრთხილად გადაშალა, ცოტა ხანში შფოთვა დაეცყო, რადგან სათაურები სულ სხვა იყო, ვიდრე მოელოდა: „თბილისი-სოხუმი რეისები აღდგა“, „დენაციფიკაციის კანონი: სიმკაცრე თუ ჰუმანიზმი?“, „ყოფილი მინისტრი მეეზოვის კარიერას ირჩევს“, „ვეროკავშირი, რუსეთი, აშშ: თბილისი უსაფრთხოების კონფერენციის მასპინძლობა“, „31-ე ქარხანამ მსხვილი შეკვეთა მიიღო“, „გაიხსნა რეჟიმის მსხვერპლთა მემორიალი“, „ნუგზარ ნიკელაური დოსტოვესკის „იდიოტს“ თარგმნის“, „პარტიის ოქრო: დაავა შევიცარიულ ბანკებთან გრძელდება“, „ჰონდურასის პოლიციამ ვასილიჩის კვალს მიაგნო“, „კავკასიის ეკონომიკური თანამშრომლობა — ანმყო და პერსპექტივები“, „გუბერნატორმა

შეცდომა აღიარა, ბოდიში მოიხადა და გადადგა“, „ავლაბრის რეზიდენცია ავლიბ ზურაბაშვილის სახელობის კვლევით ინსტიტუტს გადაეცა“, — ბოლო სათაური რამდენჯერმე ყურადღებით გადაიკითხა.

ამოიხრა და ფოტოების დათვალიერება დაიწყო. სხვადასხვა ადამიანებს ფოტოებზე ერთი რამ აერთიანებდა — დამშვიდებული სახეები ჰქონდათ, ჩვეულებრივი თავისუფალი ადამიანების სახეები. დიდად არც ახლა უღბინდათ, თუმცა იმედინებები ჩანდნენ. იგი ეძებდა საკუთარ ადგილს ამ მომავალში, მაგრამ ვერა და ვერ პოულობდა მას.

უცებ გაზეთი მოისროლა და ისევ გაიქცა. ახლა კაფსულისკენ მიბრუნდა, რომეტიც ამ შემთხვევაში ერთადერთ მყუდრო თავშესაფრად მიაჩნდა.

ორივე წელიწადში ადგილობრივ გლეხებში იფეთქა ცრურწმენამ „ტყის კაცის“ შესახებ, რომელიც ტყის პირას დატოვებული საჭმლის სანაცვლოდ, თითქოს და რქოსან პირუტყვს მფარველობდა. გლეხები მას მოფერებით „მიშკოს“ ეძახდნენ და მის დასაჭერად ჩამოსულ პარანორმალური მოვლენების უცხოელ მკვლევარებს გზა-კვალს წარმატებით უბნევდნენ.

ლიმიტრი მონიკა

P.S. ორკორი ზეპირსიტყვიერების პერსონაჟია, რომელიც ტყეში ცხოვრობს და გამოუმდებელი კონფლიქტი მისი მონადირეებთან; მისი სხეულის ერთი ნაწილი ვაცის (მამალი თხის), მეორე კი ადამიანის მსგავსია. მკერდზე რქისებრი ნაწარბი აქვს. გადმოცემით, ორკორს დალაგებული მეტყველება არ შეუძლია, მაგრამ მისი ხმა ადამიანებს თავზარს სცემს. გავრცელებული სიუჟეტების თანახმად ორკორი ელტვის ტყის დედოფლის — ტყაში-მფას სიყვარულს.

ხალხი უფრო ბრძენი აღეორნდა, ვიდრე ოპოზიციის

30 მაისის არჩევნებმა დაგვარწმუნა, რომ შექმნილი მდგომარეობიდან ერთ-ერთი სწორი გამოსავალი არჩევნებისთვის ბოიკოტის გამოცხადება იყო. ეს თუნდაც ზუგდიდის მაგალითიდან ჩანს. მოსახლეობამ გამოხატა თავისი დამოკიდებულება და, შეიძლება ითქვას, ოპოზიციური პარტიებისგან განსხვავებით, არჩევნებს ბოიკოტი გამოუცხადა. ფაქტობრივად, არჩევნებში მონაწილეობდა ამომრჩეველთა 15%, თუმცა ოფიციალურად 37% დაფიქსირდა. ასე რომ, ხალხი უფრო ბრძენი აღეორნდა, ვიდრე პოლიტიკური პარტიები და მათი ხელმძღვანელობა.

30 მაისის არჩევნები 4 წლისწინანდელი (2006 წლის 5 ოქტომბრის) არჩევნების იდენტური იყო. განსხვავება მხოლოდ ისაა, რომ, წინა არჩევნებთან შედარებით, ოპოზიციამ „მნიშვნელოვან“ წარმატებას მიაღწია. თუ 41-კაციანი საკრებულოში ოთხი წლისწინანდელი არჩევნების შედეგად ოთხი ოპოზიციონერი მოხვდა, ახლანდელ საკრებულოში მათი რაოდენობა შეიძლება გაიზარდოს (თუ „ქრისტიან-დემოკრატებსაც“ ოპოზიციად ჩავთვლით).

არჩევნებს უნდობლობა გამოუცხადეს ზუგდიდში მცხოვრებმა დევნილებმაც, თუმცა არც ხელისუფლება გარჯილა მაინც და მაინც მათ გასააქტიურებლად. თუ ადრე დევნილები ხელი-სუფლებას არჩევნების წინ მაინც გაახსენდებოდა, ამჟამად საერთოდ იგნორირებული იყვნენ. მათ ის ერთგვრადი დახმარებაც მოუხსნეს, რომელსაც ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის გამგეობა აძლევდა და ისინი ზუგდიდში განთავსებული აფხაზეთის მთავრობის წარმომადგენლობის-

კენ გადაამისამართეს.

„თუ ჩვენ ზუგდიდის ადგილობრივი ხელისუფლება არაფერში გვეხმარება, მაშინ რა აზრი აქვს მონაწილეობას ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნებში და რატომ უნდა ავირჩიოთ ზუგდიდის საკრებულო?“ — კითხულობდნენ დევნილები. არადა, ხელისუფლებამ დევნილების გული ვერც საქართველოს დამოუკიდებლობის დღეს ზუგდიდში გამართულ იმ გრანდიოზული კონცერტით მოიგო, მიუხედავად იმისა, რომ სახელი-სუფლო ტელევიზიები აცხადებდნენ, კონცერტი დევნილების მხარდასაჭერად გაიმართება. არადა, ეს კონცერტი უფრო წინა-საარჩევნო კამპანია იყო, ვიდრე დევნილების მხარდასაჭერი აქცია. სად კონცერტი, ტაშ-ფანდური და სად დევნილები. ან რა როლი უნდა შეესრულებინა ამ კონცერტს მათ კეთილდღეობაში. დევნილებს ერ-

ჩიათ, ის კოლოსალური თანხა, რომელიც კონცერტის გამართვაზე დაიხარჯა, უმჯობესი იყო მათი სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებისთვის მოხმარება.

„ენგურის ხიდთან გამართული აქცია არაფრისმომცემი იყო. შევარდნაძის პრეზიდენტობის პერიოდში ენგურის ხიდთან თვეობით რამდენჯერმე ჩავგიტარებია აქციები, კარგებიც გადავიშლია და გზებიც გადავიკეტია, მაგრამ შედეგი არ გამოუღია. აქციები კი არა, აფხაზეთთან და რუსეთთან ნორმალური და მეგობრული ურთიერთობაა საჭირო“, — აღნიშნა იმდროინდელი აქციების ერთ-ერთმა აქტიურმა წარმომადგენელმა, რომელმაც ვინაობის გამხევა არ ისურვა.

ლადო ძირია, ზუგდიდი

საქართველოა გადასასრენი!

ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნებმა კიდევ ერთხელ ნათლად დაადასტურა, რომ საქართველოში „положение хуже губернаторского“. ვინც ამ გამონათქვამის მნიშვნელობა არ იცის, თანამედროვე ტერმინით რომ ვთქვა, „დასერჩოს“ და გაიგებს.

„ნაციონალური მოძრაობის“ საარჩევნო სლოგანი „გასაკეთებელი კიდევ ბევრია“ სხვადასხვა ინტერპრეტაციით არაერთხელ მოვისმინეთ და ახლა, როცა ხელი-სუფლებზე გამარჯვებას ზეიმობს, ძნელი წარმოსადგენი არ არის, მათი უკიდურეს და-ჭიმულობამდე მისული იძულებითი თმენა და ლიმილით მოქცეული სახე როგორ შეიცვლება.

ახლა გვმართებს განსაკუთრებული სიფრთხილე, რადგან რამდენიმე თვის განმავლობაში არამხოლოდ საქართველოში, მის ფარგლებს გარეთ მყოფი ქართველებისთვისაც ბოლმად და ბალდამად ამოინთხება.

ნაციონალურებისთვის ზოგადად ადამიანის უფლებები ისეთივე ღირებულეა, როგორც ფასიც აქვს უკვე დათვლილი ბიულეტენებს. არც არასოდეს ჰქონია და ამის დასტურია ბოლო ექვსი წლის მანძილზე განხორციელებული მიზანმიმართული რეპრესიები, რის გამართლებასაც სახელმწიფო ინტერესების მოშველიებით ცდილობენ.

შეუძლებელია, სახელმწიფოს ინტერესებს ემსახურებოდეს კერძო საკუთრების ხელყოფა და ცალკეული მა-

ღალი რანგის ჩინოვნიკების მიერ მისი მითვისება; შეუძლებელია, სახელმწიფოს ინტერესებს სჭირდებოდეს ათეულობით ქუჩაში ჩაცხრილული ახალგაზრდის მსხვერპლად ტოლერანტული სააკაშვილისა და მისი ხელი-სუფლების პირადი ინტერესების, ძალაუფლების განმტკიცების დაუოკებელი ცხოველური ჟინის დაკმაყოფილებისთვის კეთდება და ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნებში გამარჯვების გაფორმების შემდეგაც არაერთი შემზარავი დანაშაულის მომხრენი გავხდებით.

ქვეყანა, რომელსაც საქართველო ჰქვია, ახლა ყოფნა-არყოფნის ზღვარზეა და, თუ ქართველი ხალხი გონს არ მოეგება, სხვა გზა, ამ ქვეყნიდან გაქცევის გარდა, არ გვექნება და ერთი ძველი ოცნება დაგვრჩება ძველ-მოტივიდან — ოცნება საქართველოზე!

ძნელი მისახვედრი არ არის, რასთან გვაქვს საქმე — ფეხქვეშ ითვლება კონსტიტუციით გარანტირებული ისიცოცხლის უფლება, კერძო საკუთრების უფლება. ამ დროს განათლების უფლებაზე ლაპარაკიც კი ლიმილის მომგვრელია. ხალხი შიმშილის ზღვარზეა და უკიდურესად გაჭირ-

ავტორიტარულიდან ტოტალურ სხელმწიფოდ ტრანსფორმირების შედეგ გაქცევას ვეღარ გვიშველის: ხელისუფლების ბრძოლი სახელისუფლებო მოვლას

ვებულ ოჯახებს ბავშვი სკოლაში ვერ მიუყვანიათ.

საკუთარი ოჯახებისა და თავის გადასარჩენად ქართველები სამშობლოდან გარბიან და თავშესაფარს ევროპის დემოკრატიულ სახელმწიფოებში ეძებენ, ხშირად იქაურ მოქალაქეობასაც იღებენ, მაგრამ სამშობლოში არსებული ვითარება არ ასვენებთ, აქტიურობენ და ცდილობენ, ევროპელებს გააგებინონ, რომ პრეზიდენტ ბუშისგან „დემოკრატიის შუქურად“ მონათლულ საქართველოში იმაზე სავალალო მდგომარეობაა, ვიდრე წარმოუდგენიათ.

ამ არჩევნების შემდეგ კი საქართველო ავტორიტარულიდან ტოტალურ სახელმწიფოდ ტრანსფორმირდება და გაქცევაც ვეღარ გვიშველის: ხელისუფლების გრძელი საცეცხე ყველგან მოგვხვდება

— თბილისშიც და რეგიონებშიც, ევროპაშიც და ამერიკაშიც, საქართველოს მოქალაქესაც და რომელიმე სხვა სახელმწიფოს ქვეშევრდომსაც.

თუკი ძალაუფლებით თავდაჯერებულ ხელისუფალთა პირად ინტერესებს თუნდაც უმნიშვნელო საფრთხეს უქმნი, მათ კაპრიზებს არ ემორჩილები, სულერთია, ვინ ხარ და სად ხარ, მთელი სახელმწიფო მანქანა შენ წინააღმდეგ მოიმართება და გაყალბებული დოკუმენტებით თვით ყველაზე დემოკრატიული ქვეყნის ხელისუფლებასაც დაარწმუნებენ, რომ სამშობლოდან დევნილი და ახლა უკვე მისი ქვეშევრდომი გამოსწორებული კრიმინალია.

დასჯასაც მოითხოვს და ექსტრადიციასაც ერთ დიდ

საკონცენტრაციო ბანაკად გადაქცეულ საქართველოში, სადაც გაზის კამერები და კრემატორიუმები იქნება გვაკლია...

ალბათ, ამიტომაც არის, რომ უკვე გავეროპელებული საქართველოს ყოფილი მოქალაქეების დიდი ნაწილი უფრო-თხის საქართველოს ხელი-სუფლებასთან დაპირისპირებას, მით უფრო, თუკი სამშობლოში მათ იმედზე მყოფი ოჯახის წევრები და ნათესავ-მეგობრები ეგულდებათ.

რას იზამ, სოციალური მიზეზების გარდა, არსებობს პოლიტიკური და, რაც კიდევ უფრო საშიშია ტოტალიტარული მართვის პირობებში, პიროვნული დაპირისპირება. ამ შემთხვევაში კი ანგარიშსწორების მასშტაბი მართლაც წარმოუდგენელია.

ამიტომ ვამბობ, რომ „ნაციონალური მოძრაობის“ გამარჯვება ნახალისებს ისედაც ადამიანებზე დაგეშილ ნაცისტურებზე და უკონტროლო პროცესები უახლოეს მომავალში ქვეყნის იზოლაციით დამთავრდება, რაც, უპირველესად, ჯერ კიდევ მყოფე ქართულ სახელმწიფოებრიობას უქმნის საფრთხეს.

საქართველოს პოლიტიკური სპექტრიც და საზოგადოების თვალსაჩინო წარმომადგენლებიც სწორედ ამ

საფრთხეებზე უნდა დაფიქრდნენ და ერთხელ და სამუდამოდ მიხვდნენ, რომ უმნიშვნელ და მიზანთრობ ხელისუფალთა თამაშს აყოლით ქვეყანას უფსკრულისკენ მიაკნენ.

„გასაკეთებელი კიდევ ბევრია!“ — ხელისუფლების მიერ ხალხის თვალის ასახვევად მოგონილი ეს სლოგანი მალე საქმედ იქცევა. მათ კი როგორ იციან თავიანთი საქმის კეთება, არაერთხელ გვინახავს. ახლა ისედაც გასარკვევი, ვინ მოყვება რეპრესიების პირველ ტალღაში და ვინ აღმოჩნდება „ნაციონალურების“ ხორცსაკეპში.

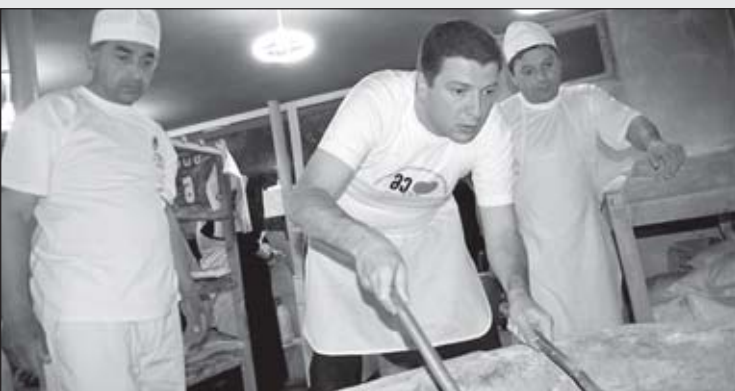
არაერთი გაფრთხილების მიუხედავად, ჩვენ დავუშვით, უფლება მივეცი ხელისუფალთ, რომ კიდევ ერთი გამარჯვება გაეფორმებინათ. გამარჯვება, რომელიც ქართველი ხალხის დამარცხებაა.

მეტი რაღა უნდა დააშავოს ამჟამინდელმა ხელისუფლებამ, რომ მივხედეთ — ამით ხელში საქართველოს განვითარების პერსპექტივა ნულის ტოლია. ახლა ერთადერთი საზრუნავი დაგვრჩა და მთელი ძალისხმევა იქეთკენ უნდა მივმართოთ — საქართველოა გადასარჩენი!

გონდო პიინარაჟვილი

«არ გვჭირდება ყალბი პერი» სააკაშვილმა გაკვეთილი ვერ ჩააბარა

ევროპამ და დანარჩენმა მსოფლიომ სააკაშვილს კიდევ ერთი გაკვეთილის ჩაბარების საშუალება მისცა, რომელიც ვერ ჩააბარა. გაკვეთილში ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნები იგულისხმება. თბილისის სხვადასხვა უბანში ახალი სკვერების, ესტაკადების, ხიდებისა და გაურკვეველი კონსტრუქციების მონყობის მიუხედავად, გიგი უგულავას რეიტინგი მაინც ვერ მიუახლოვდა იმ ზღვარს, რაც მას „გამერებაში“ დაეხმარებოდა.

29 მაისის ღამეს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში სრული მობილიზაცია გამოცხადდა, გამართა შემადგამებელი ბრიფინგიც, გაიკვია, რომ ცესკოში ყველაფერი რიგზეა და მათ ყველანაირი რესურსი აქვთ არჩევნების დემოკრატიულად და მონესრიგებულად ჩატარებისთვის.

ფიცი მნამს, ბოლო მაკვირვებლო. არჩევნების დღე დამდგარი არც იყო, სერიოზული დარღვევა და გაყალბების მცდელობა რომ დადასტურდა.

კრწანისში არჩევნების ჩამორჩენის საფრთხე მას შემდეგ დადგა, დადგინდა, რომ კრწანისის რაიონში საარჩევნო უბნებზე 29 მაისის გვიან საღამომდე ბიულეტენები მიტანილი არ იყო. საარჩევნო კოდექსის მიხედვით, უბნებზე ბიულეტენები 29 მაისის 20:00 საათამდე უნდა ყოფილიყო, თუმცა 30 მაისის ღამის 2 საათამდე ბიულეტენები არათუ საარჩევნო უბნებზე, საოლქო კომისიებშიც არ შეუტანიათ გასანაწილებლად.

არჩევნების დღეს „ნაციონ-

ალური მოძრაობის“ ლიდერებმა დილიდანვე თავის მონონება დაიწყეს: „არჩევნები მშვიდ და დემოკრატიულ ვითარებაში მიმდინარეობს“.

ამ განცხადების პარალელურად კი საქართველოს სხვადასხვა რაიონში ოპოზიციონერი ლიდერების კანდიდატებმა საარჩევნო უბნები დატოვეს და მმართველი პარტიის წარმომადგენლებს ძალადობაში დასდეს ბრალი.

როგორც გორელები ამბობენ, სხვადასხვა უბანზე „ნაციონალური მოძრაობის“ აქტივისტები საარ-

ჩევნო უბნის შესასვლელთან იდგნენ და, მმართველი გუნდის მხარდაჭერის სანაცვლოდ, მოსახლეობას ფულს სთავაზობდნენ. თვითმხილველების თქმით, ადგილობრივი ფურნალისტები (ამის ფორმალსადაც არსებობს).

განსაკუთრებით აქტიურობდა გორის რესურსცენტრის დირექტორი გიორგი სოსიაშვილი, რომელიც ზენოლის გზით პედაგოგებს აიძულებდა, არჩევანი „ნაციონალების“ სასარგებლოდ გაე-

კეთებინა. სოსიაშვილი წინასაარჩევნო კამპანიის დროსაც შემწეული იყო პედაგოგებზე ზენოლასა და მათ დაშანტაჟებაში. თუკი გორში მცხოვრები პედაგოგები „ნაციონალური მოძრაობის“ სასარგებლოდ არ ჩაერთვებოდნენ წინასაარჩევნო კამპანიაში, ისინი სამსახურებს დაკარგავდნენ.

საკუთარი არჩევანის გასაკეთებლად საარჩევნო უბანზე 12 საათისთვის გიგი უგულავაც მივიდა. უგულავამ საარჩევნო უბანზე კომენტარიც გააკეთა და განაცხადა, რომ არჩევნები დემოკრატიულად მიდის და არც ერთი დარღვევა არ ყოფილა.

ამ განცხადების პარალელურად კი მისი აქტივისტები იმავე საარჩევნო უბანზე, მთაწმინდის რაიონის №15 უბანზე სატელეფონო ზარებით „ნაციონალების“ მობილიზაციას აწარმოებდნენ და ცდილობდნენ ადგილობრივი „ნაციონალისტების“ მოყვართ თავი. მის შემდეგ, რაც უგულავას

მხარდამჭერებმა ოპოზიციონერი დამკვირვებლებისგან შენიშვნა მიიღეს, ისინი მანქანებში ჩასხდნენ და წინასწარ ამოებქდილი სიგების მეშვეობით განაგრძობდნენ აგიტაცია-პროპაგანდას.

ჩვენს შეკითხვაზე, თუ რას აკეთებდნენ, გვიპასუხეს, რომ საკუთარ ოჯახის წევრებს ურეკავდნენ და არჩევნებზე მისვლას სთხოვდნენ.

განსაკუთრებული დარღვევებით ჩაიარა არჩევნებმა ლაგოდეხის რაიონის სოფელ კაბალში, სადაც არჩევნების გაყალბება ტრადიციად იქცა. „ნაციონალური მოძრაობისა“ და „ეროვნული საბჭოს“ წარმომადგენლებს შორის შელაპარაკება ხელნართულ ბრძოლაში გადაიზარდა, რასაც ადგილზე საპატრულო პოლიციის მისვლა და მათი დაკავება მოჰყვა. ჩხუბის მიზეზი საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის მიერ უხეში აგიტაცია-

ვაშა, ამ ახალ საქართველოს! ვაშა, შენას!

სხვისი არ ვიცი და 30-მა მაისმა მე პირადად სწორედ ეს ლოზუნგი (დღევანდელი ენით — სლოგანი) გამახსენა საბჭოთა საქართველოს სინამდვილიდან. 30 მაისი ნამდვილად ახალი ეტაპია დღევანდელ საქართველოში. ვისთვის — შენების, ვისთვის — პოლიტიკურ მოუსაველეთში წასასვლელი ბილეთის შეძენის, ვისთვის კი — ჩუმი პროტესტისა და სერიოზული აპათის.

ხელისუფლებისთვის ამ არჩევნებმა ნამდვილად მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა. საბოლოოდ დადასტურდა, რომ „ნაციონალური“ ხელისუფლებას თუ ვინმე დაასრულებს, ეს ისევ „ნაციონალი“ ნიაღვრის ალმოდინის მართლაც იქნება და არა დღევანდელი „ოპოზიციის“ რომელიმე წარმომადგენელი. ამდენად, ჯერჯერობით, მათ სანერვიულო მართლაც არაფერი აქვთ, თუ, რასაკვირველია, თავის ჩვეულ სტილში კიდევ რაიმე მარაზში არ მოიფიქრეს და მთელი ქვეყანა მართლაც ქვეყნიდან არ გადაიყვანეს, რასაც უმართავი პროცესები და ქაოსი მოჰყვება.

ოპოზიციამ საკუთარი თავის „გამოფრის“ სამწლიანი პროცესი, როგორც იქნა, დააგვირგვინა და წარმატებით შეაძინა ხალხს თავი. მეტი რა მოხდა, რომ ამ მართლაც მტკივნეული სამი წლის განმავლობაში ბევრი თავისი მომხრე დახვდებოდა ხელისუფლებას და ვეღარ გამოაშვებინა, ბევრი სასიკვდილოდ გაიმეტა და, აბა, ჩვენ რა შეგვიძლია, გვითხრა, გულში ისე იბაგუნა მუშტი, კინალამ ფიცარი ჩაინგრა (არადა, ცუდი არ იქნებოდა), ხალხს საბოლოოდ დაუკარგა ქულაში გამოსვლისა და პროტესტის გამოხატვის სურვილი...

უკვე წინასწარჩევნო პერიოდში აშკარა გახდა, რომ რეალურად ოპოზიციის თითოეული სუბიექტი მხოლოდ იმისთვის მოწოდებულია არჩევნებში, რომ ხელისუფლების შემდეგ მეორე ადგილზე გასულიყო, რაც ავტომატურად ნიშნავდა ოპოზიციონერთა შორის პირველ ადგილზე გასვლას. ეს კი (მათი ჭკუით) ახალ შანსებს იძლეოდა „ახალი ოპოზიციური მოძრაობის“ დაწყების შემთხვევაში — ოპოზიციურ ძალთა შორის ყველაზე მაღალი პროცენტის მომპოვებელს ავტომატურად ექნებოდა პრეტენზია ლიდერობაზე. ეს შესაძლოა, ასეც ყოფილიყო, რომ არა ორი გარემოება — პირველი ის, რომ რამდენიმე ყველაზე რეიტინგულმა ოპოზიციურმა ძალამ (ლეობორისტები, ეროვნული ფორუმი, ბურჯანაძე) ამ არჩევნებს საერთოდ „ნივიჟო“ გაუკეთა და არ შეიმჩნია. ასე რომ, ვინც უნდა გასულიყო მეორე საპრიზო ადგილზე ოპოზიციიდან, მისი ლიდერობა მომავალ პროცესებში მაინც ერთობ საორჭოფო იქნებოდა; და მეორე — ვის უნდა ულიდერობა, ბატონებო? ხალხს, რომელიც თქვენ მიერ ორგანიზებულ აქციებზე აღარ მოვა? და თუ ამ ხელი-

სუფლების სისულელით ხალხი ქულაში მაინც გამოვიდა, გგონია, რომ თქვენ მიმართ ნაკლები აგრესია იქნება, ვიდრე ხელისუფლების მიმართ?

ამ ეტაპზე ყველაზე ცუდი და იმავე დროს ყველაზე კარგი პოზიცია ისევ ხალხმა გამოხატა. ამომრჩეველი საარჩევნო უბნებზე უბრალოდ არ გამოცხადდა. 30-40%-იან აქტიურობას აქტიურობა არ ჰქვია. ეს აპათიაა და ამავე დროს — პროტესტი; პროტესტი როგორც ხელისუფლების, ისე ოპოზიციის მიმართ. ვერ შეძლო ოპოზიციის არჩევნებში მონაწილე წინილმა ხალხის დაჯერება იმაში, რომ ან თბილისის და თბილისელების ბედს შეცვლიდა უკეთესობისკენ, ან მერის პოსტს ტრამპლინად გამოიყენებდა ახლო მომავალში ხელისუფლების მთლიანად შესაცვლელად. საპროტესტო მოძრაობა არ

არსებობს ლიდერის გარეშე — გნებავთ, პოლიტიკური ძალის, გნებავთ პიროვნების გარეშე. ჯერ ოქრუაშვილი, ხოლო შემდეგ „გერჩისაში“ ხალხმა რეალური ალტერნატივა დაინახა. სხვა საქმეა, რამდენად გამართლებული იყო ეს მოლოდინი. თავისთავად ცხადია, არც ერთ მათგანს საკუთარი უმაქნისობა და მანკიერი თვისებები ჯერ სათანადოდ გაშლავებული არ ჰქონდა და მათი მაღალი რეიტინგიც სწორედ ამან განაპირობა. დღეს ალტერნატივა არ ჩანს. ამ მხრივ ჭკვიანური იყო ლეობორისტებისა და ფორუმის გათვლაც — ამ არჩევნებში არმონაწილეობით მათ ხელი არ მოახერხეს თავ-თავიანთი გარდაცვალების მოწოდებაზე და სხვა ოპოზიციონერებზე უფრო ჭკვიანური აღმოჩნდნენ. სამომავლოდ მათ რაღაცის თეორიული შანსი მაინც დაუტოვეს საკუთარ თავს, რასაც არჩევნებში მონაწილეობა ნამდვილად ვერ ვიტყვი.

წილეობა-არმონაწილეობა იქით იყო და, თუნდაც წაგებული არჩევნები ნამდვილად არ არის საფუძველი იმისთვის, რომ ესა თუ ის პოლიტიკური ძალა ხალხმა „ჩამოწეროს“, საფუძველი სხვა გარემოებებია. რამდენიმე თვის წინათ, როცა „კონსერვატორების“, სალომეს „პარტიისა“ და კიდევ ერთი რომელიღაც „პოლიტიკური ძალის“ ოფისებში დამონტაჟებული მოსასმენი აპარატურა აღმოაჩინეს, ერთი ვაიუსველებული ატყდა, როგორ თუ შინაგან საქმეთა სამინისტრო ბედავს და გვისმენსო. ჩემთვის საკმაოდ მოულოდნელად (ჩვენი დღევანდელი უფროსების დონიდან გამომდინარე), ერთმა ჩვენმა კოლეგამ საკმაოდ ჭკვიანური შეკითხვა დაუსვა „კონსერვატორ“ კუკავას. შეგახსენებთ, ეს ის კუკავაა, რომელსაც შეუძლია, მთელ საქართველოს უტიფრად უყუროს თვალბში და ამტკიცოს, რომ ცოტენ გამსახურდია საზოგადოე-

ბისთვის საშიში არ გახლავთ, არაფერი დაუშავებია და, შესაბამისად, ციხეშიც არ უნდა იჯდეს. მაგრამ დავანებოთ გამსახურდიას თავი. ზემოხსენებულმა ყურნალობა კუკავას ასეთი რამ ჰქვია: კი მაგრამ, ეს „უფროკები“ რომ აღმოაჩინეთ, რა მოიგეთ ამხელა სკანდალის ატეხვით, ყოფილიყავით ჩუმიად, ვითომც არაფერი გიპოვიათ, დამჯდარიყავით ოფისში ამ „უფროკებთან“ ახლოს და გელაპარაკათ ერთმანეთთან წინასწარ შეთანხმებულ საკითხებზე, შეგვედლო დეზინფორმაცია შინაგან საქმეთა სამინისტროსთვის და გავტერთულებინათ მათთვის მუშაობა, ამასობაში კი მართლა რამე ჭკვიანური გეკეთებინათო. კუკავას პასუხი კი ნებისმიერ ნორმალურ ქვეყანაში პოლიტიკიდან წასვლის საბაბი გახდებოდა — ჩვენო, გენაცვალეო, მოსმენებსა და ეგეთ მამაძაღვლებში მაგათ ვერ ვაჯობებდითო... აი, ესეც ჩვენი „ჭკვიანი“ ოპოზიცია. დალოცვილო, იმის თავი და ერთი ადგილი არ გაქვს, რომ უშიშროებას, უბრალოდ, „დეზა“ შეუგდო და მცდარ კვალზე დააყენოს და ქვეყნის მართვაზე გაქვს პრეტენზია?

მმართველი პარტიისთვის კი ისევ მშენებლობის პერიოდი გრძელდება. ავაშენებთ ხიდებს, მოწუმენტებს (მძლოლები გმირთა მოედნის ქვეშ, გვირაბში, გავლისას პირველს რომ ინერსს, ეს 260-ტონიანი ჯანდაბა თავზე არ დაგვემსოსო), შადრევნებს, სასტუმროებსა და უოპოზიციო საქართველოს — მდუმარეს და აპათიაში ჩავარდნილს. ვაშა!

სალკადო რვალი

პროპაგანდა გახდა. ჯუმსუნ ბაირამოვის საქციელი არც სხვებისთვის დარჩენილა შეუმჩნეველი. ბაირამოვი ამომრჩევლებს აფრთხილებდა: „თუკი „ნაციონალურ მოძრაობას“ არ მისცემთ ხმას, კარგად იცით, რა მოგვლით. არ გეგონოთ, გაურკვეველი რჩებოდეს, ვინ ვის მისცა ხმა“.

წინასწარჩევნოდ გავრცელდა ინფორმაცია, რომ პატიმრები და საპატრულო პოლიციის თანამშრომლები ხმას, ჩვეულებრივ, საარჩევნო უბნებზე მისცემდნენ. ამის გამო დიდი აზრთა სხვადასხვაობა იყო „თავისუფლების ინსტიტუტსა“ და ვანო მერაბიშვილის კლანს შორის. ამის გამო მთელი რიგი დარღვევებით წარმართა საარჩევნო პროცესი.

ზუგდიდში 200-მდე წინასწარ პატიმრობაში მყოფმა პირმა არჩევნებში მონაწილეობის მიღება ვერ მოახერხა, ვინაიდან არც ერთს არ აღმოაჩნდა პირადობის დამადასტურებელი მონაწილეობა. პატიმრებამდე მისვლა უფროსებისგან და დამკვირვებლებმა ვერ მოახერხეს, თავად ციხის ადმინისტრაცია კი არ აკონკრეტებს, რატომ არ აქვთ პატიმრებს პირადობის დამადასტურებელი მონაწილეობა. ანალოგიური შემთხვევა დაფიქსირდა თბილისის წინ-

ნასწარი დაკავების იზოლატორში. 1500 პატიმრიდან პირადობის მონაწილეობა მხოლოდ ერთს აღმოაჩნდა. დანარჩენებმა კი საჭირო დუკუმენტაციის არქონის გამო ხმის მიცემა ვერ შეძლეს. არც ამ ფაქტთან დაკავშირებით აკეთებს კომენტარს წინასწარი დაკავების იზოლატორის ხელმძღვანელი.

მარკირების აპარატი ყველა დემოკრატიულ ქვეყანაში არჩევნებში ერთი ადამიანის მიერ ორჯერ მონაწილეობას გამორიცხავს, რაც არჩევნების დემოკრატიულად ჩატარების ერთგვარ გარანტიას ქმნის, თუმცა ეს მეთოდი საქართველოზე არ ვრცელდება. ნაძალადევის რაიონსა და ფონიჭალაში დაფიქსირდა

შემთხვევები, სადაც მარკირების აპარატი სპეციალური სითხის ნაცვლად წყალი აღმოჩნდა. ამავე უბნებზე დაფიქსირდა ამომრჩევლების არარეალურად მაღალი მაჩვენებელი. დამკვირვებლები აცხადებენ, რომ სამუშაო და ოთხჯერ მიდიან უბანზე პირები, რომლებიც ჩვეულებრივად გადიან საარჩევნო პროცესს. საარჩევნო დღის ბოლომდე ხელისუფლება ცდილობდა, მოსახლეობა დაერწმუნებინა არჩევნების პატიოსნად ჩატარებაში. თუმცა ათობით გავივლენილი დარღვევა ხელისუფლების არგუმენტებს ეწინააღმდეგებოდა.

პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმაც არჩევანის გაკეთების შემდეგ განაცხადა, რომ „ნაციონალურ მოძრაობას“ ალტერნატივა არ ჰყავს და რომ ისინი დამაჯერებლად გაიმარჯვებდნენ. — ასეთი მშვიდი არჩევნები საქართველოში არ ყოფილა, არც დარღვევები გამოვლენილა, — აცხადებდა პრეზიდენტი, პარალელურად არჩევნებისთვის სპეციალურად გახსნილ მედიაცენტრში ყოველ საათში ერთხელ ბრიფინგი ტარდებოდა, სადაც საქართველოს სხვადასხვა რაიონში არსებულ უბნებზე დაფიქსირებული დარღვევების შესახებ ვრცელდებოდა ინფორმაცია.

ყველაზე დიდი პრეტენზია ადგილობრივ დამკვირვებლებს უცხოელების მიმართ აქვთ. „უბანზე იყვნენ უცხოელი დამკვირვებლები, თუმცა ისინი შემოდიან, რამდენიმე კითხვას სვამენ და გადიან. მათი დასკვნა არ არის სანდო, ვინაიდან ისინი უბნებზე, ძირითადად, მხოლოდ იმას ამოწმებენ, არის თუ არა სიმშვიდე და ხომ არ არის ჩხუბი. საარჩევნო უბანზე დღის განმავლობაში 5 ნუთით შევლით როგორ შეიძლება, რეალური დასკვნა დადო?“ — განაცხადა „თოფაქე-მრეწველების“ წარმომადგენელმა კომისიაში, თეა იმნაიშვილმა.

ოპოზიციური სპექტრი აცხადებს, რომ, თუკი ექნებათ რეალური დოკუმენტები არჩევნების გაყალბებასთან დაკავშირებით, ისინი საკაშვილს ამას არ აპატიებენ; პრეზიდენტი — ოპონენტების დასჯით, ოპოზიცია კი საპროტესტო აქციებით იმუქრება. მთავარი კი ის არის, ვის ექნება ხალხის მხარდაჭერა. შეეგუება თუ არა ოპოზიცია და საზოგადოება არჩევნების გაყალბებას, ამას უახლოეს მომავალში განვითარებული პოლიტიკური პროცესები გვიჩვენებს.

ლიზა ბენდილიანი

შეპყრობილი რა ღვას ჩააღწივს პრეზიდენტის ალტერნატიული პოლიტიკის განხორციელების უკუაღრმობის უკან?

მაღალი თანამდებობის საჯარო მოხელე და, მითუმეტეს, ქვეყნის პრეზიდენტი, მისი უცნაური გამონათქვამების, მანერებისა თუ საზოგადოებისთვის ცნობილი თვისებების საშუალებით ფსიქოლოგების ყურადღების ქვეშ ექცევა. შემდეგ კი საჯარო პირების ფსიქოპორტრეტს ადგენენ. მიხეილ სააკაშვილის ფსიქოპორტრეტი ასეთია:

„ალიზარდა არასრულფასოვან ოჯახში, ჰქონდა ძლიერი მიდრეკილება დედისადმი. ღრმა ემოციური ტრამვის შედეგად გამოუმუშავდა უკიდურესად ნეგატიური, აგრესიული და დაძაბული დამოკიდებულება ბიოლოგიური მამისა და მამინაცვლისადმი. ვერ პოულობდა საერთო ენას თანატოლებთან, რომლებიც მას არასრულფასოვანად აღიქვამდნენ და ემიჯნებოდნენ. არის ექსპრესიული, არაადეკვატური, პათოლოგიურად თავმოყვარე, აშკარად გაზვიადებული თვითშეფასებით, განსაკუთრებულად აგრესიულია მამინ, როდესაც ჰქონია, რომ დაამცირეს და ეჭვქვეშ დააყენეს მისი ძველმოსილება.“

გარკვეული ალტერნატიული პოლიტიკის მიხედვით, შინაგანად კავშირგაბმული სოსიოპათია, შეპყრობილი საქუთარი ზიდავებისა და პარსონის ფსევდონილია... საზოგადოება მისთვის ბრძოლა, როგორც მხოლოდ აპოლონიკატივისა და მისი ზიდავების ტკბობისთვის არის გარკვეული.

ნებისმიერ ადამიანს, ვისზეც გაუჩნდება ეჭვი, რომ რამე ასპექტით მასზე ძლიერია, აღიქვამს მტრად. ახასიათებს იდეების აკვირებას.“

პრეზიდენტის ამგვარ შეფასებას მისი ქცევები და გამოთქმებიც აძლიერებს. მიხეილ სააკაშვილის მხრიდან ხშირად ისმის ისეთი ფრაზები, რაც მსმენელსა თუ მკითხველს ართობს. შესაძლებელია, პრეზიდენტს ამგვარი განცხადებების კეთება პიარისთვისაც უნდოდეს, თუმცა სხვა ქვეყნების ლიდერებს გაცილებით მაღალი რეიტინგი აქვთ, მაგრამ არა ამგვარი განცხადებების ხარჯზე.

ჩვენ გავიხსენებთ პრეზიდენტ სააკაშვილის არაადეკვატური ფრაზები და ფსიქოლოგს მათი შეფასება ვთხოვეთ.

- „ჯარი იყო რამდენიმე თვის უჭმელი“;
- „ჩვენი ქალები ყველაზე მაგრები არიან, კაცებს ჯობენ ჩაისვამენ“;
- „მე მეორედ მოსვლამდე დავაგებ ასფალტს“;
- „მაიკროსოფტმა შექმნა ქართული ანბანი“;
- „მათი (ოპოზიციის) ხმები არსად არ წამიღია“.

არის თუ არა ამგვარი განცხადებების ავტორი ფსიქიკურად ჯანმრთელი ადამიანი? ფსიქოლოგი **შალვა აბუნიანიძე**:

„ძალიან ბევრი პოლიტიკოსი ხშირად ბევრ სისულელეს ლაპარაკობს. პირველი პირები ხშირად უშვებენ შეცდომებს, ამბობენ გაუმართავ წინადადებებს, რომლებიც არანაირ ლოგიკაში არ ჯდება, მაგრამ მე ამას უფრო ნამოცდომას დავარქმევ“.

ფსიქოლოგის თქმით, გამორიცხულია, უაზრო გამოთქვამების ხარჯზე შექმნას ადამიანის იმიჯი, რომელიც მას პოლიტიკურ წინსვლაში დაეხმარება.

„რაც საქართველოში ხდება, გამოსვლების დროს რომ შეცდომებს უშვებენ, ეს, ძირითადად, ნამოცდომების ან არცოდნის შედეგია. კონტექსტში ნაგულისხმები აქვთ ხშირად რაღაც, მაგრამ მათ არ აზუსტებენ, არ აკონკრეტებენ. თუმცა არის სპეციალურად გაკეთებული ალოგიკური განცხადებები“.

პრეზიდენტის შეფასებისას აბუნიანიძე ამბობს, რომ მიხეილ სააკაშვილი არ თამაშობს და ის ისეთია, როგორც ეკრანზე ჩანს.

პრეზიდენტი თავის გამონათქვამებს, რომლებიც კონტექსტიდან ამოვარდნილია, ხშირად თავადვე განმარტავს, თუმცა ბევრი ქმედება უკომენტაროდ რჩება. ფსიქოლოგთა დასკვნის გარეშე ცნობილი იყო, რომ მიხეილ სააკაშვილს თანატოლებთან ურთიერთობა უჭირდა და ამ მხრივ ბავშვობაში პრობლემები ჰქონდა. ეს მან თავადვე აღიარა. ხოლო პიარით ქვეყნის მართვა რომ შეუძლებელია და კატასტროფული შედეგებით მთავრდება, ეს ბოლო წლებშიც დაადასტურა.

შორენა გოგოლაძე

პაი, ჩვენს პატრონს

ერთმა ჩემმა ნაცნობმა რამდენიმე წლის წინათ, როცა მიხეილ ალმამფოტელების მმართველობა ახალი დანებული იყო, იკითხა: — ადამიანს ავტომანქანის მართვის მოწოდების აღებამდე „ფსიხოს“ თხოვენ; და ქვეყნის მმართველს „ფსიხოს“ რატომ არ მოეთხოვება? რა დაგიმალოთ და ამ კითხვაზე პასუხი არც მაშინ მქონდა და არც ახლა მაქვს.

საკაშვილის მიერ რეალურად განხორციელებულ ქმედებებს რომც შევეყვით, მხოლოდ მის მიერ ამ რამდენიმე წლის მანძილზე წამოშობილი ფრაზებიც კი საკმარისია, რომ მისით მსოფლიოს წამყვანი ფსიქიატრები თუ არა, ფსიქოთერაპევტები მაინც დაინტერესდნენ და გამოიკვლიონ, ეს მართლაც „ნადოღოა“, თუ მკურნალობა შესაძლებელია.

დავანებოთ თავი იმას, შეიძლება თუ არა, რომ ნორმალური ქვეყნის ნორმალური ლიდერი ქუჩაში სიარულისას ბურჯს ახტებოდეს, აეროპორტში ტრაპიდან ჩამოსვლისას მესამე საფეხურიდან ხტებოდეს, ვიცოცხლებოდა თავში უთაქებდეს, ხარაჩოებზე მიძვრებოდეს, მთავრობის მსდომას კარლსონივით მაღალსართულიანი კორპუსის სახურავზე ატარებდეს, აუზში გადახტომას აპირებდეს და თვითონვე ამბობდეს — გადავხტები, ჭკუა კი არ დამიშლისო, კიკასავით იცინოდეს, სუფრაზე გადაჭამოს ყველაფერი და ა.შ. როგორც იტყვიან, „ია ტოჟე ნე ენდოკრინოლოგ“, მაგრამ მაინც...

ბაკლინი, პიკაელი ოფისიალური ვიზიტისას, ღამის სამ საათზე სააკაშვილმა პირადი დახვდის თანამშრომელი ბააღვიძა, — ნავიდათ, ავტოსალონები დავათვალიეროთ, მიუხედავად კარბი მანქანების ყურაბაო.

ამ ფოტოების ნახვისას კი დალაგებულ ადამიანს, ალბათ, აღარ გაუჩნდება კითხვა, რად უნდა მიმიკოს პრეზიდენტობა. თანატოლები ბავშვობაში ფეხბურთს არ ათამაშებდნენ — ა, ბატონო, აისრულა ოცნება და დღეს პიერ-ლუიჯი კოლინასავით უჭირავს მწვანე მინდვრის ცენტრში ბურთი, მერე რა, რომ სახეზე ცოტა არ იყოს და დურჯს გამოემტყველება აქვს... ეს

კაცი რომ სტადიონზე შევა და სახეზე ასეთი გამომეტყველება ექნება, იმ ქვეყანაში ფეხბურთი განვითარდება? ქვეყანა თავზე დაექცა, ტერიტორიები დაკარგა, პალატების კოლექცია შემოეჭამა... მერე რა, ნაფა სადმე ფეხსენ კურორტზე და პლაჟის ფრენბურთს ითამაშებს... ე.წ. მასაჟისტის ჩამოყვანაც არ გაუჭირდება გერმანიიდან. რომელიმე დაღვინილი ქვეყნის პრეზიდენტი ასეთ დღეში გინახავთ? მაგრამ ჩვენ ხომ ქართველები ვართ. აბა, რა, ბანანის რესპუბლიკა რა ბანანის რესპუბლიკაა, თავისი პლაჟის პრეზიდენტი თუ არ ჰყავს? არ უნდა ამ კაცს სერიოზულობა, გართობა უნდა, თამაში, ზოოპარკში სიარული და ატრაქციონები, ჩაბარეთ ვინმემ, ხალხი არ ხართ? რა გახდა ერთი დიდი ბავშვის მოვლა! ნაიყვანთ ცირკში, მაქსიმუმ ნაყინი მოგთხოვთ, უყიდით ბუშტებს და ისიც ბედნიერი იქნება და თქვენც. ასე არ ჯობია? აბა, ის ჯობია, ცირკად მთელი ქვეყანა რომ გადააქცია და №1 ჯამბაზის როლს რომ თამაშობს?

მაგრამ, არცთუ დალაგებულ საქციელთან ერთად, არის გამონათქვამები, რომლებიც ისტორიას მიშა სააკაშვილს შემოუნახავს. სააკაშვილის მეზღაპრეობაზე წინა ნომერში უკვე ვისაუბრეთ, მაგრამ იმთავითვე ნათელი იყო, რომ სწორუპოვარი მიმიკო მღწეულით არ დაკმაყოფილებოდა და უახლოეს მომავალში კიდევ იტყოდა რაღაც ისეთს, რაც ნორმალურ ადამიანს არასოდეს მოუვა თავში.

ის, რომ სააკაშვილს ბათუმის მიმართ რაღაც სექსუალური გრძნობის მსგავსი აქვს, არახალია. ნეტავ, საქართველო და მისი მოქალაქეები უყვარდეს ისე, როგორც ქათქათა ბათუმი უყვარს. უყვარდეს,

ბატონო, ეჭვიანი არც ერთი ვართ, ეს ბათუმელების საქმეა, როგორ ურთიერთობას დაამყარებს მათთან პრეზიდენტად ნოდებულმა, მაგრამ მისგან საღ და ჯანმრთელ დამოკიდებულებას არ უნდა ელოდოს ადამიანი. და როგორც ხშირად ხდება ხოლმე ამა თუ იმ პათოლოგიის შემთხვევაში, აქაც გაუკუღმართებულმა სიყვარულმა სააკაშვილს არაერთი სისულელე, თუ ბოღვა არა, ათქმევინა.

„ბათუმზე ლამაზი ადგილი შავზღვისპირეთში თუ კიდევ არსებობს სადმე, მზად ვარ, ხელმეორედ შევჭამო პალატუხი“, — დაახეთქა რამდენიმე დღის წინათ ჭკვიანმა და დალაგებულმა.

მიშა, გაგრაში თუ ხარ ნამყოფი? ფოტოებზე მაინც თუ გაქვს ნანახი? დავანებოთ თავი გაგრას, მაინც აღარაა ჩვენი (ვალიაროთ რეალობა, ეს შეგუებასა და დავინყებას არ ნიშნავს). მაგრამ, შენ თუ პალატუხის გემომოგონა და მისი ჭამა მოგიწონდა კიდევ ერთხელ, ბათუმი რაღა შუამია?

მიუიკაბო, აბა, არ უჭამია მიუას პალატუხი, მხოლოდ პირს იწვინდებო? თვალს რომ იბრავებოდით და ჩვენს დაგოლაბას სდილოვდით, როგორ მოგაწონათ თქვენი ქარკის ალიაკაბითი ჩვენება?

მაგრამ არ მგონია, ეს ფრთიანი ფრაზა მხოლოდ იმიტომ წამოესროლა სააკაშვილს, რომ პალატუხის გემო გაახსენდა მშვიტს. საქმე უფრო შავზღვისპირეთის (რომელიც მიშას მცდელობების შედეგად ჯერ კიდევ შემოგვრჩა) მიმართ მის პლატონურ ვენებაში უნდა იყოს. ან, რაც კიდევ უფრო მეტად საგარადელოა, მიშას, როგორც ჩანს, გეოგრაფიის მასწავლებელი სცემდა ხოლმე სკოლაში და შესწულდა ეს საგანი, ისტორიის პედაგოგი კი მთელი დღის მანძილზე კუთხეში აყენებდა, ჰოდა, გაიზარდა თუ არა (მეტი არაა ჩემი მტერი), ისტორიის დედაც გაიხსენა (პეროდოტეს მუელე), გეოგრაფიას მამაც მოუკითხა და ფსიქიატრიაშიც ხომ, ახალი სიტყვა თქვა კი არა, ახალი მიმართულება დააფუძნა საერთოდ.

ხომ თქვა ერთხელ, ანაკლია რომ ნიცაზე უკეთესი იქნება, თბილისი სიღნაღს შეუერთდება და ამის გამო პარიზი შურით გასკდება, რომ თბილისი უფრო კარგადაა განათებული, ვიდრე მიუნჰენი და ამსტერდამი, ერთად აღებული (უბედურმა გერმანელებმა იციან ამის შესახებ?), რომ მსოფლიო ტურისტული რუკებიდან სულ მალე გაქრება ფიჯისა თუ სეიმელის კუნძულები, მალაიზია, რივიერა, ნიცა, შარმ-ელ-შეიხი და მთელი მსოფლიოს ტურისტები მხოლოდ ბათუმსა და ანაკლიაში ივლიან, სადაც თურმე მზე ანათებს და გარუჯვა შეიძლება. აიო, უნაოჭო შუბლი დაგვანახა მიმიკომ, მე ასე ანაკლიაში გავირუჯვო. ეწერა ახლა ვითომ იმ შუბლზე „დამზადებულია ანაკლიაში“?

მაგრამ, ნათქვამია, „ესლი ჩელოვეკი იდიოტ, ტო ეტო ნადოღო“...

სალვადორ დვალი

«პარკა-პარკა» ორდენები სვიოდა

ლირსაბის ორდენი საქართველოს პირველმა პირმა ისე გაამასხარა, რომ მასზე უკვე თავად ორდენოსნებსაც ეცინებათ და მისი ხსენებაც კი ესირცხვილებათ. კლიპში მონაწილეობისთვის რომ ორდენს მიიღებ, ცხადია, მას უკვე ფასი აღარ აქვს. საქართველოში ათასობით ასეთი დაჯილდოებული გვყავს. ამიტომ ახლა სააკაშვილი სხვა ორდენებს არიგებს. 26 მაისს მან რამდენიმე ადამიანი ქვეყნის წინაშე დიდი დამსახურებისთვის მასტანბ გორბასლის I ხარისხისა და ბრწყინვალის საპრეზიდენტო ორდენებით დააჯილდოვა.

რა დამსახურებისთვის დააჯილდოვა მიხეილ სააკაშვილმა ბრწყინვალის საპრეზიდენტო ორდენით ათეულგობით ადამიანი?

რა დამსახურებები უნდა გქონდეთ ქვეყნის წინაშე, რომ ქვეყნის მეთაურმა ვახტანგ გორგასლის I ხარისხის ორდენითა და ბრწყინვალის საპრეზიდენტო ორდენით დააჯილდოვოს? ამ კითხვებზე პასუხის მოსაძებნად გადავხედეთ მიხეილ სააკაშვილის მიერ 26 მაისს დაჯილდოებულ ადამიანთა ისას.

ბრწყინვალის საპრეზიდენტო ორდენი გადაეცა ნაგებული ომის პერიოდში გაერთიანებული შტაბის უფროსის მოადგილეს, ამჟამად გენშტაბის უფროს **დემეტრი შანტაძეს** — საქართველოს შეიარაღებული ძალების მშენებლობაში მიღწეული წარმატებებისთვის; ასევე, საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის მეუღლეს, საქართველოს ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრის ხელმძღვანელს, ბალეტის ნიშნის მფლობელს **ნიკოლოზ ნანიაშვილს** ქართული საბალეტო სკოლის აღორძინებისა და საქართველოს წარმომჩინების მთელ მსოფლიოში შეგახსენებთ, რომ ორდენამდე პრეზიდენტის ბრძანებულებით, უზურფრუქტის წესით, ვერაზე, 300 კვ.მ მინის ნაკვეთი გადასცა, ასევე აჩუქა შენობა დახურული ბაზრის ტერიტორიაზე, სადაც ადრე ენერგეტიკის სამინისტროს ერთ-ერთი ობიექტი იყო. მისთვის ახალგაზრდობის სასახლის გადაცემასაც აპირებდა, მაგრამ ამას სერიოზული პროტესტი მოჰყვა და ბალეტის ნიშნის მფლობელს მიანიჭეს ვეღარ გაბედა.

საქართველოს მთავრობის ხელმძღვანელობისთვის ყველაზე რთულ დროს ქართულ ბიზნესში ნოვატორობისთვის დაჯილდოვდა **ლიბერთი ბანკის** ხელმძღვანელი **ლადო ბურბანიძე**. რაში გამოიხატა მისი ნოვატივები, გაუგებარია, რაც შეეხება მის მოღვაწეობას რთულ პერიოდში, როგორც გვახსოვს, კრახით დასრულდა, რადგან მისი მუშაობით უკმაყოფილო პრეზიდენტმა ბიზნესიდან პრემიერ-მინისტრის პოსტზე იძულებით გადაყვანილი ბანკირი სასწრაფოდ ჩამოართვა მაღალ სახელმწიფო თანამდებობას და გეგა მგალობლიშვილით ჩაანაცვლა. ამორი ადამიანის მოღვაწეობა პრემიერის პოსტზე ყველაზე ხანმოკლე აღმოჩნდა.

კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის სააკაშვილის ხელმძღვანელი **ნიკოლოზ პანიკაშვილი** 100-ზე მეტი ქართული ძეგლის აღდგენისთვის დაჯილდოვდა. თუმცა რამდენიმე წლის წინაშე იგივე ვაჩიშვილი, რომელიც

ყველაზე კარგი რეპუტაციით სარგებლობდა მინისტრთა კაბინეტში, კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის მინისტრობიდან მოხსნა, რათა ვაშაძისთვის გამოეთავისუფლებინა ადგილი.

ალბერტ დომინგო კაბო დაჯილდოვდა ბათუმისა და ანაკლიის ბულვარების, თბილისის გმირთა მეორიხარისხისა და საქართველოს პარლამენტის ახალი შენობის პროექტების შექმნისთვის. პატრიოტიზმისა და ქართულ ბიზნესში ახალი სტანდარტების დანერგვისთვის დაჯილდოვდა **კობა ნაჭყალია**. შეგახსენებთ, რომ ნაყოფია შპს „კვარციტის“ სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარეა. იგი აფინანსებს, გიგა ბოკერიას მეუღლის ყურნალ „ტაბულას“ და, რაც ყველაზე მთავარია, ბოლინის რაიონში „ნაციონალური მოძრაობის“ მაჟორიტარობის კანდიდატი და პარტიული სიაში 141-ე ნომერია.

დაჯილდოებულითა შორისაა **როლანდ ახალია**, 70-იანი წლების შემდეგ კორუფციასთან, უკანონოებასთან და მაფიასთან ხმალამოღებული, თავდადებული ბრძოლისთვის. ეს პრეზიდენტის შეფასებით. საზოგადოებისთვის კი ის სანდრო გორგვლიანის მშობლების მიერ, სანდროს მკვლელობის დამკვეთად მხილებული კულის უფროსის, დათა ახალია-სა და თავდაცვის მინისტრ ბაჩო ახალიას მამაა. მისი შვილების ცოდვებზე არაერთხელ დაინერა, თავად როლანდ ახალიასაც არაერთ დანაშაულში სდებენ ბრალს, რომელიც სამეგრელო-ზემო სვანეთის მრავალწლიანი პროკურორობის დროს ჩაიდინა.

საბერ მასალი — ფოთის საზღვაო ნავსადგურისა და „რაკინ დეველოპმენტის“ სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე დაჯილდოვდა საქართველოში ასეულობით მილიონი დოლარის ინვესტიციის სწორად ორგანიზებისა და წარმატებული ბიზნესსაქმიანობისთვის.

იულონ გაგოშია ბრწყინვალე ექსპედიციებისა და დიდი პატრიოტული ღვაწლისთვის დააჯილდოვა პრეზიდენტმა, თუმცა საინტერესოა, რატომ მაშინ არ გაახსენდა ეს ღვაწლი პრეზიდენტს, როცა მთავრობის ყველაზე ჭარმაგი წარმომადგენელი მინისტრთა კაბინეტიდან მოისროლა.

ყველაზე რთულ პერიოდში გამორჩენილი თავდადებისთვის, ქართული პატრიოტული ახალგაზრდობის საუკეთესო სახის წარმომჩინების დაჯილდოვდა შს მინისტრის მოადგილე **ეკა ზღუდაძე**

(საინტერესოა, რაში გამოიხატა შინაგან საქმეთა მინისტრის მოადგილის, ზღუდაძის თავდადება);

რამაზ ნიკოლაიშვილი, საგზაო დეპარტამენტის თავმჯდომარე — წარმატებული საქმიანობისთვის ქართული სახელმწიფოებრიობის აღმშენებლობის საქმეში. საზოგადოებისთვის კი ნიკოლაიშვილი ფინანსურ პოლიციამში მუშაობის დროს ბიზნესისა და მცირე მენარმეების დამტერორებლად ასოცირდება, საგზაო დეპარტამენტში მუშაობის დროს კი მის მიერ მილიონების გაფლანგვის ეჭვი მონიტორინგის დროს არასამთავრობო ორგანიზაცია „საერთაშორისო გამჭვირვალობა საქართველოს“ გაუჩნდა.

ამავე სიაშია **დანიელ კუნიანი**, დაჯილდოებულია თითქმის 20-წლიანი ნაყოფიერი მუშაობისთვის საქართველოში. კუნიანი გახლდათ სააკაშვილის ამერიკელი მრჩეველი, რომელიც, როგორც ამბობენ, „იმედში“ გასული იმიტირებული ქრონიკის შემდეგ ჩამოსცილდა სააკაშვილს.

ირაკლი ეზუბაია, „საქართველოს რკინიგზის“ გენერალური დირექტორი ქართული სახელმწიფოებრიობის აღმშენებლის საქმეში წარმატებული საქმიანობისთვის დააჯილდოვა; ეზუბაიას მიმართ უამრავი ბრალდება არსებობს, თუმცა ჩვენ მხოლოდ უკანასკნელს მოგახსენებთ. ახლახან რკინიგზელთა ასოციაციამ „საქართველოს რკინიგზის“ ხელმძღვანელობა სარკინიგზო სტრუქტურის განადგურებაში, კორუფციასა და ადამიანის უფლებების დარღვევაში დაადანაშაულა. რკინიგ-

ზელებს ქვეყნის მასშტაბით ყველაზე დაბალი ხელფასები აქვთ, მაშინ, როცა ხელმძღვანელების ხელფასი 17 და 20 ათასამდეა, მოადგილეებისა კი — 15 ათასი ლარი.

ბრწყინვალის საპრეზიდენტო ორდენით ასევე დაჯილდოვდნენ: **პაატა გურჭულაძე**, საქართველოს სახელის წარმოჩენისა და ხელოვნებაში წარმატებული მოღვაწეობისათვის; **შამილ შორთოშია**, საცხენოსნო სკოლის შექმნისა და მრავალწლიანი წარმატებული საქმიანობისთვის ქართულ ავიაციაში; საქართველოს სახელის წარმოჩენისთვის: **ილიკო სუსნიშვილი**, **ინო სუსნიშვილი**, ანსაბლ „რუსთავის“ სამხატვრო ხელმძღვანელი **ჯემალ ჭაუხაძე**, **ნანი ბრინვალი**; ნოვატორობისა და პატრიოტული საქმიანობისთვის — მომღე-

მოკლად

გოლან კიკვიძე

პრეზიდენტი სააკაშვილი, როგორც ჩანს, მხოლოდ მაშინ აღიქვამს თავს საჭიროდ და მნიშვნელოვნად, როდესაც საკუთარი პერსონის გაუფრთხილებლობა იმეხს.

დემოკრატიული არჩევნების ჩატარებით აღფრთოვანებულმა სააკაშვილმა წინასაარჩევნო კამპანიის შეფასებისას განაცხადა: „იყო ბევრად უფრო კონკრეტული და ბევრად უფრო საგნობრივი საუბარი, შედარებით ნაკლები იყო ლანძღვა. პრეზიდენტის ლანძღვაც კი უფრო ნაკლები იყო, რის გამოც ლამის მიტოვებულად ვიგრძენი თავი“ — იუმორით აღნიშნა მიხეილ სააკაშვილმა.

კახა გოგოლაშვილი

საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილემ ნინო კალანდაძემ ამერიკული დელეგაციის საქართველოში მოსალოდნელი ვიზიტის თაობაზე უზუსტესი ინფორმაცია მოგვანოდა — რატომ მოდიან და რაზე უნდა ვიმსჯელოთ, ჯერ არ ვიცით, მაგრამ რომ მოდიან, ვიცითო.

კალანდაძემ არ იცის, კონკრეტულად ვინ არიან ეს მაღალი რანგის პირები, არ იცის, ვინ უხელმძღვანელებს ამ დელეგაციას და მით უმეტეს მისთვის „ჯერჯერობით უცნობია“, რა საკითხებზე და ვისთან უნდა იმსჯელონ პატივცემულმა სტუმრებმა.

კახა გოგოლაშვილი

მეორობის კანდიდატმა გოგი თოფაძემ ჯერ მხედველობის პრობლემაზე დაიწვილა, შემდეგ კი ნაცადი მეთოდით ცხადა დარდის განქარვება და სადღეგრძელოებზე გადავიდა. „ვინ არის ეს 60% ვინც სახელისუფლო კანდიდატსა და პარტიას მისცა ხმა? მე მათ ვერ ვხედავ! ხოლო თუ ხალხს მართლაც მოსწონს ახლანდელი მთავრობა, ღმერთმა გაუმარჯოს! თბილისელები მალე ინგნევენ იმას, თუ ვის მისცეს ხმა“. რაღა უნდა ინვინონ თბილისელებმა, არ უთქვამს, მაგრამ დაგვიჩვენა, ამ 4 წლის გასვლასაც დაველოდებით.

სოფო ბელაშვილი

ნაშრომის ავტორტრები გმირთა მოედანზე

26 მაისს თბილისი კიდევ ერთი ძვირადღირებული, პატრიოტული თემატიკით შენობილი მარაზმით დაამშვენდა. გმირთა მოედანზე პრეზიდენტმა სააკაშვილმა დალუპულ გმირთა მონუმენტი გახსნა. ცნობილი გახდა, რომ მონუმენტზე საქართველოს გასაბჭოების დღემდე რუსეთის წინააღმდეგ ბრძოლაში დაღუპული ყველა ქართველის (და არა მხოლოდ ქართველის) გვარი იქნება ამოტვიფრული.

თუ მემორიალი უნდოდათ, იმ ქართველებისთვის აუშენებინათ, რომლებიც საქართველოს ერთიანობისა და დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლაში გმირულად დაეცნენ. ისტორიის მანძილზე რამდენი სისხლი დაგვიღვრია სპარსელების, ბიზანტიელების, თურქების, არაბებისა და სხვათა ომებში. რაღა შორს წავიდეთ, თუნდაც გასული საუკუნის 20-იან წლებში საქართველო-სომხეთის ომი, განსაკუთრებით, ტაშირის ბრძოლა გავიხსენოთ, ანდა იმავე პერიოდის ბრძოლები პრეზიდენტის ეგზომ საყვარელი ბათუმის თურქთაგან გასათავისუფლებლად. ის მებრძოლები არ იმსახურებენ პატივისცემასა და მემორიალს?

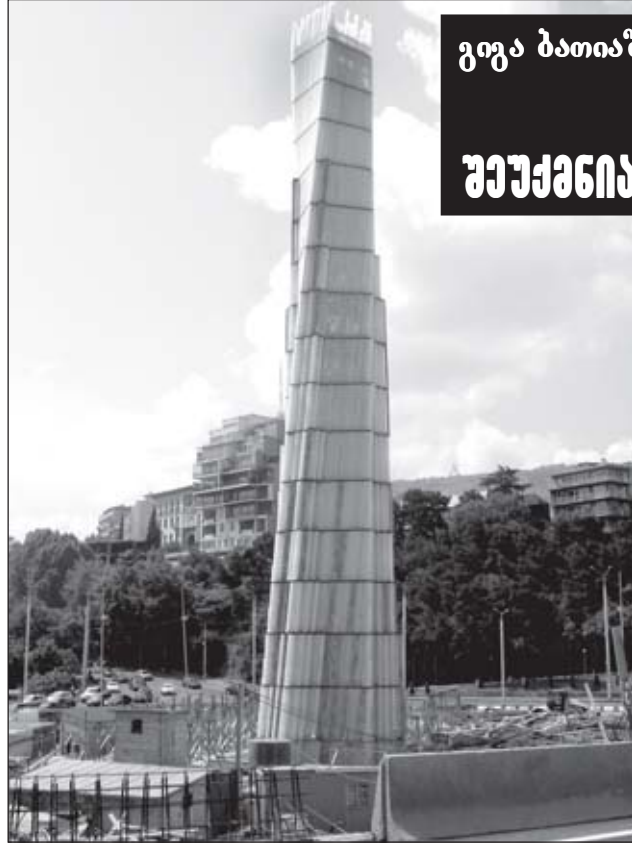
როგორც ხშირ შემთხვევაში ხდება, საქართველოში მისი კაპრიზების ასასრულებლად არქიტექტორები საზღვარგარეთიდან ჩამოჰყავთ. ამ შემთხვევაშიც ტრადიცია არ დაირღვა და მონუმენტის ასაშენებლად ესპანელი არქიტექტორი ალბერტო დომინგო კაბო ჩამოიყვანეს. ამ „საოცრების“ შექმნას, აბა, ქართველი არქიტექტორები როგორ შეძლებდნენ? ზოგს კი ჯერ არაშენებული ფრიდომ თაუერი გაახსენდა. ისიც მემორიალია (პრინციპში) და დიზაინიც იქიდან აიღეს (მოიპარეს).

ისინი, ვინც საქართველოს დამოუკიდებლობას შეინიშნა, მემორიალი კი იმსახურებენ, მაგრამ ასეთს — ნამდვილად არა! შეიძლება ხელოვნების არაფერი გამოგება, მაგრამ ეს „რალა“ გმირების დაღუპვის ტრაგედიას ნამდვილად არ გადმოსცემს,

არც რუსეთთან ომში დაღუპულ ქართველებს მახსენებს რატომღაც. ამ უგემოვნო მონუმენტში ამდენი ფულის გადაყრას, სჯობდა, ეს თანხა დაღუპულთა ოჯახებისთვის — დაობლებული ბავშვებისა და მათი დაქვრივებული დედებისთვის ენიღადავებინათ.

ესაა სამშობლოსთვის ბრძოლაში დაღუპული ადამიანების მემორიალი? ნაძვის ხესავით ციმციმებს. რადროს ნაძვის ხეა, მიწა, მიასია, მაისი! ესპანელებს ეს ესპანეთში არ გააკეთებინეს, რომელიღაც სოფელში და ამათ აქ, გმირთა მოედანზე, დედაქალაქის ცენტრში დაგვიყვანო.

ყველაფრის ცენტრში დადგმა რა წესია, იქნებ ყვავილების მიტანა უნდა შეიღმკვდარ დედას. გადასასვლელზე მანქანამ თუ არ გაგჭყლიტა და მემორიალამდე მიიღწიე, კი დადგები ცათამბჟენის წინ...

გოგა ბათიაშვილი: **კასობრივის ისტორიული ზიზილიპილოებით არასოდეს შეუქმნიათ დალუპულ გმირთა მემორიალი**

ბელ ნაგებობას ჰგავს. მარტო იმიტომ უნდა მომწონდეს, რომ პრეზიდენტს მოსწონს?

მემორიალი მემორიალს უნდა ჰგავდეს და არა ლამის კლუბს და სტრიპტიზ ბარს. თერთმეტსართულიანში ვინც ცხოვრობს, ექნება უფასო დისკოთეკა.

ჯერ იყო და შადრევნებმა გაიტაცა ჩვენი პრეზიდენტი, ახლა მინისა და რკინის კონსტრუქციებით ერთობა. თანაც, როგორც ამბობენ, ესპანეთში ისეთი მაგარი კრიზისი ყოფილა, რომ არქიტექტორებმა ანტიკრიზისული პროექტი შეიმუშავესო, რაც იმას ნიშნავს, რომ, თუ მანამდე დგამდნენ ერთ მონუმენტს, ახლა მეორეს საჩუქრის სახით უფასოდ გვთავაზობენ. მიშამაც გამოიყენა ეგ მომენტი და ანი ასეთი მშვენიერი კონსტრუქციები არ მოაკლდება ქალაქს.

გმირთა მოედანი კი არა, თვითონაც ეს მოედანი გმირი, იმდენი რამ აქვს გადატანილი. ყოველ წელიწადს ჩიჩქინიან და ახალ-ახალ შედეგებს ადგამენ გულზე. ალბათ, არც ამ მემორიალს უნერია გმირთა მოედანზე დიდხანს ციმციმი. შეიძლება ერთ მშვენიერ დღეს პრომეთეს მღვიმის შესასვლელთანაც გადაიტანონ, რა იცი, რა გუნებაზე გავლავდება მემორიალის სულისჩამდგმელს!

ჩვენი ახალი მემორიალი კი

იცვლის ფერებს — ხან ვარდისფერია, ხან ცისფერი, ხანაც სტაფილოსფერი. მთავარია, ქარმა არ დაშალოს, იაფიანი მასალითაა გაკეთებული გარსი.

ბიბა ბათიაშვილი, არქიტექტორი: — ეროვნული გმირებისადმი მიძღვნილი მემორიალის დადგმა მხოლოდ და მხოლოდ გასახარელი ფაქტია.

თუმცა, როდესაც მისი ადგილმდებარეობის შესახებ შევიტყვე, უკმაყოფილო დავრჩი, იმიტომ, რომ მემორიალი ნიშნავს უდიდეს პატივისცემას იმ ადამიანებისა, ვინც გმირობა ჩაიდინა. მემორიალი უნდა იდგეს ისეთ ადგილას, სადაც ყველა შეიძლება მისვლა და მათთვის პატივის მიცემა. ამ შემთხვევაში კი მემორიალის გარშემო მანქანების კარსხვები ტრიალებს.

კაცობრიობის ისტორიაში ზიზილიპილოებით არასოდეს შეუქმნიათ დალუპულ გმირთა მემორიალი. არ შეიძლება მემორიალი ნაძვისხის სათამაშოს დაამსგავსო. არსებობს გარკვეული ტაქტი და მხატვრული გემოვნება, რისი გაკეთება შეიძლება გმირებთან მიმართებაში და რისი — არა. მთლიანობაში უკმაყოფილო დავრჩი როგორც ფორმითა და იერით, ისე მისი ადგილმდებარეობით.

თიო ტაბატაძე

ვერ ნაიკითხავ, მაგრამ ხომ იცი, რომ ასე 30 მეტრის სიმაღლეზე შენი ახლობლის გვარია ამოტვიფრული. თუმცა კაცმა არ იცის, ენერჯა თუ არა რამე. შეამონებებს ვინმე თუ რა? ან ის რა იყო, ბატონმა პრეზიდენტმა რომ განაცხადა, ცარიელ ფილებსაც დავეტოვებთ, წინ კიდევ ბევრი საგმირო საქმეები გვაქვსო. კიდევ ერთ ომს ხომ არ აპირებს ჩვენი პრეზიდენტი?

დღისით მონუმენტი გამჭვირვალე პლასტმასის ნატეხებისგან შეკონსტრუქციას ჰგავს.

დამით ნორმალურია თითქოს, მაგრამ დღისით რა ექნათ? თვალები დავხუჭოთ და ისე გავიაროთ? რომ ვნახე, უცებ უცხო პლანეტელების ხომალდი მეგონა, მერე რომ შევიცანი, საახალწლო ნაძვის ხესავით აჭრელებული დაღუპულთა მემორიალი, ვიფიქრე, დავცივინიან-მეთქი. ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, 40-50 მეტრის რადიუსიდან ჟანგის ეფექტი რომ ადევს, არა უშავს? დაჟანგულ, 100 წლის მითრეველ დაუსრულე-

რამდენიმე დღეა ინტერნეტსაიტებზე ახალი ვიდეო გავრცელდა. ჯგუფმა „დერვიშებმა“ საზოგადოებას კიდევ ერთი ახალი „შედევი“ შესთავაზა. ჯგუფის ანგარიშზე ახლა უკვე სამი მარაზმია. როგორც ჩანს, „დერვიშების“ ფანტაზია შეზღუდულია, რადგან სამივე კლიპი მათ მიერ ინტერპრეტირებულ სიმღერა „სულიკოზე“ შექმნილი. გარდა იმისა, რომ ტექსტი მათ არ ეკუთვნით, მუსიკაც სხვისი აქვთ გამოყენებული. უაზრო კლიპების გადაღებას კი „ფორმულა კრეატივი“ წარმატებულ პროექტად მიიჩნევს. ამ ყველაფრის პიარში კი, როგორც ყოველთვის, წამყვანი ტელევიზიებიც აქტიურად მონაწილეობენ. მათი ყურადღება, ალბათ, კლიპის ბოლოს სქესობრივი აქტის დამყარებისკენ მოწოდებამ მიიქცია, რომელიც ამკარად უადგილო და დამატებული ელემენტია იმისთვის, რომ სიმღერამ ერთგვარი სკანდალურობა შეიძინოს. მოგეხსენებათ, ბოლო დროს ქართული ტელევიზიებისთვის სექსის პროპაგანდა ერთობ აქტუალურია და არც ეს შანსი გაუშვებს ხელიდან.

ქართველებმა პოპულარობის მოხვეჭისა და ხმაურის ატეხვის უადვილეს ხერხს მიაგნეს. საკმარისია, ეროვნულ ღირებულებას ან ტრადიციებს უხეშად და უზრდელად შეეხო, რომ რამდენიმე სიუჟეტი წამყ-

ვან ტელევიზიებში გარანტირებული გაქვს. თუმცა, არა მგონია, ეს ყველაფერი მხოლოდ პოპულარობისთვის კეთდებოდეს. დიდი ხანია, ქართული ტრადიციებისა და ღირებულებების მიმართ აქტიური ბრძოლა დაწყებულა

მიზანმიმართული

სოსო ჯაჭვლიანი: **ჯიჟიანი კალის ან სხანის გაბოსაყვანად შეჯვარებისას თუ სისხლის აღკვეთას უკრძავენ, ადამიანებმა რომ დავიხვათ ეს წესი, რა მოხდება?!**

ლი. ყველანაირ ღირსებასა და მრწამსს ებრძვიან გარყვნილებით, რომელსაც მასმედის მეშვეობით ახლაგაზრდობას თავს ახვევენ. ჩართავ ტელევიზორს, უყურებ გადაცემებს და ყველაფერი ნათლად ჩანს: რაზე საუბრობენ... რა ფილმებს აჩვენებენ... რა მუსიკას უსმენენ... რით ამაყოფენ... რწმენა და ღირსებადაკარგული, საკუთარი წინაპრების წარსულის უცოდინარი ხალხი ყოველთვის უფრო ადვილი სამართავია, ვიდრე მორწმუნე, ეროვნულად განწყობილი ადამიანები.

ღირებულებების გაუფასურებისა და ტრადიციებთან

ბრძოლის მაგალითები ჩვენს რეალობაში იმდენად მომრავლდა, რამდენიმეს გახსენებაც საკმარისი იქნება საერთო სურათის აღსაქმელად. გახსოვთ, ალბათ, ქართველი ქალის სიმბოლოზე, „ქართლის დედაზე“ ზურაბ ჭიაბერაშვილმა რომ თქვა, „ხმალი ქალიშვილობის ინსტიტუტის დაცვისთვისაა და თასი სპერმის მოსაგროვებლად“. მანამდე გიორგი მაისურაძემ გაარჩია ძეგლი და ბოლო ჭანჭიკამდე შეურაცხყო (უფრო ჩვენი მენტალიტეტი, ვიდრე ძეგლი). „მოყვარეს თასით და მტერს ხმლით“ — ამ განმარტებამ რატომ არ დააკმაყოფილა, გაუგებარია.

ამ მხრივ, უკეთესი მდგომარეობა არც ლიტერატურაშია. საზოგადოებას, ალბათ, არასდროს დაავიწყდება ლაშა ბუღაძის უნიჭო მცდელობა, როდესაც თამარ მეფის პირადი ცხოვრების „გამოაშკარავება“ სცადა. წმინდან მეფეზე რომ არ დაენერა ნაწარმოები, წიგნის ყველა ეგზემპლარი დიდხანს იდებოდა მაღაზიის თაროებზე. ეს იყო აუდიტორიის შოკირებით პოპულარობის მოხვეჭის უნიჭო მცდელობა. ლაშა ბუღაძე, ზაზა ბურჭულაძე და

მათი მსგავსნი, მიუხედავად იმისა, რას ქმნიან, ჩვენი დროის „ჭკუის მასწავლებლები“ არიან, კარიკატურები, რომლებისთვისაც რეალობის მინიჭებას გლობი ტელევიზიები ცდილობენ.

რადგან ზაზა ბურჭულაძე ვახსენე, არ შემიძლია მის „დიდებულ“ შემოქმედებას არ შევეხო. ვისაც მისი ერთი ნაწარმოები მაინც ნაუკითხავს, მწერლის „ბუმბურაზობაში“ ეჭვი აღარ შეუპარება. მაღლობა ლმერთა, ამ ქვეყანაში კიდევ არიან ადამიანები, წერა ბურ-

მისილ სააკაშვილი 2013 წლამდე და შედეგობას საუღაოდ მოგვესაჯა?

საქართველოს კონსტიტუციაში კონკრეტული პუნქტები მუდმივად იმის მიხედვით იცვლება, როგორც ხელისუფლებას სჭირდება კონკრეტული სიტუაციისთვის. ამჯერად ქვეყნის პირველი პირის მომავალი გასარკვევი 2013 წლისთვის და რა გასაკვირია, რომ ამის გათვალისწინებით კონსტიტუციის შეცვლაზე მუშაობა დაიწყო.

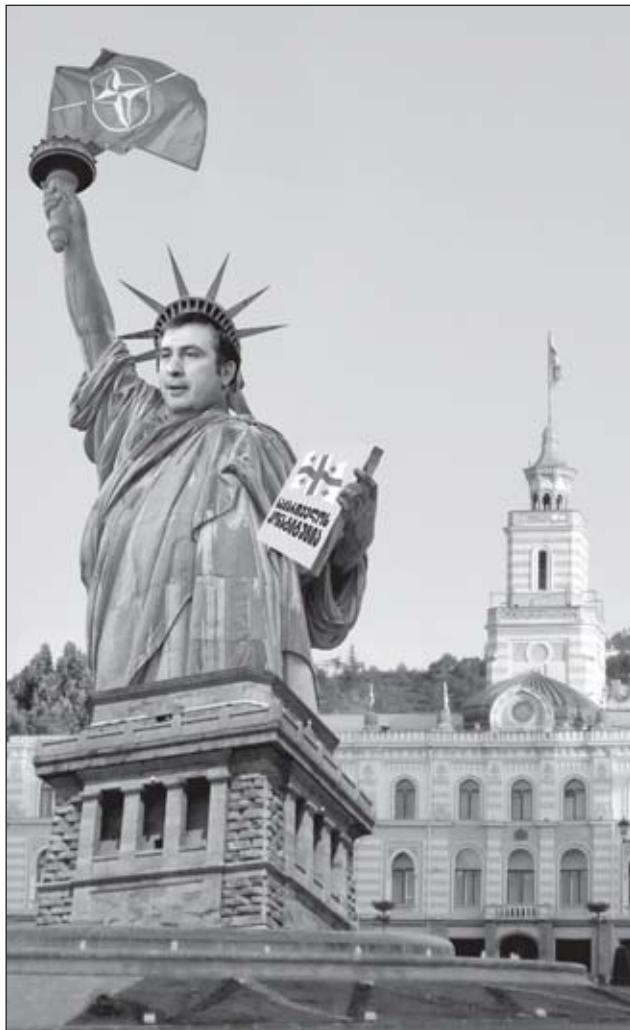
პროექტი, რომელიც საკონსტიტუციო კომისიის წევრთა ნების უმრავლესობით გავიდა, პრემიერ-მინისტრის ფუნქციების გაზრდას და პრეზიდენტის ფუნქციების შეკვეცას ითვალისწინებს. მოგეხსენებათ, სააკაშვილს 2013 წელს პრეზიდენტობის მეორე ვადა ეწერება. საკონსტიტუციო ცვლილებების ეს პაკეტი კი აჩვენებს, რომ იგი სააკაშვილის ხელისუფლებაში დასაბრუნებლად იქმნება, მითუმეტეს, რომ „ნაციონალურ მოძრაობას“ პარლამენტში საკონსტიტუციო ცვლილებებისთვის საჭირო ხმათა რაოდენობა აქვს.

ბელა ნიკოლეიშვილი, იურიტი: — დეტალურად არ ვიცნობ პროექტს, რომელიც სააკაშის ალიარეს, თუმცა ზოგადი პრინციპები, რაც ჩემთვის არის ცნობილი, მიანიშნებს იმაზე, რომ პრემიერ-მინისტრის უფლებამოსილების გაძლიერებითა და პრეზიდენტის უფლებამოსილების შესუსტებით ახალი კონსტიტუცია ათავისუფლებს გზას, რომ საქართველოში გამეორდეს რუსეთის მოდელი, ანუ პრემიერ-მინისტრად დაინიშნოს ყოფილი პრეზიდენტი. ამ შემთხვევაში მიხეილ სააკაშვილი უფლებამოსილებით ისევე

პირველ პირად დარჩება, ოღონდ შეცვლილი თანამდებობით. ამიტომ ვამსგავსებ ამას რუსეთის მოდელს, თუმცა რუსეთში მაინცდამაინც არ გაძლიერებულა პრემიერ-მინისტრის უფლება-მოსილება საკონსტიტუციო ცვლილებებით. ჩვენთან კი ამას არა მხოლოდ პრაქტიკული, დე ფაქტო მდგომარეობით აძლიერებენ, არამედ იურიდიულად ქმნიან ბაზას, რომ სააკაშვილი პოლიტიკაში დარჩეს და კვლავ იყოს პირველი პირი. ასეთ შთაბეჭდილებას ტოვებს ახალი პროექტი. დანარჩენი დეტალები არ ვიცი, მაგრამ მიმართულება აშკარად ასეთია.

საკონსტიტუციო ცვლილებებზე უფრო დეტალურად საუბრობს ჟურნალისტი იანა ნისიძე, რომელიც აღნიშნულ კანონპროექტებს დეტალურად იცნობს:

— არსებობს კონსტიტუციის ორი მოდელი, ერთ-ერთი გათვლილია ძლიერი პრეზიდენტის ინსტიტუტზე, მეორე კი — სუსტი პრეზიდენტის ინსტიტუტზე. ძლიერი პრეზიდენტის ინსტიტუტზე გათვლილია ლევან რამიშვილის პროექტი, რომელიც, თუ პერსონალიზებზე ვისაუბრებთ, უბრალოდ, არ შეიძლება გულისხმობდეს მიხეილ სააკაშვილის პრეზიდენტობას მესამე ვადით, იმიტომ, რომ წარმოუდგენელია, მესა-

მე ვადით მოხდეს პრეზიდენტის არჩევა, დაირღვეს ყველანაირი ნორმა და შეიცვალოს კონსტიტუცია ისე, რომ ამ ადამიანს იმაზე ძლიერი ფუნქციები ჰქონდეს, ვიდრე დღეს აქვს. ამიტომ, საგარაუდოდ, ეს მოდელი როცა იწესდება, მასში მოიაზრებოდა, რომ პრეზიდენტი ამ ქვეყანაში უნდა შეცვალოს ისე,

როგორც ეს კონსტიტუციით არის განსაზღვრული. მეორე მოდელი ჯერ მომზადების ფაზაშია, რომლის ავტორიც არის სახელმწიფო საკონსტიტუციო კომისიის თავმჯდომარე ავთანდილ დემეტრაშვილი. მოდელი, რომელსაც დემეტრაშვილი და თენგიზ შარმანაშვილი ამუშავებენ, გულისხმობს

პრემიერ-მინისტრის, პარლამენტის გაძლიერებას, პრეზიდენტი კი იქნება სუსტი და წარმომადგენლობითი. მეორე მოდელი, შეიძლება ვიფიქროთ, რომ სააკაშვილისთვის საუკეთესოა და, ჩემი აზრით, იმიტომაც შეიქმნა ეს საკონსტიტუციო კომისია. ასეთი მოდელი დაახლოებით რუსულ სტენარს გულისხმობს საქართველოს რეალობაში, ანუ გულისხმობს იმას, რომ შეიძლება მიხეილ სააკაშვილი შეცვლილი ფუნქციით ისევე დარჩეს ყველაზე ძლიერ სახელმწიფო მმართველად. მაგრამ კონკრეტულად რა ფუნქციები იქნება და როგორ განაწილდება ისინი, ბოლომდე ჩამოყალიბებული არ არის, დამუშავების სტადიაშია.

2012 წელს, სანამ პარლამენტს ვადა ამოეწერება, ის საკონსტიტუციო ცვლილებას განსჯის იმდენი დროს, რამდენი დროს აქვს 2008 წლის 21 მაისს საქართველოში, გაუიხსოვრება საკონსტიტუციო უპრავლანობა პარლამენტში „ნაციონალურმა მოძრაობამ“ დასვა, რას გულისხმობს მოულოდნელი იყო.

ამ გადასახედიდან ჩანს, რომ მთავარი, რაც იმ არჩევნებზე სჭირდება უმრავლესობა, რომელიც 2012 წელს შეცვლიდა კონსტიტუციას და მოარგებდა მის ინტერესებს. ჩვენ ვერ კონკრეტულად არ ვიცი, რა არის სააკაშვილის ინტერესი 2013 წლისთვის, როგორ ხედავს თავის ფუნქციას.

სწორედ ამიტომ ვფიქრობ, რომ ეს კონსტიტუცია წელს დაიხვეწება და სააკაშვილი დაინახავს თავის პოლიტიკურ მომავალს. რაც შეეხება ლევან რამიშვილის კონსტიტუციას, ჩემი ღრმა რწმენით, ის სააკაშვილს, როგორც ძლიერ მმართველს, გამოირიცხავს.

— იქნებ ის იმისთვის შეიქმნა, რომ რაიმე ალტერნატიული ვერსია ყოფილიყო?

— არც ესაა გამოირიცხული, მაგრამ თავის არსში ის გულისხმობს ახალ პრეზიდენტს. სხვათაშორის, თუ თვალს მივადევნებთ სოციალური ქსელის, „ფეისბუქის“ იმ ჯგუფს, რომელიც ლევან რამიშვილის გარშემო შემოკრებილი და რომელიც ფიქრობს, რომ შეიძლება, გიგა ბოკერია გახდეს საქართველოს მომავალი პრეზიდენტი, მაშინ უკვე გასაგებია, რომ ლევან რამიშვილის კონსტიტუცია არ იწერებოდა ჰაერზე — მხოლოდ იმისთვის, რომ რაღაცის ალტერნატივა ყოფილიყო.

სოფო ბელაშვილი

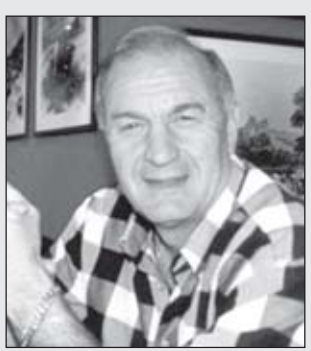
გადაჯიშება ტოლერანტულად

ჭულაძეზე უკეთ რომ ეხერხება. ბურჭულაძე და მისთანანი, ერის გამომწეხილებლის როლში თერთ რაშზე ამხედრებულნი ყველაზე ნაკლებად წარმომიდგენია. ბურჭულაძის შემოქმედებიდან მხოლოდ ერთი ნაწარმოები მაქვს ნაკითხული, „მინერალური ჯაზი“, ისიც მხოლოდ იმიტომ, რომ ბერძენიშვილისა და გვახარიას ისეთი რეცენზიები ახლდა, დამაინტერესებდა. ეტყობა, ორივეს მაგარი უძილობა სჭირდათ, როცა დადებით რეცენზიას უწერდნენ ამ „ძილის წამალს“.

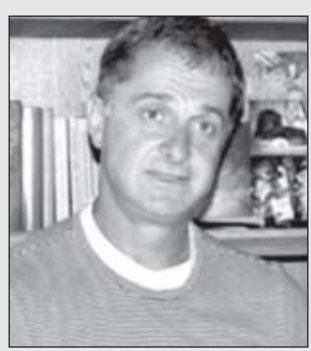
ქალიშვილობის ინსტიტუტს რომ, დიდი ხანია, ხმალამოდებული ებრძვიან, უკვე აღარავის უკვირს და ახალსაც ვერაფერს ვიტყვი. მაგრამ ჯგერენაიას მიერ ქართული სუფრის მიმართ გამოთქმულმა „ბრძნულმა აზრებმა“ საზოგადოებაში ნამდვილი შოკი გამოიწვია. ალბათ, უფრო მამაკაცებში, რადგან აქცენტი სწორედ

მამაკაცებზე იყო გადატანილი. მხოლოდ ჯგერენაიასა და მსგავს „ღრმადმოაზროვნეებს“ თუ შეუძლიათ ქართულ სუფრას „გეიფი“ უწოდონ. ქართული სუფრა თურმე ჰომოსექსუალური აქტის არმემდგარობაა და ის სიტყვები, რომლითაც მამაკაცები ქართულ სუფრაზე ერთმანეთს მიმართავენ, ღრმა ეროტიზმსა და ურთიერთდომას შეიცავს.

ამ ყველაფერზე თუ თვალდავხედავთ და შევეგუეთ, ცოტა ხანში არავის გაუკვირდება, ედინბურგის მგავსად, 50 წლის ბებია-ბაბუას ობოლი შვილიშვილი ხანდახმულობის მოტივით რომ ჩამოართვან და ჰომოსექსუალ მამაკაცს წვეილს გადასცენ. გვინდა საქართველოში ასეთი ტოლერანტობა და ლიბერალიზმი? — ამ შეკითხვით საზოგადოებისთვის ცნობილ ადამიანებს მივმართეთ.

გივი ნიხარულიძე, მსახიობი: — იმდენი ვილაპარაკე ამ თემასთან დაკავშირებით, უკვე სათქმელი აღარაფერი მაქვს. 3 წელია, იმას გავიძახი, ეროვნულ ფასეულობებს შეურაცხყოფენ-მეთქი და გვერდით არავინ დამიდგა. ხმას არავინ იღებს და მგონია, ჩემ ვარდა ეს საკითხი არც არავის აინტერესებს. სულ ტყუილად მილაპარაკია, ჩემს საუბარს შედეგი მაინც არაფერი მოჰყვა. დღეს კი, როცა ამ საკითხზე ბევრი შეაწუხა, ხმის ამომღები აღარ ვარ.

სოსო ჯაჭვლიანი, მსახიობი, რეჟისორი: — ბოლოდროს საქართველოში ტოლერანტობა და ლიბერალიზმი, ბოდიშს მოვითხოვ ამ სიტყვებისთვის და, სირობაში გადავიდა. დღეს ღვთისმშობლის გინებაა მოდამი. ზოგიერთს თურმე დედა რომ პომადას ისვამს და პირჯვარს იწერს, მასთან დანოლის სურვილი უჩნდება. დანვეს, ჩვენ ხომ ხელს ვერ შევუძლით. თუ მათ ამის გაკეთება უნდათ, გააკეთონ, მხოლოდ სახლში და საზოგადოებაში ნუ გამოაქვთ და ამით ნუ უნდათ კარიერის

გაკეთება. პოპულარობა თუ უნდათ, საკუთარი ნიჭით მოიპოვონ, ეროვნული ფასეულობების გაუბრალოებითა და წმინდანების შეურაცხყოფით ნუ ცდილობენ მის მოხვეჭას. სხვათაშორის, ჯიშინი ძაღლის ან ცხენის გამოსაყვანად შეჯვარებისას თუ სისხლის აღრევას ერიდებიან, ადამიანებმაც რომ დავიცვათ ეს წესი, რა მოხდება?! საერთოდ, ეს პოპულარობის მოპოვების ერთგვარი ხერხი გახდა, თუმცა ამას პრესამ და ტელევიზიებმაც ნაკ-

ლები ყურადღება უნდა დაუთმოს და საერთოდ არ უნდა აშუქებდეს, მე რომ მკითხოთ. თორემ რამდენი მესაჯდომე იყო შუა საუკუნეებში, ანუ, ამათ ენაზე რომ ვთქვათ, ბოდიში მომიტოვია და, მეტრაკე, იმდენივეა დღესაც. დღეს ამას დემოკრატიასა და ტოლერანტობას ეძახიან, ისინიც თავს აღარ მალავენ. როგორც ნარკომანებს მკურნალობენ, ისე უნდა უმკურნალონ ასეთ ხალხს. მათ ფსიქოლოგების დახმარება სჭირდებათ.

ლილი პიროტაია

P.S ამ ყველაფრის შემხედვარე მახსენდება ამერიკის მთავარი სადაზვერვო სამსახურის მეთაურის — ალენ დალესის შემუშავებული მეორე მსოფლიო ომის შემდგომი სამოქმედო გეგმა: „დავითსავთო რა ქაოსს, შეუმჩნეველად გაუყვალა ფასეულობებს და იძულებულს ვყოფნა, ირწმუნონ მცდარი ფასეულობები... ახალგაზრდებისგან ჩვენ შევქმნით ზნედაცემულ, სულიერებისგან დაცლილ ჯაშუშებსა და მოლაღატებს“... მიუხედავად იმისა, რომ მეორე მსოფლიო ომის შემდგომ გეგმას თითქოს არავითარი კავშირი არ უნდა ჰქონდეს ჩვენთან, რამდენადაც სამწუხარო არ უნდა იყოს, ძალიან ბევრ პარალელს ვხედავ ამ გეგმასა და ჩვენს რეალობას შორის.

საქართველოს «დემოკრატიის უუქურსა» ევროპაში ჩაქურსა

25-26 მაისს ჟურნალისტთა კავშირ «ობიექტივისა» და მისი პარტნიორი ფრანგული ჟურნალისტური ორგანიზაციის «ჟურნალისტები ჟურნალისტებისათვის» ინიციატივით ბრიუსელში, სასტუმრო «ქროუნ პლაზაში» გაიმართა დოკუმენტური ფილმების ჩვენება და მშვიდობიანი დემონსტრაციების დარბევების ამსახველი ფოტოსურათების გამოფენა. აქვე წარმოდგენილი იყო არასამთავრობო ორგანიზაცია «ისტორიული მემკვიდრეობის» მიერ გამოცემული კრებული «უფლებების ზონა» (ინგლისურად), რომელშიც თავმოყრილია ადამიანის უფლებათა შელახვის ფაქტები და უფლებადამცველი არასამთავრობო ორგანიზაციების დასკვნები, ფრაგმენტები სახალხო დამცველის ანგარიშებიდან. პრეზენტაციაზე გავერცელდა გაზეთ «საქართველო და მსოფლიოს» სპეციალური ინგლისურენოვანი გამოცემა, რომელიც მკითხველს «უფლებების ზონის» გამოცემისა და პრეზენტაციის შემდეგ რედაქციისა და «ისტორიული მემკვიდრეობის» ოფისების გაძარცვისა და დარბევის შესახებ მოუთხრობს.

ევროპაში ჩაქურსა

ევროკომისიაში კრებულის შეტანა დამატებით გახდა საჭირო: გიორგი ფოფხაძე, ირაკლი კორძია, ნინო ცხომია

მასაოზიცია «ქროუნ პლაზას» დარბაზში

პრეზენტაციაზე წარმოდგენილი იყო 8 საგამოძიებო დოკუმენტური ფილმი: ნინო ზურაბიშვილის, ვახტანგ კომახიძის, ირმა ინაშვილის, ლევან ანჯაფარიძის, მოძრაობა „7 ნოემბრის“ ავტორობით. პრეზენტაციის დღეებში ბრიუსელს ფრანგი კოლეგების მიწვევით ვესტუმრეთ ქართველი ჟურნალისტებისა და ადამიანის უფლებათა დამცველების ჯგუფი: ნანა კაკაბაძე, ირაკლი კორძია, ჯაბა ჯიჰარაიანი, ნინო ცხომია, ირმა ინაშვილი და ამ სტრუქტურების ავტორი.

განიზაცია შორის მასობრივად გავერცელა მოკლე სატელეფონო გზავნილი, რომელშიც ჟურნალისტებისა და ადამიანის უფლებათა დამცველების ჯგუფი და მისი პარტნიორი ფრანგული ორგანიზაცია «ჟურნალისტები ჟურნალისტებისათვის» მოხსენიებული იყვნენ «ანტიქართულ ძალად რუსეთის საელჩოს მიერ დაფინანსებულ ორგანიზაციებში». ამ სატელეფონო ტექსტურ შეტყობინებას «საქართველოს საელჩოსა და ქაიხურის სახელით» ხელს აწერს საქართველოს კონსული ბელგიაში მაია ბართაია.

ხისმგებლობით. ჟურნალისტთა კავშირ «ობიექტივის» ხელმძღვანელი ირმა ინაშვილი მანვე მიხვდა, რომ პროვოკაციას გვინცობდნენ; მოძრაობა „7 ნოემბრის“ ლიდერი ჯაბა ჯიჰარაიანი ემოციურად ვერ მალავდა; ფრანგული ჟურნალისტური ორგანიზაციის «ჟურნალისტები ჟურნალისტებისათვის» წარმომადგენელმა და ჩვენი ვიზიტის ერთერთმა ორგანიზატორმა გიორგი ფოფხაძემ კი ამ ბრალდების გამო საელჩოსა და საკონტაქტო წერილით მიმართა.

უფლებების უხეშად დარღვევის ფაქტებს. კრებულის, გაზეთისა და მოსაწვევების დარიგების შემდეგ, არასამთავრობო ორგანიზაცია «ყოფილი პოლიტპატიმრები — ადამიანის უფლებებისათვის» ხელმძღვანელის, ნანა კაკაბაძის მეთაურობით «ჰუმან რაითს ვოტჩის» ოფისისკენ გავერცელეთ და ევროკომისიის კოორდინატორს, სისხლის სამართლის კოლეგიის წევრს — ლუიზა მასციას და ევროპის პროგრამების ოფიცერს — ვირჯინია ამატოს შევხვდით. მათთან საუბარში დაგვარწმუნა, რომ, მიუხედავად სააკაშვილისა და მისი ხელისუფლების წარმომადგენლების მცდელობისა, მსოფლიოს ვარდისფრად წარმოდგენილ ქართული დემოკრატია, ევროპაში რეალურად აღიქვამენ საქართველოში არსებულ სავალალო ვითარებას.

საპრეზენტაციო დარბაზის გარეთ, ფოიეში ცალ-ცალკე თუ ერთობლივად ვუხსნიდით ამ ადამიანებს, რომ ჩვენი ვიზიტის მიზანი ქართულ დიასპორაში დაპირისპირების გარდასული ვითარების მათთვის გაცნობა იყო და, თუ სურდათ, ფილმები ენახათ, თუ არა, მიზრძანებულ იყვნენ. აქვე ვიტყვი, რომ სანამ მათ ვესაუბრებოდით, ფილმების ჩვენება არ შეწყვეტილა. პროვოკაცია გაგრძელდა და მხოლოდ ქალბატონი ნანა კაკაბაძის მკვეთრი პასუხის შემდეგ ინებეს ნახვლა. მერაბ სურვილაძეც მიხვდა, რომ ადამიანის უფლებათა დამცველები და ჟურნალისტები საკუთარი უფლებების დაცვასაც წარმატებით ახერხებდნენ და ჩვენება არ ჩაიბღებოდა.

ლის ხელისუფლების ორგანიზებულ იყო. სამწუხაროა, რომ ამ პროვოკაციამ მიზანმიმართულად შეიყვანა შეცდომად როგორც ადგილობრივი ქართველები, ისე საერთაშორისო ორგანიზაციები. მაგრამ ხელისუფლებას დაავინყდა, რომ უფლებადამცველების, ჟურნალისტური ორგანიზაციისა და მისი ფრანგი პარტნიორების დისკრედიტაციის კამპანიამ სერიოზული ზიანი მიაყენა არა მარტო ჩვენი კოლეგების საქმიან რეპუტაციას, არამედ საქართველოს საერთაშორისო იმიჯს.

ფილმებმა და კრებულმა ბრიუსელში მყოფი ქართული დიასპორის წარმომადგენლების დიდი ინტერესი გამოიწვია. მიუხედავად იმისა, რომ ზოგიერთ მათგანს ფილმების ნაწილი ნანახი ჰქონდა, ერთად ჩვენებას შოკისმომგვრელი რეაქცია მოჰყვა. იქაური ქართველებისა და სხვა ქვეყნების დიასპორების წევრებისთვის ეს იყო დოკუმენტურად დადასტურებული სიმართლე, რომელსაც საქართველოს ხელისუფლებამ ვერაფერს უპირისპირებს.

სამწუხაროდ, საქართველოში თავი ვერ დააღწია პარტიულ დიპლომატიას. ქართული დიპლომატიები თავს არა საქართველოს სახელმწიფოს, არამედ ცალკეული პოლიტიკური დაჯგუფებების წარმომადგენლებად მიიჩნევენ და შედეგად სავალალო გვაქვს — ქართულ დიპლომატიურ კორპუსს არავინ აღიქვამს სერიოზულად.

ყოჩაღმა დიპლომატიებმა არამარტო ქართველებს, არამედ სხვა ქვეყნების დიპლომატიურ მისიებსა და ევროკომისიებსაც კი გაუზზავნეს ანტილოგიური შინაარსის შეტყობინებები. ამის შემდეგ აღარ გავკვირვებია, რომ 25 მაისს მიღებული მტკიცე დაპირებების მიუხედავად, ჩვენებას აუცილებლად დავესწრებითო, ისინი აღარ გამოჩნდნენ.

სასტუმრო «ქროუნ პლაზაში» დაბრუნებულ შემდეგ დასხვა დიასპორების წარმომადგენლები დაგვხვდნენ, რომლებიც დიდი ინტერესით ათვალიერებდნენ გამოფენილ ფოტოსურათებს და კრებულს «უფლებების ზონა» და მოუთმენლად ელოდნენ ფილმების ჩვენების დაწყებას.

სხვადასხვა ქვეყნის დიასპორების, ევროკომისიის და «ჰუმან რაითს ვოტჩის» წარმომადგენლები გააოგნა ნანახმა. ისინი არც ფარავდნენ, რომ მათთვის უცნობ ბევრ ფაქტს მხოლოდ ამ ფილმებით და კრებულებით გაეცნენ და მადლობას გვიხდინენ, ბელგიაში აკრედიტებული ჟურნალისტები კი დიდი ინტერესით ეცნობოდნენ ფაქტობრივ მასალას.

ამიტომაც 29 მაისს, თბილისში დაბრუნების შემდეგ, საინიციატივო ჯგუფმა გავერცელა სამედიცინო ქალბატონი ელჩისგან ვითხოვდით, ორი დღის ვადაში წარმოგვინა «ობიექტივის», მოძრაობის «7 ნოემბერი», «ყოფილი პოლიტპატიმრები — ადამიანის უფლებებისათვის», გაზეთ «საქართველო და მსოფლიოს», «ისტორიული მემკვიდრეობის» ანტიქართულობის» დამადასტურებელი დოკუმენტაცია. გავიდა ორ დღეზე მეტი, მაგრამ ქალბატონი სალომე სამადაშვილი ამ განცხადებას არ გამოხმაურებია. ახლა უკვე საგარეო საქმეთა მინისტრის — გრიგოლ ვაშაძეს მივმართეთ და მისგან მოვითხოვეთ განმარტება და უპასუხისმგებლო ელჩისა და კონსულის გამოწვევა.

მიუხედავად ამისა, ჩვენი მოლოდინი, რომ «ქროუნ პლაზას» დარბაზში ხალხს ვერ დავატევდით, არ გამართლდა. მიზეზი კი მოგვიანებით გაცხადდა — პრეზენტაციის დაწყებისას და მსვლელობის დროს საქართველოს საკონსულტო ბრიუსელში, კონკრეტულად, კონსულმა მაია ბართაიამ ადგილობრივ ქართველებსა და საერთაშორისო ორ-

განიზაციებს შორის მასობრივად გავერცელა მოკლე სატელეფონო გზავნილი, რომელშიც ჟურნალისტებისა და ადამიანის უფლებათა დამცველების ჯგუფი და მისი პარტნიორი ფრანგული ორგანიზაცია «ჟურნალისტები ჟურნალისტებისათვის» მოხსენიებული იყვნენ «ანტიქართულ ძალად რუსეთის საელჩოს მიერ დაფინანსებულ ორგანიზაციებში». ამ სატელეფონო ტექსტურ შეტყობინებას «საქართველოს საელჩოსა და ქაიხურის სახელით» ხელს აწერს საქართველოს კონსული ბელგიაში მაია ბართაია.

მივხვდით, რომ დიდი ნინა-ალმდეგობის გადალახვა მოგვინედა და 26 მაისს, დილაადრიან ევროკომისიაში წავიდით, სადაც ევროკონგრესი იმართებოდა. «უფლებების ზონამ» იმდენად დიდი ინტერესი გამოიწვია, რომ კრებულის დამატებითი ვებზეიმპლარების შეტანა მოგვინია. არამარტო იქ აკრედიტებული ჟურნალისტები, კონგრესმენებიც ყურადღებით ეცნობოდნენ საქართველოში ადამიანის

სასტუმრო «ქროუნ პლაზაში» დაბრუნებულ შემდეგ დასხვა დიასპორების წარმომადგენლები დაგვხვდნენ, რომლებიც დიდი ინტერესით ათვალიერებდნენ გამოფენილ ფოტოსურათებს და კრებულს «უფლებების ზონა» და მოუთმენლად ელოდნენ ფილმების ჩვენების დაწყებას.

თითქოს დავძლიეთ ბარიერები, მაგრამ მოულოდნელად დარბაზში საკონსულოს თანამშრომელი, ვინც ქალბატონი მედეა და, როგორც თვითონ განგვიცხადა, ბელგიაში თამარ მეფის საზოგადოების (რომელიც, მისივე თქმით, ახლა უმოქმედოდა) თავმჯდომარე, მხატვარი მერაბ სურვილაძე გამოჩნდნენ. ფილმების ჩვენება ის-ის იყო იწყებოდა, რომ სიტყვის თქმა იბოძა. თურმე მათ არ სცოდნიათ, რომ ასეთი ღონისძიება იგეგმებოდა, არადა, მთელი ერთი თვის მანძილზე უამრავმა ადამიანმა მიიღო მონაწილეობა და, როგორც ჩანს, მათ შორის, ამ ადამიანებმა. თუმცა მათი მოსვლის მიზანი მალევე გაცხადდა — «უჩემოდ ვით იმდერეთათ». მიხვდით, რომ მათი ერთადერთი მიზანი ფილმების ჩვენების ჩაშლა იყო, რადგან კრებულის დიდი ნაწილი უკვე გავვერცელეთ.

ბელგიაში ვიზიტმა ნათლად გამოაჩინა, რა შიშები აქვს ხელისუფლებას — აქ რაც გინდა აკეთე და წერე, მთავარია, იქ, ევროპაში, არ შეიტყონ ქართული რეალობა. ჩვენ ეს ბარიერი გადავლახეთ. ეს იყო პირველი საინფორმაციო გარღვევა, რამაც ხელისუფლებას ისტერიკა დაამართა. ეს უკვე პათოლოგიაა.

ლუიზა მასციასთან (მარცხნიდან მესამე) შეხვედრის დროს

ბონდო
პაინარაჟილი
P.S. მომდევნო ნომრებში შემოგთავაზებთ დედეგაციის წევრთა და ბელგიაში მცხოვრებ ქართველთა დაკრისტალბულ შთაბეჭდილებებს საინფორმაციო ომის პრიზმაში.

ვლადიმერ ვახანიას ქვედახეობაში არაპოლიტიკური დანაშაული არ არსებობს

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს თავჯდომარეს, ბატონ მალხაზ ბურულას

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის მოსამართლეებს, ქალბატონ მარინა სირაძეს, ქალბატონ მარინა იმერლიძეს, ბატონ მურთაზ კაპანაძეს

პოლიტიკტივიკ ვლადიმერ ვახანიას ადვოკატების: ლილი გელაშვილის, ლალი აფციაშვილის, ილია ლომიას, ჯემალ შელიას, ნუგზარ კვარაცხელიას, გიკა ებრაელიძის

შედეგობა

(გამამართლებელი განაჩენის გამოტანის შესახებ საქართველოს კონსტიტუციის მე-17, მე-18, მე-40, 42-ე მუხლების, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 28-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის, ამავე მუხლის მე-4 ნაწილის, ამავე კოდექსის 504-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის, ამავე კოდექსის 543-ე მუხლის და ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა ევროპული კონვენციის მე-5, მე-6, მე-13 მუხლების შესაბამისად)

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს წარმომადგენელი სისხლის სამართლის საქმე №1/გ-944-096. ვლადიმერ ვახანიას სააპელაციო საჩივრის გამო ზუგდიდის რაიონული სასამართლოს 2009 წლის 11 სექტემბრის განაჩენაზე, რომლითაც იგი ცნობილი იქნა დამნაშავედ საქართველოს სსკ-ის 154-ე მუხლის II ნაწილითა და 236-ე მუხლის I ნაწილით და სასჯელის სახედ და ზომად განესაზღვრა 04 წლით თავისუფლების აღკვეთა, საჯარო სამსახურში თანამდებობის დაკავების უფლების სამი წლის ვადით ჩამორთმევა.

საგამოძიებო მოქმედებები, დაკავება და ჩხრეკა-ამოღება ჩატარდა რაიმე საფუძვლიანი აუცილებლობის გარეშე, საპროცესო კოდექსის 141-150-ე და 315-327-ე მუხლების სრული დარღვევით. მათი კანონიერება სრულიად დაუსაბუთებლად იყო ცნობილი მოსამართლეების ი. აბშილავასა და დ. კეკელიძის მიერ მანამდე, ვიდრე პროკურორი დ. ხვიციანი შეადგინდა ოქმის ჩხრეკების ოქმებზე და ნივთმტკიცებების ამოღება-დალუქვის ფორმებზე ხელმოწერების არარსებობის მიზეზების გარკვევის შესახებ. დაკავებისა და ჩხრეკის უკანონობას ამხელს თვით მოყვანილი საგამოძიებო დოკუმენტები, საიდანაც ჩანს, რომ ჩხრეკა ჩატარდა დაკავებიდან ერთი საათის შემდეგ; ჩხრეკა ნაწილობრივ მიმდინარეობდა და დასრულდა დამსწრეების (ჯ. ჩიქოვანის, მ. მაქაცარიას) მონაწილეობის გარეშე, რაც დადასტურებულია მათი ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო გამოძახებული სასწრაფო-სამედიცინო დახმარების სამსახურის ცნობით. ამოღება-ჩხრეკის უკანონობაზე მოუთხოვნიეს ასევე 2009 წლის 15 მარტს ამოღებული ნივთების მიღება-ჩაბარების (01.08.2009 წ.) აქტი, შედგენილი სამედიცინო-ზემო სვანეთის პროკურატურის გამოძიების ე. ქორთუას მიერ, საიდანაც აშკარად ჩანს ამოღებული ნივთების არდალუქვა. გარდა ამისა, ამ მიღება-ჩაბარების აქტის ჩხრეკის ოქმთან შედარებით, იკვეთება 300 აშშ დოლარის მითვისების ფაქტი, დანაშაული, რომელიც გათვალისწინებულია საქართველოს სსკ-ის 182-ე მუხლით, ჩადენილი სამართალმწარმოებელი პირების მხრიდან.

აღნიშნულთან ერთად, ვლადიმერ ვახანიას მიმართ 2009 წლის 15 მარტს მართლსაწინააღმდეგო საგამოძიებო ქმედებების განხორციელებას მთლიანად და ერთმნიშვნელოვნად ადასტურებს საცხოვრებელი სახლ-კარის სათვალთვალო კამერის ვიდეორეგისტრირებული მტკიცებულებები, რომელიც მიღებულია ექსპერტიზის დასკვნით და ფაქტობრივად ახსავს განხორციელებულ არაკანონიერ (დანაშაულებრივ) ქმედებას: შეიარაღებული ძალადობის გამოყენებას, მუხარაბის მოტყუებასა და სხვა უკანონო ხერხების გამოყენებას პოლიციელების და სპეცრაზმელების მხრიდან.

სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 286-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, ასეთი საგამოძიებო ქმედების ჩატარება დაუშვებელია. ასეთი უკანონო ქმედებით მოპოვებული მტკიცებულებები ამავე კოდექსის 111-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად დაუშვებლად მიიჩნევა. დასახელებული ვიდეორეგისტრირება და ექსპერტიზის დასკვნის როგორც მტკიცებულების იგნორირება ეწინააღმდეგება სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 110-ე მუხლს, რადგან ის პირდაპირ და უდავოდ ამტკიცებს და ადასტურებს მოწმეების მ. მაქაცარიას, ჯ. ჩიქოვანის და თვით ვლადიმერ ვახანიას ჩვენებებს. მოყვანილი ფაქტები და მტკიცებულებები სრულიად უარყოფს პოლიციელების ჩვენებებს, ამხელს მათ სიცრუემ და მოწმობს მათი მხრიდან ცეცხლსასროლი იარაღის და სხვა საბრძოლო მასალების ჩაღება-ამოღების იმიტაციას უკანონო სისხლის სამართლებრივი დევნის მიზნით.

ამდენად, ყველა მოქმედება, რაც განხორციელდა პოლიციელების მიერ 2009 წლის 15 მარტს, არის უკანონო და დანაშაულებრივი, და ასეთი საშუალებებით მოპოვებული მტკიცებულებები არ აქვს არავითარი იურიდიული ძალა და მიიჩნევა დაუშვებლად.

ცალსახად შეიძლება დავასკვნათ, რომ ვლადიმერ ვახანიას არ ჩაუდგინა ინკრიმინებული (შეთიხონილი) დანაშაული, რომელიც გათვალისწინებულია საქართველოს სსკ-ის 236-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით, ანუ მისი მხრიდან არ არსებობს სისხლის სამართლის აღნიშნული მუხლით გათვალისწინებული ქმედება. პოლიციელების მხრიდან ჩადენილი დანაშაული კი ექვემდებარება ცალკე ძიების დაწყებას.

2. რაც შეეხება ვლადიმერ ვახანიას მიმართ ძიების დაწყებას, სადასტურებელია „სისხლის სამართლის კოდექსის 154-ე მუხლის მე-2 ნაწილით მის ინტერვიუსთან დაკავშირებით, საერთოდაც ყოველგვარ სამართლებრივ საფუძველს მოკლებული იყო. ვლადიმერ ვახანიას, როგორც ინტერვიუს ავტორს, ყველა შემთხვევაში ჰქონდა სიტყვები (აზრის) გავრცელებაზე. ყველა შემთხვევაში, საქართველოს კონსტიტუციის მე-19, 23-ე და 24-ე მუხლებით დაცული ადამიანის უფლებებიდან გამომდინარე, ავტორის — რესპოდენტის თანხმობის გარეშე, მისი ინტერვიუს, ე.ი. მისი სიტყვების (აზრის) გავრცელება არის კანონდარღვევა და წარმოადგენს ადამიანის (მისი) სიტყვის თავისუფლების ხელყოფას, რაც დაუშვებელია და რაც მარტივად მეტყველებს უფრო ნათესადაც ცალმხრივად და არასრულყოფილად და დაუსაბუთებლად. რად ღირს მართლ მოსაზრებულად და კეკელიძის მოგონარით, დაუსაბუთებელი და მიკერძოებული შეფასება მოწმეების ჯ. ჩიქოვანისა და მ. მაქაცარიას ჩვენებების გაუზიარებლობის შესახებ იმ საფუძველზე, რომ ისინი ვლადიმერ ვახანიას მეზობლები არიან. საერთო ჯამში, მოსამართლეების ი. აბშილავასა და დ. კეკელიძის ქმედებაში, საქმის

მიერ მის გავრცელებაზე უარი, არანაირად არ ქმნის სისხლის სამართლის კოდექსის 154-ე მუხლის (უფრო ნათესადაც უკანონო და დაუშვებელი) შედეგად ხელის შეშლა“) შემადგენლობას ვლადიმერ ვახანიას ქმედებაში. თვით ინფორმაციის გავრცელებაზე უფრო ნათესადაც უკანონო და დაუშვებელია საქართველოს სსკ-ის 147-ე მუხლით: „განზრახ უკანონო დაკავება ან დაპატიმრება“.

3. მიუხედავად ზემოთ აღნიშნულისა, ქუთაისის სააპელაციო სასამართლომ დროულად, კანონით დადგენილი წესების ფარგლებში არ განიხილა (არ გამოიძია, არ გამოიკვლია) საქმე და საქართველოს სსკ-ის 216-ე, 528-ე, მუხლების თანახმად დაკარგა უფლებამოსილება შემდგომი საპროცესო მოქმედებისა, რითაც სრულად დაარღვია ვლადიმერ ვახანიას საქართველოს კონსტიტუციის მე-17-ე, 18-ე, 40-ე, 42-ე მუხლებით და ევროპული კონვენციის მე-5, მე-6, მე-13 მუხლებით დაცული, მისი საქმის სამართლიანობის დასაბუთების უფლება კანონის საფუძველზე შექმნილი დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი სასამართლოს მიერ, როგორც დისკრიმინაციის განხორციელების მომდევნო გარკველება. საქართველოს სსკ-ის 528-ე მუხლის მე-2 ნაწილით იძლევა გაანალიზების შესაძლებლობას მისი მინარსისა, რომლითაც დგინდება, რომ მოცემული ინტერვიუ არავითარ ფორმულაშიც ვახანიას ინფორმაციას (მათ შორის, მაკომპრომეტირებულს) არ შეიცავს. მიუხედავად აღნიშნულისა, ვლადიმერ ვახანიას ინტერვიუს გამოქვეყნებაზე უარი არ უთქვამს, მას მხოლოდ სურდა გამოსაქვეყნებელი ტექსტის კორექტირება, რაც მან უჩვენა სასამართლოში, მაგრამ ამის საშუალება არ მიეცა.

ამრიგად, კანონის შესაბამისად, უდავოდ დგინდება, რომ ვლადიმერ ვახანიას ქმედებაში არავითარი დანაშაული არ არსებობს, მათ შორის, აუდიოფორის (კასეტის) წართმევისა მუქარის გამოყენებით, რაც დაადასტურა მონემ ჯ. ჩიქოვანმა, და დადასტურებენ სხვა მოწმეებიც გამოძახება-დაკითხვის შემთხვევაში, რაც კანონის დარღვევით არ შეასრულა (არ დააკმაყოფილა შუამდგომლობა და ცხვის მონემების დაკითხვის შესახებ) ზუგდიდის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე დ. კეკელიძემ, რითაც მრავალი სხვა, საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესების დარღვევასთან ერთად, დაარღვია საქართველოს სსკ-ის 538-ე, 539-ე, 563-ე მუხლების მოთხოვნები. რაც თავად სააპელაციო სასამართლომ, დაცვის შუამდგომლობების დაკმაყოფილებით (მოწმეების გამოძახება-დაკითხვის და გრაფიკული ექსპერტიზების საქმეზე დაართვისა და განხილვის შესახებ) დაადასტურა სასამართლოს სხდომაზე.

ე.ი. პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ მტკიცებულებათა გამოკვლევა და სასამართლოს განაჩენი ჩათვალა ცალმხრივად და არასრულყოფილად და დაუსაბუთებლად. რად ღირს მართლ მოსაზრებულად და კეკელიძის მოგონარით, დაუსაბუთებელი და მიკერძოებული შეფასება მოწმეების ჯ. ჩიქოვანისა და მ. მაქაცარიას ჩვენებების გაუზიარებლობის შესახებ იმ საფუძველზე, რომ ისინი ვლადიმერ ვახანიას მეზობლები არიან. საერთო ჯამში, მოსამართლეების ი. აბშილავასა და დ. კეკელიძის ქმედებაში, საქმის

მასალების შესწავლით, აშკარად იკვეთება დანაშაულის ნიშნები, რაც გათვალისწინებულია საქართველოს სსკ-ის 147-ე მუხლით: „განზრახ უკანონო დაკავება ან დაპატიმრება“.

3. მიუხედავად ზემოთ აღნიშნულისა, ქუთაისის სააპელაციო სასამართლომ დროულად, კანონით დადგენილი წესების ფარგლებში არ განიხილა (არ გამოიძია, არ გამოიკვლია) საქმე და საქართველოს სსკ-ის 216-ე, 528-ე, მუხლების თანახმად დაკარგა უფლებამოსილება შემდგომი საპროცესო მოქმედებისა, რითაც სრულად დაარღვია ვლადიმერ ვახანიას საქართველოს კონსტიტუციის მე-17-ე, 18-ე, 40-ე, 42-ე მუხლებით და ევროპული კონვენციის მე-5, მე-6, მე-13 მუხლებით დაცული, მისი საქმის სამართლიანობის დასაბუთების უფლება კანონის საფუძველზე შექმნილი დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი სასამართლოს მიერ, როგორც დისკრიმინაციის განხორციელების მომდევნო გარკველება. საქართველოს სსკ-ის 528-ე მუხლის მე-2 ნაწილით იძლევა გაანალიზების შესაძლებლობას მისი მინარსისა, რომლითაც დგინდება, რომ მოცემული ინტერვიუ არავითარ ფორმულაშიც ვახანიას ინფორმაციას (მათ შორის, მაკომპრომეტირებულს) არ შეიცავს. მიუხედავად აღნიშნულისა, ვლადიმერ ვახანიას ინტერვიუს გამოქვეყნებაზე უარი არ უთქვამს, მას მხოლოდ სურდა გამოსაქვეყნებელი ტექსტის კორექტირება, რაც მან უჩვენა სასამართლოში, მაგრამ ამის საშუალება არ მიეცა.

ამრიგად, კანონის შესაბამისად, უდავოდ დგინდება, რომ ვლადიმერ ვახანიას ქმედებაში არავითარი დანაშაული არ არსებობს, მათ შორის, აუდიოფორის (კასეტის) წართმევისა მუქარის გამოყენებით, რაც დაადასტურა მონემ ჯ. ჩიქოვანმა, და დადასტურებენ სხვა მოწმეებიც გამოძახება-დაკითხვის შემთხვევაში, რაც კანონის დარღვევით არ შეასრულა (არ დააკმაყოფილა შუამდგომლობა და ცხვის მონემების დაკითხვის შესახებ) ზუგდიდის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე დ. კეკელიძემ, რითაც მრავალი სხვა, საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესების დარღვევასთან ერთად, დაარღვია საქართველოს სსკ-ის 538-ე, 539-ე, 563-ე მუხლების მოთხოვნები. რაც თავად სააპელაციო სასამართლომ, დაცვის შუამდგომლობების დაკმაყოფილებით (მოწმეების გამოძახება-დაკითხვის და გრაფიკული ექსპერტიზების საქმეზე დაართვისა და განხილვის შესახებ) დაადასტურა სასამართლოს სხდომაზე.

ამრიგად, ვლადიმერ ვახანიას მარტო იურიდიულად, არამედ ფორმალურადაც არის უკანონო პატიმარი. მისი უკანონო პატიმრობისათვის პასუხისმგებლობა (2010 წლის 15 იანვრიდან) პროცესუალურად ეკისრება ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს, რადგან ვლადიმერ ვახანიას ყველა შემთხვევაში ითვლება უდანაშაულოდ, ვიდრე მისი დამნაშავეობა არ დამტკიცდება კანონით დადგენილი წესით, რითაც მას უხეშად დაერღვა და ეს სრული მოცულობით აღწერილია კონსტიტუციურ სარჩელში, რომელიც ვლადიმერ ვახანიას მიერ შეტანილია საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოში და რომელსაც უკუთავთ, როგორც ამ განცხადების განუყოფელ ნაწილს დასაბუთების საფუძველად.

ჩვენ უნდა დავასკვნათ, რომ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს კანონდარღვევითი ქმედება-უმოქმედობა ასევე იკვეთება დანაშაულის ნიშნები (თანამონაწილეობა), რაც გათვალისწინებულია სისხლის სამართლის კოდექსის 147-ე მუხ-

ლით: „განზრახ უკანონო დაკავება ან დაპატიმრება“.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს პასუხისმგებლობას ერთმნიშვნელოვნად ადასტურებს საქართველოს უზენაესი სასამართლო წერილი №3-441/2010, საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს წერილი №8494, სასჯელსრულების დეპარტამენტის №6 საპრობოლეს მკაცრი რეჟიმის დანესვებულე-ბა წერილი №10/37-7-1425. მოყვანილი უწყებები თავს არიდებენ გადაწყვეტილების მიღებას ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვის მიმდინარეობის საფუძველზე, ანუ სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოს მიერ საქმისადმი კანონდარღვევითი უმოქმედობის გამო და პირდაპირ მიუთითებენ მის პასუხისმგებლობას.

ყველა შემთხვევაში, საქართველოს კონსტიტუციის და კანონის შესაბამისად, საპროცესო ვადების ამორტორისთანავე ვლადიმერ ვახანიას უნდა ყოფილიყო გათავისუფლება პატიმრობიდან და უნდა გათავისუფლდეს, რადგან არის დათვლებული უდანაშაულოდ, მაგრამ ამ ვადებულებას სასჯელსრულების დანესვებულებად არ ასრულებს სააპელაციო სასამართლოზე დაყრდნობით. ამდენად, ვლადიმერ ვახანიას მიმართ უნდა უკანონო პატიმრობა პირდაპირ უკავშირდება ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს დამთავრებულ კანონდარღვევებს, კანონით დადგენილი წესების დარღვევებს.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე და ვინაიდან შემდეგი სააპელაციო სასამართლო პროცესი არ შედგება, რადგან მის ჩატარებას (საპროცესო მოქმედებას) არ მოჰყვება სამართლებრივი შედეგი (ითვლება ბათილად). ვხელმძღვანელობთ რა:

ევროპული კონვენციის მე-5, მე-6, მე-13, მე-14 მუხლებით, მე-12 დამატებითი ოქმით „დისკრიმინაციის ზოგადი აკრძალვა“; საქართველოს კონსტიტუციის მე-17, მე-18, მე-40, 42-ე მუხლებით;

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსით გათვალისწინებული უდანაშაულობის პრეზუმციის პრინციპებიდან და სააპელაციო სასამართლოს სარევიზიო საწყისიდან გამომდინარე (სსკ-ის 543) პროცესუალურად ეკისრება ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს, რადგან ვლადიმერ ვახანიას ყველა შემთხვევაში ითვლება უდანაშაულოდ, ვიდრე მისი დამნაშავეობა არ დამტკიცდება კანონით დადგენილი წესით, რითაც მას უხეშად დაერღვა და ეს სრული მოცულობით აღწერილია კონსტიტუციურ სარჩელში, რომელიც ვლადიმერ ვახანიას მიერ შეტანილია საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოში და რომელსაც უკუთავთ, როგორც ამ განცხადების განუყოფელ ნაწილს დასაბუთების საფუძველად.

ჩვენ უნდა დავასკვნათ, რომ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს კანონდარღვევითი ქმედება-უმოქმედობა ასევე იკვეთება დანაშაულის ნიშნები (თანამონაწილეობა), რაც გათვალისწინებულია სისხლის სამართლის კოდექსის 147-ე მუხ-

ვლადიმერ ვახანიას პოლიტიკტივიკი, სამართლის დოქტორი, აკადემიკოსი

სპანდელური ფაქტები ხელისუფლებაზე სასარგებლოდ პრობასიონერები დასაბუროს

„ჩემი პოლიტიკაში მოღვაწეობის 8-წლიან პერიოდში ეს ყველაზე სკანდალური ფაქტია“, — აცხადებს დეპუტატი გია ცაგარეიშვილი და 2008 წლის საპარლამენტო არჩევნების დროს პრობაციონერებზე ზენოლის დამადასტურებელ მასალებს პროკურატურას უგზავნის. დოკუმენტაციით, რომელიც დეპუტატს მაშინდელი სოფის უფროსის, ერეკლე კოდუას დიდი ძალისხმევით დარეგისტრირებულმა არასამთავრობო ორგანიზაციის თანამშრომელმა ნატო ხოსიაშვილმა მიანოდა, ცხადი ხდება, როგორ იგებს არჩევნებს ხელისუფლება, როგორ არიან ჩართული წინაარჩევნო მართონში ძალოვანი სტრუქტურები და რა მეთოდებს იყენებენ ხმების მოსაგროვებლად.

**ნატო ხოსიაშვილი:
ხასკო
ჯარ უარი გვიტოვს,
თანხმობა მას
შეაღებ მივიღოთ,
თარხნიშვილს რომ
აგინა კოდაა**

აღნიშნული დოკუმენტაცია კონფიდენციალურია და შეუძლებელია, სასჯელალსრულების დეპარტამენტის მაშინდელი ხელმძღვანელის — ბაჩო ახალაიას გარეშე ვინმეს ჩავარდნილია ხელში. სივრცეში მითითებულია პრობაციონერების სახელი, გვარი მამის სახელი, საცხოვრებელი ადგილი (სია დახარისხებულია საარჩევნო რაიონების მიხედვით) სასჯელის ძალაში შესვლისა და ვადის გასვლის თარიღები, პირადი და სისხლის სამართლის საქმის ნომრები. სივრცეში დაყოფილია რამდენიმე ნაწილად: ცალ-ცალკეა მამაკაცების, ქალებისა და არასრულწლოვანთა სივრცე. გია ცაგარეიშვილის განცხადებით, თითოეულ პრობაციონერს ავალბდნენ ხმების მოგროვებას, რაც დასტურდება სივრცეში, რომელშიც მითითებულია პრობაციონერის სახელი და გვარი, შემდეგ კი მის მიერ მიწოდებული სისი გადამოწმების შედეგები, ანუ აღნიშნულია ამომრჩეველთა სახელი, გვარი, მისამართი, პასპორტის ნომერი და დასტურდება თუ არა მათი რეალობა.

ბით მიმდინარეობდა: ომის ვეტერანებსა და მათთან განთავსებული პირების ოჯახის წევრებთან; სიღარიბის ზღვარს მიღმა მყოფ ოჯახებთან და პრობაციონერებთან; ასევე აქტიურად მუშაობდნენ პირადობის მონობების გაყალბებით „კარუსელის“ დასატრიალებლად. ხოსიაშვილი და მისი რამდენიმე მეგობარი ამ შტაბში არასამთავრობო ორგანიზაცია „უფროსილიტა დაცვის საერთაშორისო ცენტრის“ წარმომადგენლები იყვნენ. თავად ხოსიაშვილს დამკვირვებლების მოზადება ევალებოდა და ამ სივრცეში შეხება არ ჰქონდა. ისინი მას ხელში შემთხვევით არჩევნების დასრულების შემდეგ ჩაუვარდა.

თქვენ სისხლის სამართლის საქმის ნომერი მოძებნით. ეს იცის მარტო გამოძიებამ და მისმა ადვოკატმა, რომელსაც სხვისთვის ინფორმაციის განდობა კანონით აკრძალული.

მეს მეზობლად მივიყვან, ბატონი კოდუა და სხვები წარდგებიან სამართლიანი სასამართლოს წინაშე.

გან საქმეთა სამინისტროს ხელმძღვანელობამ, რადგან ბელიდან დაღამებამდე იქ იმყოფებოდა ვაკე-საბურთალოს შს სამმართველოს უფროსი ზაზა ჭიაია და მისი მოადგილე ვალერი თელია თითქმის სულ იქ იყვნენ და აკვირდებოდნენ ყველაფერს. ძალიან ბევრი პოლიციის თანამშრომელი მოდიოდა, ასევე, — რაიონის გამგებელი გიორგი ქორქაშვილი და მაჟორიტარი ზაზა გამცემლიძე. ამჟამინდელი პარლამენტის მანდატურის უფროსიც მუდმივად იქ იყო.

იძლეოდა ამ დავალებებს, მოდიოდა და ყოველ სალაშქროს თათბირებს ატარებდა. ვაკის პოლიციის უფროსი ზაზა ჭიაია და მისი მოადგილე ვალერი თელია თითქმის სულ იქ იყვნენ და აკვირდებოდნენ ყველაფერს. ძალიან ბევრი პოლიციის თანამშრომელი მოდიოდა, ასევე, — რაიონის გამგებელი გიორგი ქორქაშვილი და მაჟორიტარი ზაზა გამცემლიძე. ამჟამინდელი პარლამენტის მანდატურის უფროსიც მუდმივად იქ იყო.

ასევე არსებობს ხელნაწერი სივრცე, სადაც ჩამოთვლილია პრობაციონერთა და, ზოგიერთ შემთხვევაში, მათი მშობლების სახელი და გვარი, ტელეფონის ნომერი, მითითებულია, თუ ვის რამდენი ხმა აქვს შეგროვებული „ნაციონალური მოძრაობის“ კანდიდატებისთვის. ამ სივრცეში შეგნებულად არ ვაქვეყნებთ, რადგან ეს კონფიდენციალური ინფორმაციაა და მისი საჯაროდ გამოქვეყნება კანონს ეწინააღმდეგება.

ბი აცხადებდა: თუ არის აბსოლუტურად კონფიდენციალური ინფორმაცია, რომელიც შეუძლებელია ვინმეს ჩაუვარდეს ხელში. იგი ინახება იუსტიციის სამინისტროში. მაშინ სასჯელალსრულების დეპარტამენტის უფროსი იყო ბაჩო ახალაია, რომელმაც ეს ინფორმაცია გამოიტანა. აქ არის რამდენიმე გრაფა: სახელი, გვარი, მამის სახელი, პირადი ნომერი, სამართლებრივი აქტის ძალაში შესვლის თარიღი, სამართლებრივი აქტის მოქმედების ვადის გასვლის თარიღი და სამართლებრივი აქტის პრობაციის ბიუროში შესვლის თარიღი. ეს თარიღები იმიტომაც მნიშვნელოვანი, რომ შუაში უნდა მოექცეს 2008 წლის 21 მაისი. თუ შუაშია მოქცეული, მაშინ ამ ადამიანების „დაკაჩავება“, „დატერორება“, დაშინება ძალიან ადვილია. ეტყვი, ნარკოტიკს ან იარაღს ჩაგიდებ და შეგაბრუნებ ციხეში. ამ შემთხვევაში პირობითი მსჯავრი რაც აქვს, იმას დაემატება ახალი სასჯელიც, რაც, ფაქტობრივად, კატასტროფაა.

40 წელია, ვაკეში ვცხოვრობ, აბაშიძის ქუჩაზე, ამ სივრცეში ბევრი ჩემი მეზობელი აღმოვაჩინე, გადავახიზნე მათთან ეს ფაქტი და დამიდესტურეს, პრობაციონერთა და პატიმართა მშობლები და დიდოდნენ და ხელს ვუწერდით, რომ ხმას „ნაციონალური მოძრაობას“ მივცემდითო. ნაციონალურმა ვაკეში 34 პროცენტით მიიღეს. დარწმუნებული ვარ, რომ ეს ხმები ამ სივრცეში იყვნენ, თუ არა ათასობით ადამიანი, და მათგან 10%-იც რომ მისულიყო, უკვე 34 პროცენტია.

ქალბატონი, რომელიც ციხეგამოვლილია ან სასამართლო გამოვლილია, რომელსაც საზოგადოებაში გამოჩენისა და ქუჩაში გაბრუნების რისკებია, იბარებენ და აშინებენ: თუ არ მოიყვან ხალხს, ვინც ხმას მოგვცემს, ციხეში შეგაბრუნებო. ეს არის ჩვენი ხელისუფლების მორალური სახე. იმ ადამიანებისგან, რომლებმაც გირგვლიანების ოჯახი ამოწყობა, შვიდი ნოემბერი მოაწყო და ლამის დაგვხოცა, ტაძრებს ანგრევს და ტერიტორიებს ჩუქნის რუსებს, არაფერს მიკვირს. მაგრამ მე ხელთ მაქვს დოკუმენტები, რომლებიც შესწავლასა და გამოძიებას საჭიროებს.

საინტერესოა, არასამთავრობო ორგანიზაციის დარეგისტრირების ფაქტიც, რომელსაც ნატო ხოსიაშვილი ასე იხსენებს: არასამთავრობო ორგანიზაცია „უფროსილიტა დაცვის საერთაშორისო ცენტრი“ მანამდე იყო დარეგისტრირებული, მაგრამ არანაირ პროექტზე არ მუშაობდა და არ ფუნქციონირებდა. არჩევნების წინ ბატონმა ირაკლი კოდუამ მოგვცა გარანტია, რომ დაგვარეგისტრირებდა ცესკოში. ცესკომ ჯერ უარი გვითხრა, თანხმობა მას შემდეგ მივიღეთ, თარხნიშვილს რომ აგინა კოდუამ.

ჩემი მიმართულება იყო დამკვირვებლების მოზადება და უზნებზე განაწილება, სხვა უნდა ემუშავა პენსიონერებთან, ვეტერანებთან, მოესყიდა მათი ოჯახების წევრები, ვილაც პრობაციონერებთან მუშაობდა და ა.შ.

ნატო ხოსიაშვილი 2008 წლის არჩევნებზე „ნაციონალური მოძრაობის“ ვაკის რაიონის საარჩევნო შტაბში მუშაობდა, რომელიც აბაშიძის №47-ში მდებარეობს. შტაბს ოფიციალურად მარიკა წერეთელი ხელმძღვანელობდა. ხოსიაშვილის განცხადებით, შტაბი მაშინდელი სოფის უფროსს — ერეკლე კოდუას ექვემდებარებოდა. იქ მუშაობდა რამდენიმე მიმართული-

— ამ სივრცეში ბევრია ისეთი, ვისაც სასჯელის ვადა 2011 წელს უმთავრდება, ანუ ეს სივრცე შესაძლოა მათ კიდევ გამოადგეთ? — დიახ, დარწმუნებული ვარ ასე მუშაობენ ამ ხალხზე. აქ არის დაახლოებით 1000 ადამიანი. გამოიცხადებ, რომ

თუ არის ადამიანი, რომელიც ამის ორგანიზება მოახდინა, მაგრამ აქ ის მართო არ არის, რა თქმა უნდა, ის მოქმედებდა ვანო მერაბიშვილისა და მისიელ სააკაშვილის უშუალო მითითებით. ახლა აღარ მიჩნდება კითხვა, რატომ იჭერენ ასე მასობრივად ადამიანებს. 20 000 პატიმარი იმიტომ სჭირდებათ, რომ ეს არის სულ მცირე 100 000 ხმა. „ნაციონალური მოძრაობა“ დღეს ქვეყნის სათავეში არის პრობაციონერების ხარჯზე, მათ შორის არასრულწლოვანებისა და ქალბატონების.

თუნდაც იმისთვის, რომ ეს დოკუმენტაცია ჩემს ხელში მოხვდა, პასუხი ხომ უნდა აგოს სასჯელალსრულების დეპარტამენტის მაშინდელმა უფროსმა ბაჩო ახალაიამ? მაშინ ეს დეპარტამენტი იუსტიციის სამინისტროს ექვემდებარებოდა. პასუხი უნდა აგოს მინისტრმა ზურაბ ადიგვილმა, რომელიც ასევე ჩართული იქნებოდა ამ დანაშაულში, რადგან მისი უწყებებიდანაა გასული ეს ინფორმაცია; შინა-

— თქვენ თუ ესწრებით მითითებების გაცემას და ვისგან მოდიოდა ისინი? — მე რომ მივედი, ეს ფუნქციები უკვე განაწილებული იყო, მაგრამ იქ მუშაობდნენ ჩემი მეგობრები, რომლებიც ამბობდნენ, რომ უშუალოდ კოდუა

ნატო ხოსიაშვილი და კიდევ ორი მონაწილე, ვინც 2008 წლის არჩევნების წინა პერიოდში ხელისუფლების მიერ ამომრჩეველებზე ზენოლას ესწრებოდა, მზად არიან, გამოძიებას ჩვენება მისცენ. აღნიშნული დოკუმენტაცია კი გია ცაგარეიშვილმა უკვე გადასცა მთავარ პროკურორს. საინტერესოა, როგორ გამოძიებენ აღნიშნულ დანაშაულს.

ზურაბ გაგნიძე:

პრეზიდენტი მოგზაურებს, ვანო კი აკონტროლებს

ქვეყნის კონსტიტუცია სხვადასხვა თარგზე არაერთხელ გამოიჭრა და შეიკერა, მაგრამ ხელისუფალთა „სიმიშვლე“ ვერ დაფარა. ადგილობრივმა არჩევნებმა იმაზე მეტი მნიშვნელობა შეიძინა, რაც რეალურად აქვს. სიტუაცია ყალბზე დგას. ქვეყნის ხერხემლად წოდებული შინაგან საქმეთა მინისტრი ვანო მერაბიშვილი კი ხერხემალგადატეხილ ქვეყანაში სტაბილურად ინარჩუნებს თანამდებობას და ძალისმიერი მეთოდებით ცდილობს „დამჭუნარ, ეკლებად დარჩენილ ვარდთა“ გადარჩენას. ვანო მერაბიშვილის პოლიტიკორტრეტზე გვესაუბრება ფილოსოფიისა და ფსიქოლოგიის დოქტორი, პროფესორი ზურაბ გაგნიძე.

— ბატონო ზურაბ, მმართველ გუნდში მერაბიშვილის გავლენა ძალიან მაღალია, ხოლო საზოგადოებაში მის მიმართ პროტესტი ისევე ძლიერია. ამას როგორ ახსნით?

— დღეს მერაბიშვილი პოლიტიკის სათავეებთან მდგარი გაცილებით ძლიერი ფიგურაა, ვიდრე პრეზიდენტი. იგი არა მარტო ქვეყნის ხერხემალია, არამედ — ქვეყნის ყური, ხელეები და თანაც შეუზღუდავი ნებელობის ძლიერ სახიფათო ძლიერად მოქმედებს. იგი გასათვალისწინებელი ძალაა ავნიანობით შენიღბული, რომელსაც უდიდესი ზიანის მოტანა შეუძლია როგორც ქვეყნისთვის, ასევე ქართველი ხალხისთვის. ვინ შექმნა მერაბიშვილის პოლიტიკურ გუნდს?.. სააკაშვილის ნაკლოვანებებმა, გაუნაწიანებებელმა ხასიათმა, გაუთავებელმა პომპეზურობამ, ზემოქმედებამ, მისმა პოლიტიკურმა შეცდომებმა და დანაშაულებებმა შექმნა მერაბიშვილი და მისი ურყევი რეიტინგი მმართველ გუნდში. ირგვლივ მყოფ მედროვეთა ხობტას კი მისადმი შიში უდევს საფუძვლად.

ვარდების რევოლუციის შემდგომ საქართველოში ორი კლანი ჩამოყალიბდა: პირველი — პრეზიდენტისა და მერაბიშვილ-ადგილობრივის; ხოლო მეორე — „თავისუფლების ინსტიტუტის“ კახალომიათი, ირაკლი ოქრუაშვილით, გიგი უგულავათი და გიგა ბოკერიათი. თავდაპირველად მერაბიშვილი იყო „ლომს ადვანსმენტი ტურა“, რომელიც ბრძოლისა და სხაურის გარეშე იღებდა ნადავლს. მერე მოახერხა პრეზიდენტზე გავლენის მქონეთა პრივილეგიების მოსპობა. ვერაგობა და დაღვაწი მისი მახვილია. ფრთხილია და მოქიშველებს ორმის ისე უთხრის, რომ მათი ერთი მოუზომავი ნაბიჯი და სამიზნე თვითონ ვარდება ვანოს მიერ გათხრილ თხრილში. მუხთალ ვანოს შეუძლია თვალის მოსწიფის მტრად მიჩნეულს გარკვეულ დრომდე და კარგად გათვლილი ტაქტიკით სძლიოს.

ასე მოექცა პრეზიდენტთან ახლო დამოკმს, სოროსის ფონდის „მოლარეს“, აღზევებულ სანტიქნიკოს კახა ლომიათს. მან შეძლო ლომიათს ჯერ ჩამოეკეთებინა, ხოლო შემდგომ გაეროში მისი ელჩად განსვება. იგი მოერია თავზე და თავდაცვის მინისტრ ირაკლი ოქრუაშვილსაც, რომელმაც, მონარული სხეებით, ამ ლაჩარ ტუ-

რას ფიზიკური შეურაცხყოფა მიაყენა. ღონესა და სიმამაცეს ცბიერებითა და სიმუხთლით აჯობა. შემდეგ გულდრძიმ მერაბიშვილმა გაანადგურა და განაიარაღა, გაძარცვა ოქრუაშვილის მარჯვენა ხელი ქიზბარ ხალვაში. ირაკლის სხვა მომხრეებს კი ათონელის ქ. №27-ში მდებარე შენობა ისე ჩამოართვეს, რომ მესაკუთრეებს სასამართლოში თავის დასაცავი საშუალება არ მისცა.

ჟვანიას ყოფილ გუნდს ვანოს ეშინია, რადგან მან მათი ყველა კორუფციული გა-

«ბავა წლები და 7 ნოემბერი საუკუნის დანაშაულად დასახელდება, ხოლო მერაბიშვილს არაპიქსავით მიენიღან ამოთხრიან»

რიგება იცის, აშანტაყებს, ვინიცობა, რამეს „მიჰქაძრვენ“, არ დაინდობს.

პოლიტიკაში კარგი მადის ხალხია, ყველა მათგანს სჭირდება შინაგან საქმეთა მინისტრის მხრიდან დაცვა, არავის სურს კომპრომატების ომი. ამიტომ გამოხატავენ ვანოს მიმართ უღრმეს მოწინებასა და მისადმი ხობტას აღაველენ. თავისი თანამდებობრივი მდგომარეობით ვანო საბალნეაკიდებული ვირის როლია. თავის მხრივ, ამ გაიძვერა, თაღლითმა პიროვნებებმა, მიზანტროპული მიდრეკილებებით შეძლო ქვეყანაში პოლიტიკური რეჟიმის დამყარება და თავის უწყების გავლენის ქვეშ სასამართლოს, მედიის, ბიზნესის, ელიტარული კორუფციის მოქცევა. ოპოზიციის გარკვეული ნაწილი ხელისუფლებისგან მართულ, ჯიბის ოპოზიციად აქცია.

მოსასმენი აპარატებით იგი ყველგან და ყველგან თვალყურს ადევნებს. მოსასმენმა აპარატმა აამღვრია წყალი უგულავასა და მერაბიშვილს შორის. უგულავას მეგობარმა და პოლიტიკური გუნდის წევრმა, ძველი თბილისის რაიონის გამგებელმა მოსასმენი აპარატი კაბინეტში აღმოაჩინა. უგულავამ ეს ფაქტი ფრთხილად იუკადრისა და კიდევ დაზარადა. ამ უსამოვონო ინციდენტმა განაპირობა გიგის მერობის კანდიდატად წარდგენის პროცესის გაჭიანურება, ხოლო შემდგომში მის საარჩევნო კამპანიაში ნაკლებ

რეიტინგული ფიგურების თანხლება. გულბოროტია და ფულდვარდობიანი მერაბიშვილი. მან კბილი გიგის მეგობარ კობა სუბელიანსაც დაასო, რადგან ლტოლვილთა სახლებს აბენებს კურირება ყოველად შეუფერებლად შინაგან საქმეთა სამინისტროს დაევალა. ამ მშენებლობაში დიდი ფული ტყვედობდა და ეს ლუქმა კობას არ დაუთმო. თუ სუბელიანი ამ უსამართლო ნაბიჯს გააპროტესტებდა, მაშინ მერაბიშვილი კობას კეთილმოწყობის სამსახურში გაფლანგულ 200 მილიონის დოკუმენტს მოსთხოვდა, რაზეც ოპოზიცია, დიდი ხანია, ყვირის.

მერაბიშვილი იმდენად თვალთმაქცია, რომ ახერხებს და ქმნის ილუზიას, რომ მზადაა, პრეზიდენტს მსხვერპლად შეენიროს და იმდენად იდოს დროების ტვირთი. ამიტომ აყვირებს სპეცრაზმს: „მიშა, მიშა!“, პოლიციელები კი მერაბიშვილის სადღეგრძელოს სკამზე შემდგარნი სვამენ.

— ბატონო ზურაბ, გასაგებია მმართველი გუნდის ლიქინი და პოზიცია, მაგრამ რეიტინგი ხომ საზოგადოებრივი აზრით იზომება?

— დიახ, ხალხს სძულს მერაბიშვილი, იმიტომ, რომ მერაბიშვილმა შექმნა პოლიციური სახელმწიფო მონური ფსიქოლოგიით. 35-ათასიანი პოლიცია თანამედროვე მანქურთებად აქცია, ქართველთა ღირსება არაერთხელ შეურაცხყო, ურთიერთობა სიყალბესა და პირობითობაზე

ააგო, სხვანაირად ქართველი კაცი სამსახურს ვერ ეღირსება. ქვეყანა დამსმენთა და ჯამუშთა სათარეოდ აქცია. ღირსეულთ კი ცრუ ბრალდებებითა და იარაღის, ნარკოტიკების ჩადებით აპატიმრებს. ზოგს კი ჯერ მოისყიდის და მერე აფუჭებს. ვისზეც ეს მეთოდები არ ჭრის, თავიდან იძიებენ და დევნიან „აღარ არის პიროვნება და აღარც პრობლემა“. ასე მოექცა ჟვანიას, პატარაკაცივილს.

მერაბიშვილი ჯერ კიდევ გირგვლიანის მკვლელობისას უნდა გადამდგარიყო „სიკვდილის ბრიგადის“ ჩამოყალიბებისთვის. მას ცოდვად ადევს გირგვლიანების ოჯახის ამოწყვეტა. მოძრაობა „დაიცავი სიცოცხლე“ წლების მანძილზე აპროტესტებს ზურა ვაზაგაშვილისა და ბუტა რობაქიძის მკვლელობებს. საზოგადოება დვრტვინავს გირგვლიანის მკვლელების გათავისუფლებაზე. საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრი კრიმინალია. გუშინდელი პრემიერი ნოლაიდელი მას ბრალს დებს იარაღით უკანონო ვაჭრობაში. შს სამინისტროს საიდუმლო ფონდებიდან მილიონები იხარჯება იარაღის ყიდვა-გაყიდვაზე. შეუძლებელია, საქართველოში აყვავებულ ნარკობიზნესში შინაგან საქმეთა მინისტრს ნილი არ ედოს. იარაღით ვაჭრობა და ნარკობიზნესი მსოფლიო მასშტაბით ყველაზე მომგებიანი ბიზნესია, მასში დობა 6

ლი შვიდი ფული კეთდება. იცის ეს ბატონმა ვანომ და ამიტომაც ქონებრივი დეკლარაციის მიხედვით, გაიძვერა მერაბიშვილზე ერთი თბილისური „ხრუშოვკა“ ირიცხება ვაჟაფშაველას მე-6 კვარტალში. ნოლაიდელი იმასაც აცხადებს, რომ არაბული კომპანიის „რაკინ ჯორჯიას“ უკან პრეზიდენტთან ერთად ვანო მერაბიშვილიც დგას. ამ კომპანიის კუთვნილ „სახალხო ბანკს“, რომლის ერთპიროვნული მფლობელი ვანოა, ბიუჯეტიდან 50 მილიონი გადაერიცხა ფულის გასაკეთებლად. მერაბიშვილს ეკუთვნის კომპანია „კოდა“, სამშენებლო კომპანია „აფთაუნი“, რომელიც დედაქალაქის განაშენიანებას აპირებს. იგი ნილში იყო ფოთის პორტშიც, რომელიც 85 მილიონად გაიყიდა. უზზეფ ქენიმ „იმედის“ მთელი პოლიდენი ამავე კომპანიას მიჰყიდა.

ყოფილმა პრემიერმა ისიც ხმაძალა განაცხადა, რომ ფარმაცევტულ ბაზარზე მონოპოლისტებად მიჩნეულ „ავერსს“ და „პე-ეს-პეს“ ვანო მერაბიშვილი მფარველობს. ეს ბაზარი ვანომ ავთო ჯორბენაძეს წაართვა და სამადლოდ 5% დაუტოვა. მერაბიშვილი ფარმაცევტულ ბიზნესში ჩართულთ უფლებას არ აძლევს, ნამლები იაფად შემოიტანონ, ატერორებს, მათ მართ სისხლის სამართლის დევნას ახორციელებს, ფინანსური და საგადასახადო სამსახურებით ახრჩობს.

კრიზისის დროს წამლები 30%-ით გაიფადა, მაგრამ დღეს უკვე 200%-ით გაძვირდა. წამლები პირველად მოთხოვნილების კატეგორიას განეკუთვნება, მაგრამ ხალხი ვანოს არ ადარდებს. საიდუმლო არაა, რომ საქართველოს ტყეების მონოპოლისტ მეპატრონედ მერაბიშვილი ითვლება. არც ის, რომ მთელი აჭარის მინა, ზღვა და პლაჟები მერაბიშვილის კლანის ხელშია, ზღვისპირეთი კი მისი მეუღლის კუთვნილი ზუნგალოებითაა მოფენილი.

დეკლარაციის მიხედვით, მერაბიშვილი 10.000 ლარზე მეტი ღირებულების ქონებას არ ფლობს. მის მეუღლეს მეტად პრესტიჟული ადგილი უკავია მინის მესაკუთრეთა უფლებების დაცვის ასოციაციაში და წლიურად 15.853 ლარს ლეზულობს. ნეტავ, როგორ მოულოდნელ პოლიტიკოსთა მეუღლეები ასე მაღალ ანაზღაურებად სამსახურებს? მილიარდების მფლობელმა მინისტრმა მაინც ვერაფრით მოიცილა „მეჯღანუაშვილის კომპლექსი“ და ისევ „ხრუშოვკაში“ ცხოვრობს. გვერათე!

მეორედ მერაბიშვილი 2008 წლის ნოემბერში უნდა გადამდგარიყო, როდესაც 4 ნოემბერს მშვიდობიანი მომიტინგეების დარბევა მის კაბინეტში დაიგემა. როდესაც ხალხის წინააღმდეგ რეჟიმის ტყვეობა და ფსიქოტროპული იარაღი გამოიყენეს. ბავა წლები და 7 ნოემბერი საუკუნის დანაშაულად დასახელდება, ხოლო მერაბიშვილს არაპიქსავით ქართული მიენიღან ამოთხრიან. ეს რომ შერჩა, ამიტომ გამოაცხადა 6

მაისი — გორგობა — პოლიციის დღედ. ის არ იკმარეს, რომ 23 ნოემბერი „ვარდების რევოლუციად“ გამოცხადდა; 6 მაისი — აჭარის გათავისუფლების დღედ, იმ აჭარისა, რომელიც შემდეგ თურქეთს დოლარებად მიჰყიდეს. ჩვენ კი განვიცხადებ: „ეს დღე ქართველებში კარგ ასოციაციას იწვევს და ამიტომ ავირჩიეთ, წმიდა გიორგი ბორბტასთან იბრძვის და ქართველი პოლიციის მფარველია“. ზუსტად კენის ცოდვით დაიმძიმე ამ დღეს პოლიციის შეფმა სულე და „ბორბტასთან მებრძოლ“ პოლიციელებს საკუთარი ხალხი აცემინა. სინამდვილეში კი ყრუ და ბლაგვი გონების პატრონი მერაბიშვილი ემსახურება გლობალისტთა მიერ ნაკარნახევ დავალებათა აღსრულებას — ეროვნულ და სარწმუნოებრივ ღირებულებათა გადაფასებას. სულიერ ჭაობში ჩაფლული ახალ ღმერთს ქმნის, რითაც სავსებით გასცილდა საქართველოს ცხოვრების გზას...

— ბატონო ზურაბ, ნუთუ არჩევნების ბედსაც მერაბიშვილი წყვეტს?

— პოლიტიკურ კრიზისში ვართ, ამიტომ იქცა არჩევნები საეჭირო მოვლენად. პრეზიდენტი მოგზაურობს, ვანო კი ყველაფერს აკონტროლებს. რამდენიმე წელია, რაც საქართველოში არჩევნებს პოლიციის ზონდერბრიგადები ატარებენ კრიმინალურ ავტორიტეტთან და ნარკომანებთან ერთად. გახსოვთ, უკრაინაში არჩევნებისას თარგამაძისა და მერაბიშვილის სატელეფონო საუბარი, სადაც იქ მოღვაწე კრიმინალური ავტორიტეტის — ვატო ყიფიანის სახელმა გაიჟღერა? ეს მოწმობს, რომ ეს მეთოდი ნაცადია და წარმატებული. ავტორიტარულ სახელმწიფოში არჩევნების ბედს პოლიცია წყვეტს.

ღვას, სამწუხაროდ, საქართველოში არჩევნებს ატარებს ანტიპატრიოტი, ანტიპროვნი და ანტიპარტლ-გაღიჯაბული არქიმ ვანო მერაბიშვილის ხელმძღვანელობით. ამიტომ მოვაპალში თუ გაუთვალისწინებელმა მოვლენებმა ქვეყნის დასტაბილიზაცია გამოიწვია, შეიძლება უკვირვინო მერაბიშვილი „ქვეყნის ხერხემალთან“ ერთად „ქვეყნის თავის“ გახდეს.

დღეს კი ასევე კაბინეტში შეეკეტილი, მუდმივად ჩრდილში მყოფი, განუკითხავი ძალაუფლების მქონე მერაბიშვილი მართავს ქვეყანასაც და ნებელობად კარგულ, მოდელირებულ პრეზიდენტსაც. ხალხი კი ეჭვობს, რომ თავისი ნების გამოხატულებით ამ ხელისუფლების პირობებში ვარდოსნების შეცვლა შეუძლებელია.

ესაუბრა ლალი შაჰიაშვილი

«ირნეოდნენ, ვითარსა ლერსამნი

ჩამოდის The TIMES კორესპონდენტი ბარნი ტომპსონი რეპორტაჟის მოსამზადებლად საქართველოში, სადაც ქვეყნის მოდერნიზაცია და კორუფციის აღმოფხვრა „2003 წელს „ვარდების რევოლუციის“ შედეგად ხელისუფლებაში მოსული მიხეილ სააკაშვილის წყალობით მოხდა“. დაწერს და იქვე ამ დასკვნისგან დისტანცირებას ახდენს: პოლიტიკოსები აცხადებენო ასე. და კიდევ უფრო შორს დაიჭერს იმით, რომ მომდევნო წინადადებას იწყებს ასეთი შეფასების საწინააღმდეგო დებულებით: „უცხოელი ექსპერტები მათ არ ეთანხმებიან“. რა თქმა უნდა, არ ეთანხმებიან და ჩვენი ერთგული მკითხველი ამაში კიდევ ერთხელ დარწმუნდებოდა „საქართველო და მსოფლიოს“ წინა ნომრის პუბლიკაციის გაცნობისას („სმ“ №19, „Good bye, Mikheil, good bye“).

საქართველო დაოუკიდებლობის ღღას ზეიმობს, მაგრამ კიდევ რამდენჯერ შეძლებს ამ ღღის აღნიშვნას?

დაკვირვებული მკითხველი ადვილად შეამჩნევდა, რომ ბარნი ტომპსონი ჩვენი ხელისუფლების მონვევით იყო ჩამოსული ქვეყანაში დემოკრატიისა და ეკონომიკის განვითარებაში მიღწეული წარმატებების საქმეში ამათი მოღვაწეობის გასაპიარებლად. ამას პირდაპირ არავინ იტყვის, მაგრამ, როგორც წესი, თვითონ უურნალისტი გაიყიდება ხოლმე, მისი პუბლიკაცია გაყიდის.

მთავარსარდალი

მოუწია. ზოგიერთები ახლა პატარა სახლებში ცხოვრობენ, რომელთა გრძელი რიგი თბილისი-გორის გზის გასწვრივა გაშენებული, რა თქმა უნდა, კარებს სჯობია, მაგრამ ვერანაირად შეედრება იმ სახლებს, საიდანაც ისინი გამოყარეს“.

გაიარა, დაინახა, დაწერა. სწორია. აი, მიზეზიც ასევე სწორად და ობიექტურად რომ გამოეკვეთა, მაშინ ამერიკის უურნალისტიკის მოუსყიდველობაზე უეჭველად დადებითი წარმოდგენა შეგვექმნებოდა. თუმცა ამ ჩამოსულ კაცს რას ვერჩი, რაც აქ უთხრეს, ის გაიმეორა. სხვა რესპონდენტების აზრით რომ მოესმინა, აჯობებდა.

მაგრამ ან არ მიუშვებს, ან... რა ჩემი საქმეა სხვისი პროფესიონალიზმის შეფასება?! აი, მაგალითად, როცა რეპორტიორი „საქართველოს დაზვერვის მაღალჩინოსნის“ ნათქვამს გაიმეორებს, რომ ყველა ჩვენი უბედურების მიზეზთა მიზეზი რუსეთია, რომ „კრემლმა შეიძლება ეთნიკური დაპირისპირებების პროვოცირება მოახდინოს, შექმნას (!) სამხრეთ ოსეთის ტიპის ახალი კონფლიქტები. საქართველოში ბევრი სომეხი, აზერბაიჯანელი და სხვა ეთნიკური წარმომავლობის ჯგუფია (!), მათ შორის (!) რუსებიც ცხოვრობენ... ჩვენ გადარჩენისთვის ვიბრძვით“, და ამ აბაღუბდას კრიტიკული თვალთ არ შეხედავს, დაემს-

გავსება მისი პროფესია კარნახით ჩანების ხელობას. სამაგიეროდ, როცა უურნალისტი რეპორტაჟის ელემენტს შემოიტანს თავის პუბლიკაციაში, დაწერს იმას, რაც დაინახა და გვერდით არ ეყოლება დავით ბაქრაძისნაირი კონსულტანტი, იქ აუცილებლად თავს იჩენს ჩვენი მთავრობის მიდრეკილება ფასადური პოლიტიკისადმი, რომელიც სიბრძნის დონემდეა დახვეწილი:

„თბილისში სამთავრობო დასესებულებებზე არ დემონსტრაციულად არა მხოლოდ ქართული, არამედ ევროკავშირის დროშაც ფრიალებს, რაც ამ კლუბში განვერებაზე ქვეყნის ურყევი გადაწყვეტილების შესახებ მიუთითებს“.

უბედურებაც ეგ არის — დროების ფრიალის იქით ეს „ურყევი გადანევიტილება“ არ მიდის, რადგან, სხვა თუ არაფერი, როგორც The TIMES-ის კორესპონდენტი წერს, „ძალიან ნაკლებად საჯარაუფროსაა ჩვენი უბედურების მიზეზთა მიზეზი რუსეთია, რომ „კრემლმა შეიძლება ეთნიკური დაპირისპირებების პროვოცირება მოახდინოს, შექმნას (!) სამხრეთ ოსეთის ტიპის ახალი კონფლიქტები. საქართველოში ბევრი სომეხი, აზერბაიჯანელი და სხვა ეთნიკური წარმომავლობის ჯგუფია (!), მათ შორის (!) რუსებიც ცხოვრობენ... ჩვენ გადარჩენისთვის ვიბრძვით“, და ამ აბაღუბდას კრიტიკული თვალთ არ შეხედავს, დაემს-

აპრიკული «თავისუფლების პროგრამის» დასასრული

„ფერადი რევოლუციების“ უსახელო დასასრულზე ამ ბოლო დროს იმდენი დაინერა, რომ, გინდა-არგინდა, უნდა ირწმუნო მატერიალიზმის ერთ-ერთი ფუძემდებლური დებულება რაოდენობრიობის თვისობრიობაში გადასვლის შესახებ: უფრო და უფრო დამაჯერებელი და არგუმენტირებული ხდება პუბლიკაციები. დასასრულის შესახებ, რომელიც ძალიან შორს დგას ამერიკის ტრადიციული „ჰეფი ენდისგან“, არავინ კამათობს, მაგრამ ამ მოვლენის გამო ისეთ სიხარულს, რომელსაც დენიელ ლარისონი The Week-ში დაუფარავად გამოხატავს, იშვიათად შეხვდებით: „უკანასკნელმა პროამერიკულმა ფერადმა რევოლუციამ ყირგიზეთში... სული დალია და — მადლობა ღმერთს!“

„უხარია კაცს, რომ „თავისუფლების პროგრამა“ (Freedom agenda) ოფიციალურად შეწყდა, და ვაპატიოთ პოლიტოლოგს ასეთი ემოციური მიკერძოება. დანიელ ლარისონისთვის, როგორც პრინციპული მიმომხილველისთვის, ვისთვისაც შინაგანად მიუღებელია ქვეყნის სათავეში მარონიტი ხელისუფლის ყოფნა, ტიტების, თუ ვარდების, თუ ნარინჯისფერი რევოლუციების კრახი ჭეშმარიტი დემოკრატიზმისა და სუვერენიტეტის იდეალების გამარჯვებას ნიშნავს. ამიტომაც მოურიდებელია მისი დასკვნები და შეფასებები:

„ბაკიევის დამხობა „თავისუფლების პროგრამის“ რეალიზაციის პროცესში მხოლოდ მორიგი მარცხია. ახლა ყირგიზეთის გადაყენებულ პრეზიდენტს შეუძლია შეუერთდეს უკრაინის ყოფილი პრეზიდენტს ვიქტორ იუშჩენკოს, რომელმაც საკუთარი თავის დისკრედიტაცია მოახდინა და საქართველოს პრეზიდენტს მიხეილ სააკაშვილს. ყველა მათგანი „ფერადი რევოლუციის“ ლიდერები არიან, რომლებმაც ან უნიჭო მმართველობა დაამკვიდრეს, ან საკუთარ ქვეყნებში სხვა უბედურებების მიზეზად იქცნენ. როგორც იუშჩენკოს ან სააკაშვილის მმართველობა, ბაკიევის რეჟიმი ადამიანის უფლებების მრავალრიცხოვანი დარღვევებით გამოირჩეოდა, ასევე, კორუფციის გავრცელებით, და ის იმ ხელისუფლებაზე უარესი აღმოჩნდა, რომელიც თავად შეცვალა. უფრო მეტად, ვიდრე „ნარინჯისფერი რევოლუცია“ (უკრაინა) ან „ვარდების რევო-

ლუცია“ (საქართველო), ყირგიული „ტიტების რევოლუცია“ თავისი არსით სახელმწიფო გადატრიალება იყო, რომლის მამოძრავებელ ძალად წარმოგვა რეგიონული ელიტის კონკურენცია, ასევე, იმდროინდელი პრეზიდენტის მიმართ ელიტის მტრული დამოკიდებულება“.

კრიტიკულადაა განწყობილი ავტორი დასავლური მედიის მიმართ, რადგან სწორედ მან — მასმედიამ „ფერადი რევოლუციები რომანტიზმის საბურველით შემოსა როგორც „ხალხის ძალაუფლების“ ჭეშმარიტი გამოვლინება, რომელიც კორუმპირებული რეჟიმების წინააღმდეგ ილაშქრებდა. სინამდვილეში, ეს რევოლუციები წარმოადგენდა ჩინოვნიკების ერთი ჯგუფის მეორეთი შეცვლას, ხოლო მათ შორის მთელი სხვაობა ის იყო, რომ ახალი ჯგუფი რუსეთის გავლენის მიმართ უფრო მტრულად იყო განწყობილი“.

გავისხენოთ, რომ The Week-ის მიმომხილველის ეს დასკვნა რეზონირებს 2003-04 წლებში ქართულ პრესაში (მაგალითად, „საქართველოს რესპუბლიკა“, ბონდო მძინარაშვილი „ასი დღე და შეცდომით ჩართული წამშობი“) გამოთქმულ შეხედულებებს, რომლებშიც ეჭვქვეშ იყო დაყენებული მომხდარი გადატრიალების რევოლუციურობა.

შემდეგ და შემდეგ ასეთი შეფასებები გავრცელდა ადგილობრივ თუ უცხოეთის მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებში და ამჟამად თითქმის საყოველთაოდ მიღებული პოზიციაა. ცხადია, ხელისუფლების წარმომადგენელთა და მათი მეზობლების გამოკლებით. ამ კატეგორიაში თავისთავად იგულისხმება პროსოროსული ორგანიზაციები მინ თუ გარეთ.

THE WEEK

„კონტრარეპოლუციური“ ბიჰეკი

კრისტოფერ კოუკი აშშ-ის წინააღმდეგ, ანუ გლობალური ელიტა და ნარკოტიკები

კინგსტონის ლატაკ უბნებში მიმდინარე პოლიციის სპეცოპერაცია სულ უფრო მეტად ემსგავსება ხოცვა-ჟლეტას. იამაიკის ხელისუფლებამ გადაწყვიტა, ნარკობარონი კრისტოფერ კოუკი ამერიკის შეერთებულ შტატებს გადასცეს, ამ უკანასკნელის შეიარაღებულ მომხრეებს შორის კი, როგორც ახლა ირკვევა, კინგსტონის ლარიბთა კვარტლების მშვიდობიანი მცხოვრებლებიც შედიან. მაფიისა და სპეცსამსახურების, კორუმპირებული ადგილობრივი პოლიტიკოსებისა და ზესახელმწიფოების ინტერესების სასწაულებრივი გადახლართვა და იამაიკის მოსახლეობის სილატაკე ერთ-ერთი უსამინელესი მანკიერების ინსტიტუციონალიზაციაზე დაფუძნებულ ახალ სოციალობას ქმნის.

კრისტოფერ კოუკი იამაიკის იმ ორგანიზებულ-დანაშაულებრივი დაჯგუფების მეთაურია, რომელიც აშშ-ს, კანადასა და ბრიტანეთს მარინიზაციის და კოკაინით ამარაგებს, პარალელურად კი იარაღით არაღელვებულ ვაჭრობასაც ეწევა. თავად დაჯგუფება დაუნდობლობითა და მონიარულადგეთა რიტუალური მკვლელობებით სახელგანთქმული ბანდების ქსელია. აშშ-ის ნარკოტიკების ბრუნვის მაკონტროლებელი სამმართველო კოუკს მსოფლიოში ერთ-ერთ ყველაზე საშიშ ნარკობარონად მიიჩნევს.

კრისტოფერი, სულ მცირე, მეორე თაობის ნარკობარონია. მისი მამა ლესტერ ლოიდ კოუკი იმავე ორგანიზაციის ლიდერი იყო და 1987 წელს აშშ-დან ექსტრადიციის შემდეგ ხუთწლიანი პატიმრობის შემდეგ იამაიკის ციხეში გარდაიცვალა. სწორედ მამის გადაიბარა კრისტოფერმა მამის დაწესებული საქმე.

ერთი წლის წინათ ნიუ იორკის სამხრეთ ოლქის საოლქო სასამართლომ კოუკს აშშ-ში იარაღისა და ნარკოტიკების კონტრაბანდის ბრალდება დაუდებდა. უწყების მტკიცებით, ის შტატების ტერიტორიაზე დამნაშავეობრივ ქმედებას 1994 წლიდან ეწევა და ბრალდებათა შეკრების მეტოფით სამუდამო პატიმრობა ელის. აშშ-ის იუსტიციის სამინისტრომ იამაიკის ხელისუფლებას მოსთხოვა, გადასცეს დამნაშავე, რათა მისი სასამართლო შედგეს.

აღნიშნული მოთხოვნა უკიდურესად სულელური, რადგან როგორი ფესვგადგმული დამნაშავეც არ უნდა იყოს კოუკი, ის იამაიკის მოქალაქეა და პრინციპულად დაუმეგობრებელია, გასასამართლებლად სხვა ქვეყანას გადაეცეს. ამერიკას დამნაშავეს სამშობლოსთვის უნდა გადაეცა მისი დანაშაულის დამამტკიცებელი მასალები და დასჯა მოეთხოვა, მაგრამ ამერიკელებმა, რატომღაც, ამ საკითხში ყველაფერი თავდაყირა დააყენეს.

იამაიკის პრემიერ-მინისტრი ბრიუს გოლდინგი დამნაშავეს აშშ-სთვის გადაცემაზე ცხრა თვის განმავლობაში აცხადებდა მტკიცე უარს, მაგრამ არა იმ მოტივით, რომ

კოუკი იამაიკის მოქალაქეა და ვინმესთვის გადაცემას არ ექვემდებარება, არამედ იმის გამო, რომ უკანონოდ მიიჩნია დანაშაულის მტკიცებულებების მოპოვების გზა — კრისტოფერის სატელეფონო საუბრების მოსმენა.

აშშ-ის სპეცსამსახურები ნარკოვაჭრობით ფინანსდება

გაურკვეველია, რატომ დაინტერესდა იუსტიციის სამინისტრო მისით მხოლოდ 2009 წელს, თუ, მისივე მტკიცებით, კოუკი აშშ-ში 1994 წლიდან „მოღვაწეობს“? ან რით დამთავრდებოდა ლობისტური ფირმის ამბავი, იამაიკელ ოპოზიციას რომ არ ეყოჩაღა? როგორც ჩანს, კოუკი, ისევე, როგორც თავის დროზე ნორიეგა, ამერიკელებს გარკვეულ დრომდე აწყობდათ, შემდეგ კი მან ან ზედმეტის ლაპარაკი დაინიშნა, ან პოლიტიკური ამბიციები გაუჩნდა, ან გაძუნდა და მსოფლიოს ძლიერთა მასთან დაკავშირებული

კური განვითარების სხვა ყველა განმტობებს მიზანმიმართულად ანადგურებენ.

ნარკოვაჭრობიდან მიღებული შემოსავლები აშშ-ის, ბრიტანეთისა და მთელი რიგი ქვეყნების სპეცსამსახურების არასაბიუჯეტო დაფინანსების ნაცადი წყაროა. ამ ფულით მოისყიდებიან პოლიტიკოსები, ხორციელდება ხავერდოვანი რეგულაციები, ფეთქდება ცათამბჯენები და კეთდება კიდევ ბევრი ისეთი საქმე, რომელთა შესახებაც პარლამენტის სპეციალურ კომისიებსაც არ უყვებიან. ნარკობარონები კი ხშირად თავად არიან სპეცსამსახურების აგენტები.

კრისტოფერ კოუკის დევნა, შესაძლოა, ლათინურ ამერიკაში აშშ-ის ფართოდ შეჭრის დასაწყისი აღმოჩნდეს. ლათინურ ამერიკაში მემარცხენეების ხელისუფლებაში მოსვლა აშშ-ის ხელისუფლების აღფრთოვანებას სულაც არ იწვევს და დაკარგული გავლენის დასაბრუნებლად გეგმები, დიდი ხანია, მუშავდება. ნებისმიერ ცინიკურ გეგმას მორალურად უშიშვლო იდეოლოგიური ნილაბი სჭირდება. სერბეთისთვის ამგვარი ნილაბი ადამიანის უფლებების დაცვა იყო, ავღანეთისთვის — საერთაშორისო ტერორიზმთან ბრძოლა, ერაყისთვის — მასობრივი განადგურების იარაღთან ბრძოლა. ნარკოტიკებთან ბრძოლა ლათინურ ამერიკაში აშშ-ის მორიგი ექსპანსიისთვის მშვენიერი მიზეზია, მით უფრო, თუ გარკვეული დროის შემდეგ კოუკის საქმეში ვენესუელის კვალიც გამოიჩინდება.

ნარკოვაჭრობაზე ნაღირობის მოტივით აშშ ახალ ექსპანსიას გეგმავს

პრემიერის გაჯიუტების გამო აშშ-სა და იამაიკას შორის ურთიერთობა დაიძაბა, ამ უკანასკნელს შტატებში ოფიციალური პირები ნარკოვაჭრობის წინააღმდეგ ბრძოლის საქმეში არასაიმედო მოკავშირედ აცხადებენ. მართალია, დამნაშავეს დასაკავებლად პანამის მსგავსად იამაიკაში აშშ-ის შეჭრაზე გასწავილა საუბარი ჯერ არავის წამოუწყია, მაგრამ საამისო მინიშნებები იმდენად ცალსახა იყო, რომ იამაიკის პრემიერი შეშფოთდა.

შეშფოთდა იმის გამოც, რომ გოლდინგსა და კოუკს შორის იყო და არის მჭიდრო კავშირი, რომელიც წინასწორ დროს შეიძლება კორუფციად კვალიფიცირდეს. კოუკი ლიბორისტული პარტიის მთავარი სპონსორი იყო, ამ პარტიის ხელმძღვანელ გოლდინგის ხელისუფლებაში მოსვლა კი დიდწილად სწორედ ნარკობარონის დამსახურებაა. პარტიის ერთ-ერთი ყველაზე გავლენიანი სენატორი ბოლო დრომდე კოუკის ადვოკატი გახლდათ. კოუკის წინააღმდეგ წასვლა პრემიერისთვის იმ ტოტის მოჭრას ნიშნავდა, რომელზეც თავად იჯდა.

კოუკის სამშენებლო კომპანია ამერიკული მოთხოვნის შემდეგაც სახელმწიფოსგან მილიონიან კონტრაქტებს იღებდა. ნარკობარონის მეორე კომპანია კვლავაც მასიური ლონისძიებების, კონცერტებისა და ფესტივალების მთავარი ორგანიზატორია ქვეყანაში. გოლდინგის წარმომადგენლებმა დაიქირავეს ლობისტური ფირმა „Manatt, Phelps & Phillips“, რომელსაც ამერიკელი ჩინოვნიკებისათვის კოუკის გადაცემის მო-

თხოვნა უნდა გადაეფიქრებინათ. და მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ამის თაობაზე ოპოზიციამ შეიტყო და პრემიერის გადადგომა მოითხოვა, გოლდინგი იძულებული გახდა, კრისტოფერ კოუკის დაპატიმრების ბრძანება გაეცა.

ეს იმ კატეგორიის ბრძანება აღმოჩნდა, რომლის გაცემაც ადვილია, შესრულება კი — ძველი. ნარკობარონს რობინ ჰუდის იმიჯი აქვს, მის დასაცავად არა მხოლოდ მის დაქვემდებარებაში მყოფი დაჯგუფებები, არამედ ყველა ლატაკი ფეხზე დადგა. აღმოჩნდა, რომ კოუკი წლების განმავლობაში ზრუნავდა ქვეყნის ლატაკთა კვებაზე, იხდიდა მათ გადასახადებს, ასწავლიდა მათ შეილებს — აკეთებდა ყველაფერს, რაც,

სხვით, სახელმწიფოს უნდა ეკეთებინა. ამიტომაც ხალხი მას „პრეზიდენტს“ უწოდებდა. ორიოდე დღის წინ მისი დაკავების ოპერაციის მსხვერპლთა რაოდენობა 60-ს აჭარბებდა, დამნაშავე კი კვლავ თავისუფალი იყო.

კრისტოფერ კოუკის ისტორიაში არის უამრავი ფაქტი, რომელიც ამერიკის მხრიდან ნარკოვაჭრობასთან ბრძოლის დეკლარირებულ სურვილს ეჭვქვეშ აყენებს, თუმცა კოუკი კიდევ ერთი მტკიცებულების ომის დროიდან ცოცხლობს, ამერიკული ჯარის ავღანეთში შესვლის დროიდან იქ ნარკოტიკების ნარმოების აყვავებაზე სათქმელიც აღარაფერია.

გეგმებიც შესაბამისად შეიცვალა.

სინამდვილეში აშშ-ის ეგიდით მიმდინარე ანტინარკოტიკული კამპანია ის ფარსია, რომელმაც მთავარი უნდა დაფაროს; მსოფლიო ნარკომაფია გლობალური ისტეპ-ინიშნების ინტერესებს ექვემდებარება და მისი განუყოფელი ნაწილია.

მესამე მსოფლიოს ქვეყნების — იამაიკის, ავღანეთისა და სხვათა ექსპლოატაცია ამ ქვეყნების მოსახლეობას, ნარკოეკონომიკაში ჩართვის გარდა, გადარჩენის გზას არ უტოვებს. ამერიკის მიერ კონტროლირებადი საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების მითითებით ამ ქვეყნების კორუმპირებული ხელისუფლებები ეკონომი-

ლიბერალიზმიდან თვითგაკვლადობამდე — დასავლეთის საზოგადოებამ სხოპრების აზრი დაკარგა

პოსტლიბერალური საზოგადოება, რომელიც თავის საფუძვლად მორალის, ტრადიციებისა და თვით ჯანსაღი აზრის კონტროლს მოკლებულ სიამოვნებას აცხადებს, კოლონიალური პრეზიდენტების პირისპირ აღმოჩნდა. ამ საზოგადოების წევრებს შორის სულ თვითგანადგურების გზაზე დამდგართა რაოდენობა იზრდება. საუბარია არა მხოლოდ ალკოჰოლით, ნარკოტიკებით, ათასგვარი გარყვნილებით განპირობებულ „ნელ თვითმკვლელობაზე“, არამედ — სუიციდზეც.

დასავლეთის საზოგადოებამ სხოპრების აზრი დაკარგა

მდგომარეობა იმდენად დაძაბულია, რომ შოტლანდიის ხელისუფლება იძულებული გახდა, გადაელო სოციალური განხილვისათვის რეკლამა, რომლის მეშვეობითაც, ქვეყანაში თვითმკვლელობათა ზრდას თუ ვერ შეაჩერებს, პრობლემისადმი ყურადღების მიპყრობას მიიწვევს. სუიციდის რაოდენობის შესამცირებელი სარეკლამო რგოლი ხელისუფლების ათწლიანი პროგრამა „Choose Life“-ის ნაწილია. მისი მიზნობრივი აუდიტორია 18-დან

44-წლამდე ასაკის მამაკაცებისაგან შედგება. რეკლამამ აღამაინებს მათთვის პრობლემური საკითხების განხილვისაკენ უნდა უბიძგოს, რათა დროულად მიიღონ დახმარება. ქვეყნის ჯანდაცვის მინისტრის მტკიცებით, უკიდურესად მნიშვნელოვანია, თვითმკვლელობის პრობლემის ირგვლივ გამეფებული მდუმარება დაიშლეს. „Choose Life“-ის ორგანიზატორების მონაცემებით, შოტლანდიაში

საქართველო

გურთ, ბაზიზიაროთ თქვენი მოსაზრებები? დაბიოიქი: 38-41-97, ან მოგზიქი: info@geworld.net

მამ ასე, მსოფლიო ფინანსური კრიზისის მეორე ტალღა აზვირთდა, ამჯერად — ევროპაში. და როგორც არ უნდა ამშვიდებდნენ მსოფლიოს ევროპელი ოფიციალური პირები, ევროპის ცენტრალური ბანკის მასშტაბური დახმარებები სუსტ ქვეყნებს ნებისმიერი პრობლემის გადაჭრაში დაეხმარება, არ უნდა მოვტყუვდეთ: ოფიციალური პირების პირდაპირი მოვალეობაა, ობიგატელს უკანასკნელ წუთამდე უმტკიცონ, რომ მდგომარეობა კონტროლს ექვემდებარება. სინამდვილეში ევროპა იძირება.

მესამე მსოფლიოს საზღვრები ფართოვდება —

ზესახალგონიფოიზი საბერძნეთი განიკის

ახლა ევროკავშირის ხელმძღვანელობა ცდილობს, მდგომარეობის კრიზისამდე მისვლა საბერძნეთის ხელისუფლების მანკიერებებს, ქვეყანაში სოციალიზმის მშენებლობას და ბერძნების დარღვიანობას დააბრალოს.

თანამედროვე კრიზისის სპეციფიკურობა ისაა, რომ ეს ინფორმირებული საზოგადოების კრიზისია, იმ ეპოქისა, სადაც ცნობიერების ფორმირების ტექნოლოგიები ბატონობენ. როდესაც მმართველი ელიტა კრიზისისაკენ მიმავალ პრობლემებს ვერ აგვარებს, სწორედ ამ ტექნოლოგიებს მიმართავს და ცდილობს, საზოგადოება დაარწმუნოს, რომ ყველაფერი კარგადაა. მეორეს მხრივ, თანამედროვე ეკონომიკა მნიშვნელოვანწილად ვირტუალური ხასიათისაა. მისი პარამეტრები, ძირითადად, ბირჟებზე განისაზღვრება, ბირჟების მდგომარეობა კი ახალ ამბებზეა დამოკიდებული. ამის გამო ელიტა ცდილობს, მიუხედავად რეალობისა, რაც შეიძლება დიდხანს შეინარჩუნოს პოზიტივი ახალ ამბებში, რათა გარკვეული დროით მაინც აკონტროლოს მდგომარეობა და რაც შეიძლება მეტ მოგებას გამოიღოს. მაქსიმალური შემოსავალი და ხელისუფლების შეინარჩუნება მსოფლიოს ქვეყნების უმეტესობაში ელიტებისთვის უმთავრეს მოტივად რჩება.

ევროპა მსოფლიო საკლავო ფონდს ჩაბარდა, ბერძნები საბერძნეთი — ისტორიას

დღითი იხვეწება და უფრო ხანგრძლივი დროით იძლევა საგანგაშო მდგომარეობის შენიღბვის საშუალებას. შესაბამისად, კრიზისი უფრო მასშტაბურ ფორმებამდე მნიფდება და მოსახლეობისთვის მისი შედეგებისგან მიყენებული დარტყმა ყოველჯერზე ძლიერდება; მით უფრო, რომ ნებისმიერი დაგვიანებული ანტიკრიზისული პოლიტიკა არაპროვიდენციული ფუნქციის ხარჯზე ხორციელდება.

ინფორმაციული ტექნოლოგიების განვითარების მეორე თავისებურება ისაა, რომ ისინი ზემოქმედებას ახდენენ თავად მათ მომხმარებელ ელიტებზეც. ელიტას თავდაცვა ავიწყდება, რომ სასიკეთო ახალი ამბები ობიგატელისთვის გამოიგონა და საკუთარი მითებს იჯერებს. ამიტომაც, რომ კრიზისი მოწმენდილ ცაზე მეხის გავარდნასავით გამოჩნდება ხოლმე ყველასათვის — უბრალო მოკვდავების-

თვისაც და ელიტის წარმომადგენელთათვისაც. მამ ასე, ინვესტორები, მიუხედავად ვალის, ბიუჯეტის დეფიციტისა და სხვა ინდიკატორების საგანგაშო მარკეტებისა, ბერძნული და სხვა პრობლემური ეკონომიკებისადმი ნდობას განაგრძობდნენ. ისინი თვლიდნენ, რომ ევროკავშირი თავისი წევრი საბერძნეთის გაკოტრებას არ დაუშვებდა, მაგრამ თავად ევროკავშირის მდგრადობის თაობაზე ეჭვი არავის გასჩენია. ინვესტორების ამგვარი დამოკიდებულება რეიტინგულმა სააგენტოებმა, საინვესტიციო კონსულტანტებმა, ბანკების ანალიტიკოსებმა და რესპექტაბელურმა ეკონომიკურმა პრესამ ჩამოაყალიბა.

ინფორმაციული ტექნოლოგიების საშუალებით რელობის შელამაზებამ შესაძლოა პრობლემები გააღრმავოს, მაგრამ ის თავისთავად პრობლემებს ვერ წარმოქმნის. მართალია, საბერძნეთის ხელისუფლებას სოციალიზმის მშენებლობაში ადანაშაულებენ და კრიზისის მიზეზადაც ამას ასახელებენ, მაგრამ საბერძნეთისა და ევროპის დანარჩენი კრიზისისპირობებზე უფრო მეტად საკითხავია, რომ ისინი ძალიან დიდხანს ცდილობდნენ, ერთდროულად აეშენებინათ კაპიტალიზმი და სოციალიზმი. ამ ქვეყნების მოსახლეობა შედეგად უმდიდრესი უმცირესობისგან, როგორც ეს კაპიტალიზმში შეეფერება და მოსახლეობის თითქმის 100%-ის მომცველი საშუალო ფენისაგან, რაც წმინდად სოციალისტური ფენომენია.

ცხადია, მიჩქმალვა საქმეს ვერ შევლის. რეალური პრობლემები რთულდება და, როდესაც კრიზისი მაინც იხვეწება, ის ვაცილებით უფრო მიძიება, ვიდრე ანტიკრიზისული პოლიტიკის პიარით ჩაუნაცვლებლობის შემთხვევაში იქნებოდა. ცნობიერების ფორმირების ტექნოლოგიები კი

და ამ ქვეყანაზე. ეს სულაც არაა რიტორიკული კითხვა და მასზე პასუხაუცებულნი ვართ, რომ თვითმკვლელობის ნებისმიერი ხსენება (თვით მასთან ბრძოლის მიზნითაც) კი

ადრე თუ გვიან დამდგარ რთულ პერიოდებსა და გამოცდებს. თუ არსებობს მიზანი სიამოვნების მიღება, როდესაც ადამიანი ამა თუ იმ მიზეზით ვერღელბობს სიამოვნებას, მისი სიცოცხლეც აზრს კარგავს. ზუსტად იგივე ხდება მაშინაც, როდესაც ამ სიამოვნებებს ადამიანისთვის სიხარული აღარ მოაქვს. სიცოცხლე უაზრო ტანჯვას ემსგავსება და „გონიერი“ ადამიანი ამ ტანჯვის გზას შეგნებულად ამოკლებს. ამ მდგომარეობის შესაცვლელად თავად საზოგადოების შეცვლაა საჭირო. საზოგადოების ორიენტირების შეცვლა კი ვაცილებით რთულია, ვიდრე სარეკლამო რგოლების გადაღება.

უკიდურესად სახიფათოა, რადგან ეს დეპრესიასა და სასონარკვეთილებას იწვევს. „გამოსავალი“ მიაჩნდება. ამიტომ „პრობლემისაკენ ყურადღების მიპყრობის“ მცდელობა მხოლოდ გაზრდის თვითმკვლელთა რაოდენობას. სამაგიეროდ, ნებისმიერი სოციალური რეკლამა ბიუჯეტის მიზნობრივად მით უფრო, როდესაც მისი ეფექტურობის გადაამოწმება პრაქტიკულად შეუძლებელია.

ევროპული იდენტურობა ამ კრიზისის მიმდინარეობისას სერიოზული სტრესის ქვეშაა. გამორიცხული არაა, რომ კრიზისის გაღრმავების შემთხვევაში სტრესი დეკონსტრუქციამ გააღრმავდეს. ერთიანი ევროპა წმინდად ეკონომიკურ საფუძველზე შენდებოდა და ამ იდეის ირგვლივ ქვეყნები კიდევ უფრო უკეთესი ცხოვრების სურვილმა გააერთიანა. ევროპული კავშირის საფუძველში იდეალური არაფერი ჩადებულა, მისი კონსტრუქციის პროექტიდან ქრისტიანული ერთიანობის თეზისიც კი საგულდაგულოდ ამოშალეს.

ყოველდღიურად ორი ადამიანი სიცოცხლეს თვითმკვლელობით ასრულებს. პროგრამის დახმარებით სამ წელიწადში ამ მაჩვენებლის 20%-ით შემცირებას იმედოვნებენ, მაგრამ სოციალური ფსიქოლოგები მიიჩნევენ, რომ პრობლემის არსი ერის საბაზო საფუძველშია და მას ვერანაირი რეკლამა ვერ უშველის. ბრიტანულ საზოგადოებაში რამდენიმე თაობის მანძილზე გამეფებულია მატერიალიზმმა და არასულიერებამ ადამიანების სრული მორალური დეზორიენტირება განაპირობა. მათ ცხოვრების აზრი დაკარგეს. უმთავრეს ღირებულებად მიჩნეული სიამოვნებასაკენ გაუმადლი სწრაფობა არ შენევის უნარი, ადამიანისათვის საყრდენად იქცეს და უპასუხოს მის მთავარ კითხვას — რისთვის გარჩ-

კრიზისის პირველივე მახარობლების გამოჩენისას გაცხადდა, რომ არც გერმანიასა და არც საფრანგეთს სხვების სისულელეების გამო საკუთარ ჯიბეში ხელის ჩაყოფა არ სურთ. დამოუხედავად იმისა, რომ გარკვეული სახსრების გაღება მაინც მოუხდათ, ნაკლებად მოსალოდნელია, რომ ევროკავშირის მდიდარი ქვეყნები ყოველთვის ასე მოიქცევიან, როცა ვიღაცას რესტორანში გადასახდელი ფული არ აღმოაჩნდება. თუ დამხმარე მაინც მოიძებნა, სანაცვლოდ ევროკავშირის არქიტექტურაში ცვლილებების შეტანა და ეკონომიკური ძლიერების შესაბამისად ქვეყნების უთანასწორო მდგომარეობის დადგენა გარდაუვალი მოთხოვნა იქნება.

რაც შეეხება მიმდინარე პროცესების გლობალურ არსს, იმისათვის, რომ ტექნოლოგიური განვითარება ანაზღაურდეს, გასაღების ბაზრები მუდმივად უნდა იზრდებოდეს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, წარმოიქმნება კრიზისი, რომელმაც შესაძლოა თავად კაპიტალიზმის არსებობას შეუქმნას საფრთხე. ამავე დროს, კაპიტალიზმი არის სისტემა, რომელიც ბირთვისა და პერიფერიისაგან შედგება. ბირთვი ახალი ტექნოლოგიების შემუშავებაში ქვეყნები არიან, სხვა დანარჩენი კი პერიფერიაა.

სსრკ-ის დაშლის შემდეგ კაპიტალისტური სისტემა გლობალური გახდა. მის ბირთვში იქონის მილიარდის ქვეყნები — ჩრდილოეთ ამერიკა, დასავლეთ ევროპა და იაპონია აღმოჩნდნენ, პერიფერიაში კი — დანარჩენი დედამიწა. მაგრამ ტექნოლოგიური განვითარების ახალ ეტაპზე იქონის მილიარდის მალატექნოლოგიური პროდუქტის ჯეროვანი გასაღებისთვის მთელი დანარჩენი მსოფლიოც აღარ კმარა. კაპიტალიზმი ისევ თავისი ექსპანსიის ზღვარზეა და ამან ახალი კრიზისი გააჩინა. პერიფერიის განვითარება უკვე შეუძლებელია, მთელი მსოფლიოც მოცულა, გამოდის, რომ ბირთვი უნდა შემცირდეს.

ვინაიდან სხვა გამოსავალი არ დარჩა და კაპიტალისტური სისტემის გადარჩენის გარდაუვალი პირობა ბირთვის შემცირებაა, გადაწყდა, რომ პროცესი ევროპიდან, მისი ყველაზე სუსტი ქვეყნებიდან უნდა დაიწყოს. იმ ქვეყნებიდან, რომლებიც არავის დაეხმარება და რომლებსაც არავინ გამოესარჩლება. პოდა, ევროპის სტაბილიზაციის ფონდის ერთ-ერთი დამფუძნებელი მსოფლიო სავალუტო ფონდი გახდა. როგორც ამბობენ, გამგები გაიგვებს.

რაც შეეხება საბერძნეთის კუნძულებს, რომელთა დათმობის საფუძველში იდეალური არაფერი ჩადებულა, მისი კონსტრუქციის პროექტიდან ქრისტიანული ერთიანობის თეზისიც კი საგულდაგულოდ ამოშალეს.

იდი ამინი — დიქტატორი, როგორც ამერიკას ომი გამოუხსნა

დადა უმე იდი ამინმა, სხვა აფრიკელი ლიდერების მსგავსად, თავისი დაბადების ზუსტი თარიღი არ იცოდა. ოფიციალურად იგი 1928 წლის (შესაძლოა 1925 წლის 1 იანვარსაც) 17 მაისს დაიბადა. მისი სრული ტიტული შემდეგნაირად უღერდა: „მისი უდიდებულესობა მუდმივი პრეზიდენტი, ფელდმარშალი, ხმელეთზე ყველა ცხოველისა და ზღვაში ყველა თევზის გამგებელი, ბრიტანული იმპერიის დამლაშქრავი აფრიკაში, ორდენების — „ვიქტორიას ჯვარი“, „სამხედრო ჯვარი“, „საბრძოლო დამსახურებისათვის“ — კავალერი.“

იდი და მუჰამედ ამინევი

ამინის მშობლები კავასა და ლუგბარის ტომიდან იყვნენ. მომავალი დიქტატორის დედა ასა აბტი, ოფიციალური წყაროების თანახმად, მედლა იყო, თუმცა უგანდელი ირწმუნებოდნენ, ყველაზე გავლენიანი ჯადოქარია ქვეყანაში. ამასთან, იგი ლუგბარის მთავარი ქურუმი და კანიბალი იყო. ჰოდა, ჩანს, იდი ამინს გასტრონომიული მისწრაფებებიც დედისგან გადაეცა...

ამინი და მოგუტუ

განოცილი უგანდაში

16 წლის ამინმა ისლამი მიიღო, 1964 წელს ბრიტანულ არმიას დაიწყო სამსახური, მანამდე კი ტყბილელს ჰყიდდა ყაზარმებთან. თავიდან მზარეულის შეგირდი იყო, შემდეგ მაუ-მაუს აჯანყების ჩახშობაში მონაწილეობდა კენიაში. სწორედ არმიას შუარქვეს „დადა“, ანუ „და“, იმის გამო, რომ რიგითი ამინის კარავში სისტემატურად იყვნენ ქალები, რომლებსაც ის იმ დღეს უწოდებდა...

1948 წელს დადა აფრიკულ სამეფო მსროლელთა პოლის მე-4 ბატალიონის კაპრალი გახდა. მალე ბრიტანულ არმიამ იმ დროს შავკანიანებისთვის მისანდომი ყველაზე მაღალი — ეფენდის ჩინი მიიღო, ხოლო კენიელი მოჯანყების გენერლის ლიკვიდაციის შემდეგ, ლეიტენანტის ნოდებაც მიანიჭეს.

1962 წელს, უგანდის მიერ დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ, იდი ამინი ქვეყნის პრემიერ-მინისტრ მილტონ ობოტეს დაუახლოვდა. ერთ-ერთი რესპუბლიკიდან. „დამსახურებისთვის“ დადას მაიორის ჩინიც მისცეს. უგანდის პრეზიდენტმა (იმავე დროს ბუგანდას ტომის მემკვიდრე) მუტესა II-მ ამილას თავისი მთავრობის მეთაურის მაქინაციაში. პრეზიდენტის მხარდასაჭერად და კორუმპირებული პრემიერის დასაშობად ბუგანდელი აჯანყდნენ. საპასუხოდ, ობოტემ, ამინის სრული მხარდაჭერით, არმია მოსახლეობის წინააღმდეგ მიმართა, დაითხოვა პარლამენტი, შეაჩერა კონსტიტუციის მოქმედება, დააბატონა 5 მინისტრი და თავი პრეზიდენტად გამოაცხადა, ხოლო მუტესა ქვეყნიდან გააძევა.

ობოტეს მიერ მონოპოლი სახელმწიფო გადატრიალების შედეგად ამინი უგანდის არმიის გენერალი და სარდალი გახდა. უფლებამოსილებათა მიღების შემდეგ ამინმა არმიაში მისდამი ლოიალურად განწყობილი მუსლიმანები შემოიკრიბა, რადგან იცოდა, რომ

იდი ამინი და საუდის არაბეთის მფრთხილი ფაისალი

ლუღბად შექმნა სიკვდილის ესკადრონი, რომლის პირველ მსხვერპლად 70 ოფიცერი იქცა. ერთ-ერთი მათგანის, შტაბის უფროსის, სულიმან პუსეინის თავი დადამ მაცივარში შეინახა, დროდადრო გამოიღებდა ხოლმე და ესაუბრებოდა... საერთოდ, იგი საკუთარ თავს არაფერში ზღუდავდა — არც მოქმედებებში და არც ლაპარაკში. ერთხელ ისიც აღიარა, რომ ადამიანის ხორცს მიირთმევდა, რომელიც მეტისმეტად მარილიანი იქცევებოდა... 1971 წლის მაისამდე დიქტატორმა თავისი ესკადრონის დახმარებით 10.000-ზე მეტი კაცი გამოასალმა სიცოცხლეს.

1972 წლის 4 აგვისტოს ამინმა განაცხადა, რომ სიზმარში ალაჰი გამოცხადდა და ქვეყნიდან ყველა წერილობრივ აზიის განდევნა უბრძანა, რის შემდეგაც უგანდაში მცხოვრებ 50.000 ინდოელსა და პაკისტანელს 90 დღე

მისცეს იმისთვის, რომ იქაურობას მოშორებოდნენ. მათი ქონება ჯერ სახელმწიფოდ დაიხურა, შემდეგ კი ამინის დიქტატორული რეჟიმის მხარდამჭერ უნტერ-ოფიცრებს გადაეცა.

1975 წელს ამინ იდიმ საკუთარ თავს თვითონ მიანიჭა მარშლის ნოდება, ხოლო 1976 წელს თავი უგანდის მუდმივ პრეზიდენტად გამოაცხადა. მან დიპლომატიური ურთიერთობა განაგრძო ისრაელთან და ლიბიის უახლოესი მოკავშირე გახდა. აშშ-მა უგანდის თავისი საელჩო 1973 წელს დახურა, ხოლო დიდმა ბრიტანეთმა — 1976 წელს.

1976 წელს დადამ კიდევ ერთხელ „გამოიჩინა“ თავი: ქვეყნის დედაქალაქ კამპალაში გამართული სამხედრო აღლუპის დროს მას თავს დაესხნენ, რის გამოც მთელი ქალაქის დასაჯა გადაწყვიტა. რამდენიმე დღის განმავლობაში კამპალაში მისი ჯარისკაცების განკარგულებაში იყო, რომლებიც ძარცვავდნენ და კლავდნენ მოსახლეობას. მსხვერპლთა საერთო რაოდენობამ ამინის მმართველობის განმავლობაში 300.000 კაცი შეადგინა, აქედან 2000 მან საკუთარი ხელით მოკლა...

სხვაგვარად მოაზროვნებთან საბრძოლველად იდი ამინმა უშიშროების საკუთარი სამსახური — სახელმწიფო საგამოძიებო ბიურო შექმნა, რომელსაც თავადვე აკონტროლებდა. ეს ორგანიზაცია საფუძვლამდე აკვეთდა ყოველგვარ ოპოზიციას და ქალაქის მოსახლეობასაც მეთვალყურეობდა. ბიუროს თანამშრომლებს უფლება ჰქონდათ, დაეპატიმრებინათ და მოკლავდნენ ისინი, ვინც უგანდის მოქალაქეები არ იყვნენ. თუმცა 1976 წლის 3 ივლისს ისრაელის სპეცსამსახურების მიერ განხორციელებული ბრწყინვალე ოპერაციის შედეგად მძევლები გაათავისუფლეს, 20 უგანდელი ჯარისკაცი და 7 ტერორისტი მოკლეს და ენტებში ყველა სამხედრო თვითმფრინავი ააფეთქეს. მძევალთაგან უგანდაში მხოლოდ 73 წლის თარჯიმანი დორა ბლოხი დარჩა, რომელიც ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო საავადმყოფოში მოათავსეს. ამინის პირადი განკარგულებით, ბლოხი უგანდის არმიის ორმა ოფიცერმა დახვრიტა.

1978 წლის ოქტომბერში იდი ამინმა სამხედრო მოქმედებები ნამოინყო მეზობელი ტანზანიის მიმართ, რომელმაც ობოტეს პოლიტიკური თავშესაფარი მისცა. ომის გამოცხადებისას ამინმა ტანზანიის პრეზიდენტი ჯულიუს ნიერერე ხუმრობით რინგზე საბრძოლველად გამოიძახა. ლიბიის დახმარებით უგანდის ჯარებმა იერიში მიიტანეს ტანზანიის პროვინცია კაგერაზე, თუმცა მოკლე ხანში ტანზანიის არმიამ, რომლის შემადგენლობაშიც მრავლად იყვნენ უგანდიდან გაძევებული ემიგრანტები და დადას დიქტატორული უკმაყოფილო უგანდური არმიის ნაწილები, ამინის ჯარები ტანზანიიდან გააძევა და უგანდის ტერიტორიაზე გადაინაცვლა.

1979 წლის 11 აპრილს იდი ამინი კამპალადან გაიქცა. დედაქალაქი ტანზანიის ჯარებმა აიღეს უგანდელი და რუანდელი პარტიზანების ხელშეწყობით. ყოფილმა დიქტატორმა, რომელსაც სამხედრო ტრიბუნალი ემუქრებოდა, გარკვეულ ხანს ლიბიაში დაჰყუო, ხოლო 1979 წლის დეკემბერში საუდის არაბეთში გადასახლდა. 2003 წლის 20 ივლისს, ამინის ერთ-ერთი ცოლის ცნობით, იგი კომპი ჩავარდა და ჯიდაში, მეფე ფეისალის სახელობის ჰოსპიტალში იმყოფებოდა. უგანდის პრეზიდენტმა იოვერი მუსვენინიმ უგანდელი ყოფილი ამინის ოჯახის თხოვნა, ყოფილი დიქტატორისთვის სამშობლოში დაბრუნებისა და იქ მშვილად სიკვდილის უფლება მიეცა. იდი ამინი 2003 წლის 16 აგვისტოს 75 წლის ასაკში საუდის არაბეთში გარდაიცვალა და ჯიდაში დაკრძალეს.

იდი ამინი XX საუკუნის ერთ-ერთ ყველაზე კურიოზულ, ოდიოზურ და ეპატაურ ფიგურად მიიჩნევა. დასავლეთისა და აღმოსავლეთის ზოგიერთ ქვეყანაში მას ექსცენტრიკად და კომიკურ პერსონაჟად თვლიდნენ და გაუდმებით დასცინოდნენ კარიკატურებით. კერძოდ, ცნობილია, რომ უგანდის დიქტატორი თავის მასწავლებლად და კერპად ადოლფ ჰიტლერს მიიჩნევდა და ფიურერისთვის ძველის დადგმაც სურდა, მაგრამ სსრკ-ის ზენილით გადაიფიქრა. მის ერთ-ერთ ყველაზე აბსურდულ გადაწყვეტილებად აშშ-სთვის ერთდღიანი ომის გამოცხადება მიიჩნევა, რაც დიქტატორმა იმისთვის მოიპოქმედა, რომ მეორე დღეს თავი გამარჯვებულად გამოეცხადებინა...

საქართველო

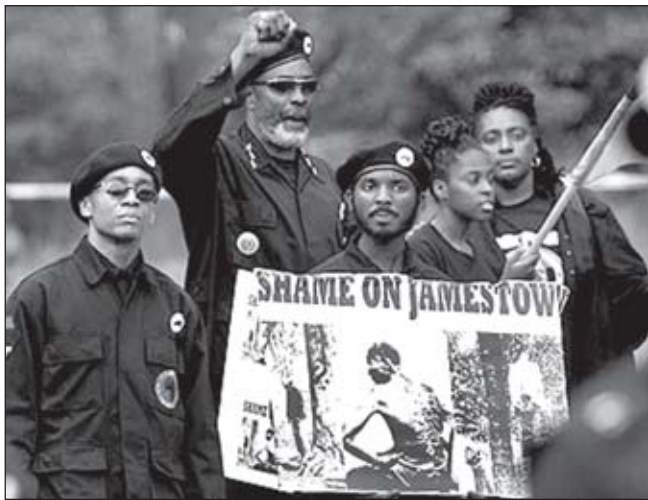
გურამ ბაგრატიანი თქვენი მოსახლეობა? დაგვიკავშირეთ: 38-41-97, ან მოგვწერეთ: info@geworld.net

XX საუკუნის შუა ხანებში საყოველთაოდ ცნობილი „კუ-კლუქს-კლანი“ უწინდებურად შიშის ზარს სცემდა ამერიკის შავკანიან მოსახლეობას და ობიექტებს მკვლელობის ჩვევას უმუშავებდა. სწორედ ამიტომ იშვინენ „შავი პანტერები“, რომლებიც თეთრკანიან რასისტებს არანაკლები სისასტიკით უსწორდებოდნენ.

«შავი პანტერები» — თურქების წინააღმდეგ

ორგანიზაციის სულის ჩამოგმელი მალკოლმ ლითლი 1925 წლის 19 მაისს დაიბადა ომახაში. ნაციონალიზმის პირველი გაკვეთილები ლითლი-მა მარკუს ჰარვის მიმდევარი მამისგან მიიღო. შავკანიანების უფლებათა თავგამოდებული დამცველი მამილო ლითლი 1931 წელს მოკლეს, რის გამოც მის ცოლს ნერვული აშლილობა დაემართა და ბავშვის აღზრდა ვეღარ შეძლო. ასე მოხდა ლითლი-უმცროსი ჯერ უცხო ოჯახში, შემდეგ კი — ციხეში, სადაც ისლამის სწავლებას ეზიარა. გვარიც იქვე გადაიკეთა — „იქსად“ გადაიქცა და აშშ-ის ყველაზე ცნობილი შავკანიანი მუსლიმანი გახდა. 40 წლისაც არ იყო, როცა ჰარლემში სიტყვიერ გამოხატვის დროს მოკლეს. მისმა მკვლელობამ ორი სხვა ადამიანი — ნიუტონისა და სეალის გაერთიანებას შეუწყო ხელი.

ახალი „შავი პანტერები“

მხოლოდ სამი წლის შემდეგ დაბრუნდა. შემდეგ კალიფორნიის უნივერსიტეტში ფილოსოფიის დოქტორის ხარისხი მიიღო.

მის დისერტაციას ეწოდებოდა: „ბრძოლა „შავი პანტერების“ წინააღმდეგ რეპრესიები ამერიკაში.“ 1982 წელს ნიუტონი ოკლენდის ერთ-ერთ ქუჩაზე დაცხრილული იპოვეს. 60-იანი წლების ამერიკა მარტინ ლუთერ კინგის ლამაზი იდეებს მოეცვა, ბოროტების წინააღმდეგ სიკეთით ბრძოლის შესახებ. სწორედ ამ დროს მოკლეს შავკანიანი ახალგაზრდების კერპი მალკოლმ იქსი, რაც წინააღმდეგობის გაუწევლობის დასასრულის სიმბოლოდ იქცა. ამ დროს გაიცნეს ერთმანეთი ჰიუ ნიუტონმა, ბობი სეალმა და კიდევ რამდენიმე ახალგაზრდამ, რომლებმაც „შავი პანტერები“ შექმნეს პოლიციელთა და თეთრკანიანი რასისტების თავდასხმების საგან შავი გეტოების დასაცავად. ემბლემად შავი პანტერაირჩიეს, რადგან ეს მხეცი პირველი არასდროს ესხმის თავს, მაგრამ მასზე თავდასხმის შემთხვევაში, მონიშნულ მდებარე აუცილებლად ანადგურებს. ახალგაზრდებმა ფორმაც შეირჩიეს: შავი ბერეტი, შავი ტყავის ქურთუკე-

ბი და შავი პანტერას გამოსახულებიანი ცისფერი მაისურები.

თავდაცვის პირველი, ლეგენდარული აქტი შავკანიანთა კვარტალში განხორციელდა: პოლიციის მანქანას წინ აესვეტა კბილებამდე შეიარაღებული ჰიუ ნიუტონი და დაიქუხა: „შენ იარაღი გაქვს, მაგრამ მეც მაქვს იარაღი და თუ შენ, არამზადავ, თითს დამაკარებ, სათანადოდ გაგისწორებ!“ გარშემო სეირის მოყვარულებმა მოიყარეს თავი. პოლიციელებმა სცადეს თავშეყრილთა ყვირილით დაშლა, მაგრამ ნიუტონმა უმალ განუმარტა გარშემომყოფებს მათი უფლებები, მოუთხოვრა ახალი პარტიის, მისი მიზნებისა და „ქუჩების პატრულირების“ მეთოდების შესახებ. პოლიციელები იქაურობას გაეცალნენ, კვარტლის ახალგაზრდობა კი შავ პანტერებში ჩაენერა.

„შავი პანტერები“ თითქოსდა პოლიციას ეთაშაშებოდნენ. თავიანთი მანქანებით, კბილებამდე შეიარაღებულები, პოლიციას უკან დაჰყვიბოდნენ, საგზაო მოძრაობის წესებს არ არღვევდნენ და მხოლოდ თვალ-ყურს ადევნებდნენ პოლიციელებს. სამართალდამცველები, ცხადია, ნერვიულობდნენ.

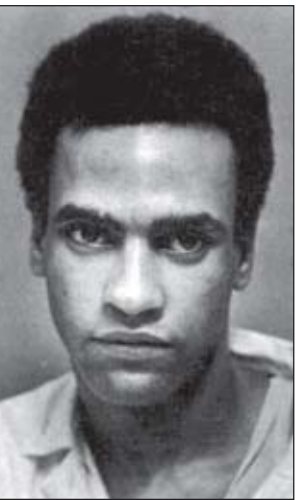

მალკოლმ ზულუ შაბაზი, „შავი პანტერების“ ლიდერი

„შავი პანტერების“ მოძრაობა დასავლეთიდან აღმოსავლეთისკენ, აშშ-ის მთელ ტერიტორიაზე, შავ გეტოებში ვრცელდებოდა. მალე 2000-ს მიაღწია. 1968 წლის ზაფხულში დევიდ ბროთერსმა „შავი პანტერების“ დანაყოფები ნიუ იორკსა და ბრუკლინში ჩამოაყალიბა, მოგვიანებით კი „პანტერები“ ჰარლემშიც გაჩნდნენ. მოკლე ხანში „პანტერები“ რადიკალურ მარქსისტულ დაჯგუფებად იქცნენ და ყველა შავკანიანს მოგვიანებისა და თეთრი ამერიკის სამარცხვინო სანქციებისგან თავის გათავისუფლებას იბრძოდნენ.

ცხადია, „პანტერები“ სავსებით ლეგალურად, დღისით მოქმედებდნენ, თუმცა იგივე ადამიანები ღამით ქუჩებს მოედებოდნენ და რასისტობაში ეჭვმიტანილებს ანგარიშს უსწორებდნენ. სწორედ ამის გამო გაასამართლეს მოგვიანებით ისინი, თუმცა ვერ დაუშტკიცეს...

1968 წლის აპრილში მარტინ ლუთერ კინგი მოკლეს. მართალია, შავი რადიკალები ლუთერ კინგს მაინცდამაინც სერიოზულად არ აღიქვამდნენ, მაგრამ... მოკლეს შავკანიანი, რომელიც სახელმწი-

ჰიუ ნიუტონი

ფოს თანამომძეთა უფლებებისთვის ებრძოდა! ჰოდა, რამდენიმე „პანტერამ“ შურისძიება გადაწყვიტა, მაგრამ პოლიციის ალყაში მოექცა და დააკავეს. შეტაკებისას „პანტერების“ ერთ-ერთი ბელადი, 15 წლის ბობი ჰატონი დაიღუპა, მეორე ბელადი — ელდრიჯ კლივერი კუბაში გაიქცა და რამდენიმე წელი იქ იმალეობდა. ამ მოვლენების შემდეგ გამართულ ერთ-ერთ მიტინგზე „პანტერების“ წევრმა დევიდ ჰილიარდმა მომიტინგეებს ჰკითხა, სურთ თუ არ მშვიდობა. მათაც ხალისით უპასუხეს, რომ, ცხადია, სურთ; „ჰოდა, დაივიწყეთ მშვიდობა! ბრძოლის დროა!“ — განუცხადა მათ ჰილიარდმა. ასე დაუპირისპირეს „პანტერებმა“ თავიანთი ლოზუნგი „არა — მშვიდობას!“ ჰიუ-ბის ლოზუნგს „არა — ომს!“

ამავე დროს „პანტერებმა“ მათთვის აქამდე უჩვეულო ქმედებებს მიმართეს: ღარიბ შავკანიანთა სკოლებში უფასო საუზმე დაარჩვეს. მაშინ მდიდარმა შავკანიანებმა პოლიციას ანონიმურად აცნობეს, რომ ეს ნამდვილი რეკეტი იყო, რომელიც მათ რადიკალებმა მოუწყვეს. გეტოში ხომ საკუთარი კანონები მოქმედებდა...

მალე „პანტერებმა“ პოლიციას ომი გამოუცხადეს. 1968 წელს შეტაკებები გამართა დეტროიტსა და ლოს-ანჯელესში. ზაფხულში პოლიცია თავს დაესხა „პანტერების“ ოფისებს ინდიანოპოლისში, დეტროიტში, სიეთლში, ოკლენდში, დენვერში, სან-ფრანცისკოსა და ნიუ იორკში. სექტემბერში კი 150 პოლიციელი პირდაპირ სასამართლო დარბაზში დაესხა თავს 12 „პანტერას“. 1969 წელს 348 „პანტერა“ დააპატიმრეს. ორგანიზაციამ 1967-69 წლებში გირასა და ჯარიმებზე 5 მლნ დოლარი დახარჯა.

1969 წელს პოლიციამ პარტიის ჩიკაგოს განყოფილებას ცეცხლი გაუხსნა, ოფისში მოყვებმა სროლითვე უპასუხეს. დეკემბერში იგივე განმეორდა ლოს-ანჯელესშიც, სადაც სროლა 5 საათს გაგრძელდა. ეს ნამდვილი ომი იყო...

1970 წლის პოლს პოლიციელებმა 469 „პანტერა“ დააკავეს. 48 შეტაკებაში 10 შავკანიანი და 12 სამართალდამცველი დაიღუპა. გვბ-ს ხელმძღვანელებმა მაშინ განაცხადეს, რომ პანტერები ქვეყნის შიდა უსაფრთხოებისთვის სერიოზულ მუქარას წარმოადგენდნენ.

შემდეგ კი „პანტერები“ ერთმანეთს წაეკიდნენ: ზოგმა პოლიტიკა არჩია, ზოგი რადიკალიზმით დაიღალა და გაიქცა, ზოგიც მოკლეს... მოკლედ, მათი დრო ამოიწურა, თუმცა ბევრი რამ, რისთვისაც ისინი იბრძოდნენ, საზოგადოდ მიღებული შეიქნა.

ამერიკის ცხოვრებაში „პანტერებმა“ ბევრი რამ შეცვალეს: შავკანიანები თავიანთი უფლებების დაცვას მიაჩვენეს; მხარი დაუჭირეს ქალთა და სექსუალურ უმცირესობათა მოძრაობებს; თავიანთ მიმდევრებს პროპაგანდის წარმოება ასწავლეს. აკი მანამდე ვერავინ მოახერხა პრესისა და ტელევიზიის ამგვარად გამოყენება და სასამართლო სხდომებისა და დაკრძალვის ცერემონიების პოლიტიკურ პროცესებად გადაქცევა; მათ გრაფიტი მასობრივ მოვლენად გადააქციეს; აშშ-ში, თუნდაც ხანმოკლე, მაგრამ ნამდვილი ომი გააჩაღეს...

90-იან წლებში მათ, ვინც საკუთარ თავს „ახალ შავ პანტერებს“ უწოდებდნენ, კვლავ ალაპარაკეს საზოგადოება. „ახლებს“ სათავეში ჩაუდგა მალკო ზულუ შაბაზი, რომელმაც „ფოქს ნიუს ჩენელისთვის“ მიცემულ ინტერვიუში ამ ანტიამერიკელმა რადიკალმა სიამაყით დაუჭირა მხარი ბარაკ ობამას გაპრეზიდენტებას. გავრცელდა აზრი, რომ ობამა „ახალი შავი პანტერების“ მხარდაჭერას იწონებდა, რადგან ეს ფაქტი მის საიტზე გამოქვეყნდა. ინტერვიუს დაბეჭდვამ საზოგადოების ნაწილი ობამასადმი ნეგატიურად განაწყო, რამაც თავის მხრივ, მის საარჩევნო კამპანიაზე უარყოფითად იმოქმედა. მაშინ საიტზე გამოქვეყნებული პუბლიკაცია წაშალეს...

გვერდები მოამზადა ნანა ჩარკვიანმა

ბობი სილი და ჰიუ ნიუტონი

„შავი პანტერები“ ოკლენდში, 1968 წელი

ოპერასია «ბეირუთი» - გლეჯი საპარტიო პირზე

2002 წლის შემოდგომაზე, როცა ბარაევის ბოევიკებმა მოსკოვში ხელთ იგდეს საკონცერტო დარბაზი და 700-ზე მეტი მძევლის აფეთქებით დაიშალა, თუ კრემლი ჩინეთიდან ფედერალურ ჯარებს არ გაიყვანდა, ცოტას თუ გაახსენდა, რომ რაღაც ამდაგვარი ერთხელ უკვე მოხდა. პირველად ისლამისტმა ტერორისტებმა რუსი მოქალაქეები 1985 წლის 31 სექტემბერს გაიტაცეს. მაშინ ბეირუთში საბჭოთა საელჩოს ოთხი თანამშრომელი დაიკარგა: საკონსულოს მუშაკი არკადი კატკოვი, ექიმი ნიკოლაი სვირსკი და კა-გე-ბეს საგარეო დაზვერვის ორი ოფიცერი: ოლეგ სპირინი და ვალერი მირიკოვი.

მოგვიანებით თვითმხილველები იუწყებოდნენ, რომ სპირინისა და მირიკოვის „დაცუნს“, რომელიც ისინი საელჩოში ბრუნდებოდნენ, ვატა-მუსეიტბეს რაიონის ერთ-ერთ ქუჩაზე ორი ავტომანქანით გზა გადაუკეტეს. შემდეგ იარაღის მუქარით გამტაცებლებმა დიპლომატები მანქანიდან გადმოიყვანეს, „მერსედესში“ ჩასვეს და უცნობი მიმართულებით გააქანეს. მოკლე ხანში იმავე კვარტალში ამგვარადვე გააჩერეს „ლადა“, რომელში კატკოვი და სვირსკი ისხდნენ. როცა თავდამხმამელებს ისინი მანქანიდან გადმოჰყავდათ, ერთ-ერთმა რუსმა წინააღმდეგობის გაწევასცადა, მაგრამ ბოევიკებმა ფეხები დაუცხრილეს. მოგვიანებით გაირკვა, რომ კატკოვმა წვივის გამავალი ქრილობა მიიღო.

როგორც ეს საერთოდ უცხოელი მძევლების გატაცების შემთხვევაში ხდება, მალე ბეირუთის ყველა დასავლურ საინფორმაციო სააგენტოში სატელეფონო ზარები გაისმა. ამ ტერორისტულ აქტზე პასუხისმგებლობა აიღო უცნობმა ისლამისტურმა ორგანიზაციამ „ჰალედ ბენ ელ-ვალიდის ძალები“. გამტაცებლების განცხადებით: „რუსები სირიის მეგობრები არიან, ხოლო სირიამ ლიბანის ქალაქ ტრიპოლის რაიონის ოკუპაცია მოახდინა. დაე, მოსკოვმა აიძულოს დამასკო, შეწყვიტოს სისხლის ღვრა, სხვაგვარად, მძევლებს მოკლავენ, ხოლო საბჭოთა საელჩოს შტურმით აიღებენ.“

იმ დროს ლიბანის ტერიტორიაზე მეათე წელიწადი მოქალაქეობის მიმდინარეობდა. სუნიტების, შიიტების, ქრისტიანების, დრუზებისა და პალესტინელების შეიარაღებული ფორმირებების გარდა, მასში აქტიურად მონაწილეობდნენ სირია და ისრაელი. ამ პერიოდში ჰაფეზ ასადის რეჟიმში მხარს უჭერდა შიიტურ ორგანიზაცია „ამალსა“ და პალესტინურ დაჯგუფებებს, რომლებიც პროირანული „ჰეზბოლასის“ („ალაჰის პარტია“) და პალესტინის გათავისუფლების ორგანიზაციის წინააღმდეგ გამოდიოდნენ.

1985 წლის სექტემბერში სირიის ჯარები აქტიურ მოქმედებებზე გადავიდნენ ბეირუთისა და ტრიპოლის უდიდეს ქალაქებში. შედეგად, „ჰეზბოლასის“ და პალესტინის გათავისუფლების ორგანიზაციის ადგილობრივ რაზმებს უკან დასახევი გზა მოუჭრეს, რის შემდეგაც ისინი პრაქტიკულად განწირული აღმოჩნდნენ. „სიტუაციის გამოსასწო-

რებად“ გადაწყდა უცხოელ დიპლომატთა მძევლებად აყვანა და მათი გათავისუფლების სანაცვლოდ ლიბანიდან ჯარების გაყვანის მოთხოვნა. საყოველთაოდ ცნობილია მოსკოვზე დამასკოს ფინანსური და სამხედრო დამოკიდებულების შესახებ, ამიტომაც მსხვერპლი საბჭოთა საელჩოს თანამშრომლებს შორის შეიქმნა.

ბეირუთში მომხდარი კრემლმა საგანგებო მდგომარეობა გამოაცხადა. სახელმწიფო მანქანა მაშინვე რამდენიმე მიმართულებით აშუშავდა. პრობლემის გადაწყვეტაზე მუშაობდნენ სკკპ ცკ-ი, საგარეო საქმეთა სამინისტრო, თავდაცვის სამინისტროს მთავარი სადაზვერვო სამმართველო, სახელმწიფო უშიშროების კომიტეტი და უცხოეთის რიგი სახელმწიფოების რეზიდენტურები. საბჭოთა მოქალაქეების ძებნა სსრკ-ის სახელმწიფო უშიშროების კომიტეტის საგარეო დაზვერვის დეპარტამენტი და სსრკ-ის სახელმწიფო უშიშროების კომიტეტის საგარეო დაზვერვის დეპარტამენტი შეიქმნა მცირე რიცხოვანი სადაზვერვო-სამძებრო ჯგუფი, ჩეკისტებისა და საელჩოს დიპლომატების შემადგენლობით. იური პერიფილიევი, საბჭოთა დაზვერვის მამინდელი რეზიდენტი ლიბანში, იხსენებდა: „თავიდან ვფიქრობდით, რომ ეს მორიგი და ჩვეულებრივი ძარცვა იყო: იმ პერიოდში ლიბანში 25 თუ 28 ავტომანქანა წაგვართვს. მოგვიანებით კი გაირკვა, რომ ეს ადამიანთა გატაცებაა. მოკში ვიყავით: უნინ ჩვენი ხალხისთვის ლიბანში არც ერთ მხარეს თითი არ დაუკარებია! ლიბანის საგარეო საქმეთა სამინისტროში რომ დავრეკით, ძალიან გაუკვირდათ: რა გატაცება? რა მძევლები? ხალხი მოგტაცეს? თქვენ ხომ ჩინებული ურთიერთობა გაქვთ ყველასთან!“

იმავე დროს ბეირუთში კა-გე-ბეს რეზიდენტურამ დაავიწყდა, რომ ამ აქციის ნამდვილი ორგანიზატორები „ჰეზბოლასის“ შიიტი ფუნდამენტალისტები და „საბჭოთა ხალხის საუკეთესო მეგობრის“ იასირ არაფატის პალესტინელი აქტივისტები იყვნენ. დაზვერვის ცნობით, დიპლომატების გატაცება შეთანხმებული იყო ირანის სასულიერო ფენის რადიკალურად განწყობილ წარმომადგენლებთან და „ალაჰის პარტიის“ რელიგიური ლიდერის — შეიხ საიდ მუჰამედ ჰუსეინ ფადლალის კურთხევით განხორციელდა. ოთხი საბჭოთა მოქალაქის გატაცების ოპერაციას სამხრეთ ლიბანური სოფლის — ტირ დაბას მკვიდრი, 1962 წელს დაბადებული იმად მუგ-

იური პარშიჩიკოვი

მუჰამედ ჰუსეინ ფადლალა

განთავისუფლებული მძევლები

ნიე, მტკსახელად „აფთარი“ ხელმძღვანელობდა. 1983 წლიდან იგი „ჰეზბოლასის“ სულიერი ლიდერის შეიხ ფადლალის პირადი დაცვის უფროსი იყო. იმავე წლის შემოდგომაზე „ჰეზბოლასის“ ოპერატიული ქვედანაყოფის „მუნათამათ ალ-ჯიჰად ალ-ისლამი“ ხელმძღვანელად დაინიშნა. „ჰეზბოლასის“ ეს ყველაზე გასაიდუმლოებული და ძლიერი ქვედანაყოფი, ქვეყნის უშიშროების სამინისტროს დახმარებითა და კოორდინაციით, პასუხისმგებელი იყო სადაზვერვო, დივერსიული და ტერორისტული ოპერაციების განხორციელებაზე ლიბანის საზღვრებს მიღმა.

კა-გე-ბეს რეზიდენტურამ ლიბანის პროგრესულ-სოციალისტური პარტიის (ლიდერი ვალიდ ჯუჰბლატი) დახმარებით მნიშვნელოვნად გაააქტიურა ინფორმაციის შეკრება ლიბანის შიიტურ დაჯგუფებებზე. ჩეკისტებმა მოახერხეს რამდენიმე კაცის გადაბირება

იმად მუგნიეს უახლოესი გარემოცვიდან. გადაწყვეტილი იყო, რომ, თუ მძევლებს ვერ გათავისუფლებდნენ, მუგნიესა და სლმ-ს მთელი შტაბის ლიკვიდირება უნდა მოეხდინათ.

ამასობაში, გამტაცებლებს კვალის ასარევად მძევლები ადგილიდან ადგილზე გადაჰყავდათ. თავდაპირველად ისინი მოთავსებული ჰყავდათ ე.წ. ზინდანში — მეჩეთის ქვეშ მდებარე ციხეში, სადაც ორ კვირის დახმარებითა და კოორდინაციით, პასუხისმგებელი იყო სადაზვერვო, დივერსიული და ტერორისტული ოპერაციების განხორციელებაზე ლიბანის საზღვრებს მიღმა.

კა-გე-ბეს რეზიდენტურამ ლიბანის პროგრესულ-სოციალისტური პარტიის (ლიდერი ვალიდ ჯუჰბლატი) დახმარებით მნიშვნელოვნად გაააქტიურა ინფორმაციის შეკრება ლიბანის შიიტურ დაჯგუფებებზე. ჩეკისტებმა მოახერხეს რამდენიმე კაცის გადაბირება

არც მჯეროდა, რომ ჩვენ გამო სსრკ-ის ხელმძღვანელობა სირიის მეთაურს ჰაფეზ ასადს ლიბანიდან ჯარების გაყვანას სთხოვდა. თუმცა თავად გამტაცებლებს, როგორც ჩანს, ამაში ეჭვი არ ეპარებოდა... მალე გალიიდან ოთახში გადავიყვანეს. ოლეგი მთელი დღეები კარბინი და მათ მოსმენას ცდილობდა. მესამე დღეს გაუპარსავებს, დაუფარცხნელბსა და საფეთქელზე პისტოლტყობილბს ფოტოები გადაგვიღეს. ამ ფოტოებმა მთელი მსოფლიო მოიარა, ისინი მხოლოდ საბჭოთა პრესამ არ გამოაქვეყნა. მეოთხე დღეს დაჭრილი არკადი საელჩოში წაიყვანეს მოლაპარაკებებზე. იმ საღამოს ოლეგმა, რომელიც, ჩვეულებრივ, კარზე ყურმილებული იწვა, ტურნეტარტოლელი არკადის გვამი სტადიონზე იპოვეს. ერთი დღე-ღამის შემდეგ რომელიღე ჩვენგანის რიგი დადგება...“

კატკოვი პოლიციამ აღმოაჩინა სტადიონის გვერდით და ამერიკულ ჰოსპიტალში გადაიყვანა. მოკლულის სხეულის დათვალიერებისას გაარკვიეს, რომ იგი სხვადასხვა კაბის მიხედვით პისტოლტყობით იყო დაცხრილული. ადგილობრივების თქმით, ასეთი ხელნერა „მუნათამათ ალ-ჯიჰად ალ-ისლამის“ ბოევიკებს ახასიათებდათ.

პერფილიევი დაასკვნა, რომ ტერორისტებთან მხოლოდ მათთვის გასაგებ — ძა-

ლისმიერ ენაზე უნდა ელაპარაკა. რამდენიმე დღის შემდეგ იმად მუგნიეს ერთ-ერთი უახლოესი ნათესავის ყელგამოჭრილი გვამი მისივე სახლის შესასვლელთან იპოვეს. გვამის გვერდით იდო ბარათი გაფრთხილებით, რომ მუგნიეს მეორე ნათესავსაც იგივე ბედი ეწეოდა, თუ საბჭოთა მძევლებს არ გაათავისუფლებდნენ. ამავე დროს ლიბანის პროგრესულ-სოციალისტური პარტიის ბოევიკებმა მუგნიეს ძმა, სალამე მოკლეს... მალე ცნობილი შეიქნა, რომ იმად მუგნიე დაიშალა, ხოლო მძევლების ზედამხედველობა სხვა ბოევიკებს დაევალათ.

1985 წლის 28 ოქტომბერს „ჰეზბოლასის“ სულიერი ლიდერი შეიხ საიდ მუჰამედ ჰუსეინ ფადლალა საბჭოთა სპეცსამსახურების წარმომადგენლებთან მორიგ შეხვედრაზე დათანხმდა. ფადლალამ რუსები თავის რეზიდენციაში მიიღო, რომელიც ბეირუთის იმ რაიონში მდებარეობდა, სადაც ევროპელები გამოჩენას ვერ ბედავდნენ, თანაც ამ რაიონის ოფიციალურ ხელისუფლებაც კი ვერ აკონტროლებდა. მოგვიანებით პერფილიევი იხსენებდა: „შეიხთან ერთად ჩაის მივირთმევთ და ვსაუბრობთ. ვაცნობებ, რომ გამტაცებლებს კვალში ვუდგავართ. შეიხი დუმს. მისი მრჩეველი ჰასანიც ჩუმადაა. ვამბობ: „ჩვენ ვიცით, ვინ განახორციელა ეს აქცია და თვალყურსაც ვადევნებთ...“ ისინი კვლავ დუმან. გადავიდვარ მთავარზე: „ძლიერ სახელმწიფოს დიდხანს შეუძლია ითმინოს, მაგრამ მოთმინებასაც აქვს საზღვარი. მან შესაძლოა სერიოზული მოქმედებები წამოიწყოს, რაც გულთვალისწინებულ შედეგებს გამოიწვევს...“ ისევე დუმან. მაშინ გადავწყვიტე, გამეჩინა: „საუბარია არა მარტო ბეირუთზე, ვგულისხმობ თეირანსა და ყუმსაც კი (იქ კი ათათოლა პოეზიის რეზიდენციაა), რომელიც არც ისე შორსაა რუსეთის საზღვრიდან...“ ვხედავ, ყურები დაქვიციტეს და გამომტყვევებაც შეეცვა-ლაათ. თუ ცენტრის მითითებების თანახმად ვიმოქმედებდი, აქ უნდა შეეჩერებულყვივი, მაგრამ დაძაბულობის ზღვარზე მყოფმა გადავწყვიტე: თუ ბლეფია, ბლეფი იყოს! „დაიხ, ყუმი ძალიან ახლოსაა, ხოლო არაკეტის გაშვებისას ტექნიკური შეცდომა გამოირყეული როდია. ამაზე ხშირად წერენ და ღმერთმა ან ალაჰმა არ ქნას, რაკეტა საბრძოლო ქობინიანი აღმოჩნდეს!“

ოთახში სრული სიჩუმე ჩამოვარდა და ვიფიქრე, რომ აქედან ცოცხალი ვეღარ გადავწყვედი. შეიხი დიდხანს დუმდა, შემდეგ კი თქვა: „ვფიქრობ, ყველაფერი კარგად იქნება...“

ზუსტად ორი დღის შემდეგ, 30 სექტემბერის საღამოს, ლიბანში სსრკ-ის საელჩოს მორიგე მონიტორის უკრანზე სამი წვერმოშვეული უცნობი შენიშნა, რომლებიც კარის გაღებას ითხოვდნენ. მირიკოვი, სპირინი და სვირსკი იყვნენ. რამდენიმე წუთის წინ ისინი თვალახვევლები მოიყვანეს საელჩოს შორიხლოს და უბრძანეს, სახვევი მაშინ მოეხსნათ, როცა ავტომანქანის ხმა მიწყდებოდა. როცა ძრავის ხმაური შეწყდა, მათ სახვევებში მოიგლიჯეს და საელჩოს შენობას მისცივდნენ.

ერთ-ერთ შეხვედრაზე ლიბანის მაშინდელმა პრეზიდენტმა ამინ ზმაიემმა ადფრთოვანებით წარმოთქვა: „მძევლები საერთოდ არ გვეყოლებოდა, მათ რომ ისე ექებდნენ, როგორც ეს რუსებმა მოიმოქმედეს!“

„ჰეზბოლასის“ მებრძოლები

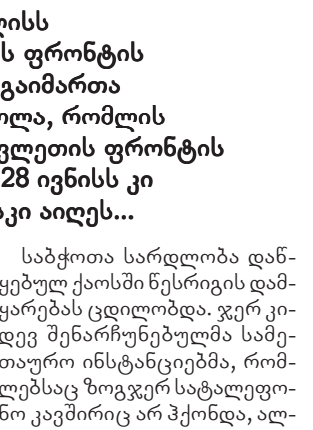
ბელოსტოკ-მინსკის ბრძოლა

1941 წლის 22 ივნისს-8 ივლისს საბჭოთა კავშირ-გერმანიის ფრონტის ცენტრალურ მონაკვეთზე გაიმართა ბელოსტოკო-მინსკის ბრძოლა, რომლის შედეგადაც საბჭოთა დასავლეთის ფრონტის ძალები ალყაში მოექცნენ, 28 ივნისს კი გერმანულმა ჯარებმა მინსკი აიღეს...

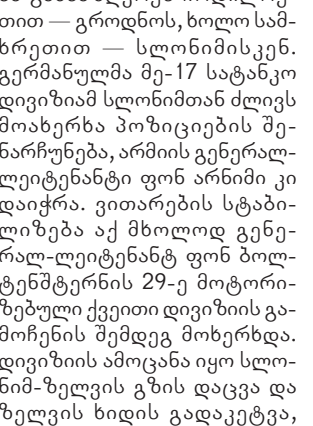
ვერმახტის უმაღლესი მთავარსარდლობის 1941 წლის 29 ივნისის ცნობიდან: „ბელოსტოკის აღმოსავლეთით მდებარე რაიონში შეტევილი ოპერაციის შედეგად ორი საბჭოთა არმია ალყაშია მოქცეული. უახლოეს დღეებში ისინი ან დაგვანდებიან, ან გაგანადგურდებიან. ამგვარად, გადაწყდება იმ მრავალრიცხოვანი საბჭოთა დივიზიების ბედი, რომლებსაც იერიში უნდა მიეცინათ გერმანიაზე ცენტრალური მიმართულებით. ეს-ესის ქვეითმა ჯარებმა და შენაერთებმა ბრძოლების უმთავრესი სიძიმე აქ გადაიტანეს... ბელოსტოკის ქვაბურის ორივე მხარეს ჩვენი სატანკო შენაერთები და მოტორიზებული დივიზიები მინსკის რაიონთან გავიდნენ...“

საბჭოთა სარდლობამ ვითარების სახიფათოობა სათანადოდ შეაფასა და 25 ივნისს ყველაფერი იღონა იმისათვის, რომ თავისი ჯარები გერმანელების ალყიდან გაეთავისუფლებინა. ამ დროიდან დაიწყო გერმანული ქვეითი ჯარების მრავალრიცხოვანი თავდაცვითი ბრძოლები სამ საბჭოთა არმიასთან, რომლებიც უშიშრად და თავდადებით ცდილობდნენ ალყის გარღვევას. ადგილ-ადგილ გერმანული ნაწილები იძულებული იყვნენ თავდაცვაზე გადასულიყვნენ და თავად ექცეოდნენ ალყაში. განსაკუთრებით დიდი იყო დანაკარგი ოფიცერთა რიგებში. ალყის წარმოქმნელ კორპუსთა მოქმედების სამართავად ვერმახტმა მე-2 არმიის ხელმძღვანელად გენერალ-პოლკოვნიკი ფრაიგერ ფონ ვეისი დანიშნა, რის შემდეგაც მე-9 არმია შედგო იერიშის გაგრძელება წინასწარი მე-3 სატანკო ჯგუფის კვალადაკვალ.

თუმცა ალყის მთლიანი ფრონტი ჯერ შექმნილი არ იყო, ალაგ-ალაგ რჩებოდა რღვეულები, რომლისკენაც საბჭოთა მსროლელი პოლკებისა და საკავალერიო ესკადრონების მასები მიემართებოდნენ. ვითარება მეტისმეტად გაართულდა, არმია „ცენტრის“ დაჯგუფების 32 ქვეითი დივიზიის მთავარ ძალებს 8 დღის განმავლობაში უწყვეტი თავდაცვითი ბრძოლების წარმოება მოუხდათ. მე-8 საარმიო კორპუსი იძულებით რჩებოდა ნოვოგორუდის ჩრდილო-დასავლეთით. აქ საბჭოთა საკავალერიო ნაწილები გამუდმებით ლაშობდნენ ალყის გარღვევას. ეს მცდელობები საარტილერიო და ტყვიამფრქვევების ცეცხლით აღიკვეთებოდა. დროებითი კრიზისის დაძლევა გერმანელები დიდი დანაკარგის ფასად ახერხებდნენ.

მარშალი ტიმოფეევი

„სიკვდილის ბანაკი“ მინსკის რაიონში

ნენ, სადაც მძლავრი სატანკო იერიშის მოგერიება მოუხდათ, ამასთან, გენერალ-ლეიტენანტ ფონ კოჰენჰაუზენის 134-ე ქვეითი დივიზიამ რამდენიმე დღით ალყაში მოექცა. ზელვიანკაზე კი სასტიკი ბრძოლები მიმდინარეობდა სოფლებისა და გორაკების, ტყეების, ჭაობებისა და გზაჯვარედინებისთვის.

გენერალ შროტის 12-ე საარმიო კორპუსი, 31-ე და 34-ე ქვეითი დივიზიების შემადგენლობით, რომელიც მანამდე ადგილიდან არ იძროდა, გუდერიანის სატანკო ჯგუფის წინსვლის ხელშეწყობის ნაცვლად, იძულებული შეიქნა, გეზი ჩრდილოეთისკენ აეღო.

იმ დროს, როცა ბელოსტოკის გარშემო ვითარება უცვლელი რჩებოდა, გერმანიის სატანკო ჯგუფები მინსკზე იერიშს აგრძელებდნენ, რათა

მარშალი ტიმოფეევი

„სიკვდილის ბანაკი“ მინსკის რაიონში

იმავ დღეს საბჭოთა მე-100 მსროლელმა დივიზიამ კოტრმეტევა განახორციელა მინსკის ჩრდილოეთით, ოსტროშიციის დასახლებაზე, მაგრამ გერმანელებმა ეს შეტევა მოგერიეს. გერმანულმა 47-ე მოტორიზებულმა კორპუსმა დაიკავა ბარანოვიჩი და მინსკს სამხრეთიდან მიადგა. 27 ივნისს აიღო სტოლბცი, ხოლო 28 ივნისს — ძერჟინსკი.

28 ივნისს 17.00 საათზე გერმანული მე-20 სატანკო დივიზიის ნაწილები მინსკში ჩრდილო-დასავლეთიდან შეიჭრნენ. 44-ე მსროლელი კორპუსის ორი დივიზია მინსკის დასავლეთი პოზიციების შესანარჩუნებლად დარჩა, მაშინ, როცა მე-2 მსროლელმა კორპუსმა მინსკის აღმოსავლეთით, მდინარე ვოლმის მიჯნისკენ დაიხია. გერმანულმა მე-2 და მე-3 სატანკო ჯგუფებმა ნალიბოკის უშუშა-

თუ მცა ალყის მთლიანი ფრონტი ჯერ შექმნილი არ იყო, ალაგ-ალაგ რჩებოდა რღვეულები, რომლისკენაც საბჭოთა მსროლელი პოლკებისა და საკავალერიო ესკადრონების მასები მიემართებოდნენ. ვითარება მეტისმეტად გაართულდა, არმია „ცენტრის“ დაჯგუფების 32 ქვეითი დივიზიის მთავარ ძალებს 8 დღის განმავლობაში უწყვეტი თავდაცვითი ბრძოლების წარმოება მოუხდათ. მე-8 საარმიო კორპუსი იძულებით რჩებოდა ნოვოგორუდის ჩრდილო-დასავლეთით. აქ საბჭოთა საკავალერიო ნაწილები გამუდმებით ლაშობდნენ ალყის გარღვევას. ეს მცდელობები საარტილერიო და ტყვიამფრქვევების ცეცხლით აღიკვეთებოდა. დროებითი კრიზისის დაძლევა გერმანელები დიდი დანაკარგის ფასად ახერხებდნენ.

„სიკვდილის ბანაკი“ მინსკის რაიონში

იმავ დღეს საბჭოთა მე-100 მსროლელმა დივიზიამ კოტრმეტევა განახორციელა მინსკის ჩრდილოეთით, ოსტროშიციის დასახლებაზე, მაგრამ გერმანელებმა ეს შეტევა მოგერიეს. გერმანულმა 47-ე მოტორიზებულმა კორპუსმა დაიკავა ბარანოვიჩი და მინსკს სამხრეთიდან მიადგა. 27 ივნისს აიღო სტოლბცი, ხოლო 28 ივნისს — ძერჟინსკი.

28 ივნისს 17.00 საათზე გერმანული მე-20 სატანკო დივიზიის ნაწილები მინსკში ჩრდილო-დასავლეთიდან შეიჭრნენ. 44-ე მსროლელი კორპუსის ორი დივიზია მინსკის დასავლეთი პოზიციების შესანარჩუნებლად დარჩა, მაშინ, როცა მე-2 მსროლელმა კორპუსმა მინსკის აღმოსავლეთით, მდინარე ვოლმის მიჯნისკენ დაიხია. გერმანულმა მე-2 და მე-3 სატანკო ჯგუფებმა ნალიბოკის უშუშა-

ვალტერ ფომიჩოვი

ვალტერ ფომიჩოვი

თუ მცა ალყის მთლიანი ფრონტი ჯერ შექმნილი არ იყო, ალაგ-ალაგ რჩებოდა რღვეულები, რომლისკენაც საბჭოთა მსროლელი პოლკებისა და საკავალერიო ესკადრონების მასები მიემართებოდნენ. ვითარება მეტისმეტად გაართულდა, არმია „ცენტრის“ დაჯგუფების 32 ქვეითი დივიზიის მთავარ ძალებს 8 დღის განმავლობაში უწყვეტი თავდაცვითი ბრძოლების წარმოება მოუხდათ. მე-8 საარმიო კორპუსი იძულებით რჩებოდა ნოვოგორუდის ჩრდილო-დასავლეთით. აქ საბჭოთა საკავალერიო ნაწილები გამუდმებით ლაშობდნენ ალყის გარღვევას. ეს მცდელობები საარტილერიო და ტყვიამფრქვევების ცეცხლით აღიკვეთებოდა. დროებითი კრიზისის დაძლევა გერმანელები დიდი დანაკარგის ფასად ახერხებდნენ.

თუ მცა ალყის მთლიანი ფრონტი ჯერ შექმნილი არ იყო, ალაგ-ალაგ რჩებოდა რღვეულები, რომლისკენაც საბჭოთა მსროლელი პოლკებისა და საკავალერიო ესკადრონების მასები მიემართებოდნენ. ვითარება მეტისმეტად გაართულდა, არმია „ცენტრის“ დაჯგუფების 32 ქვეითი დივიზიის მთავარ ძალებს 8 დღის განმავლობაში უწყვეტი თავდაცვითი ბრძოლების წარმოება მოუხდათ. მე-8 საარმიო კორპუსი იძულებით რჩებოდა ნოვოგორუდის ჩრდილო-დასავლეთით. აქ საბჭოთა საკავალერიო ნაწილები გამუდმებით ლაშობდნენ ალყის გარღვევას. ეს მცდელობები საარტილერიო და ტყვიამფრქვევების ცეცხლით აღიკვეთებოდა. დროებითი კრიზისის დაძლევა გერმანელები დიდი დანაკარგის ფასად ახერხებდნენ.

ვალტერ ფომიჩოვი

ვალტერ ფომიჩოვი

თუ მცა ალყის მთლიანი ფრონტი ჯერ შექმნილი არ იყო, ალაგ-ალაგ რჩებოდა რღვეულები, რომლისკენაც საბჭოთა მსროლელი პოლკებისა და საკავალერიო ესკადრონების მასები მიემართებოდნენ. ვითარება მეტისმეტად გაართულდა, არმია „ცენტრის“ დაჯგუფების 32 ქვეითი დივიზიის მთავარ ძალებს 8 დღის განმავლობაში უწყვეტი თავდაცვითი ბრძოლების წარმოება მოუხდათ. მე-8 საარმიო კორპუსი იძულებით რჩებოდა ნოვოგორუდის ჩრდილო-დასავლეთით. აქ საბჭოთა საკავალერიო ნაწილები გამუდმებით ლაშობდნენ ალყის გარღვევას. ეს მცდელობები საარტილერიო და ტყვიამფრქვევების ცეცხლით აღიკვეთებოდა. დროებითი კრიზისის დაძლევა გერმანელები დიდი დანაკარგის ფასად ახერხებდნენ.

თუ მცა ალყის მთლიანი ფრონტი ჯერ შექმნილი არ იყო, ალაგ-ალაგ რჩებოდა რღვეულები, რომლისკენაც საბჭოთა მსროლელი პოლკებისა და საკავალერიო ესკადრონების მასები მიემართებოდნენ. ვითარება მეტისმეტად გაართულდა, არმია „ცენტრის“ დაჯგუფების 32 ქვეითი დივიზიის მთავარ ძალებს 8 დღის განმავლობაში უწყვეტი თავდაცვითი ბრძოლების წარმოება მოუხდათ. მე-8 საარმიო კორპუსი იძულებით რჩებოდა ნოვოგორუდის ჩრდილო-დასავლეთით. აქ საბჭოთა საკავალერიო ნაწილები გამუდმებით ლაშობდნენ ალყის გარღვევას. ეს მცდელობები საარტილერიო და ტყვიამფრქვევების ცეცხლით აღიკვეთებოდა. დროებითი კრიზისის დაძლევა გერმანელები დიდი დანაკარგის ფასად ახერხებდნენ.

გვერდები მოაშუადა ნანა ჩარკვიანი

«ნითელი ჯვარი» ჩრდილოეთ კავკასიაში ჯაშუუს როლს ასრულებს

მეხუთე თაობის ომების წარმოების თანამედროვე მეთოდები ცნობიერებით მანიპულირების პრინციპებს ემყარება. საინფორმაციო კონტექსტის მცირედმა ცვლილებამ, რომელიც მის ხასიათს თითქოს არც ცვლის, შესაძლოა საპირისპირო ეფექტი გამოიწვიოს. მაგალითად, „საიდუმლო“ შეიძლება „კონფიდენციალობად“ გადაკეთდეს, ტერორისტების შესაძლო მოკავშირეებთან ურთიერთობა და ექსტრემისტების დახმარება — სამოქალაქო პირების დაცვად და კონფლიქტის მსხვერპლთა გადარჩენად. „ნითელი ჯვარი“ საერთაშორისო კომიტეტის ჩრდილოეთ კავკასიის განყოფილების ხელმძღვანელი ბერტის ოქსლი ცდილობს, ორგანიზაციის ირგვლივ დაგროვილ კომპრომატებსა და ორგანიზაციის წესდებისათვის შეუსაბამო საქმიანობის ფაქტებს მისი მოღვაწეობის ნეიტრალობა, მიუკერძოებლობა და დამოუკიდებლობა დაუპირისპიროს.

ყოფები, რუსეთის შინაგან საქმეთა სამინისტროს შინაგანი ჯარების ინსტიტუტის, რუსეთის შსს-ს კვალიფიკაციის ამაღლების ინსტიტუტის პიატიგორსკის ფილიალის, რუსეთის შსს-ს კრასნოდარის უნივერსიტეტის მახაჩკალის ფილიალის, რუსეთის შსს-ს შინაგანი ჯარის ჩრდილოკავკასიური ინსტიტუტის, აფხაზეთის და სამხრეთ ოსეთის შსს-ების წარმომადგენლები.

კონფერენციისთვის ადგილი, დრო და მონაწილეები საგულდაგულოდ შეირჩენ. პარალელურად ნალჩიკში 2005 წელს ყაბარდო-ბალყანეთის დედაქალაქზე შეიარაღებული თავდასხმის მონაწილეებს ასამართლებდნენ. ცენტრში შესასწავლად წარმოდგენილი „ნითელი ჯვრის“ მასალების შინაგანი ანალიზი ცხადყოფს, რომ საერთაშორისო სამართლის ნორმების რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობაში სრული „ინტეგრაციის“ შემთხვევაში რუსეთის ძალადგარეშების ქმედებები რუსეთის ძალადგარეშების ქმედებების მათი ნათესავეებისთვის გადაცემის პრობლემა საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის პოზიციიდან დადებითად განსწავლვად, მაგრამ რუსეთის შემთხვევაში ეს საკითხი „ტერორიზმის შესახებ“ რუსეთის კანონს ეწინააღმდეგება. უცხოელთა აზრით, ეს კანონი მთლიანად ეწინააღმდეგება ადამიანის უფლებების ნორმებს.

ანალოგიურად, ნალჩიკის 2005 წლის მოვლენები, იმის გამო, რომ არ ჩანდა ხელისუფლების მკვეთრი შეზღუდვა ორგანიზაციის მიერ, საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის ნორმების იმპლემენტაცია შესაძლებელი გახდა, აღძრულიყო სისხლის სამართლის საქმეები იმ სამხედრო მოსამსახურეთა წინააღმდეგ, რომელთაც საბრძოლო დანაშაულებები ჩაიდინეს.

გამოდის, რომ „ნითელი ჯვრის“ საერთაშორისო კომიტეტი ჩრდილოეთ კავკასიაში იმ ადგილის როლს ასრულებს, რომელსაც რუსეთის სამართალმცავი ორგანიზაციის თანამშრომლებისა და სამხედროებისათვის ტვიზების გამოწვევა ევალებოდა. მათ მიერ სამხედროებრივი ვალდებულებების შესრულება საერთაშორისო კანონმდებლობის დარღვევად ფასდება. ეს კი რუსეთის ფედერაციის უსაფრთხოებისათვის საშიშროებაა. საშიშროება რუსეთის მიერ „ტერორისტებად“ მიჩნეული პირების ლიკვიდაციის კუთხითაც, რადგან ამ ტერორისტების განსაზღვრებას საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართალი საერთოდ არ იცნობს. „ნითელი ჯვრის“ ხელმძღვანელი დონალდ ბრენდისთვის თანამშრომლებს არა-ჰუმანიტარული მოღვაწეობის დემონსტრირებით ასაბუთების საკუთარი მუშაობის აუტენტულობას რეგონში, სადაც კონფლიქტი უკვე ამორტულია.

„ნითელი ჯვარი“ ჯერ კიდევ მეორე მსოფლიო ომის დროს აღიარებული იქნა ებრაელების მიმართ განხორციელებულ ძალადობებზე თავის დახუჭვაში. იმის გამო, რომ „ნითელი ჯვარი“ მუდმივად თავს არიდებდა ნაცისტური რეჟიმის ქმედებების განკითხვას, მთელი რიგი მკვლევარები იძულებულნი გახდნენ, ისეთიკურად არასაიმედო ორგანიზაციის დალით აღენიშნათ და „მორალური შეცდომების“ დაშვებაში დაედანაშაულებინათ. დასავლეთის მრავალმა ისტორიკოსმა ორგანიზაციის ორმაგ სტანდარტებს მიუძღვნა სერიოზული ნაშრომები, რომლებშიც სკურპულიზურადაა აღწერილი ამჟამინდელი ქმედების მიზეზები და მისი სერიოზული შედეგები, რაც უამრავი უდანაშაულო ადამიანის სიკვდილი აისახა.

სამაგიეროდ, „ნითელი ჯვარი“ აბსოლუტურად სხვაგვარად იქცევა, როდესაც საქმე რუსეთს ეხება. ორგანიზაციის ჩრდილოეთ კავკასიაში ჰუმანიტარული პროცესების აქტიური მონაწილის სტატუსს იწვეებს და საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის ნორმების რუსულ საკანონმდებლო-სამართლებრივ დოკუმენტებში იმპლემენტაციის პროცესის ფორსირებას ცდილობს. საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის დანერგვის საქმეში „ნითელი ჯვარი“ მნიშვნელოვან შედეგებს მიაღწია, ამ შედეგებს ნეგატიური გავრცელება შესაძლოა უკვე ახლო მომავალში მოჰყვეს. მოცემული ნორმები ფაქტურად მთლიანობაში ცვლის რუსეთის იმ საკანონმდებლო ბაზას, რომლის მიხედვითაც განისაზღვრება ძალადგარეშების ქმედება შეიარაღებული საერთაშორისო და შიდა კონ-

ფლიქტების პირობებში. „ნითელი ჯვარი“ კი ვანაგრძობს იმ სახელმწიფოების მოდერეკას, რომლებმაც საერთაშორისო სამართლის ძირითად ხელშეკრულებებს მოაწერეს ხელი, რაც აიძულებს მათ, მიიღონ შესაბამისი საკანონმდებლო აქტები, გააფართოვონ პერსონალის სწავლების საგანმანათლებლო პროგრამები, შექმნან სპეციალიზებული სტრუქტურები და დაწერონ დოკუმენტები და მართვის პროცედურები.

ამ სფეროში „ნითელი ჯვარი“ პირველ სერიოზულ მიღწევად შეიძლება რუსეთის ფედერაციის თავდაცვის სამინისტროს მიერ 2001 წლის აგვისტოში გამოცემული №366-ე ბრძანება დასახელდეს. ბრძანებას ექვსი „რუსეთის ფედერაციის შეიარაღებული ძალების მიერ საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის ნორმების დაცვის ზომების შესახებ“. ანალოგიური ბრძანებები და დირექტივები გაცა ფედერალურ სასაზღვრო სამსახურსა და შინაგან ჯარებშიც. გარდა ამისა, აღნიშნული „ინტეგრაციის“ პროცესის წყალობით, საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის ცალკეული ნორმები გათვალისწინებულია რუსეთის თავდაცვის სამინისტროს სამხედრო-სასწავლო დანესებულებების სა-

წესდებო დოკუმენტებსა და სასწავლო პროგრამებში. სინამდვილეში იმპლემენტაცია მიმართულია რუსეთის ფედერაციის შეიარაღებული ძალების, სამართალმცავი ორგანიზაციებისა და ძალადგარეშების ქმედებთა გამიჯვნისაკენ საომარი და სამშვიდობო მდგომარეობებისას.

ამოკვალ

აშუ-მა ხალი შეგვანდინდა

აშუ-ის სახელმწიფო მდივანმა პილარი კლინტონმა ამერიკის უზუნარობა, რუსეთთან ნორმალური ურთიერთობები დაემყარებინა, საქართველოს დააბრალა. „ჩვენ შორის ძალიან დიდი უნდობლობა იყო, მსოფლიოს სრულიად განსხვავებულად ვხედავდით. უდიდესი გავლენა კი ამ მიმართულებით საქართველოში შექმნილმა ვითარებამ მოახდინა“, — ბრძანა მან ბრუკლინის ინსტიტუტში სიტყვიერ გამოსვლისას და მეტი იმ პასუხისმგებლობაზეც დაიჩივლა, რომელიც რუსეთთან „გზასაცდენილი“ ურთიერთობების „გადატვირთვას“ იტვირთა.

ოვი დილხანს ბაგრაქელდა

ავღანეთში საერთაშორისო ძალების სარდალმა, გენერალმა სტენლი მაკკრისტალმა განაცხადა, რომ ავღანეთში ომი კიდევ დიდხანს არ დამთავრდება. გენერლის მტკიცებით, ამის უმთავრესი მიზეზი ისაა, რომ ადგილობრივი მოსახლეობა თავის ხელისუფლებას არ ენდობა. შედეგად კი იქმნება მდგომარეობა, რომლის გამოც აშშ-ის პრეზიდენტი დადებული პირობას ვერ შეასრულებს და ავღანეთიდან ამერიკულ ჯარს 2011 წლისათვის ვერ გაიყვანს. მხოლოდ მაისში ნატოს მხრიდან ომს 49 ადამიანი ემსხვერპლა, მათგან 32 ამერიკელია.

ვეროპა საენსიო ასაკს ზრდის

პენსიონერთა რაოდენობა შრომისუნარიანი მოსახლეობის მესამედს არ უნდა აღემატებოდეს, ამიტომ ევროკომისია ევროსაბჭოს ქვეყნებს ურჩევს, საპენსიო ასაკი 65 წლამდე გაზარდონ. წინააღმდეგ შემთხვევაში, საპენსიო ფონდებს სახიფათო დეფიციტი ელის. ახლა ევროპელები დამსახურებულ პენსიას 60 წლის ასაკიდან იღებენ. გერმანიამ საპენსიო ასაკის გაზრდის გადაწყვეტილება უკვე მიიღო. ექსპერტები იმავეს გაკეთებისკენ მოუწოდებენ, პირველ რიგში, საფრანგეთს, რომელსაც ევროკავშირში ყველაზე დაბალი საპენსიო ასაკი — 58,7 წელი აქვს.

მამა გიორგი სხირტლაძე: ნარსულით თავმოყვანება არ უნდა დაეხსრავსოს სიძველეთა კოლექციის სასაფლაოს

„ადამიანებმა კოსმეტიკური ნიღბებით არ უნდა ვიაროთ, რათა გარეგნობა გვექონდეს ლამაზი. თითქოსდა მშვიდები, წყნარები ვართ, სინამდვილეში კი აგრესია და ძალადობა ბუდობდეს ჩვენში, იმ საფლავების მსგავსად, რომლებიც გარედან შემკულია, შიგნით კი ყოველგვარი სიბინძურითაა სავსე, როგორც ქრისტი ამბობს,“ — აღნიშნა ჩვენთან საუბრისას იოანე ღვთისმეტყველის სახელობის ტაძრის დეკანოზმა მამა გიორგი სხირტლაძემ. მამა გიორგის ტაძარში ვენიეთ და ამჯერად მრისხანების, როგორც მომავლდინებელი ცოდვის, არსში გარკვევა ვთხოვეთ.

— მრისხანება ერთ-ერთი მომავლდინებელი ცოდვაა, რომელსაც ადამიანი წონასწორობიდან გამოჰყავს და ინსტიქტების მარონეტად ხდის, ცხოველურ, განადგურებისა და დესტრუქციის ინსტიქტებს ვგულისხმობ. მრისხანების მომენტში ადამიანი მეტ-ნაკლებად შერაცხადია. როდესაც მრისხანება ავმეხსიერებასა და ხანგრძლივ აგრესიაში გადადის, ადამიანის სულიერი მდგომარეობა იცვლება და მის გულამდე აღწევს. თუ გულის სიღრმეში ჩავიდა, შეიძლება დაახინანოს და გატყუოს ის. ამიტომ მრისხანების წამალი მოთმინებაა.

გიაა, გულის გზაა. გული თუ მრისხანებით და ავმეხსიერებით არის სავსე, იგი კარგს ვერაფერს შეისწავლის, მისი ცხოვრების წესი ვერ იქნება მართალი. მორწმუნე ადამიანი ისაა, ვისთვისაც ზეციური მადლი მინაზე ჩამოდის, ხოლო მინიერი ეკურთხება. ყოველივეს, რაც ჩვენ გარშემოა, კეთილი განწყობით უნდა შევხედოთ. მკრეხელობა არ უნდა მოვიწონოთ, მაგრამ უნდა ვეცადოთ, რომ მეტ-ნაკლებად გავამართლოთ და გავასულიეროთ ის, რაც ჩვენ გარშემო მრისხანებას იწვევს.

— შეიძლება მრისხანება და ძალადობა ერთ ჭრილში განვიხილოთ?

— როდესაც ადამიანი სულიწმიდის მადლსაა მოკლებული, მაშინ ის აგრესიულია და მეტ-ნაკლებად შეპყრობილია. შეპყრობილობა ადამიანში იმ დესტრუქციული ძალების შემოსვლას იწვევს, რომლებიც ბოროტ განწყობად არის ნოდებული. შეპყრობილობა, უარეს შემთხვევაში, ემსაკუთრება ადამიანს შეურაცხადს ხდის. როდესაც ადამიანი მრისხანება, აგრესიულია, ძალადობისაკენ მიიძრის.

ჩვენ უნიკალურ დროში ვცხოვრობთ. დღევანდელ სოციალურ თუ გადავხედვით, კაცთმოყვარეობა, თვინიერება და მორჩილება, შეიძლება, სისუსტედ, ნაკლად და სიბუნებისწინააღმდეგე იქნეს აღქმული.

ამჟამინდელ საზოგადოებაში უზრდელობა, აგრესია, გამოძალისა და ძალადობის რეფლექს-ინსტიქტები ნორმალაა ქვეყნული. სრულყოფილების ხელშეწყობა დინების სანიშნაობაა პროცესში უნდა გავიაროთ. როდესაც აკრძალული გაქვს უზრდელობა, აგრესია, ქრისტიანული გეგმობა: „გაგზავნა, შორის მგელთა,“ მაგრამ ამ წუთისთვის გარემო აგრესიულია შენდამი, როდესაც აქ ქრისტიანი ცხვარია და ძალადობას აწყობს, მოითხოვს საყრდენს. ერთადერთი საყრდენი, განმკურნებელი უფლის ძალაა.

ეს არის ის დიდი ფუნდამენტი, რომელიც საშუალებას გვაძლევს ძალადობას და აგრესიას წინააღმდეგობა გავუწიოთ. ცხვარი ცხვარია, მაგრამ, თუ გაცხარდა, ცხვარი, ამბობს ანდაზა და ეს ცხვარიც, ქრისტიანი, არ

არის ადვილად შესაქმელი. ეს ისეთი ცხვარია, რომელიც სულიწმიდის მადლითაა დაცული და არაერთი აგრესიული და მოძალადე მგელი დაიმტვრევს კბილებს, რაც ჩვენი ქვეყნის ისტორიაში და ჩვენს პირად ცხოვრებაშიც ხშირად გამოვლენილა.

ერთგულება იმ საწყისებისა და პრინციპებისა, რასაც ქრისტიანულმა სულიერმა მამებმა და მამადიდებლებმა და ამ გამოცდილების წარმატებით სინთეზ-ანალიზის საშუალებას გვაძლევს. ამიტომ ეკლესიის ხმის მოსმენაა საჭირო, რომელიც გვაძლევს საშუალებას, ასე ვთქვათ, აღმოვებუთი სახლიდან დროზე გავასწროთ.

არ შეიძლება ცეცხლოვებულ შენობაში ადამიანმა არსებინდ დაიწყოს წიგნის კითხვა ან ჭადრაკი ითამაშოს. ასეთ სახლში ყოფნა შეიძლება დროებით ჩანდეს საამო, მაგრამ ძირია მსუბუქი და უარეს შემთხვევაში, ემსაკუთრება ადამიანს შეურაცხადს ხდის. როდესაც ადამიანი მრისხანება, აგრესიულია, ძალადობისაკენ მიიძრის.

ჩვენ უნიკალურ დროში ვცხოვრობთ. დღევანდელ სოციალურ თუ გადავხედვით, კაცთმოყვარეობა, თვინიერება და მორჩილება, შეიძლება, სისუსტედ, ნაკლად და სიბუნებისწინააღმდეგე იქნეს აღქმული.

ამჟამინდელ საზოგადოებაში უზრდელობა, აგრესია, გამოძალისა და ძალადობის რეფლექს-ინსტიქტები ნორმალაა ქვეყნული. სრულყოფილების ხელშეწყობა დინების სანიშნაობაა პროცესში უნდა გავიაროთ. როდესაც აკრძალული გაქვს უზრდელობა, აგრესია, ქრისტიანული გეგმობა: „გაგზავნა, შორის მგელთა,“ მაგრამ ამ წუთისთვის გარემო აგრესიულია შენდამი, როდესაც აქ ქრისტიანი ცხვარია და ძალადობას აწყობს, მოითხოვს საყრდენს. ერთადერთი საყრდენი, განმკურნებელი უფლის ძალაა.

ეს არის ის დიდი ფუნდამენტი, რომელიც საშუალებას გვაძლევს ძალადობას და აგრესიას წინააღმდეგობა გავუწიოთ. ცხვარი ცხვარია, მაგრამ, თუ გაცხარდა, ცხვარი, ამბობს ანდაზა და ეს ცხვარიც, ქრისტიანი, არ

არის ადვილად შესაქმელი. ეს ისეთი ცხვარია, რომელიც სულიწმიდის მადლითაა დაცული და არაერთი აგრესიული და მოძალადე მგელი დაიმტვრევს კბილებს, რაც ჩვენი ქვეყნის ისტორიაში და ჩვენს პირად ცხოვრებაშიც ხშირად გამოვლენილა.

ერთგულება იმ საწყისებისა და პრინციპებისა, რასაც ქრისტიანულმა სულიერმა მამებმა და მამადიდებლებმა და ამ გამოცდილების წარმატებით სინთეზ-ანალიზის საშუალებას გვაძლევს. ამიტომ ეკლესიის ხმის მოსმენაა საჭირო, რომელიც გვაძლევს საშუალებას, ასე ვთქვათ, აღმოვებუთი სახლიდან დროზე გავასწროთ.

რებას და რომლებიც მართლმადიდებლური ეკლესიის სწავლებაშია მოცემული, ადამიანებსა და ერს აძლევს საშუალებას, იყოს ჟამგრძელი და სულიერი იმუნიტეტის მქონე.

როდესაც სწავლების გზა იკარგება ან, ყოველ შემთხვევაში, ერთად არ იცის ეს კანონზომიერებები, ან იცის და არ ახორციელებს, ან მხოლოდ და მხოლოდ ქვეცნობიერად იცის, ამ შემთხვევაში მისი ჟამგრძელობა კითხვის ნიშნის ქვეშ დგება.

თქმა იმისა, რომ ბევრი რამე კარგი გვექონდა, არგუმენტი არაა, ცარიელი სიტყვებია, სიმართლეს მოკლებული და მოძალადე მგელი დაიმტვრევს კბილებს, რაც ჩვენი ქვეყნის ისტორიაში და ჩვენს პირად ცხოვრებაშიც ხშირად გამოვლენილა. არ შეიძლება იმ საწყისებისა და პრინციპებისა, რასაც ქრისტიანულმა სულიერმა მამებმა და მამადიდებლებმა და ამ გამოცდილების წარმატებით სინთეზ-ანალიზის საშუალებას გვაძლევს. ამიტომ ეკლესიის ხმის მოსმენაა საჭირო, რომელიც გვაძლევს საშუალებას, ასე ვთქვათ, აღმოვებუთი სახლიდან დროზე გავასწროთ.

— ანუ ყველაფერს თავისი სახელი უნდა დავარქვათ?

— არ უნდა აიკიდო მკვდარი ცდუნების ნაყოფი, ის დამპალი, ხრწნადი და მყრალი ფრაგმენტები, რაც წარსულში ცუდი ჩავიდინა, იქნება ეს ინდივიდუალური თუ ეროვნული მასშტაბებით. უნდა უარყო, აღიარო, მოიცოლო და თავისუფლად იარო. რა მნიშვნელობა აქვს, დიდი ლოდი მოგწყვეტს წელს და დაგაგდებს, თუ მისი წონა პატარა-პატარა კენჭებია? როდესაც ვეშხაბურებით უფალს და მოყვასს, ასევე საკუთარი თავის წინსვლას ვეშხაბურებით და ამის ფონზე თუ გავცნობიერებთ მართლმადიდებლური ეკლესიის უზარმაზარ ცოდნას, გამორიცხულია, სულიერად არ გავიზრდეთ. ეს შეიძლება ერთ დღეში არ მოხდეს, მაგრამ წლების განმავლობაში ადამიანებსა და ერს აუცილებლად დაეტყობა სულიერი ზრდა.

იმასაც ნუ ვიტყვით, რომ მარტო დეგრადაცია და აგრესია, ძალადობა არის ჩვენში, უამრავი სიკეთე ამოიზარდა და აღმოცენდა ღვთის მადლით, ტაძრების სიმრავლიდან დაწყებული, მრევლის ნაკადით დამთავრებული. ამ კარგს ეჭიდება მართლმადიდებელი ეკლესია ღვთის მადლითა და მისი სამღვდლოების მეცადინეობით. ამ სიკარგის დაუნახაობა დიდი სულიერი სიბრძნე იქნებოდა, მაგრამ ეს არც გაამაყებდა და თვითკმაყოფილების მიზეზი არ უნდა იყოს. უფალი მოგვიწოდებს, არ ვიყოთ მიღწეულით კმაყოფილნი და მზერა

ახალი გზის გასაკვლევად, ახალი სათნოების მოსაპოვებლად მივმართოთ. თუ განხილვებთ იოანე კობის აღმწერელის ოცდაცამეტ საფეხურს, ის ოცდაცამეტ სათნოებას მოასწავებს და ყველა მათგანი მოსაპოვებელია. ჩვენ თავს უნდა დავუსვათ კითხვა, რამდენი მოვიპოვეთ აქედან, სულიერი კობის რომელ საფეხურზე ვართ?

— როცა აგრესია გარკვეული სოციალური ჯგუფების ქცევის საფუძველია, ამ შემთხვევაშიც მომავლდინებელი ცოდვისათვის გვაქვს საქმე?

— აგრესიის მასობრივი გამოვლინება არ არის სასურველი იგი კეთილის მომტანი არასდროს ყოფილა. ყოველთვის ტანჯვასა და ადამიანთა ცნობიერების დაბნელებას იწვევდა.

როდესაც მასები აგრესიული ხდებიან, შავი ძალების შემოსვლა ხდება, მასიურ შეპყრობილობასთან გვაქვს საქმე. ასეთ დროს კვეთებული შეიძლება ნაეკითხოს მთელ ერსა და მასებს, რასაც დიდი სულიერობა სჭირდება. მასობრივი თავიერთობები და მასობრივი აგრესიის გამოვლინებები იმ ძალებს გამოათავისუფლებს, რომლებიც მეტ-ნაკლებად დაკონსერვდა; უნდა თქვას, რომ ამ მასების მართვა არასდროს ხდება სტიქიურად, ყოველთვის გარკვეული ცხადი თუ დაფარული ლოყების მიერ კონტროლდება. არავის ეგონოს, რომ მასობრივი არეულობების უკან ბნელი ან გაუნათლებელი ხალხი დგას. ამის უკან მომზადებული სპეციალისტები არიან, რომლებსაც მრავალმხრივი ცოდნა აქვთ და თავიანთი სანუკვარ მიზნებს ადამიანთა მანიპულირებით ახორციელებენ.

ცნობიერების მანიპულაცია ფსიქოლოგიის ცალკე დარგია, რომელიც მასმედიის ნებისმიერმა თანამშრომელმა მეტ-ნაკლებად უნდა იცოდეს. მასმედია ეს პარალელური ძალაუფლებაა და მართვის სადავეები აქვს. დააკვირვით, საბჭოთა კავშირის დროს როგორ იყვნენ მანიპულირებულნი მასები. მასებით მანიპულაცია ის მთავარი იარაღია, რომლითაც იმპერიებს ნებისმიერი ბოროტების გამართლება შეუძლიათ.

— სადამდე შეიძლება მიიყვანოს ადამიანი მრისხანებაში?

— როდესაც ადამიანს გონება დუმს და იძინებს, სიბნელებში იმყოფება, ურჩხულები იბადებიან, როგორც გოიას ნახატშია. მწარე ხიდან ტკბილ ნაყოფს ვერ მოვკრეფთ. რაც ხეა, ნაყოფიც ის იქნება, ამიტომ რა გასაკვირია, რომ მრისხანებამ და აგრესიამ ადამიანი დააკონსერვოს, მისი განვითარება შეზღუდოს, სულიერად გაყინოს, სტაგნაციაში მოათავსოს. თუ მრისხანება რალა მანიპულაციაა, ასეთ დროს ადამიანს სხეულებრივი ჰაბიტუსიც კი ეცვლება და მისი გაცხოველება ხდება. ინსტიქტებს

აყოლილი ადამიანი კენტავრს ემსგავსება. ღვთის ქმნილება, რომელიც აგრესიისა და ძალადობის ხისხიან იგემებს ნაყოფს, ადამიანს დევას მსგავსად, გამოვლენილი იქნება სამოთხიდან. მრისხანებისა და ძალადობის დროს პიროვნების დაკარგვა ხდება, ადამიანის ინდივიდუალური სტრუქტურები იღდაბნება, ქრება და ადამიანის გამხეცება იწყება, ანუ სიმბოლურად რომ ვთქვათ, ხდება მიმსგავსება იმ მხეცისადმი, რომლის რიცხვსაც წარმოადგენს 666. უნდა გადავხედოთ იოანე ღვთისმეტყველის აპოკალიფსის და მის განმარტებას, მიახლოებით რომ გავიგოთ, რა სახის გამხეცებასთან გვაქვს საქმე.

ადამიანებმა კოსმეტიკური ნიღბებით არ უნდა ვიაროთ, რათა გარეგნობა გვექონდეს ლამაზი, თითქოსდა მშვიდები, წყნარები ვართ, სინამდვილეში კი აგრესია და ძალადობა ბუდობდეს ჩვენში, იმ საფლავების მსგავსად, რომლებიც გარედან შემკულია, შიგნით კი ყოველგვარი სიბინძურითაა სავსე, როგორც ქრისტი ამბობს. ჩვენ სულიერი ფასადი უნდა იყოს გამომჟღავნება შინაგანი ჰარმონიისა, სულიერი პროცესების მართლმადიდებლურ კალაპოტში უწყვეტი მდინარებისა.

— რწმენა საქმის გარეშე მკვდარია. როგორ უნდა ვაქციოთ სიტყვა საქმედ?

— სარწმუნოებით, იმედითა და დიდი სიყვარულით აღსრულებულ ყოველ საქმეს წარმატება ელის. სიფრთხილე და მღვიმარებაა საჭირო. ღვთის მიერ ბოძებულ სიკეთეს უნდა მოვუფრთხილდეთ და თავი დავიცვათ ყოველი-საგან ბოროტისა.

ნათლად უნდა ვიცოდეთ მართლმადიდებლური ეკლესიის სწავლება, დოქტრინა, რომ არ მივეცეთ განსაცდელის წინაშე ფორიაქს და შიშს, არასდროს არჩევანის რისკს არ დავუქვემდებაროთ. ყოველივე ეს ერთად და ცალ-ცალკე — მართალი აზროვნება, მეტყველება, ცხოვრება მოგვაპოვებს ყოველივე უარყოფითს — სიცარიელეს, მოჩვენებითობას, ცრურწმენებს, ამპარტავნულ წარმოდგენებს, ტყუილებს, უსარგებლო დაპირებებს, არათანმიმდევრულ ღვაწლსა და საშუალებას მოგვცემა, ვიცოდეთ თავშეკავება აგრესიისგან და ძალადობისგან; გავათავისუფლებს ეჭვებისგან და აგრესიული არ გავხდებით.

ეჭვიანი ადამიანი აგრესიულიცაა. არ შევიზიზღებთ სხვებს და ჩვენი თავიც სხვაზე მეტად საზიზღარი არ მოგვეჩვენება. ეს ორივე უკიდურესობა ცუდია. აქ ოქროს შუალედი უნდა მოვძებნოთ. გზა ჭეშმარიტებისა, გასხივოსნებისა, ცხოვრებისა. მოძალადე გულში ღვთის ნება ვერ შემოდის.

ესაუბრა ნათია ქადაგიშვილი

გზა დაბლუბისკენ

მკითხველს ემახვრება, რომ წინა მოგზაურობისას ბალიჭის შემოგარენში, კერძოდ კი სათხეში შევჩერდით და დმანისის რაიონში აღარ გადავსულვართ. ამიტომ ახლა სათხიდან უკან უნდა გამოვბრუნდეთ და ცენტრალურ საავტომობილო მაგისტრალს დავუბრუნდეთ, რომელიც დმანისისა და სომხეთისაკენ მიემართება. ბოლნისისა და დმანისის რაიონების საზღვარი პირობითად (სავტომობილო ტრასით თუ ვიმსჯელებთ), ორსაყდრების შემდეგაა, რომელიც ასევე წინა მოგზაურობისას აღვწერეთ. მას შემდეგ რამდენიმე თვე გავიდა და, ჩვენდა გასახარად, საყდრები ლამის ველარ ვიცანით — ისინი ძალიან მოკლე დროში შეუკეთებიათ.

მაისის შუა რიცხვებია, წვიმებს დარი მოჰყვა და ველებს ყაყაჩოების ცეცხლმა გადაუარა... სანამ სოფელ დიდ დმანისში შევიდოდეთ, გზიდან ხელმარჯვნივ მოზრდილი ნატარალი გამოჩნდება. დიდ დმანისში 200 წლის წინათ შიდა ქართლიდან გადმოსახლებულ ქართველებს ამ ადგილისათვის „საყდრის ბაღები“ და „ფოსტის მზვარე“ შეურქმევია, თავად ეკლესიას კი „წმიდა მარიაშ“ უწოდებს. ვახუშტი ბატონიშვილის თანახმად, ამ ალაგს აბულმუგი (აბულმუგა, აბულმაგა) ერქვა. ახლა აქ კაზრეთის მადნეულის ერთ-ერთი საბაღოა. წარმოიგდინეთ, რომ ასე ყოფილა ადრეც, როცა აქ, საგინაშვილებისა და ყაფლანიშვილების ბატონობის დროს, XVIII საუკუნეში, რკინა, სპილენძი და ლაჟვარდის ლითონი ითხრებოდა.

აბულმუგის ტაძრის აღმოსავლეთ ფასადზე, სარკმლის ქვეშ ჯერ კიდევ ბუტავს 7-სტრიქონიანი ქართული ასომთავრული წარწერა, მაგრამ მისი ნაკითხვა შეუძლებელია. ძველი დროის რესტავრატორებს საინტერესო, ბოლნურჯვრიანი ქვა ჩაუდგამთ დასავლეთ კედელშიც. მასზე, ჯვრის ქვეშ, არის ორი ბერძნული აპოკალიფსური ასო „ალფა“ და „ომეგა“. ეს ჩვენი მოგზაურობის პირველი თემენია, წინ კი მრავალი ასეთი ქვა გველოდება...

კამარანამორღვეული და დაზიანებული ეკლესია IX-X საუკუნეებისა უნდა იყოს და XVIII საუკუნეში შეკეთებულს ჰგავს. წარწერიანი ბოლნური ჯვარი კი V-VI საუკუნეებით თარიღდება.

სოფელ დიდი დმანისიდან არა დაბა დმანისისაკენ, არამედ დმანისის ნაქალაქარისაკენ მივეშურებით, მაგრამ მანამდე მდინარის მარჯვენა მხარეს, კლდეზე შეფენილ სო-

ფელ მამავერაში ავდივართ. დღეს მამავერა, განთიადის პარალელურად, ერთი ყველაზე დიდი და ღონიერი ქართული სოფელია დმანისის რაიონში.

გარდა იმისა, რომ 400 კომლი მოსახლე მკვიდრად სახლობს ზამთარზაფხულ, აქაურ ქართველებს იმითაც მოაქვს თავი, რომ იგი ამ სოფლის ძირძველი ბინადარია. სოფელს მამავერა გვიან დაერქვა მდინარის სახელწოდებიდან გამომდინარე. ადრე მას გორენჯუკი ერქვა. 1721 წლის აღწერით აქ თურქესტანიშვილთა ექვსი ოჯახი ბატონობდა. სოფელში 13 გამოძღობი და 2 ბოგანო ყმა-კომლი ირიცხებოდა. 1738 წელს გორენჯუკში დემეტრე ყაფლანიშვილიც გამოჩენილა, რომელსაც გოდერძი თურქესტანიშვილისაგან ერთი მამული უყიდა.

სოფლის ცენტრში დგას XIX საუკუნეში განახლებული, თლილი ქვით ნაგები წმ. გიორგის ეკლესია, რომელიც მართლმადიდებელი სოფლის მოქმედი ტაძარია. XIX საუკუნეში აქ დაფუძნებულ ტერტირებს ეკლესიის დასავლეთ ფრონტონში სამრეკლოს ფანატიურიც აღუმართავთ და ხელიც „ნაცდენიანთ“ — აქაიქ სომხური წარწერები გაუკეთებიათ. ერთ-ერთი მათგანი ამოკვეთილია აღმოსავლეთ კედელში ჩანოლილი ძველი საყდრის საკურთხევლის ტრაპეზის ქვის ფრაგმენტზე. აღსანიშნავია, რომ ასეთი ფორმის ტრაპეზის ქვა, და ისიც რატომღაც საყდრიდან გამოტანილი, ნანახი გვაქვს ჯავახეთში, სოფელ ლულალისის XI საუკუნის ტაძართან, რომელზეც ბაგრატ IV-ს რელიეფური წარწერაა. აღსანიშნავია, რომ ლულალისშიც XIX საუკუნეში გადააკეთეს სომეხმა ტერტირებმა ძველი ტაძარი და საკურთხევლის

დმანის ხაზი

აბულმუგის ეკლესია და მისი უძველესი ქვა

ქვაც მაშინ გამოიტანეს გარეთ. საბუნდუნოდ ღულალისის „რესტავრატორებმა“ ასომთავრული წარწერა ქართულად არ მიიჩნიეს და ადგილზე დატოვეს. რაკი მამავერის ტაძრის კედელში ჩატანებული საკურთხევლის ტრაპეზის ქვის ფრაგმენტი, ლულალისის ტრაპეზის ქვის იდენტურია და სხვაგან მისი მსგავსი ქვა არ შეგვხვდებოდა, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ მამავერის ძველი ტაძარიც XI საუკუნისა უნდა ყოფილიყო.

მამავერის უძველესი ქვა ახალი წარწერით

სოფელ მამავერიდან სამხრეთ-აღმოსავლეთით ვაგრძელებთ გზას და დაბლუბის ხეობის სანახებში გადავივართ. ეს ხეობა დღეს რუკაზე უკანგორის სახელწოდებით არის აღნიშნული, რადგან მის შუაწელზე ისტორიული სოფელი უკანგორია. თავდაპირველად ე.წ. დაბლუბის გვიანი შუასაუკუნეების ეკლესიასთან ვჩერდებით. აქ ადრე სოფელი მარაბდა უნდა ყოფილიყო. ამას მოსდევს რიყის ხევი, წონოლახელის ხევი და კვინჩხიანი, მერე კი უკვე სოფელი უკანგორია, რომელიც, მამავერის (გორენჯუკი) მსგავსად თურქესტანიშვილების კუთვნილება ყოფილა 1721 წელს. უფრო ადრე, 1536

წელს, ბარათაშვილთა გვარის გაყოფის შემდეგ, იგი იოთამს რგებია წილად. სოფელში 10 გამოძღობი და 1 ბოგანი ყმა-კომლი ყოფილა, მაგრამ მერე სრულიად დაცლილა და მხოლოდ XX საუკუნის 30-იან წლებში აუხშიანებია ხელახლა მეზობელ ვარდისუბნიდან გადმოსახლებულ 17 კომლს. უკანგორში ბალიჭიდანაც მიდის გზა, მაგრამ მამავერიდან უფრო ახლოა — სულ რაღაც 4 კილომეტრი. უკანგორში ორი ძალიან ძველი ძეგლია, მესამე კი აღარ არსებობს. ამ უკანასკნელის, ქვებთი XX საუკუნის დასაწყისიდან აქ გამოჩენილ ოქროს მძიბელებს

აბანო აუფიანთ. ისინი მცირეოდენ ოქროს, თურმე, დაბლუბის წყლის ჩამონახიანი ქვიშის რეცხვით მოიპოვებდნენ.

ორი საყდრიდან პირველი ე.წ. „ორკარიანი ეკლესია“ 1936 წლის არქეოლოგიური ექსპედიციის დროს უნახავს ლევან მუსხელიშვილს. ეს ტაძარი, რომელიც სიგრძეში 14 მეტრს აჭარბებს, ხოლო სიგანეში 7,4 მეტრია, დღესაც დგას სოფლის სასაფლაოზე. აღსანიშნავია, რომ მოყვითალო ქვების მოზრდილი, გათლილი კვადრებით შემოსილი ეს ტაძარი ტრადიციისამებრ დასავლეთიდან აღმოსავლეთით კი არ არის მიმართული, არამედ ჩრდილო-დასავლეთიდან — სამხრეთ-აღმოსავლეთით, ანუ ისე, როგორც ადრე წარმართული ტაძრები იგებოდა. ეს იმას ნიშნავს, რომ „ორკარიანი საყდარი“ ძალიან ადრეული პერიოდი-საა. ამას ადასტურებს ასევე ეკლესიის სისქე (1,25 მ) და ტაძრის სიმაღლე შიგნიდან (6,65). ლევან მუსხელიშვილი ამ ტაძარს IV-VI საუკუნეებით ათარიღებდა.

ამავე ტერიტორიაზე სახელოვანმა მეცნიერმა სხვა ისტორიულ ღირსშესანიშნოობასაც მიაკვლია, ეს არის ჯვრის მოზრდილი პოსტამენტი (0,7X0,47X0,35 მ), რომლის წარწერა ხანმეტური ტექსტი აღმოჩნდა. წარწერის შემორჩენილი ფრაგმენტი ასე იკითხება: „ქ. პეტრეს სოცობასა მე თათვარაზ აღხოვართე ესე ჯოვარი სახელითა ღმრთისათა, შეწვენი...“ ამ თათვარაზის მეუღლეს რომ მარიაში რქმევია, ეს იქვე არსებული, შედარებით მცირე (0,39X0,35X0,31 მ), ჯვრის პოსტამენტის ნაკლები ხანმეტური ტექსტით დგინდება: „სახელითა ღმრთისათა მე თათვარაზ და მარიამ აღხოვართე ესე ჯოვარი სალოცველად ჩუენდა“. პირველი პოსტამენტის წარწერაში ერთ საინტერესო მომენტზე უნდა გამახვილდეს ყურადღება: ჯვრის აღმართვა ადრექრისტიანულ ეპოქაში დიდ საქმედ ითვლებოდა და მას მალე იერარქიულ საფეხურზე მდგომი პიროვნება თუ აღასრულებდა ხოლმე. ამ შემთხვევაში ასეთი პიროვნებაა ვინმე თათვარაზი, რომელიც მერე წარწერაში თანამეტყვედრე მარიაშსაც კი მოიხსენიებს. მაგრამ, როგორც წარწერიდან ირკვევა, თათვარაზზე მალე დგას პეტრე ხუცესი — მე თათვარაზმა პეტრეს ხუცესობას აღემართე ჯვარიო. თუ თათვარაზი მალე იერარქიის ხელისუფალია, პეტრე ხუცესი კიდევ უფრო მაღლა მდგომი პიროვნება გამოდის — დრო-ჟამი პეტრეს ხუცესობით განიბარტება. ლევან მუსხელიშვილი ვარაუდობდა, რომ ეს პეტრე ხუცესი ის პიროვნებაა, რომელიც მერე საქართველოს პირველი პატრიარქი გახდება. იგი ქართული ეკლესიის საქმეთმყოფელად კურთხევამდეც უახლოესი სასულიერო მოღვაწე იყო ვახტანგ გორგასლისათვის. ამდენად თათვარაზის (თუნდაც ქვემო ქართლის მმართველ პეროზიანთა ოჯახის წარმომადგენლის) მოხსენიება პეტრე ხუცესის შემდეგ საეკლესიო ლოგიკურია. აქედან გამომდინარე, ქვაჯვარი და მისი პოსტამენტი V საუკუნის 60-იან წლებში უნდა იყოს დადგმული, ხოლო ეკლესია ოდნავ მოგვიანებით — V-VI საუკუნეთა მიჯნაზე.

უკანგორის მერე ეკლესია 1964 წელს აღმოჩნდა და 1968 წელს გაითხარა, მაგრამ იგი ძალიან დაზარალებული აღმოჩნდა. ეკლესიის მასივში აღმოჩნდა 165 სანტიმეტრის სიმაღლეზე შემორჩენილი. ეს არის სხვადასხვა ზომის ფაქიზად გათლილი რძისფერი ქვის კვადრებით ნაგები შვერილ-ლაფსიანი და რბაზული საყდარი (სიგრძეში 8,3, სიგანეში 4,5 მეტრი), რომლის

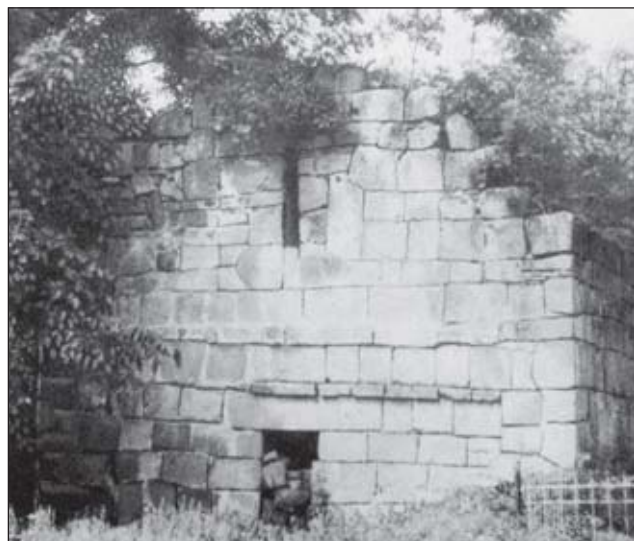
ეკლესიის სისქე 1,2 მეტრია. ამ ეკლესიის საკურთხევლის წინ ქვის ჯვრების, სტელებისა და მათი ბაზისების 50 ფრაგმენტი აღმოჩნდა და ყოველი მათგანი, ისევე როგორც ეკლესია, V საუკუნით თარიღდება. დღეს ეს არქეოლოგიური მონაპოვარი სახელმწიფო მუზეუმშია. მათგან ყველაზე შთამბეჭდავია ღვინისფერი დიდ ლოდში გამოკვეთილი ჯვრის პოსტამენტი (0,75X0,75X0,67 მ), რომლის ერთ ნახნაგზე დიდი ბოლნური ჯვარია გამოქანდაკებული, ხოლო მეორე ნახნაგზე — სიციოცხლის ხე და მის ორსავე მხარეს მდგარი ორი ვერძი. მარცხენა ვერძის გამოსახულება დამდნარია, მარჯვენა კი ახლაც ჩანს. ამ ვერძის თავზე 3-სტრიქონიანი ასომთავრული წარწერაა, მაგრამ მისგან სიტყვა „აღვმართეს“ გარდა აღარაფერი იკითხება გარკვევით.

უკანგორიდან სოფელ მამავერაში, იქიდან კი მათვარა საავტომობილო ტრასაზე ვბრუნდებით, რათა დმანისის ნაქალაქარში ავიდეთ. დმანისის „სიონის“ მორჩილი გორაკი არაშეშევიტე გვიჩვენებს, რომ ნაქალაქარში არაბრადიციული გზით, საიდუმლო შესასვლელით მოვხვდეთ. ეს საიდუმლო შესასვლელი იმ გვირაბია, რომელიც მდინარე მამავერის მარჯვენა სანაპიროდან დმანისის ქალაქში. მისი სიგრძე, დაახლოებით 200 მეტრია, მაგრამ მინაში კი არ არის გათხრილი, არამედ კლდეზეა მიშენებული უზარმაზარი ლოდებითა და ფილებით. გვირაბის ნახვა უდიდეს შთაბეჭდილებას ახდენს. მართლაც რომ გასაკვირია, როგორ მოახერხეს X-XII საუკუნეებში ქალაქის მშენებლებმა ასეთი რთული სამუშაო-საფორტიფიკაციო ნაგებობის შექმნა.

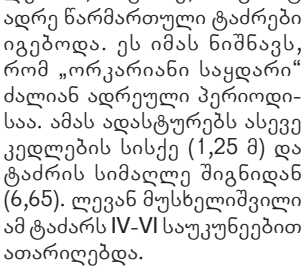
დროთა განმავლობაში გვირაბის კედლებზე დაგადახურვაზე მცენარეული საფარი გაჩნდა, ბევრგან ხეც ამოვიდა და ისე შეინიღბა, რომ ვერანაირი დაკვირვებულ თვალი ვერ გამოარჩევს. დასაწყისსა და ბოლოში იგი კაცის სიმაღლეზე მეტია, უმეტეს ნაწილში კი წელში მოხრილი სიარულს მოითხოვს. გვირაბის დასაწყისსა და ბოლოში ყოველ 5-6 მეტრში ლუკია დატანებული სინათლის შემოსასვლელად, მერე კი ეს ლუკები უფრო იშვიათად გვხვდება და სანახევროდ უკუნეთში გინეფს სიარული 30-გრადუსიან დახრებულზე.

გვირაბი ნაქალაქარის დასავლეთ მონაკვეთში ამოღის...

გალა ქოქიაშვილი ავტორის ფოტოები

დაბლუბი. უკანგორის ორკარიანი ეკლესია და მისი სტელაჰი ხანმეტრი ტექსტით

დმანისის ნაქალაქარის გვირაბი

გენერალი პეტრე ბაგრატიონი

გაბრძენა. დასაწყისი იხ. №19

1812 წლის 12 ივნისს ფრანგებმა ომის გამოუცხადებლად გადალახეს რუსეთის საზღვრები. პირველ არმიას, რომელიც მტერს პირისპირ შეხვდა, ფაქტიურად მისთვის რაიმე სერიოზული წინააღმდეგობა არ გაუწევია. მან მიატოვა ვილნო და, ფულის გეგმის თანახმად, დრისას ბანაკისაკენ დაიხია. ფრანგები შევიდნენ მიტოვებულ ქალაქში, ხოლო ნაპოლეონი 220-ათასიანი არმიით ბარკლაის დაედგინა და განიზრახა მისი განადგურება დრისას მხარეში.

ამავე დროს ფრანგების 136-ათასიანი არმია მისდევდა ბაგრატიონს, რომელიც ვოლკოვისკიდან მინსკ-ბორისოვის მიმართულებით მიდიოდა. ფრანგების მრავალრიცხოვანი ძალების მეთაურებს დაეუს, პონიატოვსკის, ნაპოლეონის ძმის ჟერომ ბონაპარტეს, ლატურ-მოზურსა და სხვებს ნაბრძენები ჰქონდათ მეორე არმიის სრული იზოლაცია და განადგურება.

კატასტროფის თავიდან ასაცილებლად მეორე არმიას მთელი ძალები უნდა დაეძაბა, გამოეჩინა უდიდესი გამძლეობა. ზაფხულის პაპანაქება სიცხეში წარმოუდგენელი დაბრკოლებების გადალახვით არმია მინსკ-ბორისოვს გზით მიემართებოდა პირველ არმიასთან შესაერთებლად. მაგრამ მინსკთან მონინა-ალმდეგის მნიშვნელოვან ძალებს მოეყარა თავი, რამაც აიძულა ბაგრატიონი, აექცია მხარი ქალაქისათვის და ლუცკ-ბორისოვსკე გავლით მოგილიოვისკენ წასულიყო. ეს 300-ვერსიანი გზა მას ძალზე მოკლე დროში უნდა დაეფარა. რა თქმა უნდა, ეს იყო მეტად რთული და სახიფათო საქმე, რადგანაც მეორე არმიას ფეხ-დაფეხ მოსდევდა ფრანგების დიდი ლაშქარი.

ბაგრატიონი დინჯად და ვაჟკაცურად ხვდებოდა ყველა სიძინელს, მაგრამ იგი უკიდურესად აღმფრთხილებელი იყო ბარკლაის უმოქმედობით, რის გამოც მონინა-ალმდეგე ქვეყნის შიგნით ფაქტიურად უბრძოლველად შემოვიდა. «ვიდრე მონინა-ალმდეგე შემოიჭრებოდა გასროლის გარეშე, — წერდა იგი 26 ივნისს გრაფ არაკჩევსს, — ჩვენ, კაცმა არ იცის, რატომ, უკანდახევა დავინწყეთ. ვერავის ვერ დაარწმუნებ ვერც ჯარში და ვერც

მთელ რუსეთში, რომ გაყიდულეები არ ვართ. მე მარტო მთელ რუსეთს ვერ დავიცავ. პირველმა არმიამ მყისვე უნდა დაიხილა შეტევა ვილნოს მიმართულებით. ნეტავ რისი ეშინია? მე ყოველი მხრიდან მტერი მახვევია, წინასწარ ვერ ვიტყვი საიდან გავალწევ. დეტის წყალობით, ძილს არ მივეცემი, ოღონდ ჯანმრთელად ვიყო, რაღაც ამ ბოლო დროს მანუხებს. გთხოვთ, შეუტით, თორემ ცუდი რამ გველის. რუსები არ უნდა გარბოდნენ... ეგრე პრუსიეებზე უარესნი ვავხდით. მე ვიპოვე ადგილს და ბრძოლით გავიკვლევ გზას... თქვენ კი უნდა გრცხვენოდეთ... ზურგში გამარებული ბანაკი გაქვთ, ფლანგებით თავისუფალი, წინ მონინა-ალმდეგის სუსტი კორპუსები... უნდა შეუტით. ჩემი კუდი ყოველდღე ბრძოლაშია... სიხარულით გავაკეთებ ყველაფერს, მაგრამ სინდისიც და სამართლიანობაც ხომ უნდა არსებობდეს. თქვენ უკან ივლით, მე კი სულ გზას უნდა ვიკავებ. თუკი ვინმე ჩემ ფიგურას ვერიტანს, უმჯობესია გამათავისუფლოთ უღელისაგან, კისერზე რომ მადევს, სარდლად სხვა გამოგზავნეთ, ჯრს კი უმიზნოდ წუანვალბობ, გირჩევთ, დაუყოვნებლივ შეუტით, ნურავის წუ უსმენთ».

ეს გულისწყრომა არსებითად ალექსანდრე I-ის მიმართა გამოთქმული, რადგანაც სწორედ მისი ბრძანებით იყო მიღებული ფულის მავნე გეგმა, რომლის მიხედვით შედეგების გადატანა უმთავრესად ბაგრატიონს და მის არმიას უხდებოდა. აღფრთხილებას, გულისცევივს სხვაც გამოთქვამდა. სუფოროვის სკოლის გენერლები დაბეჯითებით ცდილობდნენ, დაერწმუნებინათ იმპერატორი საომარი მოქმედების გეგმის უფარგისობაში, ისინი დრისას ბანაკის დატოვებას და პირველი და მეორე

არმიის დაუყოვნებლივ შეერთებას მოითხოვდნენ.

ბოლოს და ბოლოს, ვიუტი იმპერატორი გონს მოვიდა. მან რადიკალურად შეიცვალა აზრი პროსიელ გენერალზე და აღარც ელაპარაკებოდა. სამხედრო საბჭოზე გადნაყდა დრისას ბანაკის უბრძოლველად დატოვება და აღმოსავლეთის, ქვეყნის სიღრმეში უკანდახევა. ბანაკში ექვსდღიანი დგომის შემდეგ, 2 ივლისს პირველმა არმიამ დასტოვა დრისა და ვიტებსკისაკენ გაემართა, რომელსაც 11 ივლისს მიაღწია.

ბარკლაი ბრძოლის გამართვას ფიქრობდა ქალაქის კედლებთან და ამიტომაც უცდიდა ბაგრატიონს, რომელიც, მისი ვარაუდით, მალე უნდა გამოჩენილიყო ვიტებსკთან, მაგრამ ვითარება მკვეთრად შეიცვალა და ბრძოლა არ შედგა. საქმე ის იყო, რომ დაუფრამდენიმე საათით დაასწრო ბაგრატიონს და დაიკავა მოგილიოვი. ეს ამბავი ბაგრატიონმა 9 ივლისს შეიტყო, როდესაც მეორე არმია დაბანაკდა მოგილიოვიდან 40 ვერსის დაშორებით მდებარე ქალაქ სტარი ზიხოვში.

გენერალი ვაჟკაცურად შეხვდა ამ ამბავს და გადაწყვიტა ოკუპირებული ქალაქის გათავისუფლება. თავისი გა-

დაწყვეტილების სისრულეში მოყვანა მან დააკისრა გენერალ-ლეიტენანტ ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძე რავესკის. რავესკი დაუყოვნებლივ მოეცა და საქმეს. ბრძანების მიღების დღესვე მისი კორპუსი მოგილიოვს 20 ვერსით მიუახლოვდა და დაბანაკდა სოფელ დამოკოვკაში, ხოლო მისი ავანგარდი ქალაქიდან 8 ვერსის მანძილზე განლაგდა.

რავესკის კორპუსის წინააღმდეგ მტერმა მრავალრიცხოვანი ძალები დასძრა მარშალ დავუსა და გენერალ მორტიეს მეთაურობით. 11 ივლისს მონინა-ალმდეგეში პირისპირ შეხვდნენ ჯერ დაშკოვკისთან, ხოლო მოგვიანებით — სალტანოვკასა და ნოვოსიოლკასთან. ბაგრატიონელები თავგანწირვით იბრძოდნენ, ორჯერ დაჭრილნიც კი არ ტოვებდნენ ბრძოლის ველს.

მართალია, ამ ოპერაციებში მოგილიოვი ვერ გაათავისუფლეს, მაგრამ მათ მაინც მნიშვნელოვანი როლი შეასრულეს. დაშკოვკა-სალტა-

ნოვკას ბრძოლებმა დავედარნა მუნა ბაგრატიონის მტკიცე გადაწყვეტილებაში — დაეხსნა მოგილიოვი. როგორც უკვე ითქვა, რუსებს მართლაც ჰქონდათ ასეთი განზრახვა, მაგრამ დავედერ მიუხედავად ბაგრატიონს უფრო გვიანდელ გადაწყვეტილებას და სასტიკად მოტყუებული დარჩა. ბაგრატიონი დარწმუნდა თუ არა, რომ მოგილიოვს ვერ აიღებდა, დაეუს რწმენის განსამტკიცებლად ჯარის საკმაოდ ძლიერი შენაერთები დატოვა ნოვოსიოლკასთან, თვითონ კი შეეცადა, გადაეღებინა ნოვი ზიხოვთან. 17 ივლისს გენერლის გადაწყვეტილება ბრწყინვალედ განხორციელდა.

დიდი მსხვერპლის ფასად მიღწეული ამ წარმატებით ბაგრატიონმა თავი დააღწია მრავალრიცხოვან მდევარს, უზრუნველყო პირველ არმიასთან შეერთება, რითაც გადაწყვიტა 1812 წლის კამპანიის ბედი.

ბარკლაის არმია, როგორც უკვე ითქვა, ბაგრატიონს ვიტებსკაში ელოდა. 5 ივლისს განმავლობაში რუსები ვაჟკაცურად უმკლავდებოდნენ მოძალებულ მტერს, რომლის შესაჩერებლად 13 და 14 ივლისს ოსტროვოსა და კაკუზაჩინოსთან გაიმართა სისხლისმღვრელი შეტაკებები. ბარკლაი მხოლოდ ამით არ დაკმაყოფილდა. მან გადაწყვიტა, არ დალოდებოდა ბაგრატიონს და დაეწყო გენერალური ბრძოლა. გენერალი ალექსი ერმოლოვი, რომელიც შტა-

ბის უფროსის თანამდებობაზე იყო, აგრეთვე, სხვა გენერლებიც წინ აღუდგნენ სარდლის გადაწყვეტილებას და დიდი კამათის შემდეგ დაარწმუნეს იგი, უარი ეთქვა მასზე. 15 ივლისს ბარკლაი დეტოლომ უბრძანა ჯარს, დაეხია სმოლენსკისაკენ. ამავდროს მასთან გამოცხადდა ბაგრატიონის ადიუტანტი თავადი მენშიკოვი და აუწყა, რომ მეორე არმიაც სმოლენსკისაკენ მიემართება.

22 ივლისს სმოლენსკთან მოხდა ორი არმიის შეერთება, რასაც, ვიმეორებთ, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა ომის შემდგომი მსვლელობისათვის. გაერთიანებული არმიის სარდლობა ბარკლაი დე ტოლიმ ითავა.

ბაგრატიონმა აცნობა იმპერატორს, რომ იგი ბარკლაის თავისი ნებით დაემორჩილა.

ამ მნიშვნელოვან მოვლენამ საყოველთაო აღფრთოვანება და სიხარული გამოიწვია. ხალხი იმედოვნებდა, რომ უკანდახევა შეწყდებოდა და სმოლენსკთან გაიმართებოდა გადამწყვეტი ბრძოლა, რომლის შედეგად მტერი განადგურდებოდა. ასე ფიქრობდა ბაგრატიონიც. მისი არმია მოუთმენლად ელოდა შესაბამის ბრძანებას და მიუხედავად გადატანილი სიმძიმეებისა, მისი საბრძოლო პოტენციალი მაინც მაღალი იყო.

გაბრძენა
შემაღბ ნომარში

კუტუზოვი და ბაგრატიონი ბრძოლის ველზე

ისტორიული მემკვიდრეობა №4
გენერალი პეტრე ბაგრატიონი
საქართველოს ისტორიული მემკვიდრეობის მემკვიდრეობის ფურცლებზე მსჯელობენ, უთუოდ მიიტყვეს მკითხველთა ყურადღებას, რადგან ისტორიული მემკვიდრეობა საქართველოს წარსულსა და აწმყოს ობიექტურად ასახავს. ურნალის რედაქტორია თემურ ქორიძე.

გამოვიდა
სამეცნიერო-პოპულარული
ჟურნალის
«ისტორიული მემკვიდრეობა»
მეექვსე ნომერი
ურნალი დღევანდელი აქტიულორ საკითხებსა და ეხმანება და ქვეყნის ახლო თუ შორეულ წარსულსა და ვრცელად მიმოიხილავს. პრობლემები, რომლებზეც «ისტორიული მემკვიდრეობის» ფურცლებზე მსჯელობენ, უთუოდ მიიტყვეს მკითხველთა ყურადღებას, რადგან ისტორიული მემკვიდრეობა საქართველოს წარსულსა და აწმყოს ობიექტურად ასახავს. ურნალის რედაქტორია თემურ ქორიძე.

არასამთავრობო ორგანიზაცია — «ისტორიული მემკვიდრეობა» — გამოსცა ისტორიული დოკუმენტების კრებული სერიის, რომელიც XVII-XIX საუკუნეების საქართველოს ისტორიის უმნიშვნელოვანეს მოვლენებს ასახავს. კრებულში გათვალისწინებულია მკითხველთა უარყოფითი რეაქციის, რამეთუ პოლიტიკური კონსერვატიზმის გარეშე, მხოლოდ ისტორიულ ფაქტებსა და დასაზღვრებულ ნაწილს სინამდვილეს. თუკი გავითვალისწინებთ ისტორიული ფაქტებით განიპოვრების მზარდ და სუბიექტურ ტენდენციას, გამოვიყენებთ ურნალი და აქტუალური. მსურველებს კრებულის შექმნა შეუძლიათ ნიგინს მაღაზიაში. დაგაბათი იფორმაციისათვის დაგვიკავშირეთ: 38-41-97.

ყველაზე ახალგაზრდა მოგზაური

16 წლის ავსტრალიელი ჯესიკა უოტსონი ყველაზე ნორჩი მოგზაურია, რომელმაც თავისი თვის განმავლობაში თავისი იახტით 37 ათასი კმ გაიარა. რამდენიმე დღის წინ 17 წლის უოტსონმა ფინიშის ხაზს მიადგინა სიდნეის უბეში. გოგონამ გადაცურა წყნარი და ატლანტის ოკეანეები, გარს შემოუარა აფრიკას და გადაკვეთა ინდოეთის ოკეანეც, შემოუარა ავსტრალიას და სიდნეიში დაბრუნდა.

ყველაზე მაღალქუსლიანი ფეხსაცმელი

რუმინელმა დიზაინერმა შექმნა ფეხსაცმელი, რომელსაც თავბრუსხვევა — 30 სმ სიმაღლის ქუსლი აქვს. სამშობლოში მიხაი ალბუს „ფეხსაცმლის არქიტექტორს“ ეძახიან. ასეთი ფეხსაცმელი 1800 დოლარი ღირს.

კანოო კრისტალისი — ყველაზე ლაპაზი მდინარე

კანოო კრისტალისი, ანუ როგორც მას უწოდებენ, ხუთფეროვანი მდინარე, სათავეს მაკარენას ქედის კოლუმბიაში იღებს, აღმოსავლეთისკენ მიედინება და მდინარე გუაიაბეროს უერთდება. კანოო კრისტალისი, მრავალრიცხოვანი წყალმციენარეების გამოიხიბით, ყვითელი, ცისფერი, მწვანე, შავი და წითელია.

ყველაზე კვირადღივად ლამაზი

სუპერკარების მწარმოებელი იტალიური კომპანია „ლამბორჯინი“, დიზაინისა და ტექნოლოგიების თვალსაზრისით, საუკეთესო ავტომანქანებისათვის ცნობილია. 1963 წლიდან კომპანიის მანქანები სულ უფრო მძლავრი, სწრაფი და ძვირადღირებული ხდება, რითაც ღირსეულ კონკურენციას უწევს თავის მთავარ მეტოქე Ferrari-ს. მსოფლიოში ყველაზე ძვირადღირებული Lamborghini Reventon Roadster-ია, რომელიც სულ 20 ეგზემპლარადაა გამოშვებული.

10 ყველაზე გასაუარესი ქარსვა

ახლანდელ გზებზე გამოაქვეყნა ხელოვნების სფეროში 10 ყველაზე გასაუარესი დანაშაულის ნუსხა. გატაცებული ნივთების საერთო ღირებულება 600 მლნ ევროს შეადგენს.

2003 წლის მარტსა და აპრილში, სამხედრო კონფლიქტისას, ერაყის მუზეუმიდან 10.000-მდე ფასდაუდებელი ისტორიული ექსპონატი გაიტაცეს. 1990 წლის მარტში ბოსტონის მუზეუმიდან 13 ფერწერული ტილო მოიპარეს, რომელთა ღირებულება 300 მლნ დოლარს შეადგენს. მათ შორის იყო რემბრანდტის, ედუარდ მანესა და ჰოვარდ ფლინკის ნამუშევრები. 2000 წლის დეკემბერში სამამუცნობმა ავტომატის მუქარით შევდეთის ნაციონალური მუზეუმიდან რენუარის ორი ნახატი და რემბრანდტის 36 მლნ დოლარად ღირებული

ტილო გაიტაცა. მოგვიანებით რენუარის ერთ ნახატს ერთ-ერთ ნარკობუნაგში, მარისხუანით გატენილ ტომარაში, მიიგნეს; დანარჩენი ორი კი 2005 წელს აღმოაჩინეს.

2003 წლის მაისში ვენის მუზეუმიდან მოიპარეს ბენვენუტო ჩელინის ოქროს „სალიერა“. ქურდები განთიადისას კიბით აძვრნენ მუზეუმის მეორე სართულზე, გატყვეს მინის ყუთი, რომელშიც XVI საუკუნეში დამზადებული ოქროს ქანდაკება ინახებოდა და მუზეუმიდან გაიტანეს. გატაცებული შედეგის ღირებულება 60 მლნ დოლარს შეადგენდა. 2006 წელს პოლიციამ „სალიერა“ მუზეუმს დაუბრუნა. ედვარდ მუნკის ნახატები: „მადონა“ და „ყვირილი“ 2004 წლის 22 აგვისტოს ოსლოს მუზეუმიდან გაიტაცეს. შეიარაღებული მძარცველები დღისით შეიჭრნენ მუზეუმში და კედლიდან ჩამოგლიჯეს

ტილოები, შემდეგ კი შავი „აუდი“ მიიმაღნენ. 2006 წელს ბოროტმოქმედები დააკავეს და ნამუშევრებიც მუზეუმში დააბრუნეს.

1995 წლის ოქტომბერში ნიუ იორკში, ცნობილი მევიოლინის — ერიკა მორონის ბინიდან გაიტაცეს 3 მლნ დოლარად ღირებული სტრადივარიუსის ვიოლინო, რომელიც დიდმა ოსტატმა 1727 წელს დაამზადა. 1969 წლის ოქტომბერში პალერმოში, წმინდა ლორენცოს ეკლესიის საკურთხეველიდან კარავაჯოს „შობა“ მოიპარეს. შედეგად 20 მლნ დოლარად იყო შეფასებული. მოგვიანებით ცნობილი გახ-

და, რომ მოპარული ტილო სიცილიური მაფიის ბოსის — ჯერლანდო ალბერტის მფლობელობაში იყო, თუმცა მას ფერმაში ინახავდნენ, სადაც შედეგად ვირობებოდა და ღირებულება დაღრღნეს.

2002 წლის დეკემბერში ამსტერდამის მუზეუმიდან ვან გოგის 30 მლნ დოლარად ღირებული ფერწერული ტილოები გაიტაცეს. პოლიციამ ორი ექვმიტანილი დააკავა, მაგრამ ნახატებს ვერ მიაგნო.

1999 წლის 31 იანვარს ოქსფორდის გალერეიდან სეზანის 3 მლნ დოლარად შეფასებული პეიზაჟი მოიპარეს სწორედ მაშინ, როცა გარეთ ფოიერვერკებს უშვებდნენ.

2003 წლის აგვისტოში შოტლანდიაში, დრუმლანრიგის ციხესიმაგრის ნახატების გატაცების შემდეგ „მადონა და კვირისთავით“ (65 მლნ დოლარი). ნახატი 2007 წელს იპოვეს.

ყველაზე კვირადღივად „პომადა“

იგი 62 ათასი დოლარი ღირს. მისი კორპუსი 18-კარატის ოქროთა დამზადებული და მოოჭვილია 200 ბრილიანტით. ამას გარდა, შეგიძლიათ შეუკვეთოთ პერსონალური ნახატი, ლოგო ან ინიციალები, რომლებსაც კორპუსზე გამოსახავენ. „პომადას“ ხის ფუტლარი, პომადის ნასას-მელი ფუნჯი და ნატის ტომსიკა მოჰყვება.

ყველაზე დიდი პორტრეტი

ყველაზე დიდი მოზაიკური პორტრეტი, რომელიც 120 ათასი მოლიმარი ადამიანის ფოტოსურათისგან შედგება, იაპონიის ქალაქ იამაჩუგის მცხოვრებლებმა შექმნეს. მიღწევა ოფიციალურად დაარეგისტრირეს გინესის რეკორდების წიგნის ოფიციალურმა წარმომადგენლებმა. ორტრეტზე გამოსახულია 1903 წელს დაბადებული იაპონელი პოეტი მისუჰუ კანეკო. მოზაიკური გამოსახულების ზომა 31,78/42,82 მ-ს შეადგენს.

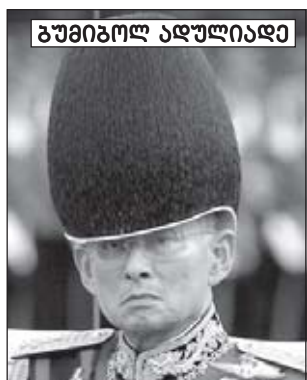
ყველაზე სასარგებლო ქეჩები

ჟურნალმა „ფორბსმა“ იმ ქვეყნების ნუსხა გამოაქვეყნა, რომლებსაც ჯანმრთელობისა და დღევანდელი სათვის ყველაზე სასარგებლო კულინარიული ტრადიციები აქვთ. ყველაზე მარგებელი იაპონური სამზარეულო აღმოჩნდა, რადგან ფართოდ იყენებენ კომბოსტოს ყველა სახეობას, თევზსა და სოიოს კერძებს. იაპონელები სრულ დანაყრებამდე არასოდეს ჭამენ. მეორე ადგილზე სინგაპურის სამზარეულოა, ქვეყანა, სადაც ძირითად საკვებს ბრინჯი წარმოადგენს, თუმცა მენიუში უხვად აქვთ თევზი და ბოსტნეული, ხორცს კი იშვიათად მიირთმევენ, ხოლო ტკბილეულის მიღების მოთხოვნისგან ტროპიკული ხილით იკმაყოფილებენ. ჩინეთი მესამე ადგილზეა საკვების მარგებლობით,

რადგან კერძები ბოსტნეულის, ხილის, მარცვლეულისა და საკმაო ბალახებისგან მზადდება. კარგი სამზარეულო აქვთ შვედებსაც, თუმცა კლიმატური თავისებურებების გამოისობით, სუფრაზე ხილისა და ბოსტნეულის სიუხვე არ არის, სამაგიეროდ ბევრია რძის ნაწარმი, შავი პური, თევზი და კენკროვანი ხილი. შვედების სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა 81 წელს აღწევს. გასაკვირია, რატომ არ სუქდებიან ფრანგები, რომლებსაც ძალიან უყვართ ხორცი, შოკოლადი, მაღალკალორიული ყველი. საიდუმლო, ალბათ, ისაა, რომ საფრანგეთის მკვიდრნი ხშირად და პატარა ულუფებს მიირთმევენ.

მსოფლიოს უდიდესი მონარქები

ბუმბოლ ადულიადე (ტაილანდი) — 35 მლრდ დოლარი. **ხალიფა ბენ ზაიდ ალ ნაჰიანი** (არაბთა გაერთიანებული საამიროები) — 23 მლრდ. **აბდულა ბენ აბდულ აზიზი** (საუდის არაბეთი) — 21 მლრდ. **ჰაჯი ჰას ანალ ბოლქია** (ბრუნეი) — 20 მლრდ.

შეიხი მუჰამედ ბინ რაშიდი (დუბაი) — 18 მლრდ. **ჰანს-ადამ II** (ლიხტენშტეინი) — 5 მლრდ. **ჰამად ბენ ხალიფა ელ ტანი** (კატარი) — 2 მლრდ. **მუჰამედ VI** (მაროკო) — 1,5 მლრდ. **ალბერტ II** (მონაკო) — 1,4 მლრდ. **ქაბუს ბინ საიდი** (ომანი) — 1,1 მლრდ.

ქარიმ ალ-ჰუსეინი — 1 მლრდ. **ელისაბედ II** (ინგლისი) — 650 მლნ. **საბაჰ ალ-აჰმად ალ-საბაჰი** (ქუვეითი) — 500 მლნ. **ბეატრის ვილჰელმინა არმ-ჰარდი** (ნიდერლანდები) — 300 მლნ. **მსვატი III** (სვაზილენდი) — 200 მლნ.

ყველაზე ხნობილი საქტები

სექტა იმ რელიგიური ჯგუფის აღმნიშვნელი ტერმინია, რომელიც ძირითად რელიგიურ მიმართულებას გამოეყო და ოპოზიციური გახდა. სიტყვა სექტა ლათინურია და სკოლას, გზას, მიმართულებას ნიშნავს. გთავაზობთ მსოფლიოში ყველაზე ცნობილი სექტების ჩამონათვალს:

ჩარლზ მენსონის „ოჯახი“

მენსონი 1934 წელს დაიბადა. დედამისი სრულიად ნორჩი გოგონა იყო, რომელიც შემდგომ მეძავი გახდა. 60-იანი წლები მენსონმა სან-ფრანცისკოს ციხეებში და კოლონიებში გაატარა. იგი ძალიან ქარიზმატული იყო და ციხეში მიმდევრები შეიძინა, რომლებიც მის „ოჯახად“ იქცნენ. მენსონი და მისი მოწაფეები, რომლებიც მას „ღმერთსა“ და „სატანას“ უწოდებდნენ, 1968 წელს ლოს-ანჯელესში ჩავიდნენ, რათა თავიანთი ამბიციების რეალიზება მუსიკის სფეროში მოეხდინათ.

მუსიკალური კარიერის კეთების მოსურნე მენსონმა რამდენიმე თავის მიმდევარს, რომელთა შორისაც ქალიშვილებიც იყვნენ, უბრძანა, თავიანთი „მოსიხლე მტრებს“ გასწორებოდნენ. ისინიც, სანადირო დანებით აღჭურვილი სახლებში შეევიდნენ და ყველა იქ მყოფი სიცოცხლეც გამოასალმეს. მოკლულთა შორის აღმოჩნდა ფეხმძიმე მსახიობი შერონ ტეტიც — ცნობილი რეჟისორის, რომან პოლანსკის მეუღლე.

ჯიმ ჯონსის „სახალხო ტაძარი“

ჯიმ ჯონსი ჯერ კიდევ პატარაობისას ცოცხლად მარ-

ხავდა ცხოველებს. ნელ-ნელა მან მეგობრებიც შეიძინა. მალე ჯონსი მიხვდა, რომ სახლი ევენოებოდა. ამიტომ თავისი „სახალხო ტაძრის“ მიმდევრებთან ერთად კალიფორნიაში გადასახლდა, სადაც მოკლე ხანში საზოგადოების ნაწილის სიყვარულიც დაიმსახურა, შემდეგ მან საკუთარი თავი ღმერთად შერაცხა. 1977 წელს მიმდევრებთან ერთად ის ჰაიანში, ჯონსთაუნში გადასახლდა. 1978 წელს თავის მიმდევრებს ჯერ კონგრესმენის მოკვლა, შემდეგ კი კალიუმის ციანიდით თავის მოწამვლა უბრძანა. დაიღუპა 900 კაცი, მათ შორის 200-მდე ბავშვი და თავად ჯონსიც.

დავიდ კორეშის „დავიდოვის შტო“

ვერნონ ჰოუელი „დავიდოვის შტოდ“ წოდებული სექტის სწავლებამ გაიტაცა. სექტა ტეხასის შტატში, ვაჰოში გაემგზავრა, რათა იქ სამყაროს დასასრულს დალოდებოდა. ჰოუელმა დევიდ კორეში დაირქვა, კულტს სათავეში ჩაუდგა და აპოკალიფსის ქადაგება დაიწყო, რომელიც ყველა ურწმუნოს ელოდა...

სამართალდამცავებს კორეშის სახლის გაჩრეკა სურდათ, რადგან ფიქრობდნენ, რომ ის იარაღს ინახავდა, მაგრამ რეიდი ნამდვილად ყველა დაიპყრა. „დავიდოვის შტოს“ მიმდევრებმა სახლს ხანძარი გაუჩინეს, რის შედეგადაც დაიღუპა 80 კაცი და თავად კორეშიც.

ლიუკ ჟურანს „მზის ტაძრის ორდენი“

1980-იან წლებში კონგოში დაბადებულმა ბელგიელმა თერაპევტმა, კანადელ იუვე-

ლიორ ჯოზეფ დი მამბროსთან ერთად ორდენი დააარსა.

ისინი ქადაგებდნენ რომაული კათოლიციზმიდან, ტამპლიერიზმისგან, როზენკრეიცერებისა და ასტროლოგიებისგან ნასესხებ მრწამსს, რომელიც განმტკიცებული იყო ეკოლოგიური კატასტროფის შიშით.

ისინი სიკვდილს პლანეტათშორისი გატყვევის მეთოდად განიხილავდნენ. კულმინაციურ მომენტში ორდენში 500-მდე კაცი იყო. 1994 წლის ოქტომბერში თვითმკვლელობების სერიამ და ხანძრებმა თითქმის მთელი ორდენი გაანადგურა.

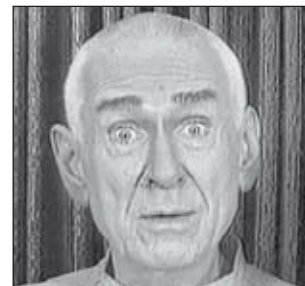
შოკო ასაპარას „აუშ სინრიკა“

ნახევრად ბრმა იაპონელმა აკუჰუქტურის ტმა და იოგას მასწავლებელმა ტი-ძუო მაცუმოტომ 1987 წელს ახალი რელიგია შექმნა, სახელწოდებით „უზუნაესი სიმართლე“.

მის მიმდევრებს სწამდათ, რომ მათ ლიდერს ლევიტაციის უნარი შესწევდა და რომ სამყაროს დასასრული 2000 წელს დადგებოდა.

1995 წლის 20 მარტს საკუთარი წინასწარმეტყველების — სამყაროს დასასრული მომხმარებელი გაზის ღრუბლების გამოჩენისას დადგებოდა — განსახორციელებლად ასაპარას მიმდევრებმა ტოკიოს მეტროში სასიკვდილო გაზი „ზარინი“ გაუშვეს. დაიღუპა 12 კაცი და მოინამლა ათასი. ასაპარა დააკავეს და სიკვდილით დასაჯეს.

მარვალ ეალსაიდის „ჯეიური კარიზა“

მუსიკის ყოფილი მასწავლებელი მარვალი ეალსაიდი და მედლა ბონი ნეტლსი თავს ღვთის მოციქულებად მიიჩნევდნენ. მათი თქმით, ამოუცნობი მფრინავი ობიექტი ყველა მორწმუნის ნასაყვანად მოფრინდებოდა და მათ იხსნიდა. ამ მოძრაობას უამრავი მიმდევარი ჰყავდა, თუმცა ამ ციებ-ცხებებმა მალე გაიარა, ხოლო ნეტლსი 1985 წელს გარდაიცვალა.

1990-იან წლებში ეპლუაიტმა განაახლა თავისი სექტა, ხოლო 1997 წელს მან და მისმა 38 მიმდევარმა მასობრივი თვითმკვლელობა მოაწყეს.

„ჟეშვარიტად მართლმადიდებლური ეკლესია“

პენზის ოლქში მამა პეტრემ განაცხადა, რომ აპოკალიფსი 2008 წლის მარტში დადგებოდა და რომ ღმერთის ხსნის გზას მას და მის მიმდევრებს უჩვენებდა. მამა პეტრე (კუზნეცოვმა) სექტის წევრებს უბრძანა, დაეწავათ პასპორტები, რადგან ამ დოკუმენტებში ფიგურირებდა რიცხვი 666, შემდეგ კი თქვა, რომ სექტის წევრებს უნდა მოეწყობათ მინის ქვეშა თავშესაფარი, სადაც 6 კვირას გაატარებდნენ. 2008 წლის აპრილში სექტის წევრები, როგორც იქნა, თავშესაფრიდან ამოვიდნენ. მანამდე, როცა ვინმე მათ გამოყვანას შეეცდებოდა, თავის დანვით იმუქრებოდნენ. მას შემდეგ, რაც სექტის წევრების უმრავლესობა თავშესაფრიდან გამოვიდა, მათმა ლიდერმა თავი მოიკლა.

ყველაზე კოსმოსური ობიექტი

ბარსელონაში განთავსებულმა კომპანიამ „Galactic Suite Ltd“-მა განაცხადა, რომ იწყებს კოსმოსურ ოტელში შევებულების გატარების მსურველთა რეგისტრაციას. მაგრამ ტურისტებს 2012 წლამდე ლოდინი მოუწევთ, რადგან სადგური ჯერ არ აშენებულა. ამ ოტელში სამი დღით გაჩერება 4,5 მლნ დოლარი ეღირება, ტროპიკულ კუნძულზე რეკვირირებული ვარჯიშის ჩათვლით. მოგზაურობას დღე-ნახევარი დასჭირდება, ხოლო დედამიწიდან 450 კმ-ში მდებარე ორბიტაზე განთავსებულ ოტელში მოხვედრას ერთდროულად მხოლოდ 6 კაცი შეძლებს. ამჟამად კოსმოსში დასვენების სურვილი 43 კაცმა გამოთქვა. სადგურს ანონიმი მილიარდერი აფინანსებს, რომელმაც ამ პროექტში უკვე 3 მლნ დოლარი დააბანდა.

ყველაზე უსასრულო ნივნი

თავიდან ელექტრონული ნივნები თვალში საცემად განსხვავდებოდა ქალაქზე ნაბეჭდი გამოცემებისგან, ახლა კი მათ მაქსიმალურად დაემსგავსა. ამის მაგალითია გერმანელი დიზაინერის — ევალდ ნეიჰოფერის მიერ შექმნილი ელექტრონული ნივნი, რომლის გადაფურცვლაც შეიძლება. მართალია, ნივნი მხოლოდ ორი ფურცლისგან შედგება, მაგრამ თითოეული მათგანი, თავის მხრივ, ორგვერდიანია. სწორედ ამის გამო შესაძლებელი ნივნის გადაფურცვლა. როგორც კი ოთხი გვერდის ნაკითხვას მორჩები, ნივნის პირველ ფურცელს დაუბრუნდებით, საიდანაც ახალი ტექსტის კითხვას განაგრძობთ. ასე რომ, ნივნი უსასრულოა... თანაც ის ილუსტრირებული და ფერადია.

ყველაზე ლამაზი ბულდოგი

ყველაზე მაღალი ატრაქციონი

ლას-ვეგასში მსოფლიოში ყველაზე მაღალი ატრაქციონი გაიხსნა. სქაი-ჯამპინგის ყველაზე მაღალი კოშკი 260 მ-ის სიმაღლისაა. შესვლა ექსტრემალური განცდების ყველა მოყვარულს შეუძლია. ნახტომისთვის მზადებასა და გადმოხტომას ნახევარი საათი მანაც სჭირდება. ატრაქციონზე ბილეთის ფასი 100 დოლარს აღწევს.

ყველაზე სწრაფი ავტომანქანა

ბრიტანეთის სამხედრო-საჰაერო ძალების საუკეთესო პილოტი და ზებგერითი სიჩქარის სახმელეთო ტრანსპორტის მართვაში მსოფლიო რეკორდსმენი ენდი გრინი მორიგი გამარჯვებისათვის ემზადება — საათში 1000 მილის, ანუ 1600 კმ-ის სიჩქარე უნდა განავითაროს. ბოლო 20 წლის განმავლობაში მხოლოდ ერთმა ადამიანმა მოახერხა პოლკოვნიკ გრინის „გასწრება“ და ეს თავად გრინი იყო. სიჩქარის ახალი რეკორდის დამყარებას პილოტი 2010 წლის 4 ივლისს აპირებს.

1997 წლის 15 ოქტომბერს, ჰაერში ბგერითი ზღურბლის გადალახვის 50 წლისთავზე, ენდი გრინმა თავის ბოლდ Thrustss-ს საათში 1228 კმ

განავითარებინა და მსოფლიოში პირველ ზებგერით მძღოლად იქცა. ეს რეკორდი დღემდე ვერავინ მოხსნა, მაგრამ გრინი არსებული რეკორდის გაუმჯობესებას თავად აპირებს. თავის პარტნიორთან კონსტრუქტორ რიჩარდ ნოელთან ერთად, რომელიც

1983 წლიდან გრინს ახალი ზესწრაფი ბოლიდების შექმნაში ეხმარება, ბრიტანეთის სამხედრო-საჰაერო ძალების მფრინავი საათში ჯერ 1290 კმ-მდე, შემდეგ კი 1600 კმ-მდე სიჩქარის განვითარებას აპირებს. ამჯერად ამბიციური გეგმების განხორციელება

ავიაციის პოლკოვნიკისათვის უწინდელი იოლი როლი იქნება. მასთან ერთად სტარტისთვის ემზადება ავტომობილთა კიდევ ორი ჯგუფი აშშ-დან და ავსტრალიიდან, რომლებიც, ასევე, ახალი მსოფლიო რეკორდის დამყარებას გეგმავენ. სტარტს სამი საფეხით განსხვავებული ბოლიდი აიღებს: „ჩრდილოამერიკული არნივი“ (აშშ), „ვერცხლისფერი ტყვია“ (ავსტრალია) და ენდი გრინის ახალი ზებგერითი ავტომანქანა „მრობელი“ (ბრიტანეთი).

არც ერთ მათგანს ჩვეულებრივი მანქანის არაფერი სცხია — მათ კონსტრუქციებში აეროკოსმოსური და ნანოტექნოლოგიები გამოყენებული.

როგორ უნდა გავაუმჯობესოთ

ავსტრალიაში მცხოვრები ოთხი თვის სპარსული კატა კიმბა დაახლოებით ნახევარი საათის განმავლობაში ჩართულ სარეცხის მანქანაში აღმოჩნდა გამოკეტილი.

კატის პატრონის, ლინდის როჯერის თქმით, ცხოველი მანქანაში, ალბათ, გასარეცხ ტანსაცმელზე დასაძინებლად შეძერა. ამის შემდეგ საბრალო ფისოს სარეცხი ფხვნილი მოაფრქვეს, მათეთრებელი სითხე ჩაამატეს და 30-წუთიანი რეცხვის პროგრამა ჩაურთეს. მიუხედავად იმისა, რომ კიმბა გვარიანად გაირეცხა, გაველო და გაიწურა კიდეც, მის პატრონს მანქანიდან სარეცხის გამოღვებისას კნავილი შემოქცნდა. საბრალო კატა სასწრაფოდ ვეტერინარულ კლინიკაში წაიყვანეს — სარეცხი ფხვნილის გამო თვალები ეწვოდა და ცრემლი მოსდიოდა. რამდენიმე საათის შემდეგ გარეცხილ-გაფუშვებული კიმბა თავს მშვენივრად გრძობდა.

შოკოლადის ობლიგაციები

ბრიტანულმა საკონდიტრო კომპანიამ „Hotel Chocolat“ შოკოლადის ობლიგაციები გამოუშვა. ამ ობლიგაციებში დაბანდებული ფულიდან შემოსავალს ინვესტორები შოკოლადით სავსე ყუთების სახით მიიღებენ.

უახლოეს მომავალში კომპანია თავის მუდმივ კლიენტებს სამწლიანი ობლიგაციებს შესთავაზებს. მუდმივი კლიენტების რაოდენობა კი არც ისე ცოტაა. მხოლოდ 100 ათასი წევრი კომპანიას სადეფუსტაციო ჯგუფში ჰყავს. საკონდიტრო შოკოლადის „ფასიანი ქვალადების“ გაყიდვით დაახლოებით ხუთი მილიონი ფუნტი სტერლინგის მოზიდვას გეგმავს.

ინვესტორები, რომლებიც „შოკოლადის ობლიგაციებში“ ორ ათას ფუნტს დააბანდებენ, ორ თვეში ერთხელ 18 ფუნტის შოკოლადს მიიღებენ, ოთხი ათასის დაბანდებულს კი ასეთი ძვენი საკონდიტროდან ყოველთვიურად მიუვათ.

მსოფლიო ჩემპიონატი ტორტების სროლაში

ინგლისის კენტის საგრაფოში მოხარული კრებით მორთული ტორტების სროლის მსოფლიო ჩემპიონატი გაიმართა. ტურნირში სხვადასხვა ქვეყნის 12 გუნდი მონაწილეობდა.

შეჯიბრში მთავარი ქულათა მოგროვება იყო, ამისთვის კი მონაწილეებს ერთმანეთისთვის ორი მეტრის დაშორებიდან ტორტები უნდა ესროლათ, მხოლოდ მარცხენა ხელით. ქულების მაქსიმალურ რაოდენობას — ექვსს — ის მონაწილე იღებდა, ვინც მონაწილედმდე ტორტს პირდაპირ ცხვირ-პირზე მიათხლიშავდა. 2009 წლის ფესტივალის გამარჯვებულნი ბრიტანელები გახდნენ. ბრიტანეთში კრემიანი ნამცხვრების სროლის ფესტივალი 1967 წლიდან იმართება. თავიდან მასში მონაწილეობის უფლება მხოლოდ მამაკაცებს ჰქონდათ, მოგვიანებით კი წესები შეიცვალა და გუნდებში ქალებიც გამოჩნდნენ. 1987 წლიდან ტურნირის ჩატარების ტრადიცია დაიკარგა, მაგრამ 2007 წელს ბრიტანელებმა ის კვლავ აღადგინეს.

ევროპის აქილევსის ქუსლი თუ ევროკავშირის სახელი ბაჭია?

უკვე ნახევარი წელიწადია, ევროპელებს ვერაფრით გაურკვევიათ, ამ ორი განსაზღვრებიდან რომელი უფრო ზუსტად ასახავს ავბედითი საბერძნეთის ამჟამინდელ სტატუსს. ის, რაც საბერძნეთის პრობლემად ითვლებოდა, ევროკავშირის ბერძნულ დრამად იქცა.

2010 წლის თებერვალში ევროკავშირის პირველი ეკონომიკური სამიტი იძულებული გახდა, მომავალი 10 წლის განმავლობაში განვითარების გეგმების ნაცვლად საბერძნეთის გადარჩენის თემაზე ემსჯელა. უკვე ცხადი იყო, რომ თუ ის კრიზისს ვერ გადალახავდა, მთელ ევროპასა და ევროზონასაც თან გაიყოლებდა. ბერძნული კრიზისი 2009 წლის ოქტომბერში, არჩევნებში პრემიერ გეორგიის პაპანდრეუსის სოციალისტების პარტიის გამარჯვების შემდეგ დაიწყო. ახალ მთავრობას შემზარავი სურპრიზი დახვდა — აღმოჩნდა, რომ ეკონომიკაში საქმე სულაც არაა ისე, როგორც ამას „ახალი დემოკრატიის“ მემარჯვენეები ირწმუნებოდნენ.

მონაცემების გადახედვამ მდგომარეობის ამსახველი საზარელი სურათი აჩვენა: სახელმწიფო ბიუჯეტის დეფიციტი დეკლარირებული 3,7%-ის ნაცვლად 12,7%-ს უტოლდებოდა, ეს კი ევროზონის 3%-იან დასაშვებ ბარიერს ოთხჯერ აღემატებოდა. ჯამური (საგარეო და შიდა) სახელმწიფო ვალი საერთო შიდა პროდუქტის 113%-ზე, ანუ 300 მილიარდ ევროზე მეტი აღმოჩნდა.

როგორც გაირკვა, ბერძნები თავიანთი ეკონომიკური მდგომარეობის „გაუმჯობესებას“ ჯერ კიდევ ევროკავშირში განვერდინებამდე შეუდგნენ. თავის მხრივ, ევროკავშირი ზუსტად იგივე პრობლემების წინაშე აღმოჩნდა პორტუგალიასთან, ესპანეთთან და იტალიასთან მიმართებაშიც. ამ ქვეყნების ბანკებისადმი დავალიანება მთლიანობაში 1,3 ტრილიონ ევროს აჭარბებს.

მაგრამ საბერძნეთი მაინც სულ სხვაა. ეს ქვეყანა უნიკალურ მოვლენად იქცა ევროზონისათვის, რომელსაც 2001 წელს მიუერთდა. ახლა ევროკავშირში არავინ იცის, საბერძნეთის ეკონომიკური მდგომარეობის შესახებ რომელ მონაცემებს უნდა ენდონ და რომელს — არა. მაგალითად, იქაური კონსერვატორები ირწმუნებიან, რომ ასეთი დეფიციტი რეალურად არ შეიძლება არსებობდეს და სოციალისტები განგებ ამძიმებენ სიტუაციას, რათა არასებულ ვალებსა და დეფიციტებთან მათი ბრძოლა უფრო მნიშვნელოვნად გამოიყურებოდეს.

პაპანდრეუ-შვილმა გადაწყვიტა, მკვეთრად შეამციროს სოციალური დანიშნულების ყველა დანახარჯი —

საპენსიო, ჯანდაცვის, განათლების, უმუშევრობის დახმარების. სახელმწიფო სექტორში 30-35%-ით მცირდება ხელფასები და, ცხადია, საერთოდ უქმდება მე-13 და მე-14 ხელფასი. გარდა ამისა, უნდა ჩატარდეს სახელმწიფო კომპანიების მასობრივი პრივატიზაცია, მიღებულ უნდა იქნეს კანონები, რომელთა მიხედვითაც შესაძლებელი იქნება, კერძო კომპანიებმა თანამშრომლებს ხელფასები შეუმცირონ, დამატებითი ღირებულების გადასახადი 19%-დან 21%-მდე უნდა გაიზარდოს, ასევე გაზრდას დაექვემდებარება ბენზინის, ალკოჰოლისა და თამბაქოს გადასახადები. დანესდება გადასახადი ელექტროენერჯისათვის და გადასახადი ფუფუნებისთვის. ქვეყნის პარლამენტმა ეკონომიის ეს გეგმა ოპერატიულად დაამტკიცა.

უკმაყოფილო ხალხმა პრემიერს გაფიცვებით, დემონსტრაციებითა და პოლიციასთან ხელჩართული ბრძოლებით უპასუხა. გაფიცულია ყველა — აეროპორტების თანამშრომლები, ნარმოებების მუშები, ავტობუსების მძღოლები, სახელმწიფო მოხელეები, გადასახადების ამკრეფები, პორტების მუშები და მეტყველები.

ახლა ევროკავშირი ყველაზე მეტად იმას შიშობს, რომ სოციალისტ ხელისუფლებას ეკონომიასთან დაკავშირებით არაფერი გამოუვა. და თუ საბერძნეთი რეალურად განიცდის დეფოლტს, ის ევროკავშირის მთელ „პერიფერიულ“ ეკონომიკას გაიყვლებს. საბერძნეთი მჭიდროდაა ჩანერგილი ევროზონაში, ასე რომ არ ყოფილიყო, ბერძნებისთვისაც უკეთესი იქნებოდა და მსოფლიო ფინანსური ბაზრებისთვისაც.

სავალუტო ბაზრები დეფიციტთან ეკონომიკის ქვეყნის ვალუტას მოიშორებდნენ და ამით ორთქლს გამოუშვებდნენ. საბერძნეთი სულაც ვაივინოდა ევროზონიდან და საკუთარ ვალუტას დაუბრუნდებოდა, მისი დევალირების შემდეგ კი ყველა ვალს დააბრუნებდა და განაგრძობდა მშვიდად ცხოვრებას. მაგრამ ახლა საბერძნეთის დეფოლტი ავტომატურად განაპირობებს ევროს მიმართ ნდობის შემცირებას, ვალების გაძვირებას ევროზონის ყველა ქვეყნისათვის და შესაბამისად, უფულაობისა და კრიზისის ახალი ტალღების აზვირთებას.

ამის გამო, რომ ევროზონის მთავარი დონორი ქვეყნები — გერმანია და საფრანგეთი — ასე შფოთავდნენ. ორივე იცოდა, რომ საბერძნეთის შველა აუცილებელია, მაგრამ არც ერთს არ სურდა, საკუთარ

რი მოსახლეობის მხრებზე ამ ტვირთის აკიდება. ბერძნების 300-მილიარდიანი ვალის რეფინანსირებას წელს 50 მილიარდი ევრო სჭირდება.

საბერძნეთის გადარჩენის საკითხზე გაჩაღებული დებატებმა კი ევროზონის უამრავი შიდა პრობლემა გამოაჩინა. ავტორიტეტული საერთაშორისო ექსპერტები, მაგალითად პროფესორი ნურ-რეილ რუბინი, ფინანსტიკი ჯორჯ სოროსი და ბანკ „Societe Generale“-ს ხელმძღვანელები ირწმუნებიან, რომ საბერძნეთისადმი განუვლი ნებისმიერი დახმარება გარდაუვალი მოვლენების დროში გადავადების გარდა ვერაფერს შეცვლის და რომ ევროკავშირი მაინც დაიშლება. ბუნდესტაგის დეპუტატები თვლიან, რომ საბერძნეთმა რეფინანსირებისათვის თავისი აქტივები, მათ შორის კუნძულებიც, უნდა გაყიდოს.

გერმანიის ფინანსთა მინისტრი ვოლფგანგ შოიბლე მოითხოვს, რომ დაწესდეს უმცაქრესი სანქციები ევროზონის იმ ქვეყნების მიმართ, რომლებიც ფინანსურ დისციპლინას არღვევენ და დაუყოვნებლივ გაძევდნენ იქნან ევროზონიდან. ახლა ევროკავშირის ნორმებს თითქმის ყველა ქვეყანა არღვევს, ამდენად, მინისტრის რეკომენდაციები თუ შესრულდა, ევროზონაში მხოლოდ გერმანია დარჩება. მისი მეორე რეკომენდაცია გასაქორწინო ჩავარდნილი „მეზობლების“ დასახმარებელი ფონდის შექმნის თაობაზე ევროპარლამენტმა უკვე მოიწონა. მიუხედავად ამისა, იტალიური ბანკის ეკონომისტი მარკო ანუნციატი მიიჩნევს, რომ „ამ ფონდის შექმნა არაფერს შეცვლის, გარდა იმისა, რომ ამით მოხდება წარუმატებლობის აღიარება, აღიარება იმისა, რომ ქვეყნებს არ შეუძლიათ სტაბილურობისა და ზრდის პაკტის პირობების შესრულება და საჭირო ფინანსური დისციპლინის შენარჩუნება“.

სინამდვილეში ბერძნების გამო თველი ევროზონა არ დაილუბება, მაგრამ ევროკავშირის ეკონომიკური გაჯანსაღების ტემპი შენელებდა. ერთადერთი, რაც ნამდვილად და მოსალოდნელია, ევროზონის კარდინალური წმენდა და საერთო საცხოვრებლისთვის ახალი წესების შექმნა იქნება. ამიტომ საბერძნეთი, ევროკავშირის აქილევსის ქუსლი, ევროპული ინტეგრაციისა და ურთიერთდამხმარების მამოძრავებელი ძალაა. ევროკავშირის კი არჩევანი არ აქვს — ან იცხოვრებს ასე, ან მთელი ევროზონა დაიშლება.

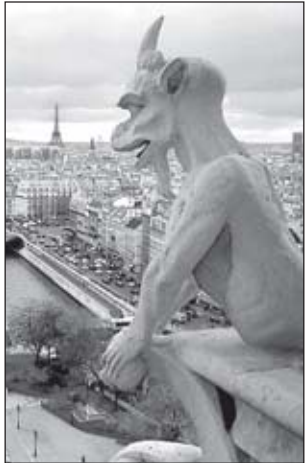
საფრანგეთი რელიგიური ომების ზღვარზეა

საფრანგეთში მუსლიმანური თემი რიცხოვნებით მეორე, აქტიურობით კი პირველია. ამ თემის გავლენა იმდენად დიდია, რომ, როდესაც მისმა უმნიშვნელო, ყველაზე ახალგაზრდა და მარგინალურმა ნაწილმა ცხელი ნარევით სავსე ბოთლები მოიმარჯვა, მთელი რიგი ქალაქები კოლაფსისმაგვარ მდგომარეობაში ჩაიძირა და ქვეყანაში პოლიტიკური კრიზისი გათამაშდა.

ამ ყველაფრიდან გამომდინარე, არც ერთ ჯანსაღად მოაზროვნე ადამიანს და მით უფრო სახელმწიფო მოხელეს აზრად არ უნდა მოსვლოდა ამ თემის წევრების შეგნებული და მიზანმიმართული დამცირება-პროვოცირება. საფრანგეთში კი სწორედ ეს ხდება. მინისტრთა საბჭომ ხომ საზოგადოებრივ ადგილებში ფარანჯის ამკრძალავი კანონპროექტი დაამტკიცა. არადა, ფარანჯა სწორედ საზოგადოებრივ ადგილებში გამოყენებისთვისაა და კანონის ფორმულირება უსათუოდ აღიქმება აბუჩად აგდებად. შემოდგომაზე, პარლამენტში განხილვის შემდეგ, კანონი ძალაში შევა. პროექტის მიხედვით, აკრძალვის დამრღვევები 150-ევროიან ჯარიმას გადაიხდიან. მკაცრი სასჯელია გათვალისწინებული მათთვისაც, ვინც ქალებს სახის დამალვას აიძულებს — ამ კატეგორიის ადამიანებს ერთ წლამდე პატიმრობა ელით. ექსპერტები წინასწარ ამბობდნენ, რომ ამ ნორმატიული აქტის მიღება საზოგადოებაში

ანტიისლამური განწყობის პროვოცირებას გამოიწვევდა და ამ პროვოცირების ასრულება შემთავრებული სიზუსტით დაინყო. პრესა იუწყება, რომ მაღაზიაში ახალგაზრდა მუსლიმან ქალს თავს დაესხნენ. თავდასხმელი 60 წლის იურისტი ქალი გახლდათ. მან ჯერ უკმაყოფილო კომენტარებით შეამკო მუსლიმანის შავი, დახურული სამოსი, შემდეგ კინკლაობა ხელჩართულ ჩხუბში გადავიდა, ბოლოს კი ადვოკატი 26 წლის მუსლიმანს მივარდა და სახიდან ჩადრი ჩამოკვირდა. კონფლიქტის ორივე მონაწილე დააკავეს. ამ ინციდენტს გრანდოიზული რეზონანსი მოჰყვა — საფრანგეთის მუსლიმანი მოსახლეობა აღშფოთებულია; მით უფრო, რომ მასმედიის ცნობით, ფარანჯის აკრძალვა მხოლოდ პირველი ნაბიჯია. მდგომარეობა იმდენად დაძაბულია, რომ მასიური არეულობა ყოველ წუთსაა მოსალოდნელი. და ეს მაშინ, როდესაც გაცილებით საღად მოაზროვნე ფრანგი პოლიტიკოსებისა და

სამართალდამცავების მტკიცებით, «ფარანჯის პრობლემა» თავიდან ბოლომდე შეთხზული მითია. მუსლიმანი ქალის სამოსის ამ აქსესუარს საფრანგეთში თითზე ჩამოსათვლელი ადამიანი იყენებს და ეს იოტისოდენადაც კი არ ემუქრება საფრანგეთის კულტურულ იდენტურობას. მაშ, ვის და რისთვის დასჭირდა ამ პროვოცაციული და დისკრიმინაციული საკითხის წამოჭრა და მისი საკანონმდებლო დონეზე განხილვა? ზოგიერთმა ექსპერტმა უკვე გასცა პასუხი ამ კითხვას. მთავარი დამნაშავე სარკოზის კაბინეტის პროისრაელური პოლიტიკაა. მთავრობა ძალიან სწრაფად თელ-ავიდან მიღებული მითითებება-დირექტივებით ხელმძღვანელობს და არა — საფრანგეთის სახელმწიფო ინტერესებიდან გამომდინარე. ამ მიზეზის გათვალისწინებით, საფრანგეთის მთავრობის «უცნაური» ქმედებები ადვილად ასახსნელი ხდება. საქმე ისაა, რომ ისრაელს უკანასკნელ პერიოდში უკიდურესად აშფოთებს ევროპის ანტიისონისტური განწყობა. შეგახსენებთ, რომ ლაზარს სექტორის მიმართ ისრაელის აგრესიას მრავალათასიანი მანიფესტაციები ახლდა. ცხადია, ამ განწყობის ჩამოყალიბებაში მნიშვნელოვან როლს ევროკავშირის მუსლიმანური თემები ას-

რულებდნენ. იყენებდნენ რა თავიანთ გავლენას, ისინი ზემოქმედებას ახდენენ ამ ქვეყნების ხელისუფლებებზე და ისრაელთან მიმართებაში მათი პოლიტიკის ფორმირებას განაპირობებენ. ამ ყველაფრის გამო თელ-ავივისთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია, ევროპელი მუსლიმანები და სხვა დანარჩენი ერთმანეთს გადაჰკიდოს. ამისათვის კი მუსლიმანები უნდა წარმოაჩინოს აგრესიულ მიმტაცებლებად, რომლებიც ევროპის კულტურულ ტრადიციებს უქმნიან საფრთხეს. მუსლიმანების მიმართ დისკრიმინაციული კანონების მიღების სარკოზი ანტისახელმწიფოებრივი ქმედებებისათვის მათ პროვოცირებას ცდილობს და არავინ ფიქრობს, რამდენად წაადგება ამგვარი პოლიტიკა ფრანგ ხალხს.

segodnia.ru

ვიღახა ლა-მანის სკუბანს გადაუფრინა

ამერიკელმა ჯონათან ტრაპმა უამრავი ფერადი ბუმტი გაბერა, წელზე გამოიბადა, არც მეტი არც ნაკლები, ლა-მანის სრუტეს გადაუფრინა. ცხადია, ეს საფრანგეთსა და ბრიტანეთს შორის მდებარე სრუტის თავზე ამ მეთოდით გადაფრენის მსოფლიოში პირველი შემთხვევა იყო.

36 წლის ტრაპი თავისი ათასწერი „მფრინავი აპარატით“ კენტის საგრაფოდან აფრინდა და სამი საათის შემდეგ საფრანგეთში, კომპოსტოს მინდვრებზე დაეშვა. დაშვების მეთოდი ბუმტების გროვიდან ზოგიერთების გამოცლა და ჰაერში გაშვება იყო. ტრაპი აღფრთოვანებულია მოგზაურობისას განცდილი სიამოვნებითა და მის თვალწინ გადაშლილი არაჩვეულებრივი ხედებით. ერთი თვის წინათ ტრაპმა ბუმტებით ფრენის მსოფლიო რეკორდი დაამყარა — მან ჩრდილო კალიფორნიის თავზე დაშვების გარეშე 170 კილომეტრი იფრინა.

ტატუ «გამოყვანი სოლად»

სან-დიეგოს მკვიდრმა ჯო უიტენბერგმა თავისი შეყვარებულისთვის დაქორწინების წინადადება პირდაპირ სხეულზე ამოიტვიფრა. «რეიჩელ, გამოყვანი ცოლად?» — ეს წარწერა მამაკაცის მხარზე წვეილს დიდი ხნის მანძილზე მოაგონებს მათი ცხოვრების უმნიშვნელოვანეს წუთებს. უიტენბერგი ტატუს სპეციალისტია, ამიტომ სამუშაო თვითონ შეასრულა. ცხადია, წინასწარ დაამზადდა შაბლონი, რომლის მიხედვითაც წარწერა სიმეტრიულად და ლამაზი გამოვიდა. როდესაც „შედეგი“ მზად იყო, სიამაყით აღსავსე უიტენბერგი თავის შეყვარებულს რეიჩელ სტრიტერს ეახლა და ჭირსა და ლხინში ერთად ყოფნის წინადადება წერილობით წარუდგინა. რეიჩელის პასუხი — „რა თქმა უნდა“ — სიხარულისგან გადარეულმა საქმრომ ასევე ამოიტვიფრა სხეულზე.

ინდონეზიაში კაბებს არიკაბენ

ინდონეზიის პროვინცია აჩეხის მთავრობამ 20 ათასი კაბა იმისთვის შეიძინა, რომ მოტყევილ ჯინსებში გამოწყობილ გოგონებს დაურთოს. კაბები მომავალი ორი თვის მანძილზე ისლამისტების ტრადიციული ნორმების დარღვევით შემოსილ ქალებს დაურიგდებათ. ისლამურ პოლიციას კი ფრიად საპასუხისმგებლო საქმე დაევალა — მათ უნდა გაარკვიონ, ქუჩაში მოსიარულე სუსტი სქესის წარმომადგენელთაგან ვის აცვია გამომწვევად და ვის არა. ჯერ კაბებს დაურიგებენ, მერე კი, თუ სამჯერ ზედიზედ დაიჭირეს ვინრო ჯინსებით, ორი კვირით მიაბრძანებენ ციხეში. ცხადია, ადგილობრივ მაღაზიებში ჯინსების გაყიდვა საერთოდ აიკრძალა. დაუმორჩილებლობა კი ლიცენზიის დაკარგვისა და მაღაზიის დახურვის ტოლფასია. პირველივე დღეს პოლიციამ 18 გოგონა დააკავა. მათ ჯინსები ეცვით და მოუხდებოდათ სერნობდნენ. პოლიციამ თვრამეტევის ჩამოართვა ჯინსები, გრძელ კაბები გადასცა და განყოფილებიდან შინ მანამ არ გაუშვა, სანამ მუსლიმანი სასულიერო პირებისგან შემეცნებითი გაკვეთილები არ მოისმინეს. ინდონეზიაში მსოფლიო მასშტაბით ყველაზე მრავალრიცხოვანი მუსლიმანი მოსახლეობაა.

«თალიბანი» ხალხს კარგავს, ამერიკა — რეპუტაციას

თალიბების წინააღმდეგ ავღანეთში გაჩაღებული სამხედრო ოპერაცია სულ სხვა მიმართულებით მიდის, ვიდრე ეს ნატოს გენერლებს სურდათ. უახლესი, ზეთანამედროვე ამერიკული და ევროპული შეიარაღება, სპეცსახსრები და ტექნოლოგიური მიღწევები სხვა კონტინენტიდან მოსულ ჯარისკაცებს თალიბების საბოლოოდ დამარცხებაში ვერ ეხმარება. თალიბები ამ დრომდეც მტკიცედ ინარჩუნებენ პოზიციებს როგორც საბრძოლო, ასევე პოლიტიკურ სფეროში.

საკუთარ სამშობლოშივე უშუშევრად დარჩენილი და ულატაკესი ახალგაზრდობის შთაგონებისა თალიბური ავტორიტეტი ისლამურ ფუნდამენტალიზმსა და ფანატიზმთან ერთად «ეროვნულ-განმათავისუფლებელი ბრძოლის» ჟინსაც ყვრდნობა. იყენებენ რა ლოზუნგად უკომპრომისო ბრძოლას უცხოელი დამპყრობლების წინააღმდეგ, რადიკალური ისლამისტები თავიანთი რიგებს განუწყვეტლივ ავსებენ ახალ-ახალი მომხრეებით. ამერიკა ესოდენ ეფექტურ «HR — მეჯემეტს» მხტუნავი ტექნიკური პროგრესის ნაყოფით ებრძვის და თალიბანის ცოცხალ ძალას საიკვედილო იარაღის ფოლადის ძალას უპირისპირებს. 22 მაისს მძლავრი საავიაციო შეტევების მთელი რიგი დარტყმები მიაყენეს პაკისტანს

პროვინციაში განლაგებულ თალიბანის პოზიციებს. ამ აქციის შედეგად დაახლოებით 12 ადამიანი დაიღუპა. შეიარაღებული შეტაკება მას შემდეგ მოხდა, რაც ამერიკელმა სამხედროებმა ტერიტორიის პატრულირებისას ორი თალიბი შენიშნეს და ორივე გაანადგურეს. მოგვიანებით მოკლული თალიბების ცხედრების ნახალებად მოსული სამხედრო ვერტმფრენი და 10 ადამიანი განადგურდა. ამ ყველაფრის პარალელურად, არავისთვისაა საიდუმლო, რომ ამერიკული ჯარი ავღანეთში ძალიან ბევრს სცოდავს. მშვიდობიანი მოსახლეობის ამონწყვეტის ფაქტები იმდენად ბევრია, რომ განსაკუთრებით გახმაურებული შემთხვევების გამოძიებას თავად ამერიკული სარდლობა შეუდგა. საუბარი იმის შესახებ, რომ ნატოს მებრძოლები ნარკოტიკებს მოიხმარენ, ფიზიკურ ძალადობას მიმართა-

ვენ როგორც თავიანთი თანამებრძოლების, ასევე ადგილობრივი მშვიდობიანი მოსახლეობის მიმართ და მონიწიანადმდეგესთან გარიგებებს აწარმოებენ, სიხალე აღარავისთვისაა. ქვეყანაში მოქმედი უფლებადამცველი ორგანიზაციების ხელთ არსებული უამრავი მტკიცებულებით, ისინი სასტიკად ექცევიან მშვიდობიან მოსახლეობას და დაკავებულებს აწამებენ. ამერიკული დემოკრატიის «ლორებულები» უკვე იმდენად დამკვიდრდა ავღანურ მიწაზე, რომ სხვა კონტინენტის ჯარით განამეზული ადგილობრივი მოსახლეობა უკვე ამავე დემოკრატიის იარაღით ცდილობს თავის დასახსნას. 14 მაისს ნანგარჰანის პროვინციაში ქუჩაში ასობით აღშფოთებული მოქალაქე გამოვიდა. ისინი ნატოს ოკუპაციურ სარდლობას განხორციელებული სამხედრო ოპერაციის დროს მშვიდობიანი მოსახლეობის ხოცვაში ადანაშაულებდნენ. აქციის მონაწილეთა მტკიცებით, ამერიკელმა სამხედროებმა წინა დღეს მამაკაცი და მისი ოთხი ვაჟი მოკლეს, სხვა ოჯახიდან კი ოთხი გოგოა დაღუპული. საბრძოლო შეტაკებებისას ამერიკელები ძირითადად საბრძოლო ტექნიკის წყალობით ახერხებენ თალიბებთან

გამკლავებას. მიუხედავად ამისა, ავღანეთში ამერიკული ჯარების სარდლობა გენერალმა მაკკრისტალმა შარშან ობამას დამატებით 30 000 ჯარისკაცი მოსთხოვა. მათი მოქმედების წარმატებულობა მეტნაკლებად აისახა გილმენდის პროვინციის სამხედრო ოპერაციაზე, მაგრამ ამ ოპერაციის ანალიზი აბსოლუტურად ცხადად ადასტურებს, რომ ამერიკული ჯარი ავღანეთში «მშვიდ ცხოვრებას» ვერ ელირსება. ოპერაციისას 5 ათასზე მეტ ამერიკელ და ბრიტანელ სამხედროს და მათ დამხმარე 2500 ავღანელ ჯარისკაცს მარჯიდან სულ რამდენიმე ასეული თალიბი უნდა განედევნა. ორკვირიანი ბრძოლა მარტში დასრულდა. გამარჯვება კი მოჩვენებითი აღმოჩნდა: განმედილი რაიონში მუშებად და გლეხებად გადაცემული ისლამისტები ისევ ბრუნდებიან. ამდენად, აშშ ავღანეთში, უკვე კარგა ხანია, პარტიზანული ომის პირობებში იბრძვის; აბსოლუტურად გაუგებარია, რა აზრი აქვს საზაფხულოდ დაგეგმილ მასიურ შეტევას, როცა პირისპირ მდგარ «თალიბანს» მონიწიანადმდევის ზურგში გაცილებით მეტი «გლეხი-თალიბი» ჰყავს, ვიდრე ჯარის ნაწილებში. ამ «ოპერაციის» ბედი წინასწარ ერთმნიშვნელოვნადაა გადაწყვეტილი.

segodnia.ru

რატომ ვერ უშვალა ნოდარ ღუბაძეს «ვალდოლა»

სიტყვას რომ დიდი ძალა აქვს, დამეთანხმებით. მას შეუძლია სიცოცხლით სავსე ადამიანი მოკლას, მომაკვდავი კი გამოაცოცხლოს, გამოაფხიზლოს. სიტყვის მთქმელმა თუ დამწერმა ისიც უნდა გაითვალისწინოს, რომ კარგ მთქმელს კარგი გამგონე ჰყავს. იყვნენ და არიან მწერლები, პოეტები, მხატვრები, კომპოზიტორები, რეჟისორები, მომღერლები და სხვადასხვა დარგის სპეციალისტები, მაგრამ ყველა მათგანს როდი ჰქონდა ან აქვს მახვილი სიტყვა და იუმორი.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველო იუმორით სავსე ქვეყანაა, ახლა ნიჭიერებს „SMS“-ებით ეძებენ. ვისაც მეტი ნაცნობი და მეგობარი ჰყავს, თურმე ისაა ნიჭიერი. ასეთი მიდგომა საქმისადმი მართლაც რომ სასაცილოა. დღეს თბილისში ვარსკვლავთცვენაა, ნამდვილი ვარსკვლავები კი მთაწმინდისა და დიდუბის პანთეონებში განისვენებენ.

ზოგიერთი ამბავი ან რაიმე ეპიზოდი, რაც ჯერ არ დაბეჭდილა, შესაძლოა, ჩემი თანატოლების მეხსიერებაში იყოს შემორჩენილი, ზოგიც კიდევ ჟურნალ „ნიანგის“ ფურცლებზე ყოფილიყოს გამოქვეყნებული. ვფიქრობ, ურიგო არ იქნება, გამოჩენილი ადამიანების გამოხატულებები, ნაკვეთები და ე.წ. ფუნაგორიები გავისვენო და ცოტათი მაინც გავმზიარულდე.

ერთხელ ბიჭობაში, ბიჭებთან რალაცას ვყვებოდი, მაგრამ რას ვყვებოდი, არ მახსოვს. ნოდარი მაშინ ჩემსავით ჩვეულებრივი ბიჭი იყო და არა ის ნოდარ ღუბაძე, რომელიც დღეს მთაწმინდაზე დაკრძალულია. კარგა ხანს მისმინა და, ამბავი რომ დავამთავრე, მითხრა: — „ბიჭო! რავარც ამბავს ყობი, მასე რომ წერდ, დიდი მწერალი იქნები“. ვუპასუხე: „ნოდარ! ხვალთან დავიწყებ ისე წერას, როგორც ვლაპარაკობ-თქვა“. შევეცდები, ნოდარის შენიშვნა ახლა მაინც გავითვალისწინო.

1966 წელია. კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი ვასილ მჭა-

ვანაძეა, მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე ირაკლი აბაშიძე გახლავთ, ჟურნალ „ნიანგის“ მთავარი რედაქტორი კი — ნოდარ ღუბაძე.

პოეტმა მიხეილ ქვლივიძემ დაწერა სატირული ლექსების ციკლი „ქურდს ქუდი ეწვის“. აქედან სამი ლექსი დაიბეჭდა ჟურნალ „ნიანგში“, განსაკუთრებით სკანდალური ერთი აღმოჩნდა. გთავაზობთ შემოკლებულ ვარიანტს.

„ზინაო პოეტის მონოლოგი ბიუროკრატის კაბინეტში“

(სცენა წარმოადგენს ბიუროკრატის კაბინეტს. შემოდის ადვოკატული პოეტი. ბიუროკრატის ღიმილით სავარძელზე მიუთითებს).

პოეტი: ნუ შეწუხდებით! მე ხელს არ მაძლევს არც ეგ ღიმილი, არც სავარძელი... გავძლებ როგორმე უმაგსავარძლოდ, ვით უზინაოდ დღემდე გავძელო. ...ეს შენ იყავი — მრავალჯერ ნაცად, უტყუარ ხერხით რომ გამანვალე, შენ დამავიწყე ლექსი და ნაცვლად, განცხადებების წერა მასწავლე! (ბიუროკრატი ნამოვარდება, პოეტი ხელის აწევით გააჩერებს მას) ...მაგრად დაეკარ სავარძელს, გესმის? ვინდო დაგტოვონ მის ანაბარა! დე, მის სინდისზე იყოს ეს ლექსი, ვინც ჩემი ბედი შენ ჩაგაბარა! (პოეტი გადის და კარს მიიჯახუნებს. ბიუროკრატი ჯიბიდან ვალიდოლს იღებს).

ვფიქრობ, კომენტარის გარეშე ვერ გადავრჩებით. ჟურნალს ხელს აწერდა ნოდარ ღუბაძე, მაგრამ ეს ლექსი არ წაუკითხავს.

სკანდალი აგორდა და ამბავი ცეკვას პირველ მდივანამდე მივიდა. ნოდარს ვალიდოლი დასჭირდა. საჭირო შეიქნა ძნელადგამოსასწორებელი საქმის გამოსწორება. ლექსი არამცთუ კრიტიკული, შეურაცხმყოფელიც იყო ისეთი პიროვნების მიმართ, რომელიც ქართველი ხალხის სიამაყეს წარმოადგენდა. ნოდარს ურეკავდნენ სახლშიც და რედაქციაშიც, ზოგჯერ პირველი მდივნის სახელითაც კი. ჟურნალის მომდევნო ნომერში დაიბეჭდა ჯვებზე დუმბავას ფსევდონიმით ლექსი „პადლეცი“:

„არ იცის მოყვრის დანდობა, ისე უჯიშო ჯიბი აქვს; რომ ველარ შესძლო მხატვრობა მხატვრული სიტყვა ირჩია. შეუქვს გამბედაობა: „ვაჟკაცი ხარო, გულრკინა!“ ძველსა და ახალ თაობას მიეპარა და უქბინა. ღვარა ნიანგის ცრემლები: „მჩაგრავენ, არვინ მარგია!“ ამ დროს კი პოლონურადან იტალიურად თარგმნიან. თავის თელის სამშობლოს მსახურად, თუმც მიზნები აქვს გარენრის; ნამუსის ქუდი არ ხურავს და ამიტომაც არ ეწვის“.

ტელეფონის გაუთავებელი ზარები ერთმა ზარმა დააგვირგვინა.

- ნოდარი ხარ?
- დიახ.
- მე ვასილ მჭავანაძე ვარ!
- კარგი რა, ნუ გაატრიაკე, ვილაცა ხარ! — უკრძალი დახეტია ნოდარმა. ცოტა ხნის მერე ურეკავს ნოდარს დევი სტურუა — ცენტრალური კომიტეტის მდივანი, იდეოლოგიის დარგში. ეს უკვე ნოდარისთვის ნაცნობი ხმა იყო.

— გისმენთ დევი გიორგევიჩი!
— მე კი მისმენ, მაგრამ ვასილ პავლოვიჩმა რომ დაგირეკა, იმას რატომ არ დაელაპარაკე?

ამ დროს ნოდარს „ვალიდოლმა“ ვერ უშველა.

ნოდარი ანაგის ქუჩაზე ახალმიღებულ ბინაში იწვა. სანახავად წავედით: მე, ელგუჯა მალრამე და ოთარ ჭელიძე. გზაში ბევრი ვიხუმრეთ და ხუმრობა-ხუმრობით ერთი ლექსი მივუტანეთ:

„ირაკლი რომ გავეცით, ნიანგელი გავეცდით, მე ირფარქტი დავეცი, შეღავათი მომეცით, თუ არა და შემ..ით!“

ბევრი იცინა და ბოლო სტრიქონში ერთი ასოს ჩანაცვლება შემოგვთავაზა — „მ“-ს მაგივრად „გ“ ჩასვითო.

ჰოდა, რაკი გითხარით, გამოჩენილ ადამიანთა გამოხატულებები და ფუნაგორიები გავისვენოთ და გავხალისდეთ-მეთქი, ქართველი ხალხის უსაყვარლესი პოეტის — ლადო ასათიანის სხარტულებს გადავავლოთ თვალი: ერთ პოეტზე, რომელიც სხვას პარავდა ლექსებს, თავისად ასალებდა და ბეჭდავდა, ლადომ ასე დაწერა:

„გამოვიდა წიგნები სახელგანთქმულ ციგნების.“ „ის პოეტია მასტიტი, გამკაფველია სასტიკი, ნებვით სავსე აქვს მას ტიკი, გაპრიალეულს მასტიკით უნდა მიაჭრა მას თითი...“ „მწერალია ლოველასი ვერ დამწერი ნოველასი“.

ამჯერად ეს ვიკმაროთ, დანარჩენებზე — შემდეგ.

შანი სისარულია

სტომატოლოგთა მსოფლიო ფედერაციის თავმჯდომარედ ქართველი აირჩიეს

სტომატოლოგთა მსოფლიო ფედერაცია 1900 წელს შეიქმნა და დღეს მისი წევრი ასორმოდიათი ქვეყნის მილიონზე მეტი მაღალკვალიფიციური სტომატოლოგია. ამასთან, მასში გაერთიანებულია ყველა წამყვანი სტომატოლოგიური აკადემია, ასევე სტომატოლოგიური მასალების მწარმოებელთა ასოციაცია და ამ სფეროში მონაწილე პოზიციებზე მყოფი ყველა ორგანიზაცია.

ვად ძალიან დიდი მნიშვნელობის აღიარებაა და ამაში გარკვეული წვლილი მეც მიმიძღვის.

რაც შეეხება ჩემს არჩევას ფედერაციის კომიტეტის თავმჯდომარედ, სამი წლის ვადით ამირჩია კომიტეტის ექვსმა წევრმა. ამ დროს გასვლის შემდეგ კი არჩევნები ისევ ჩატარდება და თავმჯდომარე ხელახლა აირჩევა.

მამუკა მარგველაშვილი სტომატოლოგთა ფედერაციის წევრი 2006 წლიდანაა და წარმატებას აქტიურობით, პროფესიონალიზმითა და ორგანიზაციის პოპულარიზაციისთვის გაწეული ფასდაუდებელი სამსახურით მიიღწია. საქართველოდან და მთელი პოსტსაბჭოთა სივრციდან იგი პირველია, ვინც ამ ორგანიზაციის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი კომიტეტის თავმჯდომარედ აირჩიეს.

საქართველო, ისევე როგორც ყოფილი საბჭოთა კავშირის დანარჩენი ქვეყნები, ორგანიზაციას 1999 წლიდან შეუერთდა და ამ დროიდან ჩვენი სტომატოლოგების როლი ფედერაციის საქმიანობაში დღემდე მხოლოდ რიგითი წევრობით შემოიფარგლებოდა; დღეს უკვე სხვაგვარადაა — 19 თებერვალს ორგანიზაციის მმართველობით ორგანოში კომუნიკაციების კომიტეტის თავმჯდომარედ (რომელიც ფედერაციის ხუთი კომიტეტიდან მნიშვნელობით ყველაზე მთავარია) თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტომატოლოგიისა და ყბა-სახის ქირურგიის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, პროფესორი მამუკა მარგველაშვილი აირჩიეს, რითაც საქართველომ, შეიძლება ითქვას, საპატიო ადგილი დაიკავა ამ ორგანიზაციაში.

(სტომატოლოგთა მსოფლიო ფედერაციაში კომიტეტის თავმჯდომარის არჩევნები სამ წელიწადში ერთხელ ტარდება). თუმცა დარწმუნებულია, რომ ამ პერიოდის განმავლობაში საქართველოს სტომატოლოგთა ასოციაციასა და სტომატოლოგთა მსოფლიო ფედერაციას შორის ურთიერთობა კიდევ უფრო გაღრმავდება.

მამუკა მარგველაშვილი:

— პირადად მე სტომატოლოგთა მსოფლიო ფედერაციასთან თანამშრომლობა 1996 წელს დაიწყო, ანუ სამი წლით ადრე, სანამ საქართველო ამ ორგანიზაციას შეუერთდებოდა. 2007-2009 წლებში ამავე ორგანიზაციის უწყვეტი განათლების ეგიდით ჩვენ ორჯერ ჩავატარეთ კონფერენცია — „დენტალ-თბილისობა“ და მომდევნო კონფერენციების ჩატარებას წლებულს და გაისად, ოქტომბერში, ვაპირებთ.

ჩვენ მივალნით იმას, რომ ამ კონფერენციას ამერიკის სტომატოლოგთა ასოციაცია აღიარებს. ეს თავისთავად

წიდა ანდრია პიკველწოდებულის სამონასტრო კომპლექსის სამკაქლო

ს.ს „გაართიანებული ტალეკომი“	602602
შპს „ანტალი“	700818
შპს „გაართიკომი“	200320
შპს „ჯეოსელი“	700305
შპს „ბილიანი“	200333

ფოთისა და ხობის ეპარქიის განვითარების ფონდის საბანკო რეკვიზიტები: ს.ს „თი ბი სი ბანკის“ ფოთის ფილიალი ბანკის კოდი 220101937; ა/ა 63636080100001; ს/კ 215141246

თანხის ჩარიცხვა შეგიძლიათ სწრაფი გადახდის აპარატებით იხ. მენიუში: სსპადასსპა — ძველმომქმედა — წმ. ანდრია პიკველწოდებულის სამონასტრო კომპლექსი.

ინფორმაციისთვის მიმართეთ ფონდის დირექტორს, დეკანოზს თეოდორე ბასილიანას: ქ. ფოთი, ნ. ნიკოლაძის მოედანი №3, ტელ.: 8(293) 70736, მობ.: (899)936563, e-mail: eparqia-f@mail.ru

საქართველო ისტორიულ რეზენსიბს

<http://www.geworld.net>

მთავარი რედაქტორი ირაკლი თოდუა
მთავარი რედაქტორის მოადგილეები: არმაზ სანაბლიძე, გონდო მძინარაშვილი
ტექნიკური რედაქტორი ლევან ზანაზუაშვილი
ვებრედაქტორი გიორგი ხაბთაძე
რეალიზაციის მენეჯერი ლაშვილი გუბაძე, ოფისმენეჯერი თათია ვაშაძე, რეკლამის მენეჯერი ეთერ ქასრაულიშვილი (899 110 200)
გაზეთის ხელმძღვანელოუს თაბისუფალი პრანის პრინციპალი.
მისამართი: თბილისი, ამბროლაურის ქ. №166/5
ტელ.: 38-41-97; e-mail: info@geworld.net